

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 16. apríla 2012
(OR. en)**

14764/11

**Medziinštitucionálny spis:
2011/0249 (NLE)**

**WTO 329
AMLAT 84
SERVICES 96
COMER 193**

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: Dohoda o obchode medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Kolumbiou a Peru na strane druhej

DOHODA O OBCHODE
MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU A JEJ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI NA JEDNEJ STRANE
A KOLUMBIOU A PERU NA STRANE DRUHEJ

BELGICKÉ KRÁĽOVSTVO,

BULHARSKÁ REPUBLIKA,

ČESKÁ REPUBLIKA,

DÁNSKE KRÁĽOVSTVO,

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NEMECKO,

ESTÓNSKA REPUBLIKA,

ÍRSKO,

HELÉNSKA REPUBLIKA,

ŠPANIELSKE KRÁĽOVSTVO,

FRANCÚZSKA REPUBLIKA,

TALIANSKA REPUBLIKA,

CYPERSKÁ REPUBLIKA,

LOTYŠSKÁ REPUBLIKA,

LITOVSKÁ REPUBLIKA,

LUXEMBURSKÉ VEĽKOVODSTVO,

MAĎARSKO,

MALTA,

HOLANDSKÉ KRÁĽOVSTVO,

RAKÚSKA REPUBLIKA,

POĽSKÁ REPUBLIKA,

PORTUGALSKÁ REPUBLIKA,

RUMUNSKO,

SLOVINSKÁ REPUBLIKA,

SLOVENSKÁ REPUBLIKA,

FÍNSKA REPUBLIKA,

ŠVÉDSKE KRÁĽOVSTVO,

SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA,

Zmluvné strany Zmluvy o Európskej únii a Zmluvu o fungovaní Európskej únie, ďalej len „členské štáty Európskej únie“,

a

EURÓPSKA ÚNIA,

na jednej strane, a

KOLUMBIJSKÁ REPUBLIKA, ďalej len „Kolumbia“,

a

PERUÁNSKA REPUBLIKA, ďalej len „PERU“,

ďalej tiež len „signatárske andské krajiny“

na strane druhej,

BERÚC DO ÚVAHY význam historických a kultúrnych prepojení a osobitných prepojení priateľstva a spolupráce medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi a signatárskymi andskými krajinami, a ich želanie podporovať hospodársku integráciu medzi zmluvnými stranami,

ODHODLANÉ posilňovať tieto prepojenia prostredníctvom budovania na existujúcich mechanizmoch, ktorými sa riadia vzťahy medzi Európskou úniou a signatárskymi andskými krajinami, a najmä na Dohode o politickom dialógu a spolupráci medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Andským spoločenstvom a jeho členskými krajinami na strane druhej, ktorá bola podpísaná 15. decembra 2003 (Ďalej len „dohoda o politickom dialógu a spolupráci“¹),

¹ Zahrnutie odkazu na dohodu o politickom dialógu a spolupráci z roku 2003 sa zachová, za predpokladu, že uvedená dohoda nadobudne platnosť pred podpisom tejto dohody o obchode.

OPÄTOVNE POTVRDZUJÚC svoj záväzok dodržiavať Chartu OSN a Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

PRISPIEVAJÚC k harmonickému rozvoju a rozmachu svetového a regionálneho obchodu, a ponúkajúc pôsobenie v prospech prehlbovania medzinárodnej spolupráce,

ŽELAJÚC SI podporovať komplexný hospodársky rozvoj s cieľom znižovať chudobu a vytvárať nové pracovné príležitosti a zlepšené pracovné podmienky, ako aj zvyšovať životnú úroveň na svojich územiach prostredníctvom liberalizácie a zvyšovaním obchodu a investícií medzi svojimi územiami,

ZAVIAZANÉ vykonávať túto dohodu v súlade s cieľom trvalo udržateľného rozvoja vrátane podpory hospodárskeho pokroku, dodržiavania pracovných práv a ochrany životného prostredia v súlade s medzinárodnými záväzkami, ktoré zmluvné strany prevzali,

STAVAJÚC na právach a povinnostiach zmluvných strán na základe Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie uzavretej v Marakeši (ďalej len „dohoda o WTO“),

ODHODLANÉ odstrániť narušenia v svojom vzájomnom obchode a predchádzať vytváraniu zbytočných prekážok obchodu,

ODHODLANÉ vytvoriť jasné a vzájomne výhodné pravidlá, ktorými sa bude riadiť vzájomný obchod, a podporovať vzájomný obchod a investície a presadzovať pravidelný vzájomný dialóg o týchto otázkach,

ŽELAJÚC SI podporovať konkurencieschopnosť svojich spoločností na medzinárodných trhoch prostredníctvom poskytnutia predvídateľného právneho rámca pre svoje vzťahy v oblasti obchodu a investícií,

BERÚC DO ÚVAHY rozdielnu úroveň hospodárskeho a sociálneho rozvoja medzi signatárskymi andskými krajinami a Európskou úniou a jej členskými štátmi,

POTRDZUJÚC svoje právo na maximálne možné využívanie flexibility stanovenej multilaterálnym rámcom na ochranu verejného záujmu,

UZNÁVAJÚC, že signatárske andské krajiny sú členmi Andského spoločenstva a že Rozhodnutie Andského spoločenstva č. 598 vyžaduje, aby v prípadoch, keď členské krajiny tohto spoločenstva rokujú s tretími krajinami o dohodách o obchode, zostal vo vzájomných vzťahoch medzi členskými krajinami Andského spoločenstva dodržaný andský právny systém,

UZNÁVAJÚC význam integračného procesu tak regiónu Európskej únie, ako aj regiónu signatárskych andských krajín v rámci Andského spoločenstva,

SA DOHODLI takto:

HLAVA I

ÚVODNÉ USTANOVENIA

PRVÁ KAPITOLA

ZÁKLADNÉ PRVKY

ČLÁNOK 1

Všeobecné zásady

Tak ako sa uvádza v článku 1 ods. 1 Dohody o politickom dialógu a spolupráci, vnútroštátne a medzinárodné politiky zmluvných strán spočívajú na dodržiavaní demokratických zásad a základných ľudských práv, ako sú stanovené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, ako aj zásady právneho štátu. Dodržiavanie týchto zásad predstavuje základný prvok tejto dohody¹.

¹ Zahrnutie odkazu na dohodu o politickom dialógu a spolupráci z roku 2003 sa zachová, za predpokladu, že takáto dohoda nadobudne platnosť pred podpisom tejto dohody o obchode.

ČLÁNOK 2

Odzbrojenie a nešírenie zbraní hromadného ničenia

1. Zmluvné strany zastávajú názor, že šírenie zbraní hromadného ničenia a ich nosičov na štátnej aj neštátnej úrovni predstavuje jednu z najväčších hrozieb pre medzinárodnú stabilitu a bezpečnosť.
2. Zmluvné strany sa preto dohodli spolupracovať a prispievať k boju proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a ich nosičov dôsledným plnením existujúcich záväzkov, vyplývajúcich pre ne z medzinárodných zmlúv a dohôd o odzbrojení a nešírení zbraní hromadného ničenia, ako aj z iných príslušných medzinárodných záväzkov, a ich vnútroštátnym vykonávaním.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že v rámci spolupráce pri dosahovaní cieľa odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia, budú spoločne pracovať na dosiahnutí univerzálnej platnosti medzinárodných zmlúv v tejto oblasti a ich vykonávania.
4. Zmluvné strany súhlasia, že odseky 1 a 2 tohto článku predstavujú základný prvok tejto dohody.

KAPITOLA 2

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 3

Založenie zóny voľného obchodu

Zmluvné strany týmto v súlade s článkom XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994 (ďalej len „dohoda GATT z roku 1994“) a článkom V Všeobecnej dohody o obchode so službami (ďalej len „dohoda GATS“) vytvárajú zónu voľného obchodu.

ČLÁNOK 4

Ciele

Ciele tejto dohody sú:

- a) postupná liberalizácia obchodu s tovarom, v súlade s článkom XXIV dohody GATT z roku 1994;

- b) napomáhať obchodu s tovarom, a to okrem iného prostredníctvom uplatňovania dohodnutých ustanovení o clách a uľahčení obchodu, normách, technických predpisoch a postupoch posudzovania zhody a sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach;
- c) postupná liberalizácia obchodu so službami, v súlade s článkom V dohody GATS;
- d) rozvoj prostredia, ktoré bude viesť k zvýšeniu investičných tokov medzi zmluvnými stranami a osobitne k zlepšeniu podmienok usadzovania sa v druhej zmluvnej strane, a to na základe zásady nediskriminácie;
- e) napomáhať obchodu a investíciám medzi zmluvnými stranami prostredníctvom liberalizácie bežných platieb a pohybov kapitálu v súvislosti s priamymi investíciami;
- f) účinné a recipročné otvorenie trhov verejného obstarávania zmluvných strán;
- g) adekvátne a účinné ochrana práv duševného vlastníctva v súlade s platnými medzinárodnými pravidlami, ktorými sú zmluvné strany viazané, pri súčasnom zabezpečení rovnováhy medzi právami nositeľov práv duševného vlastníctva a verejným záujmom;
- h) vykonávanie hospodárskych činností, osobitne tých, ktoré sa týkajú vzťahov medzi zmluvnými stranami, v súlade so zásadou voľnej hospodárskej súťaže;

- i) vytvorenie rýchleho, účinného a predvídateľného mechanizmu na urovnávanie sporov;
- j) podpora medzinárodného obchodu spôsobom, ktorý prispieva k dosahovaniu cieľa trvalo udržateľného rozvoja, ako aj činnosť s cieľom integrovať a premietnuť tento cieľ do obchodných vzťahov zmluvných strán, a
- k) zabezpečenie, aby spolupráca pri technickej pomoci a posilnenie obchodných kapacít zmluvných strán prispeli k vykonávaniu tejto dohody a k optimálnemu využívaniu príležitostí, ktoré taká spolupráca ponúka, v súlade s existujúcim právnym a inštitucionálnym rámcom.

ČLÁNOK 5

Vzťah k dohode o WTO

Strany opätovne potvrdzujú svoje existujúce práva a povinnosti vyplývajúce z *dohody o WTO*.

ČLÁNOK 6

Vymedzenie pojmu „zmluvné strany“

1. Na účely tejto dohody:
 - „zmluvná strana“ Európsku úniu alebo jej členské štáty alebo Európsku úniu a jej členské štáty v rámci ich príslušných oblastí pôsobnosti odvodených zo Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „strana EÚ“) alebo každá zo signatárskych andských krajín;
 - „zmluvné strany“ sú na jednej strane stranu EÚ a na strane druhej každá signatárska andská krajina.
2. V prípadoch, keď táto dohoda ustanovuje osobitné a individuálne záväzky týkajúce sa členského štátu Európskej únie alebo signatárskej andskej republiky, táto dohoda bude prípadne odkazovať na túto konkrétnu krajinu alebo krajiny.
3. Ak sa v tejto dohode používajú pojmy „druhá zmluvná strana“ a „iné zmluvné strany“, v súlade s článkom 7 pre signatárske andské krajiny tieto pojmy znamenajú stranu EÚ.

ČLÁNOK 7

Obchodné a hospodárske vzťahy upravené touto dohodou

1. Ustanovenia tejto dohody sa uplatňujú na bilaterálny obchod a hospodárske vzťahy medzi každou jednotlivou signatárskou andskou krajinou na jednej strane a EÚ na strane druhej; neuplatňujú sa na obchodné a hospodárske vzťahy medzi jednotlivými signatárskymi andskými krajinami¹.
2. Práva a povinnosti stanovené zmluvnými stranami v tejto dohode nemajú vplyv na práva a povinnosti medzi signatárskymi andskými krajinami ako členskými krajinami Andského spoločenstva.

ČLÁNOK 8

Plnenie povinností

1. Každá zmluvná strana zodpovedá za dodržiavanie všetkých ustanovení tejto dohody a prijme všetky potrebné opatrenia na implementáciu povinností, ktoré z tejto dohody vyplývajú vrátane ich dodržiavania ústrednými, regionálnymi a miestnymi výkonnými a inými orgánmi verejnej moci, ako aj mimovládny subjektmi, ktoré vykonávajú verejnú moc, ktorá bola na ne delegovaná takýmto výkonnými alebo inými orgánmi verejnej moci².

¹ Toto ustanovenie nie je možné vykladať na úkor povinností, ktoré si signatárske andské krajiny a strana EÚ medzi sebou stanovili v článkoch 10 a 105.

² Zmluvné strany rozumejú, že pojem „ústredné, regionálne a miestne výkonné orgány a iné orgány verejnej moci“ zahŕňajú všetky orgány a úrovne verejnej moci zmluvných strán.

2. Ak sa zmluvná strana domnieva, že druhá zmluvná strana neplní svoje povinnosti podľa tejto dohody, taká strana môže využiť výlučne mechanizmus na urovnávanie sporov podľa hlavy XII (Urovnávanie sporov) a bude sa riadiť výsledkom urovnania v rámci takého mechanizmu.

3. Bez toho, aby tým boli dotknuté existujúce mechanizmy politického dialógu medzi zmluvnými stranami platí, že každá zmluvná strana môže v prípade, ak druhá zmluvná strana poruší základné prvky uvedené v článkoch 1 a 2 tejto dohody, bezodkladne v súlade s medzinárodným právom prijať vhodné opatrenia. Táto druhá zmluvná strana môže požiadať o zvolanie naliehavého stretnutia dotknutých zmluvných strán do 15 dní na účely dôkladného preskúmania situácie s cieľom nájsť riešenie prijateľné pre obe zmluvné strany. Tieto opatrenia budú primerané porušeniu povinností. Prednosť budú mať také opatrenia, ktoré čo najmenej narušia fungovanie tejto dohody. Tieto opatrenia budú odvolané, len čo dôvod ich prijatia pominie.

ČLÁNOK 9

Územný rozsah pôsobnosti

1. Táto dohoda sa uplatňuje na jednej strane na územia, na ktoré sa, za podmienok v nich stanovených, uplatňuje Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie, a na strane druhej na územie Kolumbie a územie Peru¹.

¹ Na účely väčšej právnej istoty zmluvné strany týmto vyhlasujú, že odkazy na územie obsiahnuté v tejto dohode sa chápu výlučne na účely odkazovania na územný rozsah uplatňovania dohody.

2. Bez ohľadu na odsek 1 platí, že do miery, v ktorej colné územie Európskej únie (ďalej len „colné územie EÚ“) zahŕňa aj oblasti nespádajúce do predošlého územného vymedzenia, táto dohoda sa uplatňuje aj na colné územie EÚ.

ČLÁNOK 10

Regionálna integrácia

1. Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý má pri prehľbovaní hospodárskeho a sociálneho rozvoja signatárskych andských krajín a Európskej únie regionálna integrácia, ktorá umožňuje posilniť vzťahy medzi zmluvnými stranami a prispievať k dosahovaniu cieľov tejto dohody.

2. Zmluvné strany uznávajú a opätovne potvrdzujú význam príslušných regionálnych integračných procesov medzi členskými štátmi Európskej únie a medzi členskými krajinami Andského spoločenstva ako prostriedkov na dosiahnutie väčších obchodných príležitostí a na podporu ich účinnej integrácie do svetového hospodárstva.

3. Zmluvné strany uznávajú, že pokrok v andskej regionálnej integrácii bude určovaný členskými krajinami Andského spoločenstva.

4. Zmluvné strany uznávajú, že signatárske andské krajiny musia v súlade s Rozhodnutím Andského spoločenstva č. 598 dodržiavať vo vzťahoch medzi sebou andský právny systém.

5. So zreteľom na ambíciu zmluvných strán dosiahnuť pridruženie medzi týmito dvomi regiónmi, v momente, keď sa zmluvnými stranami tejto dohody stanú všetky členské krajiny Andského spoločenstva, Výbor pre obchod opätovne preskúma príslušné ustanovenia, najmä tento článok a článok 105, s cieľom prispôbiť ich novej situácii a podporiť regionálne integračné procesy.

KAPITOLA 3

VŠEOBECNE POUŽITELNÉ VYMEDZENIA POJMOV

ČLÁNOK 11

Vymedzenia pojmov

Ak sa neustanoví inak, na účely tejto dohody:

- „dni“ sú kalendárne dni, vrátane víkendov a sviatkov,
- „tovar zmluvnej strany“ alebo „výrobok zmluvnej strany“ sú domáce výrobky v súlade s ich vymedzením v dohode GATT z roku 1994 alebo taký tovar alebo výrobky, na ktorých sa zmluvné strany prípadne dohodli, a zahŕňa výrobky alebo tovar s pôvodom v zmluvnej strane vymedzenej v článku 19,

- „právnická osoba“ je akýkoľvek právny subjekt riadne ustanovený alebo inak organizovaný podľa platných zákonov na ziskové alebo iné účely v súkromnom alebo štátnom vlastníctve vrátane akejkoľvek korporácie, trustu, partnerstva, spoločného podniku, individuálneho vlastníctva alebo združenia;
- „opatrenie“ je akékoľvek konanie alebo nekonanie zmluvnej strany vrátane právnych predpisov, predpisov, postupov, rozhodnutí, administratívnych aktov alebo postupov, alebo akejkoľvek inej formy,
- „osoba“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba.

HLAVA II

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

ČLÁNOK 12

Výbor pre obchod

1. Zmluvné strany týmto zriaďujú Výbor pre obchod. Tento výbor bude zložený zo zástupcov Európskej únie a zástupcov každej signatárskej andskej krajiny.

2. Výbor pre obchod sa schádza aspoň raz za rok na úrovni ministrov alebo na úrovni zástupcov, ktorých prípadne určia ministri. Okrem toho sa Výbor pre obchod môže schádzať kedykoľvek na základe písomnej žiadosti zmluvnej strany, a to na úrovni vysokých úradníkov určených na prijatie potrebných rozhodnutí.

3. Výbor pre obchod sa schádza striedavo v Bogote, Bruseli a Lime, ak sa zmluvné strany nedohodli inak. Výboru pre obchod striedavo predsedá každá zmluvná strana po dobu jedného roka.

4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1, Výbor pre obchod sa môže schádzať na zasadnutiach, ktorých sa zúčastňuje strana EÚ a jedna signatárska andská krajina, v súvislosti so záležitosťami, ktoré:

- a) sa týkajú výlučne dvojstranného vzťahu medzi stranou EÚ a takou signatárskou andskou krajinou, alebo
- b) boli prediskutované na zasadnutí v rámci „špecializovaného orgánu“, na ktorom sa zúčastnila len strana EÚ a jedna signatárska andská krajina, a daná záležitosť bola predložená Výboru pre obchod.

Ak iná signatárska andská krajina vyjadrí svoj záujem o záležitosť, ktorá bude predmetom diskusie na takom zasadnutí, môže sa takého zasadnutia zúčastniť, ak s tým budú vopred súhlasiť strana EÚ a príslušná signatárska andská krajina.

ČLÁNOK 13

Funkcie Výboru pre obchod

1. Výbor pre obchod:
 - a) dohliada nad plnením tejto dohody a správnym uplatňovaním jej ustanovení, uľahčuje také plnenie a uplatňovanie, a zvažuje ďalšie spôsoby dosahovania jej všeobecných cieľov;
 - b) hodnotí dosiahnuté výsledky uplatňovania tejto dohody, najmä vývoj obchodných a hospodárskych vzťahov medzi zmluvnými stranami;
 - c) dohliada na prácu všetkých špecializovaných orgánov zriadených na základe tejto dohody a odporúča akékoľvek potrebné opatrenie;
 - d) hodnotí a prijíma rozhodnutia, ktoré predpokladá táto dohoda v súvislosti s akoukoľvek vecou, ktorú mu predložia špecializované orgány zriadené podľa tejto dohody;
 - e) dohliada na uplatňovanie článku 105;
 - f) dohliada na ďalší rozvoj tejto dohody;

- g) bez toho, aby tým boli dotknuté práva udelené v hlave XII (Urovnávanie sporov) a ďalších ustanoveniach tejto dohody, skúma najvhodnejší spôsob predchádzania alebo riešenia akejkoľvek prekážky, ktorá môže vzniknúť vo vzťahu k otázkam, na ktoré sa uplatňuje táto dohoda;
- h) prijme, na svojom prvom zasadnutí, rokovací poriadok a kódex správania pre rozhodcov, na ktoré odkazuje článok 315;
- i) určí odmenu a náhradu nákladov, ktoré sa budú vyplácať rozhodcom;
- j) prijme svoj vlastný rokovací poriadok ako aj harmonogram zasadnutí a program svojich zasadnutí;
- k) zvažuje každú záležitosť záujmu týkajúcu sa oblasti, na ktorú sa uplatňuje táto dohoda.

2. Výbor pre obchod môže:

- a) zriadiť špecializované orgány a delegovať na nich povinnosti;
- b) prijímať alebo žiadať informácie od ktorejkoľvek zainteresovanej osoby;

- c) vyslovovať súhlas so začatím rokovaní s cieľom prehliť už dosiahnutú liberalizáciu v sektoroch, na ktoré sa uplatňuje táto dohoda;
- d) zvažovať akúkoľvek zmenu a doplnenie ustanovení tejto dohody, ktoré budú podliehať dovŕšeniu vnútorných právnych postupov každej zmluvnej strany;
- e) prijímať výklad ustanovení tejto dohody¹ Také výklady sa budú zohľadňovať rozhodcovskými tribunálmi zriadenými na základe hlavy XII (Urovnávanie sporov);
- f) prijímať v rámci výkonu svojich funkcií akékoľvek iné opatrenia v súlade s prípadnou dohodou zmluvných strán;
- g) dosahovať pokrok pri dosahovaní cieľov stanovených v tejto dohode prostredníctvom zmien a doplnení, ktoré táto dohoda predpokladá a ktoré sa týkajú:
 - i) prílohy I (Zoznamy odstránenia ciel), s cieľom pridať jeden alebo viac druhov tovaru vylúčených zo zoznamu zmluvnej strany pre odstránenie cla;
 - ii) časových harmonogramov stanovených v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel), s cieľom urýchliť zníženie cla;

¹ Výklad prijatý výborom pre obchod nebude predstavovať zmenu a doplnenie alebo modifikáciu ustanovení tejto dohody.

- iii) osobitných pravidiel pôvodu stanovených v prílohe II (týkajúcej sa vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce);
- iv) obstarávateľských subjektov uvedených v dodatku 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie)
- v) zoznamov záväzkov stanovených v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb), a výhrad stanovených v prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasného pobytu fyzických osôb na účely podnikania), a
- vi) iných ustanovení, ktoré podliehajú zmenám a doplneniam vykonaným Výborom pre obchod v súlade s výslovnou úpravou obsiahnutou v tejto dohode .

Každá zmluvná strana bude vykonávať, v súlade s jej platnými právnymi postupmi, každú zmenu a doplnenie uvedenú v tomto pododseku.

3. Výbor pre obchod môže preskúmať vplyv tejto dohody na mikropodniky, malé a stredné podniky (ďalej len „mikropodniky a MSP“) zmluvných strán vrátane akýchkoľvek výsledných výhod.
4. Zmluvné strany si budú v čo najširšom možnom rozsahu v rámci Výboru pre obchod vymieňať informácie o dohodách, ktorými sa zakladajú alebo pozmeňujú colné únie alebo zóny voľného obchodu a na základe žiadosti aj o ďalších dôležitých otázkach obchodnej politiky každej zmluvnej strany vo vzťahu k tretím krajinám.

5. Výbor pre obchod môže pri výkone ktorejkoľvek z funkcií stanovených v tomto článku prijať akékoľvek rozhodnutie, ktoré predpokladá táto dohoda.

ČLÁNOK 14

Prijímanie rozhodnutí

1. Výbor pre obchod prijíma rozhodnutia na základe konsenzu.
2. Rozhodnutia prijaté Výborom pre obchod sú pre zmluvné strany záväzné a zmluvné strany prijímú všetky potrebné opatrenia na ich vykonanie.
3. V prípadoch uvádzaných v článku 12 ods. 4 prijíma každé rozhodnutie strana EÚ a dotknutá signatárska andská krajina a také rozhodnutie je účinné len medzi týmito zmluvnými stranami, pod podmienkou, že také rozhodnutia nemajú vplyv na práva a povinnosti inej signatárskej andskej krajiny.

ČLÁNOK 15

Špecializované orgány:

1. Touto dohodou sa zriaďujú tieto podvýbory:
 - a) Podvýbor pre prístup na trh;

- b) Podvýbor pre poľnohospodárstvo;
 - c) Podvýbor pre technické prekážky obchodu;
 - d) Podvýbor pre uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu a pre pravidlá pôvodu;
 - e) Podvýbor pre verejné obstarávanie;
 - f) Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj;
 - g) Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia, a
 - h) Podvýbor pre duševné vlastníctvo.
2. Každý špecializovaný orgán zriadený na základe tejto dohody bude zložený zo zástupcov strany EÚ a zástupcov každej signatárskej andskej krajiny.
3. Príslušný rozsah pôsobnosti a povinností špecializovaných orgánov vytvorených touto dohodou je vymedzený v jej príslušných hlavách.
4. Výbor pre obchod môže zriadiť ďalšie podvýbory, pracovné skupiny alebo akékoľvek ďalšie špecializované orgány, ktoré mu pomáhajú pri výkone jeho úloh. Výbor pre obchod stanoví zloženie, povinnosti a rokovací poriadok takých špecializovaných orgánov.

5. Špecializované orgány v dostatočnom predstihu informujú Výbor pre obchod o ich pláne zasadnutí a o programe týchto zasadnutí. Na každom zasadnutí Výboru pre obchod podávajú tiež správu o svojej činnosti.
6. Bez ohľadu na odsek 2 platí, že každý špecializovaný orgán sa môže zísť na zasadnutí, ktorého sa zúčastní strana EÚ a jedna zo signatárskych andských krajín, ak sa také zasadnutie týka záležitostí, ktoré súvisia výlučne s dvojstranným vzťahom medzi stranou EÚ a takou signatárkou andskou krajinou.
7. Ak iná signatárska andská krajina vyjadrí svoj záujem o záležitosť, ktorá bude predmetom diskusie na takom zasadnutí, môže sa takého zasadnutia zúčastniť, ak s tým budú vopred súhlasiť strana EÚ a dotknutá signatárska andská krajina.

ČLÁNOK 16

Koordinátori dohody

1. Každá zmluvná strana určí koordinátora dohody a najneskôr v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody to oznámi všetkým ostatným zmluvným stranám¹.

¹ V záujme väčšej právnej istoty sa v prípade EÚ a jej členských štátov také oznámenie považuje za účinné vtedy, ak bolo zaslané Európskej komisii (dodatočné vysvetlenie je potrebné len vtedy, ak daná dohoda predstavuje zmiešanú dohodu).

2. Koordinátori dohody:

- a) pripravujú program a koordinujú prípravu zasadnutí Výboru pre obchod;
- b) monitorujú, podľa potreby, rozhodnutia, ktoré prijal Výbor pre obchod;
- c) uľahčujú, ako kontaktné miesta, komunikáciu medzi zmluvnými stranami o akejkolvek záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, to neplatí, ak je v tejto dohode ustanovené inak;
- d) prijímajú všetky oznámenia a informácie predložené na základe tejto dohody vrátane každého oznámenia alebo informácie predloženej Výboru pre obchod, to neplatí, ak nie je ustanovené inak; a
- e) zvažujú každú inú záležitosť, ktorá môže mať vplyv na vykonávanie tejto dohody, a to na žiadosť Výboru pre obchod.

3. Koordinátori dohody sa môžu schádzať podľa potreby.

HLAVA III

OBCHOD S TOVAROM

KAPITOLA 1

PRÍSTUP NA TRH S TOVAROM

ODDIEL 1

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 17

Cieľ

Zmluvné strany postupne liberalizujú obchod s tovarom počas prechodného obdobia začínajúceho sa nadobudnutím platnosti tejto dohody, v súlade s ustanoveniami tejto dohody a v súlade s článkom XXIV dohody GATT z roku 1994.

ČLÁNOK 18

Rozsah pôsobnosti

Táto kapitola sa okrem prípadov, keď je to v tejto dohode ustanovené inak, uplatňuje na obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 19

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto hlavy:

- „clo“ zahŕňa akékoľvek clo alebo platbu akéhokoľvek druhu, ktoré sa ukladajú na dovoz tovaru, alebo v súvislosti s týmto dovozom, vrátane akejkoľvek formy prirážok a dodatočných zaťažení ukladaných na takýto dovoz, alebo v súvislosti s ním. „Clo“ nezahŕňa:
 - a) platbu, ktorá zodpovedá vnútroštátnej dani ukladanej v súlade s článkom III dohody GATT z roku 1994;
 - b) antidumpingové, vyrovnávacie alebo ochranné clo uplatňované v súlade s dohodou GATT z roku 1994; k nim príslušná Dohoda WTO o vykonávaní článku VI dohody GATT z roku 1994 (ďalej len „antidumpingová dohoda“), Dohoda WTO o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach (ďalej len „dohoda o subvenciách“) a Dohoda WTO o ochranných opatreniach (ďalej len „dohoda o ochranných opatreniach“);

- c) poplatok alebo inú platbu ukladané v súlade s článkom VIII dohody GATT z roku 1994.
- „výrobok alebo tovar s pôvodom“ je ten, ktorý upravujú pravidlá pôvodu stanovené v prílohe II (týkajúcej sa vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky" a metód administratívnej spolupráce);

ČLÁNOK 20

Zatriedovanie tovaru

Zatriedovanie tovaru obchodovaného medzi zmluvnými stranami je stanovené príslušnou colnou nomenklatúrou každej zmluvnej strany v súlade s Harmonizovaným systémom opisu a číselného označovania komodít z roku 2007 (ďalej len "harmonizovaný systém") a jeho následnými zmenami a doplneniami.

ČLÁNOK 21

Národné zaobchádzanie

1. Každá zmluvná strana udelí národné zaobchádzanie tovaru druhej zmluvnej strany v súlade s článkom III dohody GATT z roku 1994 vrátane jeho vysvetľujúcich poznámok. Na tento účel sú článok III dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúce poznámky k tomuto článku zahrnuté do tejto dohody a sú jej neoddeliteľnou súčasťou, *mutatis mutandis*.
2. Zmluvné strany v záujme väčšej jasnosti potvrdzujú, že národné zaobchádzanie, pokiaľ ide o akúkoľvek úroveň verejnej moci alebo orgánov, je zaobchádzanie, ktoré nie je menej priaznivé ako zaobchádzanie udelené takou úrovňou verejnej moci alebo orgánov pre podobný, priamo konkurujúci alebo nahraditeľný domáci tovar vrátane toho s pôvodom na území, na ktorom táto úroveň verejnej moci alebo orgánov vykonáva svoju právomoc¹.

¹ Kolumbia a strana EÚ sú si vedomé, že toto ustanovenie nebráni udržiavaniu a presadzovaniu monopolov na alkohol zriadených v Kolumbii.

ODDIEL 2

ODSTRÁNENIE CIEL

ČLÁNOK 22

Odstránenie ciel

1. Ak nie je v tejto dohode stanovené inak, každá zmluvná strana odstráni svoje clá na tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane v súlade s prílohou I (Zoznamy odstránenia ciel).
2. Základnú sadzbu cla na každý tovar, na ktorú sa má postupne uplatňovať znižovanie podľa odseku 1, predstavuje sadzba stanovená v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel).
3. Ak po nadobudnutí platnosti tejto dohody zmluvná strana zníži sadzbu cla uplatňovanú podľa doložky najvyšších výhod, taká sadzba cla sa uplatňuje len ak je nižšia ako sadzba cla vypočítaná podľa prílohy I (Zoznamy odstránenia ciel).

4. Na žiadosť zmluvnej strany uskutočnia zmluvné strany konzultácie v záujme posúdenia urýchlenia a rozšírenia rozsahu odstránenia ciel stanovených v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel).
5. Každé rozhodnutie Výboru pre obchod o urýchlení alebo rozšírení rozsahu odstránenia ciel podľa článku 13 ods. 2 písm. g) nahrádza každú sadzbu cla alebo kategóriu postupného znižovania cla stanovenú podľa prílohy I (Zoznamy odstránenia ciel).
6. Ak nie je v tejto dohode stanovené inak, žiadna zo zmluvných strán nemôže zvýšiť základnú sadzbu cla stanovenú v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel) alebo prijať nové clá na tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane.
7. Odsek 6 nebráni žiadnej zmluvnej strane:
 - a) zvýšiť clo na úroveň stanovenú v prílohe I (Zoznamy odstránenia cla) na príslušný rok, po jeho jednostrannom znížení, alebo
 - b) zachovávať alebo zvýšiť clo v súlade s Dohovorom WTO o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov (ďalej len „DSU“) alebo hlavou XII (Urovnávanie sporov).

ODDIEL 3

NECOLNÉ OPATRENIA

ČLÁNOK 23

Dovozné a vývozné obmedzenia

Ak nie je inak ustanovené v tejto dohode alebo v súlade s článkom XI dohody GATT z roku 1994 a jej vysvetľujúcimi poznámkami, ani jedna zo zmluvných strán nesmie prijať alebo zachovať žiadny zákaz ani obmedzenie na dovoz akéhokoľvek tovaru inej zmluvnej strany alebo na vývoz alebo predaj na vývoz akéhokoľvek tovaru určeného na územie druhej zmluvnej strany. Na tento účel sú článok XI dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúce poznámky k tomuto článku zahrnuté do tejto dohody a sú jej neoddeliteľnou súčasťou, *mutatis mutandis*.

ČLÁNOK 24

Poplatky a platby

1. Každá zmluvná strana v súlade s článkom VIII dohody GATT z roku 1994 a jej vysvetľujúcimi poznámkami zabezpečí, aby všetky poplatky a platby, bez ohľadu na ich povahu (iné než clá, platby, ktoré zodpovedajú vnútroštátnej dani alebo iné vnútroštátne platby uplatňované v súlade s článkom III dohody GATT z roku 1994, a antidumpingové a vyrovnávacie clá), ukladané na dovoz alebo vývoz alebo v súvislosti s takým vývozom alebo dovozom, boli obmedzené len na sumu približných nákladov na poskytnuté služby a aby nepredstavovali nepriamu ochranu domáceho tovaru alebo zdaňovanie vývozu alebo dovozu na fiškálne účely.
2. Žiadna zmluvná strana v súvislosti s dovozom akéhokoľvek tovaru druhej zmluvnej strany nesmie vyžadovať konzulárne transakcie¹ a ani súvisiace poplatky a platby.
3. Každá zmluvná strana sprístupní a zachováva, najlepšie prostredníctvom Internetu, aktuálne informácie o všetkých poplatkoch a platbách uložených v súvislosti s dovozom alebo vývozom.

¹ Na účely tohto odseku „konzulárne transakcie“ sú požiadavky, aby sa tovar zmluvnej strany určený na vývoz na územie inej zmluvnej strany musel najprv predložiť konzulovi dovážajúcej zmluvnej strany na území vyvážajúcej strany na účely získania konzulárnych faktúr alebo konzulárnych víz pre obchodné faktúry, osvedčení pôvodu, manifestov, vývozných deklarácií prepravcov, alebo akejkoľvek ďalšej colnej dokumentácie vyžadovanej na účely dovozu alebo v jeho súvislosti.

ČLÁNOK 25

Vývozné clá a dane

Ak v tejto dohode nie je ustanovené inak, platí, že žiadna zmluvná strana neprijme ani nebude zachovávať na vývoz tovaru na územie druhej zmluvnej strany alebo v súvislosti s takým vývozom žiadne iné clo alebo inú daň, akými sú vnútroštátne platby uplatňované v súlade s článkom 21.

ČLÁNOK 26

Dovozné a vývozné licenčné konania

1. Žiadna zmluvná strana neprijme ani nebude zachovávať opatrenie, ktoré nie je v súlade s Dohodou WTO o postupoch udeľovania dovozných povolení (ďalej len „dohoda o povoľovaní dovozu“), ktorá je začlenená do tejto dohody a tvorí jej neoddeliteľnú súčasť, *mutatis mutandis*.
2. Každá zmluvná strana uplatňuje ustanovenia dohody o povoľovaní dovozu, *mutatis mutandis*, na všetky postupy povoľovania vývozov do druhej zmluvnej strany. Oznámenie podľa článku 5 dohody o povoľovaní dovozu sa vykonáva medzi zmluvnými stranami v súvislosti s postupmi povoľovania vývozu.

3. „Vydávanie dovozných povolení“ je správne konanie používané na uplatňovanie dovozných povolovacích režimov vyžadujúcich predloženie žiadosti alebo inej dokumentácie (inej, ako sa požaduje na colné účely) príslušnému správnomu orgánu ako prvotná podmienka, ktorá predchádza dovozu do dovážajúcej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 27

Štátne obchodné podniky

1. „Štátne obchodné podniky“ sú na účely tejto dohody verejné a neverejné podniky, bez ohľadu na ich sídlo, na ústrednej úrovni a nižšej ako ústrednej úrovni vrátane orgánov pre trh, ktorým boli udelené výlučné alebo zvláštne práva a výsady vrátane normotvorných alebo ústavných právomocí, prostredníctvom ktorých cez svoje nákupy alebo predaje vplývajú na úroveň alebo smerovanie dovozu a vývozu¹.

2. Zmluvné strany uznávajú, že štátne obchodné podniky by nemali vykonávať svoju činnosť spôsobom, ktorý vytvára prekážky obchodu, a na ten účel sa zmluvné strany zaväzujú dodržiavať povinnosti podľa tohto článku.

¹ V záujme väčšej právnej istoty sa upresňuje, že podniky zaoberajúce sa alkoholom a vykonávajúce svoju činnosť v rámci "*monopolio rentístico*", ako uvádza článok 336 Politickej ústavy Kolumbie, spadajú do tu uvádzaného vymedzenia pojmu štátne obchodné podniky.

3. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje existujúce práva a povinnosti, ktoré vyplývajú z článku XVII dohody GATT z roku 1994, jeho vysvetľujúcich poznámok a doplňujúcich ustanovení a Dojednaní o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994, ktoré sú týmto zahrnuté aj do tejto dohody a sú jej neoddeliteľnou súčasťou, *mutatis mutandis*.
4. Každá zmluvná strana najmä zabezpečí, aby štátne obchodné podniky pri svojich nákupoch a predajoch a vždy, keď vykonávajú akúkoľvek právomoc vrátane akejkoľvek normotvornej alebo ústavnej právomoci, ktoré na ne zmluvná strana delegovala na ústrednej úrovni alebo nižšej ako ústrednej úrovni, dodržiavali povinnosti, ku ktorým sa každá zmluvná strana zaviazala v tejto dohode.
5. Ustanovenia tohto článku nemajú vplyv na práva a povinnosti zmluvných strán podľa hlavy VI (Verejné obstarávanie).
6. V súvislosti s oznámením, ktoré predkladajú zmluvné strany podľa článku XVII dohody GATT z roku 1994 sa stanovuje, že v prípade žiadosti o dodatočné informácie o vplyve štátnych obchodných podnikov na bilaterálny obchod, strana, ktorej je taká žiadosť predložená sa pousiluje v maximálnej možnej miere o zabezpečenie čo najväčšej prehľadnosti v záujme poskytnutia odpovede na tieto žiadosti, ktorých cieľom je získanie informácií významných pre rozhodnutie, či štátne obchodné podniky dodržiavajú príslušné povinnosti vyplývajúce z tejto dohody, v súlade s ustanoveniami článku XVII.4 d) dohody GATT z roku 1994, ktoré sa týkajú dôverných informácií.

ODDIEL 4

POLNOHOSPODÁRSKY TOVAR

ČLÁNOK 28

Rozsah pôsobnosti

Tento oddiel sa uplatňuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnými stranami v súvislosti s ich vzájomným obchodom s poľnohospodárskym tovarom (ďalej len „poľnohospodársky tovar“), na ktoré sa vzťahuje vymedzenie v prílohe I Dohody WTO o poľnohospodárstve (ďalej len „dohoda o poľnohospodárstve“)¹.

¹ „Poľnohospodársky tovar“ v prípade Kolumbie na účely uplatňovania tohto článku zahŕňa aj tieto podpoložky: 2905.45.00, 3302.10.10, 3302.10.90, 3823.11.00, 3823.12.00, 3823.13.00, 3823.19.00, 3823.70.10, 3823.70.20, 3823.70.30, 3823.70.90, 3824.60.00.

ČLÁNOK 29

Ochranné opatrenia v poľnohospodárskej oblasti

1. Bez ohľadu na článok 22 platí, že zmluvná strana môže požiadať o ochranné opatrenie v poľnohospodárskej oblasti vo forme dodatočných dovozných ciel na poľnohospodársky tovar s pôvodom zahrnutý do zoznamu tejto zmluvnej strany v prílohe IV (Ochranné opatrenia v poľnohospodárskej oblasti), pod podmienkou, že sú splnené podmienky stanovené v tomto článku. Suma akéhokoľvek dodatočného dovozného cla a akéhokoľvek iného cla na taký tovar nesmie byť vyššia ako nižšia sadzba z týchto dvoch sadzieb:

- a) uplatňovaná sadzba podľa doložky najvyšších výhod, alebo
- b) základná sadzba cla uvedená v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel).

2. Zmluvná strana môže uplatniť kvantitatívne ochranné opatrenie počas ktoréhokoľvek kalendárneho roka, ak pri vstupe tovaru s pôvodom na jej colné územie prekročí počas takého roka množstvo dovezeného tovaru s pôvodom spúšťacu úroveň pre taký tovar stanovený v zozname takej zmluvnej strany v prílohe IV (Ochranné opatrenia v poľnohospodárskej oblasti).

3. Každé dodatočné clo uplatňované zmluvnou stranou podľa odseku 1 a odseku 2 musí byť v súlade so zoznamom takej zmluvnej strany v prílohe IV (Ochranné opatrenia v poľnohospodárskej oblasti).

4. Žiadna zmluvná strana nesmie uplatňovať ochranné opatrenie v poľnohospodárskej oblasti podľa tohto článku a súčasne prijať alebo zachovávať v súvislosti s tým istým tovarom:

- a) ochranné opatrenie podľa kapitoly 2 (Nápravné opatrenia v oblasti obchodu), alebo
- b) opatrenie podľa článku XIX dohody GATT z roku 1994 a dohody o ochranných opatreniach.

5. Žiadna zmluvná strana nesmie prijať alebo zachovávať ochranné opatrenie v oblasti poľnohospodárstva:

- a) od dátumu, od ktorého sa na tovar uplatňuje oslobodenie od ciel podľa prílohy I (Zoznamy odstránenia ciel), ak nie je v písmene b) stanovené inak, alebo
- b) po uplynutí prechodného obdobia stanoveného v zozname takej zmluvnej strany v prílohe IV (Ochranné opatrenia v poľnohospodárskej oblasti), alebo
- c) ktoré zvyšuje clo v rámci colnej kvóty.

6. Do 10 dní od uplatnenia ochranného opatrenia v poľnohospodárskej oblasti podľa odsekov 1 a 2 to zmluvná strana uplatňujúca také opatrenie písomne oznámi príslušnej vyvážajúcej zmluvnej strane a poskytne príslušné údaje a odôvodnenie takého opatrenia. Zmluvná strana uplatňujúca opatrenie poskytne príslušnej vyvážajúcej zmluvnej strane príležitosť na prejednanie podmienok takého uplatňovania v súlade s uvedenými odsekmi.

7. Každá zmluvná strana si zachováva svoje práva a povinnosti podľa článku 5 dohody o poľnohospodárstve okrem obchodu s poľnohospodárskymi produktmi, na ktorý sa uplatňuje preferenčné zaobchádzanie.

ČLÁNOK 30

Systém cenových pásiem

Ak nie je v tejto dohode ustanovené inak:

- a) Kolumbia môže uplatňovať andský systém cenových pásiem stanovený rozhodnutím Andského spoločenstva č. 371 a jeho zmenami a doplneniami, alebo následné systémy pre poľnohospodársky tovar, na ktorý sa vzťahuje uvedené rozhodnutie ;
- b) Peru môže uplatňovať systém cenových pásiem stanovený najvyšším dekrétom č.115-2001-EF a jeho zmenami a doplneniami, alebo následné systémy pre poľnohospodársky tovar, na ktorý sa vzťahuje uvedený dekrét.

ČLÁNOK 31

Systém vstupných cien

Ak v tejto dohode nie je ustanovené inak, platí, že strana EÚ môže uplatňovať systém vstupných cien stanovený nariadením Komisie (ES) č. 1580/2007 z 21. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny, zmeny a doplnenia tohto systému alebo následné systémy.

ČLÁNOK 32

Vývozné dotácie a iné opatrenia s rovnocenným účinkom

1. Na účely tohto článku zodpovedá vymedzenie pojmu „vývozné dotácie“ vymedzeniu obsiahnutému v článku 1 písm. e) dohody o poľnohospodárstve vrátane zmien a doplnení uvedeného článku.
2. Zmluvné strany majú spoločný cieľ spolupracovať v rámci WTO s cieľom dosiahnuť dohodu, odstrániť vývozné dotácie a iné opatrenia s rovnocenným účinkom pre poľnohospodársky tovar.

3. Po nadobudnutí platnosti tejto dohody žiadna zmluvná strana nebude zachovávať, uvádzať alebo opätovne uvádzať vývozné dotácie alebo iné opatrenia s rovnocenným účinkom na poľnohospodársky tovar, ktorý je úplne a okamžite liberalizovaný, alebo ktorý je úplne, ale nie okamžite liberalizovaný a pri nadobudnutí platnosti tejto dohody požíva výhodu bezcolnú kvóty v súlade s prílohou I (Zoznamy odstránenia ciel) a je určený na územie druhej zmluvnej strany.

4. Žiadna zmluvná strana nebude odo dňa úplnej liberalizácie v tomto odseku uvedeného tovaru zachovávať, uvádzať alebo opätovne uvádzať vývozné dotácie alebo iné opatrenia s rovnocenným účinkom na poľnohospodársky tovar, ktorý je úplne, ale nie okamžite liberalizovaný a pri nadobudnutí platnosti tejto dohody nepožíva výhodu bezcolnú kvóty.

5. Bez toho, aby tým boli dotknuté odseky 3 a 4 platí, že ak zmluvná strana zachováva, uvádza alebo opätovne uvádza dotácie alebo iné opatrenia s rovnocenným účinkom na vývoz čiastočne alebo úplne liberalizovaného poľnohospodárskeho tovaru do druhej zmluvnej strany, dovážajúca zmluvná strana môže uplatňovať dodatočnú sadzbu, ktorá zvýši clo pre dovoz takého tovaru až na úroveň cla uplatňovaného podľa doložky najvyšších výhod alebo základnej sadzby stanovenej v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel), podľa toho, ktorá z týchto úrovní je nižšia, a to na obdobie určené na zachovanie vývozných dotácií.

6. Aby mohla dovážajúca zmluvná strana odstrániť dodatočnú sadzbu podľa odseku 5, vyvážajúca zmluvná strana poskytne podrobné informácie, z ktorých bude vyplývať dodržiavanie ustanovení tohto článku.

ČLÁNOK 33

Správa a uplatňovanie colných kvót

1. Každá zmluvná strana uplatňuje a spravuje colné kvóty na dovoz poľnohospodárskeho tovaru uvedeného v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel) v súlade s článkom XIII dohody GATT z roku 1994 vrátane jeho vysvetľujúcich poznámok a dohodou o povolení dovozu.
2. Zmluvné strany spravujú colné kvóty na dovoz poľnohospodárskeho tovaru podľa poradia, v akom bolo o ne požiadané.
3. Dovážajúca zmluvná strana na základe žiadosti vyvážajúcej zmluvnej strany uskutoční konzultácie s vyvážajúcou zmluvnou stranou o správe colných kvót dovážajúcej zmluvnej strany. Tieto konzultácie nahradia konzultácie podľa článku 301, pod podmienkou, že spĺňajú požiadavku uvedenú v odseku 9 uvedeného článku.

ODDIEL 5

RIEŠENIE ADMINISTRATÍVNYCH OMYLOV

ČLÁNOK 34

Riešenie administratívnych omylov

V prípade omylu príslušných orgánov ktorejkoľvek zmluvnej strany pri riadnom riadení preferenčného systému pri vývoze, a najmä pri uplatňovaní ustanovení prílohy II (týkajúcej sa vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce), a ak tento omyl vedie k dôsledkom pre dovozné clá, každá zmluvná strana, ktorá čelí takým dôsledkom, môže po odbornom prediskutovaní tejto záležitosti medzi príslušnými zmluvnými stranami v Podvýbore pre uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu a pre pravidlá pôvodu stanovenom v článku 68, požiadať Výbor pre obchod o preskúmanie možností prijať všetky vhodné opatrenia v záujme vyriešenia danej situácie. Rozhodnutie Výboru pre obchod o vhodných opatreniach sa prijme dohodou dotknutých zmluvných strán.

ODDIEL 6

PODVÝBORY

ČLÁNOK 35

Podvýbor pre prístup na trh

1. Zmluvné strany týmto zriaďujú Podvýbor pre prístup na trh, ktorý je zložený zo zástupcov každej zmluvnej strany.
2. Podvýbor sa schádza na žiadosť zmluvnej strany alebo Výboru pre obchod, a to na účely posúdenia akejkoľvek záležitosti podľa tejto kapitoly, ktorá nepatrí do pôsobnosti iného podvýboru.
3. Medzi funkcie podvýboru okrem iného patrí:
 - a) podpora obchodu s tovarom medzi zmluvnými stranami a to aj prostredníctvom konzultácií o urýchlení a rozšírení rozsahu odstránenia ciel podľa tejto dohody a o ďalších prípadných otázkach;
 - b) riešenie akéhokoľvek necolného opatrenia, ktoré môže obmedziť obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami a v prípade potreby postúpenie týchto záležitostí na posúdenie Výboru pre obchod,

- c) poskytovanie poradenstva a odporúčaní Výboru pre obchod týkajúcich sa potrieb spolupráce v súvislosti so záležitosťami prístupu na trh;
- d) konzultovanie a snaha o riešenie akéhokoľvek možného rozporu medzi zmluvnými stranami v záležitostiach týkajúcich sa zmien a doplnení harmonizovaného systému vrátane zatried'ovania tovaru, aby sa zabezpečilo, že povinnosti každej zmluvnej strany podľa tejto dohody zostávajú nezmenené.

ČLÁNOK 36

Podvýbor pre poľnohospodárstvo

1. Zmluvné strany týmto zriaďujú Podvýbor pre poľnohospodárstvo, ktorý je zložený zo zástupcov strany EÚ a každej signatárskej andskej krajiny.
2. Podvýbor pre poľnohospodárstvo
 - a) monitoruje a podporuje spoluprácu pri vykonávaní a správe oddielu 4, v záujme uľahčenia obchodu s poľnohospodárskym tovarom medzi zmluvnými stranami;
 - b) rieši každú neodôvodnenú prekážku obchodu s poľnohospodárskym tovarom;

- c) konzultuje záležitosti súvisiace s oddielom 4 v súčinnosti s inými príslušnými podvýbormi, pracovnými skupinami a ďalšími špecializovanými orgánmi podľa tejto dohody;
- d) hodnotí vývoj obchodu s poľnohospodárskym tovarom medzi zmluvnými stranami a vplyv tejto dohody na odvetvie poľnohospodárstva každej zmluvnej strany, ako aj uplatňovanie nástrojov obsiahnutých v tejto dohode, a odporúča Výboru pre obchod každé vhodné opatrenie;
- e) vykonáva iné dodatočné úlohy, ktorými ho môže poveriť Výbor pre obchod, a
- f) podáva Výboru pre obchod správy o výsledkoch svojej činnosti podľa tohto odseku a predkladá mu ich na posúdenie.

3. Podvýbor pre poľnohospodárstvo sa schádza najmenej raz za rok. V prípade vzniku osobitných okolností sa podvýbor na žiadosť zmluvnej strany a po dohode zmluvných strán schádza najneskôr tridsiaty deň odo dňa podania takej žiadosti. Stretnutia Podvýboru pre poľnohospodárstvo sa môžu tiež konať na dvojstrannej úrovni a bude im predsedieť zástupca zmluvnej strany organizujúcej zasadnutie.

4. Podvýbor pre poľnohospodárstvo prijíma všetky svoje rozhodnutia konsenzom.

KAPITOLA 2

NÁPRAVNÉ OPATRENIA V OBLASTI OBCHODU

ODDIEL 1

ANTIDUMPINGOVÉ A VYROVNÁVACIE OPATRENIA

ČLÁNOK 37

Všeobecné ustanovenia

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje práva a povinnosti na základe antidumpingovej dohody, dohody o subvenciách a dohody WTO o pravidlách pôvodu (ďalej len „dohoda o pravidlách pôvodu“).
2. V prípade, že orgán Andského spoločenstva v mene dvoch alebo viacerých členov Andského spoločenstva uplatňuje antidumpingové clo alebo vyrovnávacie opatrenie, resp. prijme cenový záväzok, jediným fórom na súdne preskúmanie bude príslušný súdny orgán Andského spoločenstva.
3. Zmluvné strany zabezpečia, aby antidumpingové opatrenia neboli uplatňované súčasne na ten istý výrobok regionálnymi orgánmi a vnútroštátnymi orgánmi. To isté pravidlo sa uplatňuje na vyrovnávacie opatrenia.

ČLÁNOK 38

Transparentnosť

1. Zmluvné strany sa dohodli, že nápravné opatrenia v oblasti obchodu by sa mali využívať v úplnom súlade príslušnými požiadavkami WTO a mali by byť založené na transparentnom systéme.
2. Uznávajúc prínosy právnej istoty a predvídateľnosti pre hospodárske subjekty, každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa nápravných opatrení v oblasti obchodu boli v úplnom súlade s príslušnými pravidlami WTO.
3. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.5 antidumpingovej dohody a článok 12.4 dohody o subvenciách platí, že každá zmluvná strana čo najskôr a v súlade so svojim vnútroštátnym právnym poriadkom zabezpečí po uložení dočasných opatrení, a v každom prípade pred konečným rozhodnutím, úplné a zmysluplné zverejnenie posudzovaných základných skutočností, ktoré tvoria základ pre rozhodnutie uplatniť alebo neuplatniť opatrenia. Zverejnenie takých informácií bude mať písomnú formu a zainteresovaným stranám poskytne dostatok času na vyjadrenie.
4. Ak tým nedôjde k zbytočným prieskumom v prešetrovaní, na základe žiadosti ktorejkoľvek zainteresovanej strany jej prešetrojúci orgán poskytne možnosť, aby bola vypočutá v záujme vyjadrenia jej názorov počas prešetrovania v súvislosti s nápravnými opatreniami v oblasti obchodu.

ČLÁNOK 39

Posúdenie verejného záujmu

Strana EÚ a Kolumbia v súlade so svojim vnútroštátnym právnym poriadkom poskytnú priemyselným užívateľom a dovozcom výrobku, v súvislosti s ktorým sa vykonáva prešetrovanie, ako aj zastupujúcim organizáciám spotrebiteľov, ak je to potrebné, príležitosť poskytnúť informácie významné pre prešetrovanie. Prešetrujúci orgán zohľadní také informácie v rozsahu, v akom sú tieto informácie relevantné, náležite podporené dôkazmi a podané v lehotách vymedzených vnútroštátnym právnym poriadkom.

ČLÁNOK 40

Pravidlo nižšieho cla

Strana EÚ a Kolumbia, pokiaľ ide o uplatňovanie antidumpingových a vyrovnávacích ciel, bez ohľadu na svoje práva podľa antidumpingovej dohody a dohody o subvenciách, považujú za žiaduce, aby uplatňované clo bolo prípadne nižšie ako zodpovedajúce rozpätie dumpingu alebo dotácie, ak nižšie clo bude dostatočné na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu odvetviu.

ČLÁNOK 41

Prešetrujúce orgány

Na účely tohto oddielu:

- „prešetrujúci orgán“ je:
 - a) v prípade Kolumbie Ministerstvo obchodu, priemyslu a cestovného ruchu, alebo jeho právny nástupca;
 - b) v prípade s Peru Národný inštitút pre ochranu hospodárskej súťaže a duševného vlastníctva, alebo jeho právny nástupca, a
 - c) v prípade strany EÚ Európska komisia.

ČLÁNOK 42

Vyňatie z mechanizmu na urovnávanie sporov

Hlava XII (Urovnávanie sporov) sa na tento oddiel neuplatňuje.

ODDIEL 2

MULTILATERÁLNE OCHRANNÉ OPATRENIA

ČLÁNOK 43

Všeobecné ustanovenia

Každá zmluvná strana si zachováva svoje práva a povinnosti vyplývajúce z článku XIX dohody GATT z roku 1994, dohody o ochranných opatreniach a dohody o pravidlách pôvodu.

ČLÁNOK 44

Transparentnosť

Bez ohľadu na článok 43 platí, že na žiadosť druhej zmluvnej strany strana, ktorá začína prešetrovanie alebo má v úmysle prijať ochranné opatrenia, bezodkladne poskytne písomné oznámenie *ad hoc* všetkých relevantných informácií vrátane prípadných informácií o začatí ochranného prešetrovania a predbežných a konečných zistení prešetrovania.

ČLÁNOK 45

Zákaz súčasného uplatňovania ochranných opatrení

Žiadna zmluvná strana nesmie vo vzťahu k tomu istému výrobku súčasne uplatňovať:

- a) bilaterálne ochranné opatrenie podľa oddielu 3 (bilaterálna ochranná doložka) tejto kapitoly, a
- b) opatrenie podľa článku XIX dohody GATT z roku 1994 a dohody o ochranných opatreniach.

ČLÁNOK 46

Prešetrojúci orgán

Na účely toho oddielu „prešetrojúci orgán“ je:

- a) v prípade Kolumbie Ministerstvo obchodu, priemyslu a cestovného ruchu, alebo jeho právny nástupca;
- b) v prípade Peru Národný inštitút pre ochranu hospodárskej súťaže a duševného vlastníctva, a
- c) v prípade strany EÚ Európska komisia.

ČLÁNOK 47

Vyňatie z mechanizmu na urovnávanie sporov

Okrem článku 45 sa hlava XII (Urovnávanie sporov) na tento oddiel neuplatňuje.

ODDIEL 3

BILATERÁLNA OCHRANNÁ DOLOŽKA

ČLÁNOK 48

Uplatňovanie bilaterálneho ochranného opatrenia

1. Bez ohľadu na oddiel 2 (Multilaterálne ochranné opatrenia), ak sa v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody výrobok s pôvodom v zmluvnej strane dováža na územie druhej zmluvnej strany v takých zvýšených množstvách, a to v absolútnom vyjadrení alebo relatívne k domácej výrobe, a za takých podmienok, že spôsobuje alebo hrozí, že spôsobí vážnu ujmu pre domácich výrobcov podobných alebo priamo konkurujúcich výrobkov, dovážajúca zmluvná strana môže za podmienok a v súlade s postupmi stanovenými v tomto oddiele prijať vhodné opatrenia.

2 Zmluvná strana môže uplatňovať bilaterálne ochranné opatrenia len počas prechodného obdobia ¹.

ČLÁNOK 49

Oznámenie a konzultácie

1. Zmluvná strana okamžite oznámi príslušnej vyvážajúcej zmluvnej strane začatie prešetrovania a uplatňovania dočasných a konečných opatrení.
2. Ak sa zmluvná strana domnieva, že existujú podmienky podľa článku 48 na uplatňovanie alebo predĺženie uplatňovania konečného opatrenia, poskytne dostatočné príležitosti na uskutočnenie konzultácií s dotknutou zmluvnou stranou, v súlade s právnymi predpismi každej zmluvnej strany, s cieľom preskúmať dostupné informácie, vymeniť si názory o uplatňovaní alebo predĺžení uplatňovania opatrenia a dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie.
3. Konzultácie uvedené v odseku 2 sa začnú do 15 dní odo dňa, v ktorý bola dotknutej zmluvnej strane doručená pozvánka prešetrojúceho orgánu na konzultácie.

¹ Prechodné obdobie trvá 10 rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody. Pre každý tovar, pre ktorý zoznam v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel) zmluvnej strany uplatňujúcej opatrenie stanovuje obdobie pre odstránenie ciel v trvaní 10 alebo viac rokov je prechodným obdobím obdobie pre odstránenie ciel stanovené pre tento tovar v takom zozname, plus tri ďalšie roky.

4. Ak sa do 45 dní od doručenia pozvánky pre dotknutú zmluvnú stranu na konzultácie nedosiahlo uspokojivé riešenie, dovážajúca strana môže v súlade s týmto oddielom prijať opatrenia na nápravu situácie.

5. Zmluvná strana môže uplatniť bilaterálne ochranné opatrenie na dočasnom základe, bez predošlých konzultácií.

ČLÁNOK 50

Druh opatrenia

Každé bilaterálne ochranné opatrenie uplatňované dovážajúcou zmluvnou stranou podľa článku 48 môže pozostávať z tohto jedného alebo viacerých opatrení:

- a) pozastavenie ďalšieho znižovania colnej sadzby na príslušný výrobok stanoveného v zozname takej zmluvnej strany podľa prílohy I (Zoznamy odstránenia ciel), alebo
- b) zvýšenie colnej sadzby na príslušný výrobok na úroveň, ktorá neprekračuje uplatňovanú sadzbu cla podľa doložky najvyšších výhod platnú v čase prijatia opatrenia alebo základnú sadzbu, ktorá je uvedená v zozname takej zmluvnej strany v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel), podľa toho, ktorá z nich je nižšia.

ČLÁNOK 51

Postup pri prešetrovaní

1. Zmluvná strana uplatní bilaterálne ochranné opatrenie len po vykonaní prešetrenia príslušnými orgánmi takej zmluvnej strany v súlade s článkom 3 dohody o ochranných opatreniach a na tento účel sa uvedený článok začleňuje do tejto dohody a stáva sa jej neoddeliteľnou súčasťou, *mutatis mutandis*.
2. Pri prešetrovaní uvedenom v odseku 1 zmluvná strana dodržiava požiadavky článku 4.2 písm. a) a písm. c) dohody o ochranných opatreniach a na tento účel sa článok 4.2 písm. a) a písm. c) dohody o ochranných opatreniach začleňuje do tejto dohody a stáva sa jej neoddeliteľnou súčasťou, *mutatis mutandis*.
3. Okrem toho, čo ustanovuje odsek 2 tiež platí, že prešetrujúca zmluvná strana preukáže na základe objektívnych dôkazov existenciu príčinnej súvislosti medzi zvýšeným dovozom výrobku vyvážajúcej zmluvnej strany a vážnou ujmov alebo hrozbou vážnej ujmy.
4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej príslušné orgány skončili také prešetrovanie v lehote stanovenej v jej vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorá nesmie byť dlhšia ako 12 mesiacov od začatia prešetrovania.

ČLÁNOK 52

Podmienky a trvanie opatrenia

1. Každá zmluvná strana smie uplatňovať bilaterálne ochranné opatrenie:
 - a) len v rozsahu a na taký čas, ktoré sú potrebné na zabránenie vážnej ujme podľa článku 48, alebo na jej nápravu;
 - b) maximálne po dobu dvoch rokov; táto doba sa môže výnimočne predĺžiť o ďalšie dva roky, ak:
 - i) príslušné orgány dovážajúcej zmluvnej strany v súlade s príslušnými postupmi podľa článku 51 rozhodnú, že dané opatrenie je naďalej potrebné v záujme zabránenia vážnej ujme podľa článku 48, alebo jej nápravy, a
 - ii) existujú dôkazy o tom, že domáci priemysel sa prispôsobuje.

Celková doba uplatňovania ochranného opatrenia, vrátane doby počiatočného uplatňovania a každého jej predĺženia, nesmie byť viac ako štyri roky.

2. Ak niektorá strana zruší bilaterálne ochranné opatrenie, colná sadzba bude zodpovedať sadzbe takej zmluvnej strany podľa prílohy I (Zoznamy odstránenia ciel), ktorá by sa uplatňovala v prípade, ak by opatrenie nebolo prijaté.

ČLÁNOK 53

Dočasné opatrenia

1. Za kritických okolností, pri ktorých by oneskorenie mohlo spôsobiť ťažko napravitelnú škodu, môže zmluvná strana uplatniť bilaterálne ochranné opatrenie na dočasnom základe, a to na základe predbežného zistenia, že existuje jasný dôkaz, že dovoz výrobku s pôvodom vo vyvážajúcej zmluvnej strane sa zvýšil v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa prílohy I (Zoznamy odstránenia ciel) a že takýto dovoz spôsobuje, alebo hrozí, že spôsobí, vážnu ujmu podľa článku 48.
2. Doba trvania akéhokoľvek dočasného opatrenia nepresiahne 200 dní, pričom počas týchto 200 dní musí zmluvná strana splniť požiadavky článkov 49 a 51, ods. 1, 2 a 3.
3. Zmluvná strana bezodkladne preplatí akékoľvek zvýšenie cla uplatnené podľa odseku 1, ak sa prešetrovaním zistí, že požiadavky článku 48 nie sú splnené. Doba trvania akéhokoľvek dočasného opatrenia sa započítava do doby opísanej v článku 52 ods. 1 písm. b).

ČLÁNOK 54

Kompenzácia

1. Zmluvná strana, ktorá chce predĺžiť uplatňovanie bilaterálneho ochranného opatrenia, konzultuje so zmluvnou stranou, na ktorej výrobky sa opatrenie vzťahuje, s cieľom dosiahnutia vzájomnej dohody o primeranej kompenzácii vo forme úľav s v podstate rovnocenným obchodným účinkom. Dovážajúca zmluvná strana poskytne príležitosť na takéto konzultácie najneskôr 30 dní pred predĺžením bilaterálneho ochranného opatrenia.
2. Ak konzultácie podľa odseku 1 nedospejú k dohode o kompenzácii do 30 dní od ponuky na konzultácie a dovážajúca zmluvná strana sa rozhodne predĺžiť ochranné opatrenie, zmluvná strana, na ktorej výrobky sa ochranné opatrenie vzťahuje, môže pozastaviť uplatňovanie v podstate rovnocenných úľav voči zmluvnej strane, ktorá rozhodla o predĺžení opatrenia.

ČLÁNOK 55

Opätovné uplatňovanie opatrenia

Žiadne ochranné opatrenie uvádzané v tomto oddieli sa nebude uplatňovať na dovoz výrobku, na ktorý sa predtým vzťahovalo také opatrenie, okrem jednorazového opätovného uplatnenia v trvaní, ktoré sa rovná polovici doby trvania skôr uplatňovaného takého opatrenia, za predpokladu, že doba neuplatňovania je aspoň jeden rok.

ČLÁNOK 56

Najvzdialenejšie regióny Európskej únie¹

1. Ak sa výrobok s pôvodom v signatárskej andskej krajine uvádza na územie najvzdialenejších regiónov Európskej únie (ďalej len „najvzdialenejšie regióny EÚ“) v takých zvýšených množstvách a za takých podmienok, že spôsobuje alebo hrozí, že spôsobí, vážne zhoršenie hospodárskej situácie najvzdialenejších regiónov EÚ, strana EÚ môže, po preskúmaní alternatívnych riešení, výnimočne prijať ochranné opatrenia, ktoré sa obmedzujú na územie príslušného regiónu či regiónov.
2. Ochranné opatrenia pre najvzdialenejšie regióny EÚ sa uplatňujú v súlade s ustanoveniami tejto kapitoly.

¹ V čase podpisu tejto dohody sú najvzdialenejšími regiónmi EÚ tieto regióny: Guadeloupe, Francúzska Guyana, Martinique, Réunion, Svätý Bartolomej, Azorské ostrovy, Madeira a Kanárske ostrovy. Tento článok sa bude rovnako uplatňovať na krajinu alebo územie, ktorej alebo ktorého status sa rozhodnutím Európskej rady v súlade s postupom uvedeným v článku 355 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie zmení na status najvzdialenejšieho regiónu, a to odo dňa prijatia takého rozhodnutia. Ak akýkoľvek najvzdialenejší región EÚ zmení svoj status prostredníctvom toho istého postupu, tento článok sa naň nebude uplatňovať skôr, ako odo dňa zodpovedajúceho rozhodnutia Európskej rady. Európska únia oznámi iným zmluvným stranám každú modifikáciu území, ktoré sa považujú za najvzdialenejšie regióny EÚ.

ČLÁNOK 57

Príslušný orgán

Na účely toho oddielu „príslušný orgán“ je:

- a) v prípade Kolumbie Ministerstvo obchodu, priemyslu a cestovného ruchu, alebo jeho právny nástupca;
- b) v prípade Peru Ministerstvo zahraničného obchodu a cestovného ruchu, alebo jeho právny nástupca, a
- c) v prípade strany EÚ Európska komisia.

KAPITOLA 3

UĽAHČENIA V RÁMCI COLNEJ OBLASTI A OBCHODU

ČLÁNOK 58

Ciele

1. Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý majú otázky uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu v kontexte rozvíjajúceho sa globálneho obchodného prostredia. Dohodli sa na posilnení spolupráce v tejto oblasti s cieľom zabezpečiť, aby príslušné právne predpisy a postupy každej zmluvnej strany, ako aj administratívna kapacita ich správnych orgánov, plnili ciele účinnej kontroly a podpory uľahčenia obchodu.

2. Zmluvné strany uznávajú, že sa žiadnym spôsobom nesmú ohroziť legitímne ciele verejnej politiky vrátane tých, ktoré sa týkajú bezpečnosti, predchádzania podvodom a boju proti podvodom.

ČLÁNOK 59

Postupy v oblasti ciel a obchodu

1. Každá zmluvná strana prijme efektívne, transparentné a zjednodušené postupy s cieľom, aby sa dovozcom a vývozcom znížili náklady a zabezpečila predvídateľnosť.
2. Zmluvné strany sa dohodli, že ich príslušné obchodné a colné právne predpisy, ustanovenia a postupy budú založené na:
 - a) medzinárodných nástrojoch a normách uplatniteľných v colnej a obchodnej oblasti vrátane podstatných prvkov revidovaného Kjótskeho dohovoru o zjednodušení a harmonizácii colných postupov (ďalej len „revidovaný Kjótsky dohovor“), Medzinárodného dohovoru o harmonizovanom systéme opisu a číselného označovania tovaru (ďalej len „dohovor o HS“), Systému noriem Svetovej colnej organizácie na zabezpečenie a uľahčenie globálneho obchodu (ďalej len „systém WCO SAFE“) a Modelu colných údajov WCO (ďalej len „model údajov WCO“);
 - b) ochrane a uľahčení obchodu prostredníctvom účinného presadzovania a dodržiavania právnych požiadaviek;

- c) požiadavkách na hospodárske subjekty, ktoré sú primerané, nediskriminačné a bránia podvodom;
- d) používaní jednotného colného dokladu alebo jeho elektronického ekvivalentu, na účely podávania dovozných colných vyhlásení a vývozných colných vyhlásení;
- e) uplatňovaní moderných colných metód vrátane hodnotenia rizika, zjednodušených postupov na vstup a prepustenie tovaru, kontrol po prepustení tovaru a metód auditu spoločností;
- f) postupnom rozvoji systémov vrátane systémov zakladajúcich sa na informačných technológiách, aby sa uľahčila elektronická výmena údajov medzi hospodárskymi subjektmi, colnými správami a ostatnými dotknutými agentúrami. Na tento účel bude každá zmluvná strana podľa možnosti postupne pracovať na zriadení jedného kontaktného miesta v záujme uľahčenia činností v súvislosti so zahraničným obchodom;
- g) pravidlách, ktoré zabezpečia, aby každá pokuta uložená za porušenie colných predpisov alebo procedurálnych požiadaviek bola primeraná a nediskriminačná, a aby ich uplatňovanie nespôsobovalo nenáležité prietahy pri prepustení tovaru;
- h) poplatkoch a platbách, ktoré sú primerané a neprekračujú sumu nákladov na službu poskytovanú v súvislosti s konkrétnou transakciou a ktoré sa nevypočítavajú na základe *ad valorem*. Za poskytnutie konzulárnych služieb sa poplatky ani iné platby neukladajú;

- i) odstránení všetkých požiadaviek na povinné kontroly pred odoslaním tovaru alebo iných opatrení rovnocenných s takými kontrolami, a
 - j) potrebe zabezpečiť, aby všetky príslušné administratívne subjekty, ktoré pôsobia v oblasti kontroly a fyzickej inšpekcie dovážaného alebo vyvážaného tovaru vykonávali svoju činnosť podľa možnosti súčasne a na jednom mieste.
3. V záujme zlepšenia pracovných metód a zabezpečenia, aby sa v súvislosti s colnými úkonmi dodržiavali zásady nediskriminácie, transparentnosti, efektívnosti, integrity a zodpovednosti, každá zmluvná strana:
- a) prijme ďalšie kroky na zníženie množstva, zjednodušenie a šandardizáciu údajov a dokumentácie požadovaných colnými orgánmi a inými agentúrami;
 - b) tam, kde je to možné, zjednoduší požiadavky a formality spojené s rýchlym vybavovaním a prepúšťaním tovaru, čo umožní dovozcom vykonávať colné prepustenie bez zaplatenia cla, za predpokladu zloženia záruky v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi v záujme konečného zaplatenia ciel, poplatkov a platieb;
 - c) zabezpečí účinné, promptné, nediskriminačné a ľahko dostupné postupy umožňujúce právo na odvolanie sa proti colným administratívnym výrokom a rozhodnutiam, ktoré majú vplyv na dovoz, vývoz alebo tovar v tranzite. Tieto postupy budú ľahko dostupné, a to aj pre mikropodniky a malé a stredné podniky, a

- d) zabezpečiť, aby sa prostredníctvom uplatňovania opatrení zohľadňujúcich zásady príslušných medzinárodných dohovorov a nástrojov v tejto oblasti dodržiavali najvyššie normy integrity.

ČLÁNOK 60

Predbežné rozhodnutia

1. Každá zmluvná strana, na základe žiadosti a pred dovozom tovaru na jej územie, vydá v súlade so svojimi vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi prostredníctvom svojich príslušných orgánov písomné predbežné rozhodnutia týkajúce sa colného zatried'ovania, pôvodu a akýchkoľvek ďalších súvisiacich záležitostí v súlade s tým, na čom sa zmluvné strany prípadne dohodnú.
2. S výhradou akýchkoľvek požiadaviek na dôvernosť vo svojich právnych predpisoch každá zmluvná strana uverejní v čo najširšom možnom rozsahu prostredníctvom elektronických prostriedkov svoje predbežné rozhodnutia o colnom zatried'ovaní a akýchkoľvek ďalších súvisiacich záležitostiach v súlade s tým, na čom sa zmluvné strany prípadne dohodnú.
3. Na uľahčenie obchodu zmluvné strany do svojho dvojstranného dialógu zahrnú pravidelné aktualizácie zmien vo svojich príslušných právnych predpisoch týkajúcich sa záležitostí uvedených v odsekoch 1 a 2.

4. Všetky procedurálne otázky týkajúce sa vydávania predbežných rozhodnutí sa budú riadiť vnútroštátnymi právnymi predpismi každej zmluvnej strany, v súlade s medzinárodnými normami WCO. Tieto postupy sa budú uverejňovať a budú verejne dostupné.

ČLÁNOK 61

Riadenie rizika

1. Každá zmluvná strana používa systémy riadenia rizika v záujme dosiahnutia schopnosti jej colných orgánov sústrediť svoje kontrolné činnosti na operácie vysokého rizika a urýchliť prepustenie tovaru predstavujúceho malé riziko.
2. Dovážajúca zmluvná strana berie na vedomie úsilie vyvážajúcej zmluvnej strany súvisiace s bezpečnosťou dodávateľského reťazca.
3. Zmluvné strany pracujú v prospech výmeny informácií o metódach riadenia rizika, ktoré uplatňujú ich príslušné colné orgány, pričom zachovávajú dôvernosť informácií a vždy, keď je to potrebné, si odovzdávajú poznatky.

ČLÁNOK 62

Schválený hospodársky subjekt

Zmluvné strany podporujú uplatňovanie konceptu schváleného hospodárskeho subjektu (ďalej len „AEO“) v súlade so systémom WCO SAFE. Zmluvná strana udelí bezpečnostný status AEO a výhody obchodného uľahčenia tým subjektom, ktoré spĺňajú jej normy colnej bezpečnosti, a to v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom takej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 63

Tranzit

1. Zmluvné strany zabezpečia slobodný tranzit cez svoje územie po trase, ktorá je pre tento tranzit najvhodnejšia.
2. Akékoľvek obmedzenia, kontroly alebo požiadavky musia spĺňať legitímny cieľ verejnej politiky, musia byť nediskriminačné, primerané a uplatňované jednotne.
3. Bez toho, aby bol dotknutý výkon legitímnej colnej kontroly a dohľadu nad tovarom v tranzite, platí, že každá zmluvná strana poskytne tovaru v režime tranzitu na územie alebo z územia ktorejkoľvek zmluvnej strany zaobchádzanie, ktoré nebude menej priaznivé, než je zaobchádzanie poskytnuté tovaru v režime tranzitu cez jej územie.

4. Zmluvné strany zavedú režimy dopravy pod colným dohľadom, ktoré umožnia tranzit tovaru bez zaplatenia ciel alebo iných platieb, a s výhradou poskytnutia príslušnej záruky.
5. Zmluvné strany podporujú regionálne úpravy tranzitu s cieľom znížiť prekážky obchodu.
6. Zmluvné strany vychádzajú z medzinárodných noriem a nástrojov týkajúcich sa tranzitu a využívajú ich.
7. Zmluvné strany zabezpečujú spoluprácu a koordináciu všetkých dotknutých orgánov a agentúr na svojom území s cieľom uľahčiť režim tranzitu a podporiť cezhraničnú spoluprácu.

ČLÁNOK 64

Vzťahy s podnikateľskou komunitou

Zmluvné strany sa dohodli, že:

- a) zabezpečia, aby boli všetky právne predpisy a postupy v colnej oblasti, ako aj clá, poplatky a iné platby, v čo najširšom možnom rozsahu verejne dostupné prostredníctvom elektronických prostriedkov, spolu s potrebnými vysvetleniami, ak je to potrebné;

- b) bude existovať v čo najširšom možnom rozsahu primeraný časový úsek medzi uverejnením nových alebo zmenených a doplnených právnych predpisov a postupov v colnej oblasti, ako aj ciel, poplatkov a iných platieb, a nadobudnutím ich účinnosti;
- c) ponúknu podnikateľskej komunite príležitosti na vyjadrenie svojich pripomienok k návrhom právnych predpisov a postupom týkajúcim sa ciel. Na tento účel každá zmluvná strana zavedie mechanizmy na konzultácie medzi jej správnymi orgánmi a podnikateľskou komunitou;
- d) zverejnia relevantné oznámenia administratívnej povahy vrátane požiadaviek agentúr a vstupných postupov, pracovnej doby a prevádzkových postupov colných úradov v prístavoch a na hraničných priechodoch, ako aj kontaktných miest, kde možno adresovať žiadosti o informácie;
- e) podporia spoluprácu medzi hospodárskymi subjektmi a orgánmi v oblasti obchodu prostredníctvom využívania nesvojvoľných a verejne dostupných postupov s cieľom bojovať proti podvodom a protiprávnemu konaniu, zvýšiť bezpečnosť dodávateľského reťazca a uľahčiť obchod, a
- f) zabezpečia, aby ich príslušné colné a súvisiace požiadavky a postupy naďalej spĺňali potreby obchodnej komunity, riadili sa najlepšími postupmi a pokiaľ možno čo najmenej obmedzovali obchod.

ČLÁNOK 65

Colné hodnotenie

Pravidlá colného hodnotenia uplatňované na recipročný obchod medzi zmluvnými stranami sa riadia Dohodou o uplatňovaní článku VII dohody GATT z roku 1994 (ďalej len „dohoda o colnej hodnote“).

ČLÁNOK 66

Colná spolupráca

1. Zmluvné strany budú podporovať a uľahčovať spoluprácu medzi svojimi colnými správami, aby sa zabezpečilo, že sa dosiahnu ciele uvedené v tejto kapitole, predovšetkým zabezpečenie zjednodušenia colných postupov a uľahčenie legitímneho obchodu pri udržaní schopnosti kontroly.
2. Spolupráca podľa odseku 1 zahŕňa aj:
 - a) výmenu informácií o colných právnych predpisoch, postupoch a technikách v týchto oblastiach:
 - i) zjednodušenie a modernizácia colných postupov, a

- ii) vzťahy s podnikateľskou komunitou;
 - b) rozvoj spoločných iniciatív vo vzájomne dohodnutých oblastiach, a
 - c) podpora koordinácie medzi príslušnými agentúrami.
3. Spolupráca v oblasti colného presadzovania práv duševného vlastníctva colnými orgánmi sa bude uskutočňovať v súlade s hlavou VII (Duševné vlastníctvo).

ČLÁNOK 67

Vzájomná pomoc

Správne orgány zmluvných strán si navzájom poskytujú administratívnu pomoc v colných záležitostiach v súlade s ustanoveniami prílohy V (Vzájomná administratívna pomoc v colných záležitostiach).

ČLÁNOK 68

Podvýbor pre uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu a pre pravidlá pôvodu

1. Zmluvné strany zriadujú Podvýbor pre uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu a pre pravidlá pôvodu, ktorý je zložený zo zástupcov každej zmluvnej strany. Zmluvné strany vopred dohodnú dátum konania zasadnutí podvýboru a ich program a podvýboru striedavo predsedá po dobu jedného roka každá zmluvná strana. Podvýbor podáva správy Výboru pre obchod.
2. Podvýbor okrem iného:
 - a) monitoruje vykonávanie a správu tejto kapitoly a prílohy II (týkajúcej sa vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce);
 - b) poskytuje fórum pre konzultácie a diskusie o všetkých otázkach týkajúcich sa cieľ, predovšetkým colných postupov, colného hodnotenia, colných režimov, colnej nomenklatúry, colnej spolupráce a vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach;
 - c) poskytuje fórum pre konzultácie a diskusiu o otázkach týkajúcich sa pravidiel pôvodu a administratívnej spolupráce;

- d) posilňuje spoluprácu pri vývoji, uplatňovaní a presadzovaní colných postupov, vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach, pravidiel pôvodu a administratívnej spolupráce;
- e) predkladá na schválenie Výboru pre obchod návrhy úprav prílohy II (týkajúcej sa vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce);
- f) poskytuje fórum pre konzultácie a diskusiu o žiadostiach o kumuláciu pôvodu podľa článkov 3 a 4 prílohy II (týkajúcej sa vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce);
- g) usiluje sa o dosiahnutie vzájomne uspokojivých riešení, ak medzi zmluvnými stranami po vykonaní overenia podľa článku 31 prílohy II (týkajúcej sa vymedzenia pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce) vzniknú rozpory, a
- h) usiluje sa o dosiahnutie vzájomne uspokojivých riešení, ak medzi zmluvnými stranami vzniknú rozpory v súvislosti s colným zatried'ovaním tovaru. Ak sa v priebehu konzultácií záležitosť nevyrieši, postúpi sa Výboru WCO pre harmonizovaný systém. Také rozhodnutia budú pre dotknuté zmluvné strany záväzné.

3. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na stretnutiach *ad hoc* o otázkach colnej spolupráce alebo pravidiel pôvodu a vzájomnej administratívnej pomoci.

ČLÁNOK 69

Technická pomoc v súvislosti s uľahčeniami v rámci colnej oblasti a obchodu

1. Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý má technická pomoc v oblasti uľahčení v rámci colnej oblasti a obchodu pre vykonávanie záväzkov stanovených v tejto kapitole.
2. Zmluvné strany sa dohodli, že budú spolupracovať najmä, ale nie výlučne, pri:
 - a) posilňovaní inštitucionálnej spolupráce medzi zmluvnými stranami;
 - b) poskytovaní odborných znalostí a budovaní kapacít v legislatívnych a technických záležitostiach s cieľom rozvíjať a presadzovať právne predpisy v colnej oblasti;
 - c) uplatňovaní moderných colných metód vrátane riadenia rizika, záväzných predbežných rozhodnutí, colného hodnotenia, zjednodušených postupov na vstup a prepustenie tovaru, kontrol po prepustení, metód auditu spoločnosti a AEO;

- d) zavádzaní postupov a praktík, do ktorých sa v čo najväčšej, prakticky nožnej, miere premietnu medzinárodné nástroje a normy uplatniteľné v colnej a obchodnej oblasti vrátane pravidiel WTO a nástrojov a noriem WCO, medzi ktoré patrí, *inter alia*, revidovaný Kjótsky dohovor a systém WCO SAFE, a
- e) zjednodušení, harmonizácii a automatizácii colných postupov.

ČLÁNOK 70

Vykonávanie

Ustanovenia článku 59 ods. 2 písm. f) a článku 60 sa uplatnia vo vzťahu k Peru dva roky po nadobudnutí platnosti tejto dohody.

KAPITOLA 4

TECHNICKÉ PREKÁŽKY OBCHODU

ČLÁNOK 71

Ciele

Ciele tejto kapitoly sú:

- a) uľahčiť a zvýšiť obchod s tovarom a získať účinný prístup na trh zmluvných strán, a to prostredníctvom zlepšenia vykonávania Dohody WTO o technických prekážkach obchodu (ďalej len „dohoda o technických prekážkach obchodu“);
- b) predísť vytvoreniu zbytočných technických prekážok obchodu a podporovať odstránenie takých prekážok, a
- c) posilniť spoluprácu medzi zmluvnými stranami v záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola.

ČLÁNOK 72

Vymedzenia pojmov

1. Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú vymedzenia pojmov v prílohe 1 k dohode o technických prekážkach obchodu.
2. Platia aj tieto vymedzenia pojmov:
 - „dočasné označovanie“ je pripájanie informácie k výrobku pomocou nálepiek, prívěskov alebo iného druhu označenia, ktoré je možné odstrániť, alebo prikladanie informácie do obalu výrobku ;
 - „trvalé označovanie“ je pripájanie informácie k výrobku prostredníctvom tlače, šitia, rytia alebo podobnými postupmi.

ČLÁNOK 73

Vzťah k dohode o technických prekážkach obchodu

Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje práva a povinnosti, ktoré im vyplývajú z dohody o technických prekážkach obchodu, ktorá je začlenená do tejto dohody a je jej neoddeliteľnou súčasťou, *mutatis mutandis*.

ČLÁNOK 74

Rozsah uplatňovania

1. Ustanovenia tejto kapitoly sa uplatňujú na vypracovanie, prijímanie a uplatňovanie technických predpisov, noriem a postupov posudzovania zhody vrátane ich každej zmeny a doplnenia, ktoré môžu mať vplyv na obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami.
2. Táto kapitola sa nevzťahuje na:
 - a) nákupné špecifikácie vypracované vládnymi subjektmi v súvislosti s výrobnými, resp. spotrebnými požiadavkami týchto vládnych subjektov, a
 - b) sanitárne a fytosanitárne opatrenia.

ČLÁNOK 75

Spolupráca a uľahčenie obchodu

1. Zmluvné strany sa dohodli, že spolupráca medzi orgánmi a subjektmi verejného a súkromného sektora v oblasti technických predpisov, normalizácie, posudzovania zhody, akreditácie, metrológie, hraničnej kontroly a dohľadu nad trhom, je dôležitá z hľadiska uľahčovania obchodu medzi zmluvnými stranami. Na ten účel sa zmluvné strany zaväzujú:

- a) zintenzívniť vzájomnú spoluprácu v záujme uľahčenia prístupu na ich trh a zvýšenia poznatkov o svojich systémoch a porozumenia týmto systémom;
- b) určiť, vypracovať a podporovať iniciatívy, ktoré uľahčujú obchod, pričom sa zoberú do úvahy skúsenosti jednotlivých zmluvných strán. Takéto iniciatívy môžu medzi iným zahŕňať:
 - i) výmenu informácií, skúseností a údajov, vedeckú a technickú spoluprácu a používanie dobrých regulačných postupov;
 - ii) zjednodušenie postupov certifikácie a administratívnych požiadaviek stanovených normou alebo technickým predpisom a odstránenie takých požiadaviek na registráciu alebo predošlé preskúmanie, ktoré nie sú na základe ustanovení dohody o technických prekážkach obchodu potrebné;

- iii) činnosť smerujúcu k možnosti priblíženia, zosúladenia alebo stanovenia rovnocennosti technických predpisov a postupov posudzovania zhody. Rovnocennosť nemá *a priori* za následok vôbec žiadnu povinnosť pre zmluvné strany, ak nie je výslovne dohodnuté inak;
- iv) preskúmanie, v rámci budúceho preskúmania regulačného rámca, možnosti používať akreditáciu alebo označovanie ako nástroj uznávania subjektov posudzovania zhody usadených na území druhej zmluvnej strany, a
- v) podporu a uľahčenie spolupráce a výmenu informácií medzi relevantnými verejnými alebo súkromnými subjektmi zmluvných strán.

2. Ak zmluvná strana zadrží vo vstupnom prístave z dôvodu zisteného nespĺňania technického predpisu tovar s pôvodom na území druhej zmluvnej strany, zmluvná strana zadržiavajúca tovar bezodkladne oznámi dovozcovi dôvody takého zadržania.

3. Zmluvná strana na základe žiadosti druhej zmluvnej strany primerane zváži návrhy tejto druhej zmluvnej strany na spoluprácu podľa tejto kapitoly.

ČLÁNOK 76

Technické predpisy

1. Zmluvné strany použijú medzinárodné normy ako základ pre vypracovanie svojich technických predpisov; zmluvné strany takto nepostupujú vtedy, ak medzinárodné normy sú neúčinné alebo nevhodné na dosiahnutie sledovaného legitímneho cieľa. Zmluvná strana na žiadosť druhej zmluvnej strany uvedie dôvody, prečo nepoužila medzinárodné normy ako základ pre vypracovanie svojich technických predpisov.
2. Na žiadosť druhej zmluvnej strany, ktorá má záujem vypracovať podobný technický predpis, a v záujme minimalizácie zdvojenia nákladov, zmluvná strana v čo najširšom možnom rozsahu poskytne, s výnimkou dôverných informácií, žiadajúcej zmluvnej strane každú informáciu, technickú štúdiu alebo posúdenie rizika alebo iný dostupný relevantný dokument, o ktoré sa táto zmluvná strana opierala pri vypracovaní takého technického predpisu.

ČLÁNOK 77

Normy

1. Každá zmluvná strana sa zaväzuje:
 - a) udržiavať účinnú komunikáciu medzi svojimi regulačnými orgánmi a svojimi normalizačnými inštitúciami;
 - b) uplatňovať pri určení, či existuje medzinárodná norma, usmernenie alebo odporúčanie v tom zmysle, ako sa uvádza v článkoch 2 a 5 dohody o technických prekážkach obchodu a v prílohe 3 k tejto dohode, *Rozhodnutie Výboru pre zásady vypracúvania medzinárodných noriem, príručiek a odporúčaní v súvislosti s článkami 2, 5 a prílohou 3 dohody prijaté 13. novembra 2000 Výborom WTO pre technické prekážky obchodu*;
 - c) podporovať svoje normalizačné orgány, aby v rámci medzinárodného úsilia v oblasti štandardizácie spolupracovali s príslušnými orgánmi druhej zmluvnej strany pre štandardizáciu. Taká spolupráca sa môže vykonávať v rámci medzinárodných normalizačných orgánov alebo na regionálnej úrovni, keď k nej vyzýva zodpovedajúci normalizačný orgán alebo memorandá o porozumení s cieľom, okrem iného, vypracovať spoločné normy;
 - d) vymieňať si informácie o používaní noriem zmluvnými stranami v súvislosti s technickými predpismi a zabezpečiť, v čo najširšom možnom rozsahu, aby normy neboli povinné;

- e) vymieňať si informácie o normalizačných postupoch každej zmluvnej strany a o rozsahu používania medzinárodných, regionálnych alebo subregionálnych noriem ako základu pre vnútroštátne normy, a
- f) vymieňať si všeobecné informácie o dohodách o spolupráci uzatvorenými s tretími krajinami v záležitostiach normalizácie.

2. Každá zmluvná strana bude odporúčať, aby mimovládne subjekty zaoberajúce sa normalizáciou usadené na jej území, dodržiavali ustanovenia tohto článku.

ČLÁNOK 78

Posudzovanie zhody a akreditácia

1. Zmluvné strany uznávajú, že existuje široké spektrum mechanizmov, prostredníctvom ktorých sa na území jednej zmluvnej strany uľahčí prijatie výsledkov postupov posudzovania zhody uskutočňovaných na území druhej zmluvnej strany. V súlade s tým sa môžu zmluvné strany dohodnúť na:

- a) prijatí vyhlásenia dodávateľa o zhode;
- b) prijatí výsledkov postupov posudzovania zhody orgánov so sídlom na území druhej zmluvnej strany;

- c) tom, že orgán posudzovania zhody so sídlom na území zmluvnej strany môže uzatvárať dohody o dobrovoľnom uznávaní s orgánom posudzovania zhody so sídlom na území druhej zmluvnej strany na účely prijatia výsledkov jeho postupov posudzovania zhody;
- d) určení orgánov posudzovania zhody so sídlom na území druhej zmluvnej strany, a
- e) prijatí akreditačných postupov s cieľom posúdiť spôsobilosť orgánov posudzovania zhody so sídlom na území druhej zmluvnej strany.

2. Na ten účel sa zmluvné strany zaväzujú:

- a) zabezpečiť možnosť súťaže medzi mimovládnyimi orgánmi využívanými pri posudzovaní zhody;
- b) podporovať pri postupoch posudzovania zhody akceptovanie výsledkov vydaných orgánmi uznanými na základe multilaterálnej akreditačnej dohody alebo dohodou uzatvorenou medzi príslušnými orgánmi zmluvných strán, ktoré sú príslušné pre posudzovanie zhody;
- c) posúdiť možnosť začať rokovania o uzavretí dohôd, ktorými sa na územiach zmluvných strán uľahčuje prijatie výsledkov postupov posudzovania zhody vykonanými orgánmi so sídlom na území druhej zmluvnej strany, ak je to v záujme zmluvných strán a je to hospodársky opodstatnené, a

- d) povzbudzovať svoje orgány posudzovania zhody, aby uzatvárali dohody s orgánmi posudzovania zhody druhej zmluvnej strany na účely akceptovania výsledkov posudzovania zhody.

ČLÁNOK 79

Transparentnosť a postupy oznamovania

1. Každá zmluvná strana zašle v elektronickej forme kontaktným miestam stanoveným v článku 10 dohody o technických prekážkach obchodu, a to priamo alebo prostredníctvom sekretariátu WTO, svoje návrhy technických predpisov a postupov posudzovania zhody alebo predpisy a postupy, ktoré boli prijaté v záujme riešenia vzniknutých naliehavých problémov bezpečnosti, zdravia, ochrany životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, resp. ak hrozí vznik takých problémov, a to v súlade s dohodou o technických prekážkach obchodu. Pri zasielaní technických predpisov a postupov posudzovania zhody v elektronickej forme sa musí uviesť elektronické prepojenie na celý text dokumentu, ktorého sa oznámenie týka, alebo celý text takého dokumentu.
2. Každá zmluvná strana tiež uverejní alebo zašle v elektronickej podobe návrhy technických predpisov a postupov posudzovania zhody, alebo návrhy predpisov a postupov, ktoré boli prijaté v záujme riešenia vzniknutých naliehavých problémov bezpečnosti, zdravia, ochrany životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, resp. ak hrozí vznik takých problémov, a ktoré sú v súlade s technickým obsahom príslušných medzinárodných noriem.

3. Každá zmluvná strana v súlade s odsekmi 1 a 2 poskytne lehotu 60 dní, a ak je to možné 90 dní, odo dňa zaslania navrhovaných technických predpisov a postupov posudzovania zhody v elektronickej forme, aby ostatné zmluvné strany a ostatné zainteresované osoby mohli predložiť písomné pripomienky. Zmluvná strana vyhovie opodstatneným žiadostiam o predĺženie lehoty na predloženie pripomienok.
4. V prípadoch, keď sa navrhovaný technický predpis predloží na verejnú konzultáciu, zmluvná strana primerane zohľadní pripomienky, ktoré jej boli doručené od druhej zmluvnej strany, a na žiadosť druhej zmluvnej strany písomne odpovie na jej pripomienky.
5. Každá zmluvná strana uverejní alebo sprístupní pre verejnosť, v tlačenej alebo elektronickej forme, svoju odpoveď na závažné pripomienky, ktoré jej boli doručené najneskôr v deň uverejnenia konečného technického predpisu alebo postupu posudzovania zhody.
6. Na žiadosť druhej zmluvnej strany poskytne zmluvná strana informácie o technickom predpise alebo postupe posudzovania zhody, ktorý prijala alebo zamýšľa prijať.
7. Doba medzi uverejnením a nadobudnutím účinnosti technických predpisov a postupov posudzovania zhody nesmie byť kratšia ako šesť mesiacov, to neplatí, ak je možné dosiahnuť legitímne ciele v dobe medzi uverejnením a nadobudnutím účinnosti technických predpisov a postupov posudzovania zhody. Zmluvná strana vyhovie opodstatneným žiadostiam o predĺženie uvedenej doby.

8. Zmluvné strany zabezpečia, aby všetky prijaté a platné technické predpisy a postupy posudzovania zhody boli verejne prístupné na voľne dostupnej internetovej stránke takým spôsobom, aby ich bolo možné ľahko nájsť a mať k nim prístup. Ak je to vhodné, budú tiež poskytnuté existujúce usmernenia o uplatňovaní technických predpisov.

ČLÁNOK 80

Hraničná kontrola a dohľad nad trhom

Zmluvné strany sa zaväzujú:

- a) vymieňať si informácie a skúsenosti v súvislosti so svojimi činnosťami v oblasti hraničnej kontroly a dohľadu nad trhom, to neplatí, ak ide o dôvernú dokumentáciu, a
- b) zabezpečiť, aby činnosti v oblasti hraničnej kontroly a dohľadu nad trhom vykonávali príslušné orgány, pričom tieto orgány môžu na tento účel využívať akreditované orgány, určené orgány alebo orgány s delegovanou právomocou, a to pri súčasnom predchádzaní konfliktu záujmov medzi týmito orgánmi a hospodárskymi subjektmi a pri uplatňovaní kontroly alebo dohľadu.

ČLÁNOK 81

Značenie a označovanie

1. Ak zmluvná strana vyžaduje povinné značenie alebo označovanie výrobkov:
 - a) vyžaduje sa trvalé značenie alebo trvalé označovanie, len ak ide o informácie s významom pre spotrebiteľov alebo používateľov výrobku alebo sa tým uvádza zhoda výrobku s povinnými technickými požiadavkami;
 - b) je možné vyžadovať dodatočné informácie prostredníctvom dočasného označenia na prepravnom obale výrobku alebo na vlastnom obale výrobku, ak je to nutné pre zabezpečenie dohľadu zo strany príslušných orgánov;
 - c) pokiaľ ide o informácie uvedené v písmene b), pri prehodnocovaní platných pravidiel taká zmluvná strana preskúma možnosť poskytovania takých informácií inými prostriedkami;
 - d) ak to nie je potrebné z hľadiska rizika daných výrobkov pre zdravie a život ľudí, zvierat a rastlín, pre životné prostredie a vnútroštátnu bezpečnosť, zmluvná strana nebude vyžadovať podmienenie predaja týchto výrobkov na svojom trhu schválením, registráciou alebo certifikáciou ich označení alebo značení. Ustanovením tohto písmena nie sú dotknuté opatrenia prijaté zmluvnou stranou v súlade s jej vnútroštátnymi pravidlami overovania súladu označení s povinnými požiadavkami, ani opatrenia prijaté s cieľom kontrolovať postupy, ktoré by mohli zavádzať spotrebiteľov;

- e) ak zmluvná strana vyžaduje od hospodárskeho subjektu používanie identifikačného čísla, také číslo sa vydá bez zbytočného odkladu;
- f) v prípade, že to nie je zavádzajúce, nezlučiteľné alebo mätúce v súvislosti s informáciami, ktoré sa požadujú v krajine určenia tovaru, taká zmluvná strana umožní:
 - i) uvedenie informácií aj v iných jazykoch popri jazyku požadovanom v krajine určenia tovaru;
 - ii) uvedenie medzinárodných nomenklatúr, piktogramov, symbolov alebo grafických prvkov, a
 - iii) uvedenie aj iných informácií, ako sú informácie, ktoré sa požadujú v krajine určenia tovaru;
- g) ak nie sú ohrozené legitímne ciele stanovené v dohode o technických prekážkach obchodu, taká zmluvná strana sa bude snažiť akceptovať dočasné alebo odstrániteľné označenia, alebo informácie uvedené v manuáli výrobku, na prepravnom obale alebo vlastnom obale výrobku namiesto toho, aby boli také informácie vytlačené na výrobku alebo fyzicky pripojené k výrobku.

2. Ak zmluvná strana vyžaduje značenie alebo označovanie textilu, odevov a obuvi:

- a) môže vyžadovať trvalé značenie alebo označenie len týchto informácií:
 - i) pokiaľ ide o textil a odevy: obsah vlákien, krajina pôvodu, bezpečnostné pokyny pre osobitné použitia a návod na údržbu, a

- ii) pokiaľ ide o obuv: prevládajúce materiály hlavných častí, bezpečnostné pokyny pre osobitné použitia a krajina pôvodu;

b) nesmie stanoviť:

- i) požiadavky týkajúce sa vecnej charakteristiky alebo vzhľadu označenia; tým nie je dotknuté žiadne opatrenie, ktoré zmluvná strana prijíma v záujme ochrany spotrebiteľov pred klamlivou reklamou;
- ii) povinnosť trvalo označovať kusy odevu, ktorých označovanie je vzhľadom na ich veľkosť buď ťažko vykonateľné, alebo by sa tým znížila ich hodnota, a
- iii) povinnosť označovať obidve časti tovaru predávaného v pároch, ak každá z oboch častí je z toho istého materiálu a má ten istý vzhľad.

3. Zmluvné strany začnú uplatňovať tento článok najneskôr do jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 82

Technická pomoc a budovanie kapacít v oblasti obchodu

Zmluvné strany uznávajú význam technickej pomoci a budovania kapacít v oblasti obchodu pri uľahčovaní vykonávania ustanovení tejto kapitoly, ktoré by sa mali okrem iného zameriavať na:

- a) budovanie kapacít vnútroštátnych inštitúcií, ich technickej infraštruktúry a vybavenia a na odbornú prípravu ľudských zdrojov;
- b) podporovanie a uľahčovanie účasti v medzinárodných orgánoch s významom pre túto kapitolu, a
- c) podporu vzťahov medzi orgánmi zmluvných strán príslušnými pre normalizáciu, technickú reguláciu, posudzovanie zhody, akreditáciu, metrológiu, hraničnú kontrolu a dohľad nad trhom.

ČLÁNOK 83

Podvýbor pre technické prekážky obchodu

1. Zmluvné strany zriaďujú Podvýbor pre technické prekážky obchodu, ktorý je zložený zo zástupcov každej zmluvnej strany.

2. Podvýbor:

- a) monitoruje a hodnotí vykonávanie, správu a dodržiavanie tejto kapitoly;
- b) rieši adekvátnym spôsobom akúkoľvek otázku, ktorú predloží ktorákoľvek zmluvná strana, týkajúcu sa tejto kapitoly a dohody o technických prekážkach obchodu;
- c) prispieva k určeniu priorít v záležitostiach spolupráce a programoch technickej pomoci v oblasti noriem, technických predpisov, postupov posudzovania zhody, akreditácie, metrológie, hraničnej kontroly a dohľadu nad trhom, a preskúmava dosiahnutý pokrok alebo výsledky;
- d) uskutočňuje výmenu informácií o činnosti mimovládnych, regionálnych a multilaterálnych fór, ktoré pôsobia v oblasti noriem, technických predpisov a postupov posudzovania zhody;
- e) uskutočňuje na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany konzultácie o akejkoľvek záležitosti vyplývajúcej z tejto kapitoly a dohody o technických prekážkach obchodu;
- f) zriaďuje, ak je to potrebné na dosiahnutie cieľov podľa tejto kapitoly, pracovné skupiny zaoberajúce sa konkrétnymi záležitosťami súvisiacimi s touto kapitolou a dohodou o technických prekážkach obchodu, pričom jasne vymedzí rozsah pôsobnosti a povinnosti týchto pracovných skupín;

- g) uľahčuje podľa potreby dialóg a spoluprácu medzi regulačnými orgánmi podľa tejto kapitoly;
- h) vypracúva podľa článku 75 ods. 1 písm. b) tejto kapitoly pracovný program v záležitostiach spoločného záujmu zmluvných strán, ktorý sa bude pravidelne revidovať;
- i) preskúmava všetky ďalšie záležitosti súvisiace s touto kapitolou, ktoré môžu pomôcť zlepšiť prístup na trhy zmluvných strán;
- j) reviduje túto kapitolu v súvislosti s akýmkoľvek vývojom, pokiaľ ide o dohodu o technických prekážkach obchodu, a s rozhodnutiami a odporúčaniami Výboru WTO pre technické prekážky obchodu, a predkladá návrhy možných zmien a doplnení tejto kapitoly;
- k) informuje, ak to považuje za vhodné, Výbor pre obchod o vykonávaní tejto kapitoly, a
- l) prijíma akékoľvek iné opatrenie, ktoré zmluvným stranám podľa ich názoru pomôže pri vykonávaní tejto kapitoly a dohody o technických prekážkach obchodu a pri uľahčovaní obchodu.

3. S cieľom uľahčiť vykonávanie tejto kapitoly zástupca každej zmluvnej strany v podvýbore zodpovedá za koordináciu s ústrednými orgánmi štátnej správy, miestnymi verejnými orgánmi, mimovládnyimi inštitúciami a príslušnými osobami na území každej zmluvnej strany; na žiadosť inej zmluvnej strany ich vyzýva na účasť na stretnutiach tohto podvýboru. Zástupca zmluvných strán komunikuje o všetkých záležitostiach týkajúcich sa tejto kapitoly.

4. Ak sa zmluvné strany nedohodli inak, platí, že konzultácie podľa odseku 2 písm. e) sú konzultáciami podľa článku 301, pod podmienkou, že spĺňajú požiadavky stanovené v odseku 9 uvedeného článku.

5. Podvýbor sa môže schádzať na zasadnutiach, na ktorých sa zúčastňuje strana EÚ a jedna signatárska andská krajina a ktoré sa týkajú výlučne bilaterálneho vzťahu medzi stranou EÚ a takou signatárskou andskou krajinou. Ak iná signatárska andská krajina vyjadrí svoj záujem o záležitosť, ktorá bude predmetom diskusie na takom zasadnutí, môže sa takého zasadnutia zúčastniť, ak s tým budú vopred súhlasiť strana EÚ a dotknutá signatárska andská krajina.

6. Ak sa zmluvné strany nedohodli inak, platí, že podvýbor sa schádza najmenej raz ročne. Stretnutia sa môžu uskutočňovať formou osobnej účasti zástupcov alebo prostredníctvom využitia iných prostriedkov, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú.

ČLÁNOK 84

Výmena informácií

1. Akákoľvek informácie alebo vysvetlenia poskytované na základe žiadosti zmluvnej strany v súlade s ustanoveniami tejto kapitoly sa poskytnú v tlačenej alebo elektronickej forme do 60 dní, pričom táto lehota sa môže predĺžiť a také predĺženie zmluvná strana, ktorá poskytuje informáciu alebo vysvetlenie, vopred odôvodní.

2. Pokiaľ ide o žiadosti o informácie, na ktoré by mali byť informačné miesta pripravené odpovedať, a vybavovanie a spracovávanie takých žiadostí v súlade s článkom 10 dohody o technických prekážkach obchodu alebo s touto kapitolu, zmluvné strany uplatňujú odporúčania Výboru WTO pre technické prekážky obchodu, ktoré prijal 4. októbra 1995.

KAPITOLA 5

SANITÁRNE A FYTOSANITÁRNE OPATRENIA

ČLÁNOK 85

Ciele

Ciele tejto kapitoly sú:

- a) chrániť na území zmluvných strán život alebo zdravie ľudí, zvierat a rastlín a zároveň uľahčiť obchod medzi zmluvnými stranami v oblasti sanitárnych a fytosanitárnych opatrení;

- b) spolupracovať pri ďalšom vykonávaní dohody WTO o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení (ďalej len „dohoda o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach“);
- c) zabezpečiť, aby sanitárne a fytosanitárne opatrenia nevytvárali neopodstatnené prekážky obchodu medzi zmluvnými stranami;
- d) rozvíjať mechanizmy a postupy zamerané na efektívne riešenie problémov vznikajúcich medzi zmluvnými stranami v dôsledku prijímania a vykonávania sanitárnych a fytosanitárnych opatrení;
- e) posilňovať komunikáciu a spoluprácu medzi príslušnými orgánmi zmluvných strán v sanitárnych a fytosanitárnych otázkach;
- f) uľahčovať vykonávanie osobitného a diferencovaného zaobchádzania, pri zohľadnení nesúmernosti medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 86

Práva a povinnosti

Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje práva a povinnosti, ktoré im vyplývajú z dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach. Na zmluvné strany sa vzťahujú aj ustanovenia tejto kapitoly.

ČLÁNOK 87

Rozsah uplatňovania

1. Táto kapitola sa uplatňuje na všetky sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktoré môžu priamo alebo nepriamo ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami.
2. Táto kapitola sa neuplatňuje na normy, technické predpisy a postupy posudzovania zhody vymedzené v dohode o technických prekážkach obchodu; to neplatí, ak súvisia so sanitárnymi a fytosanitárnymi opatreniami.
3. Táto kapitola sa okrem toho uplatňuje aj na spoluprácu zmluvných strán v otázkach dobrých životných podmienok zvierat.

ČLÁNOK 88

Vymedzenia pojmov

1. Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú vymedzenia pojmov obsiahnuté v prílohe A k dohode o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach.
2. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na ďalších vymedzeniach pojmov na účely uplatňovania tejto kapitoly, pri zohľadnení slovníkov a vymedzení pojmov, ktoré prijali príslušné medzinárodné organizácie.

ČLÁNOK 89

Príslušné orgány

Na účely tejto kapitoly sa za príslušné orgány každej zmluvnej strany považujú tie orgány, ktoré sú uvedené v dodatku 1 k prílohe VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia). Zmluvné strany sa budú navzájom informovať o akýchkoľvek zmenách, pokiaľ ide o tieto príslušné orgány.

ČLÁNOK 90

Všeobecné zásady

1. Sanitárne a fytosanitárne opatrenia sa nesmú využívať tak, aby sa nimi vytvárali neopodstatnené prekážky obchodu medzi zmluvnými stranami.
2. Postupy patriace do rozsahu pôsobnosti tejto kapitoly sa budú uplatňovať:
 - a) transparentným spôsobom;
 - b) bez zbytočného odkladu, a
 - c) za podmienok a požiadaviek, a to aj pokiaľ ide o náklady, ktoré by nemali byť vyššie než skutočné náklady na službu a ktoré by mali byť spravodlivé v porovnaní s poplatkami ukladanými v prípade podobných domácich výrobkov zmluvných strán.

3. Zmluvné strany nebudú bez toho, aby na to mali vedecké alebo technické dôvody, využívať postupy uvedené v odseku 2 ani žiadosti o ďalšie informácie na vytváranie priet'ahov v súvislosti s prístupom na trh.

ČLÁNOK 91

Dovozné podmienky

1. Všeobecné podmienky dovozu jednej zmluvnej strany sa uplatňujú na výrobky druhej zmluvnej strany.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby výrobky, ktoré sa vyvážajú do inej zmluvnej strany, boli v súlade so sanitárnymi a fytosanitárnymi požiadavkami dovážajúcej zmluvnej strany.
3. Dovážajúca zmluvná strana zabezpečí, aby sa jej dovozné podmienky uplatňovali primeraným a nediskriminačným spôsobom.
4. Zmluvná strana pri každej zmene svojich podmienok dovozu musí zohľadniť povahu takej zmeny zodpovedajúce stanovenie prechodného obdobia, aby sa predišlo narušeniu obchodného toku výrobkov a umožnilo vyvážajúcej strane prispôbiť svoje postupy takej zmene.

5. Ak je do podmienok dovozu dovážajúcej zmluvnej strany zahrnuté posúdenie rizika, taká zmluvná strana bezodkladne začne toto posudzovanie a informuje vyvážajúcu zmluvnú stranu o období potrebnom pre také posúdenie.
6. Ak dovážajúca zmluvná strana dospela k záveru, že výrobky vyvážajúcej zmluvnej strany spĺňajú jej sanitárne a fytosanitárne podmienky dovozu, povolí dovoz takých výrobkov do 90 pracovných dní¹ odo dňa, kedy dospela k takému záveru.
7. Poplatky za kontrolu môžu zahŕňať len náklady, ktoré príslušnému orgánu vznikli pri uskutočnení dovozných kontrol. Poplatky za kontrolu musia byť spravodlivé v porovnaní s poplatkami ukladanými v prípade kontroly podobných domácich výrobkov.
8. Dovážajúca zmluvná strana čo najskôr informuje vyvážajúcu zmluvnú stranu o každej zmene týkajúcej sa poplatkov vrátane dôvodov takej zmeny.

ČLÁNOK 92

Postupy pri dovoze

1. V prípade dovozu živočíšnych produktov poskytne vyvážajúca zmluvná strana dovážajúcej zmluvnej strane zoznam svojich prevádzok, ktoré spĺňajú požiadavky dovážajúcej zmluvnej strany.

¹ „Pracovné dni“ sú na účely tejto kapitoly pracovné dni v tej zmluvnej strane, na ktorú sa vzťahuje lehota.

2. Dovážajúca zmluvná strana na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany sprevádzanú príslušnými zárukami udelí, a to bez uskutočnenia predchádzajúcej kontroly jednotlivých prevádzok, schválenie prevádzkam uvedeným v odseku 3 dodatku 2 k prílohe VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia), ktoré sa nachádzajú na území vyvážajúcej zmluvnej strany. Toto schválenie bude v súlade s podmienkami a ustanoveniami uvedenými v dodatku 2 k prílohe VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia) a bude sa vzťahovať len na tie kategórie výrobkov, ktorých dovoz bol povolený.
3. Okrem prípadov, keď sa vyžadujú dodatočné informácie, dovážajúca zmluvná strana v súlade so svojimi príslušnými právnymi postupmi prijme nevyhnutné legislatívne, resp. administratívne opatrenia, ktorými sa umožní dovoz výrobkov z prevádzok uvedených v odseku 2, a to do 40 dní odo dňa doručenia žiadosti uvedenej v odseku 2.
4. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia môže pozmeniť požiadavky a ustanovenia týkajúce sa schválenia prevádzok na výrobu produktov živočíšneho pôvodu v zmluvných stranách. Výbor pre obchod prijme zodpovedajúcu zmenu dodatku 2 k prílohe VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia).
5. Dovážajúca zmluvná strana bude pravidelne predkladať zoznam zásielok, ktoré boli zamietnuté vrátane informácií o tom, čo bolo dôvodom nesúladu, na základe ktorého boli zásielky zamietnuté.

ČLÁNOK 93

Overovania

1. Aby sa zachovala dôvera v účinné vykonávanie ustanovení tejto kapitoly, má v rámci rozsahu jej pôsobnosti každá zmluvná strana právo:
 - a) vykonávať overenia, pokiaľ ide o celý kontrolný systém orgánov druhej zmluvnej strany alebo o jeho časť, a to v súlade s usmerneniami uvedenými v dodatku 3 k prílohe VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia); náklady na takéto overenie znáša zmluvná strana, ktorá ho vykonáva, a
 - b) dostať od druhých zmluvných strán informácie o ich kontrolnom systéme a o výsledkoch kontrol, ktoré sa na základe tohto systému vykonali.
2. Zmluvná strana vykonávajúca overovanie podľa tohto článku na území druhej zmluvnej strany poskytne tejto zmluvnej strane výsledky a závery takého overovania.
3. V prípade, že sa dovážajúca zmluvná strana rozhodne uskutočniť overenie u vyvážajúcej zmluvnej strany, musí to druhej zmluvnej strane oznámiť najmenej 60 pracovných dní pred uskutočnením tohto overenia, s výnimkou naliehavých prípadov a prípadov, keď sa príslušné zmluvné strany dohodnú inak. Akékoľvek zmeny týkajúce sa tohto overenia musia byť schválené dotknutými zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 94

Opatrenia súvisiace so zdravím zvierat a rastlín

1. Zmluvné strany uznávajú pojem oblasť bez škodcov alebo chorôb a oblasť s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb v súlade s dohodou o sanitárnych a fyto-sanitárnych opatreniach, ako aj s normami, usmerneniami alebo odporúčaniami Svetovej organizácie pre zdravie zvierat (ďalej len „OIE“) a ustanoveniami Medzinárodného dohovoru o ochrane rastlín (ďalej len „dohoda IPPC“).
2. Podvýbor pre sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia na základe odseku 1 prijme vhodný postup pre uznávanie oblastí bez škodcov alebo chorôb a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb, pri zohľadnení všetkých príslušných medzinárodných noriem, usmernení alebo odporúčaní. Tento postup zahŕňa situácie súvisiace s prepuknutím nákaz a opätovnými zamoreniami.
3. Zmluvné strany pri stanovovaní oblastí podľa odsekov 1 a 2 zvažujú také faktory, ako je zemepisné umiestnenie, ekosystémy, epidemiologický dohľad a účinnosť sanitárnych a fyto-sanitárnych kontrol v týchto oblastiach.
4. Zmluvné strany úzko spolupracujú pri stanovovaní oblastí bez škodcov alebo chorôb a oblastí s nízkym výskytom škodcov a chorôb s cieľom vybudovať vzájomnú dôveru k postupom uplatňovaným každou zmluvnou stranou pri stanovovaní oblastí bez škodcov alebo chorôb a oblastí s nízkym výskytom škodcov a chorôb.

5. Pri stanovovaní takýchto oblastí, a to či už po prvýkrát, resp. po prepuknutí choroby zvierat alebo opätovnom zavlečení rastlinných škodcov, vychádza dovážajúca zmluvná strana pri svojom vlastnom stanovisku k zdravotnému stavu zvierat alebo rastlín vyvážajúcej zmluvnej strany alebo jej častí v zásade z informácií, ktoré jej poskytne vyvážajúca zmluvná strana v súlade s dohodou o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach, ako aj s normami OIE a IPPC, a zoberie do úvahy stanovisko vyvážajúcej zmluvnej strany.
6. Ak dovážajúca zmluvná strana neuzná oblasti, ktoré vyvážajúca zmluvná strana stanovila za oblasti bez škodcov alebo chorôb alebo oblasti s nízkym výskytom škodcov a chorôb, dovážajúca zmluvná strana na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany poskytne informácie, na základe ktorých bolo prijaté také rozhodnutie a/alebo čo najskôr uskutoční konzultácie s cieľom posúdiť prípadné alternatívne dohodnuté riešenie.
7. Vyvážajúca zmluvná strana poskytne dostatočné dôkazy, aby sa objektívne dovážajúcej zmluvnej strane preukázalo, že takéto oblasti sú a pravdepodobne zostanú oblasťami bez škodcov alebo chorôb, resp. oblasťami s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb. Na tento účel vyvážajúca zmluvná strana na požiadanie umožní dovážajúcej zmluvnej strane primeraný prístup potrebný na účely kontroly, testovania a iných podobných postupov.
8. Zmluvné strany uznávajú zásadu členenia na územné jednotky podľa OIE a výrobné priestory bez škodcov podľa IPPC. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia posúdi budúce odporúčania OIE alebo IPPC v tejto záležitosti a v súlade s nimi predloží odporúčania.

ČLÁNOK 95

Rovnocennosť

Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia môže rozvíjať ustanovenia o rovnocennosti a v súlade s nimi bude predkladať Výboru pre obchod odporúčania. Tento podvýbor tiež stanoví postup pri uznávaní rovnocennosti.

ČLÁNOK 96

Transparentnosť a výmena informácií

1. Zmluvné strany:

- a) zabezpečujú transparentnosť, pokiaľ ide o sanitárne a fytosanitárne opatrenia uplatniteľné na obchod a najmä pokiaľ ide o požiadavky sanitárnych a fytosanitárnych opatrení uplatňovaných na dovoz druhých zmluvných strán;
- b) zlepšujú vzájomné porozumenie, pokiaľ ide o sanitárne a fytosanitárne opatrenia každej zmluvnej strany a ich uplatňovanie;
- c) si vymieňajú informácie o otázkach týkajúcich sa vypracovania a uplatňovania sanitárnych a fytosanitárnych opatrení vrátane pokroku v súvislosti s novými dostupnými vedeckými dôkazmi, ktoré majú alebo môžu mať vplyv na obchod medzi zmluvnými stranami, s cieľom minimalizovať ich nepriaznivé účinky na obchod;

- d) oznámia, a to na žiadosť zmluvnej strany a do 15 pracovných dní od takej žiadosti, požiadavky, ktoré sa uplatňujú na dovoz konkrétnych výrobkov, ako aj, či je potrebné posúdenie rizika;
- e) oznámia na žiadosť zmluvnej strany fázu, v ktorej sa nachádza postup povoľovania dovozu konkrétnych výrobkov.

2. Kontaktné miesta zmluvných strán pre výmenu informácií, na ktoré odkazuje tento článok, sú uvedené v dodatku 4 k prílohe VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia). Informácie sa budú zasielať poštou, faxom alebo e-mailom. Informácie zasielané e-mailom môžu byť elektronicky podpísané a môžu sa zasielať len medzi kontaktnými miestami.

3. Za uskutočnenie výmeny informácií sa považuje, ak sa informácie podľa tohto článku sprístupnili prostredníctvom oznámenia adresovaného WTO v súlade s príslušnými pravidlami alebo prostredníctvom ktorejkoľvek oficiálnej, verejne dostupnej a bezplatnej webovej stránky príslušnej zmluvnej strany, uvedenej v dodatku 4 k prílohe VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia).

ČLÁNOK 97

Oznámenie a konzultácie

1. Každá zmluvná strana písomne druhým zmluvným stranám oznámi do dvoch pracovných dní akékoľvek závažné alebo značné riziko pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín vrátane potravinových kríz.
2. Oznámenia podľa odseku 1 sa zašlú kontaktným miestam uvedeným v dodatku 4 prílohy VI (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia). Zmluvné strany sa podľa článku 96 navzájom informujú o všetkých zmenách, pokiaľ ide kontaktné miesta. Písomné oznámenia podľa odseku 1 sa zasielajú poštou, faxom alebo e-mailom.
3. V prípade, že má zmluvná strana závažné obavy týkajúce sa rizika pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín, ktoré majú vplyv na produkty, s ktorými sa medzi zmluvnými stranami obchoduje, zmluvná strana môže požiadať vyvážajúcu zmluvnú stranu o konzultácie o tejto situácii. Také konzultácie sa uskutočnia čo najskôr. Každá zmluvná strana sa bude pri týchto konzultáciách usilovať poskytnúť všetky informácie, ktoré sú potrebné, aby sa predišlo narušeniu obchodu.
4. Konzultácie podľa odseku 3 sa môžu uskutočniť prostredníctvom elektronickej pošty, videokonferencie alebo audiokonferencie, resp. akýmkoľvek inými technickými prostriedkami, ktoré majú zmluvné strany k dispozícii. Zmluvná strana, ktorá požiadala o konzultácie, zabezpečí vypracovanie zápisnice z konzultácií.

ČLÁNOK 98

Núdzové opatrenia

1. Dovážajúca zmluvná strana môže na základe závažného rizika pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín a bez predchádzajúceho oznámenia, prijať dočasné a prechodné opatrenia potrebné na ochranu zdravia ľudí, zvierat a rastlín. Pokiaľ ide o zásielky, ktoré sú v tranzite medzi zmluvnými stranami, dovážajúca zmluvná strana zváži najvhodnejšie a najprimeranejšie riešenie, aby sa zabránilo zbytočnému narušeniu obchodu.
2. Zmluvná strana, ktorá prijíma opatrenia podľa odseku 1, bude druhé zmluvné strany o tejto skutočnosti informovať čo najskôr, v každom prípade najneskôr do jedného pracovného dňa po prijatí opatrenia. Druhé zmluvné strany môžu požadovať akékoľvek informácie o sanitárnej situácii v zmluvnej strane, ktorá prijíma opatrenie, ako aj o samotnom opatrení. Zmluvná strana prijímajúca opatrenie odpovie ihneď po tom, ako sa požadované informácie stanú dostupnými.
3. Na žiadosť zmluvnej strany a v súlade s ustanoveniami článku 97 zmluvné strany uskutočnia konzultácie o situácii do 15 pracovných dní odo dňa prijatia žiadosti o konzultácie. Cieľom týchto konzultácií bude predísť zbytočnému narušeniu obchodu. Môžu sa zvážiť možnosti prípadného uľahčenia vykonávania týchto opatrení alebo ich nahradenia.

ČLÁNOK 99

Alternatívne opatrenia

1. Na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany a v súvislosti s opatreniami prijatými dovážajúcou zmluvnou stranou, ktoré majú vplyv na obchod (vrátane stanovenia osobitných limitov pre prísady, rezíduá a cudzorodé látky) začnú príslušné zmluvné strany konzultácie podľa článku 97 s cieľom dohodnúť sa na dodatočných podmienkach dovozu alebo alternatívnych opatreniach, ktoré bude dovážajúca zmluvná strana uplatňovať. Tieto dodatočné podmienky dovozu alebo alternatívne opatrenia sa môžu, ak je to vhodné, zakladať na medzinárodných normách alebo na opatreniach vyvážajúcej zmluvnej strany, ktoré zabezpečia rovnocennú úroveň ochrany, ako je ochrana poskytovaná dovážajúcou zmluvnou stranou. Článok 95 sa na tieto opatrenia nevzťahuje.
2. Vyvážajúca zmluvná strana na žiadosť dovážajúcej zmluvnej strany poskytne všetky príslušné informácie požadované právnymi predpismi dovážajúcej zmluvnej strany vrátane výsledkov svojich oficiálnych laboratórií alebo akékoľvek iné vedecké informácie s cieľom ich vyhodnotenia príslušnými vedeckými inštanciami. Ak sa tak dohodne, dovážajúca zmluvná strana prijme legislatívne, resp. administratívne opatrenia umožňujúce na základe takejto dohody dovoz.
3. Ak relevantné vedecké dôkazy nie sú dostatočné, zmluvná strana môže dočasne prijať sanitárne a fytosanitárne opatrenia na základe dostupných príslušných informácií. V takom prípade sa zmluvné strany usilujú o získanie dodatočných informácií potrebných pre presnejšie hodnotenie rizika s cieľom umožniť dovážajúcej zmluvnej strane tomu zodpovedajúcim spôsobom preskúmať dané sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie.

ČLÁNOK 100

Osobitné a diferencované zaobchádzanie

Ak pri uplatňovaní článku 10 dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach zistí andská krajina ťažkosti spojené s návrhom opatrenia, ktoré jej oznámila strana EÚ, môže táto signatárska andská krajina v svojich pripomienkach, ktoré predloží strana EÚ podľa článku 7 dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach, žiadať o poskytnutie možnosti prediskutovať túto vec. Príslušné zmluvné strany začnú konzultácie s cieľom dohodnúť:

- a) alternatívne podmienky dovozu, ktoré bude uplatňovať dovážajúca zmluvná strana, a/alebo
- b) technickú pomoc podľa článku 101, a/alebo
- c) prechodné obdobie v trvaní šesť mesiacov, ktoré sa môže výnimočne predĺžiť o ďalšie obdobie v trvaní najviac šesť mesiacov.

ČLÁNOK 101

Technická pomoc a posilnenie obchodných kapacít

1. V súlade s ustanoveniami hlavy XIII (Technická pomoc a budovanie obchodných kapacít) sa zmluvné strany dohodli na posilnení spolupráce s cieľom prispieť k vykonávaniu tejto kapitoly a jej maximálnemu využitiu na účel optimalizácie jej výsledkov a rozšírenia príležitostí a získania najväčších výhod pre zmluvné strany v súvislosti so zdravím ľudí, zvierat a rastlín a bezpečnosťou potravín. Táto spolupráca sa bude rozvíjať v medziach právneho a inštitucionálneho rámca, ktorým sa riadia vzťahy spolupráce medzi zmluvnými stranami.
2. V záujme dosiahnutia týchto cieľov sa zmluvné strany dohodli, že osobitný význam budú pripisovať potrebám spolupráce, ktoré určí Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia a že budú zasielať také informácie, ako to ustanovuje hlava XIII (Technická spolupráca a budovanie obchodných kapacít). Tento podvýbor môže tiež preskúmať uvedené potreby.

ČLÁNOK 102

Spolupráca v otázkach dobrých životných podmienok zvierat

Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia bude podporovať medzi zmluvnými stranami spoluprácu v otázkach dobrých životných podmienok zvierat.

Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia

1. Zmluvné strany zriaďujú Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia ako fórum, ktoré zabezpečuje a monitoruje vykonávanie tejto kapitoly a posudzuje každú otázku, ktorá by mohla mať vplyv na dodržiavanie jej ustanovení. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia môže preskúmavať túto kapitolu a predkladať tomu zodpovedajúce odporúčania.
2. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenie je zložený zo zástupcov, ktorých si určí každá zmluvná strana. Tento podvýbor sa bude schádzať na riadnom zasadnutí aspoň raz ročne, pričom dátum a miesto takého zasadnutia sa určí vzájomnou dohodou zmluvných strán; na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany sa uskutočnia zvláštne zasadnutia podvýboru. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia uskutoční svoje prvé riadne zasadnutie do jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia prijme na svojom prvom zasadnutí svoje pracovné postupy. Program zasadnutí si zmluvné strany dohodnú pred konaním zasadnutí. Podvýbor môže svoje zasadnutia uskutočňovať aj prostredníctvom videokonferencie a audiokonferencie.
3. Podvýbor:
 - a) rozvíja a monitoruje vykonávanie ustanovení tejto kapitoly;
 - b) je fórom pre rokovanie o problémoch vznikajúcich pri uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení a uplatňovaní ustanovení tejto kapitoly a určuje možné riešenia;

- c) rokuje o potrebe zriaďovať programy spoločného preskúmania, najmä vo vzťahu k stanoveniu osobitných limitov;
 - d) určuje potreby v oblasti spolupráce;
 - e) uskutočňuje konzultácie podľa článku 104 týkajúce sa urovnávania sporov v rámci rozsahu pôsobnosti tejto kapitoly;
 - f) uskutočňuje konzultácie podľa článku 100 tejto kapitoly týkajúce sa osobitného a diferencovaného zaobchádzania, a
 - g) plní akékoľvek ďalšie funkcie, na ktorých sa zmluvné strany vzájomne dohodnú.
4. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia môže zriadiť pracovné skupiny *ad hoc* na vykonávanie osobitných úloh a stanoví ich funkcie a pracovné postupy.

ČLÁNOK 104

Urovnávanie sporov

1. Ak sa zmluvná strana domnieva, že sanitárne alebo fyto sanitárne opatrenie druhej zmluvnej strany je alebo môže byť v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z tejto kapitoly, alebo že druhá zmluvná strana porušila akúkoľvek povinnosť, na ktorú sa vzťahuje táto kapitola v súvislosti so sanitárnym alebo fyto sanitárnym opatrením, môže požiadať o technické konzultácie v rámci Podvýboru pre sanitárne a fyto sanitárne opatrenia. Príslušné orgány uvedené v dodatku 1 k prílohe VI (Sanitárne a fyto sanitárne opatrenia) uľahčujú tieto opatrenia.
2. Pokiaľ sa strany sporu nedohodnú inak, platí že ak je spor predmetom konzultácií v rámci Podvýboru pre sanitárne a fyto sanitárne opatrenia podľa odseku 1, také konzultácie nahradia konzultácie podľa článku 301 za predpokladu, že tieto konzultácie spĺňajú požiadavky stanovené v odseku 9 uvedeného článku. Konzultácie v rámci Podvýboru pre sanitárne a fyto sanitárne opatrenia sa považujú za ukončené do 30 dní odo dňa predloženia žiadosti, pokiaľ sa konzultujúce strany nedohodnú na ich pokračovaní. Tieto konzultácie sa môžu uskutočniť prostredníctvom videotelefonického spojenia, videokonferencie, resp. akýmkoľvek inými technickými prostriedkami, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú.

KAPITOLA 6

ČLÁNOK 105

Pohyb tovaru

1. Zmluvné strany uznávajú rozdielnu úroveň procesov regionálnej integrácie dosiahnutú v rámci Európskej únie na jednej strane a medzi signatárskymi andskými krajinami v rámci Andského spoločenstva na strane druhej. Zmluvné strany budú v tejto súvislosti konať so zámerom približovať sa dosiahnutiu cieľa vytvoriť podmienky vedúce k voľnému pohybu tovaru z ostatných zmluvných strán medzi ich jednotlivými územiami. V tejto súvislosti:

- a) výrobky s pôvodom v signatárskej andskej krajine budú požívať výhody voľného pohybu tovaru na území Európskej únie za podmienok stanovených v Zmluve o fungovaní Európskej únie pre voľný pohyb tovaru s pôvodom v tretích krajinách;
- b) bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia Dohody o andskej subregionálnej integrácii (ďalej len „Cartagenská dohoda“), pokiaľ ide o pohyb tovaru, signatárske andské krajiny si navzájom udelia zaobchádzanie, ktoré nie je menej priaznivé ako zaobchádzanie udelené pre stranu EÚ na základe uvedenej dohody. Na túto povinnosť sa nevzťahuje hlava XII (Urovnávanie sporov);

- c) pokiaľ ide o článok 10, signatárske andské krajiny vyvinú maximálne úsilie s cieľom uľahčiť pohyb tovaru s pôvodom v Európskej únii medzi svojimi územiami a vyhnúť sa zdvojeniu postupov a kontrol.
2. Okrem toho, čo ustanovuje odsek 1 tiež platí, že:
- a) pokiaľ ide o colné záležitosti, signatárske andské krajiny budú uplatňovať na tovar s pôvodom v Európskej únii a prichádzajúci z inej signatárskej andskej krajiny najpriaznivejšie colné postupy uplatniteľné na tovar z iných signatárskych andských krajín;
 - b) pokiaľ ide o záležitosti technických prekážok obchodu:
 - i) signatárske andské krajiny umožnia tovaru s pôvodom v Európskej únii požívať výhody vyplývajúce z harmonizovaných noriem, technických predpisov a postupov posudzovania zhody uplatniteľných na obchod medzi signatárskymi andskými krajinami;
 - ii) v oblastiach záujmu signatárske andské krajiny vyvinú maximálne úsilie s cieľom podporiť postupnú harmonizáciu noriem, technických predpisov a postupov posudzovania zhody.

c) pokiaľ ide o záležitosti sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, signatárske andské krajiny umožnia tovaru s pôvodom v Európskej únii požívať výhody vyplývajúce z harmonizovaných postupov a požiadaviek uplatňovaných na obchod. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia bude skúmať uplatňovanie tohto pododseku.

3. Ak sa všetky členské krajiny Andského spoločenstva stanú zmluvnými stranami tejto dohody, signatárske andské krajiny preskúmajú túto novú situáciu a navrhnu strane EÚ príslušné opatrenia na zlepšenie podmienok pohybu tovaru s pôvodom v Európskej únii medzi členskými krajinami Andského spoločenstva a osobitne na vyhnutie sa zdvojenia postupov, ciel a ďalších platieb, inšpekcií a kontrol.

4. Signatárske andské krajiny vyvinú v súlade s odsekom 3 maximálne úsilie s cieľom podporiť harmonizáciu svojich právnych predpisov a postupov v oblasti technických predpisov a sanitárnych a fytosanitárnych opatrení a harmonizáciu alebo vzájomné uznávanie svojich kontrol a inšpekcií.

5. Zmluvné strany v súlade s odsekom 1 a pri zohľadnení svojich potrieb a situácie vytvoria mechanizmy spolupráce v rámci právneho a inštitucionálneho rámca, ktorým sa riadia vzťahy spolupráce medzi zmluvnými stranami.

KAPITOLA 7

VÝNIMKY

ČLÁNOK 106

Výnimky z ustanovení hlavy o obchode s tovarom

1. S výhradou požiadavky, že takéto opatrenia sa nesmú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi zmluvnými stranami v situáciách vyznačujúcich sa rovnakými okolnosťami, a ani spôsobom, ktorý by bol skrytým obmedzovaním obchodu s tovarom medzi zmluvnými stranami, platí, že žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že by bránilo ktorejkoľvek zmluvnej strane prijať alebo presadzovať opatrenia, ktoré:
- a) sú nevyhnutné na ochranu verejnej morálky alebo na zachovanie verejného poriadku¹;
 - b) sú nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín vrátane environmentálnych opatrení nutných na tento účel;
 - c) sa týkajú dovozu alebo vývozu zlata alebo striebra;

¹ Výhrady verejného poriadku sa možno dovolávať, len ak existuje skutočné a dostatočne vážne ohrozenie niektorého zo základných záujmov spoločnosti.

- d) sú nevyhnutné na zabezpečenie súladu so zákonmi alebo inými právnymi predpismi, ktoré nie sú v rozpore s ustanoveniami tejto dohody vrátane tých, ktoré sa týkajú colného presadzovania, presadzovania monopolov fungujúcich v súlade s článkom 27, ochrany práv duševného vlastníctva a predchádzania podvodným praktikám;
- e) sa týkajú výrobkov, ktoré sú výsledkom práce väzňov;
- f) sa ukladajú na účely ochrany národných pamiatok s umeleckou, historickou alebo archeologickou hodnotou;
- g) sa týkajú ochrany živých a neživých neobnoviteľných prírodných zdrojov, ak sa takéto opatrenia uplatňujú spoločne s obmedzeniami domácej výroby alebo domácej spotreby;
- h) súvisia s výkonom povinností vyplývajúcich z akejkoľvek medzivládnej dohody o surovinách, ktorá spĺňa kritériá predložené zmluvným stranám a s ktorými zmluvné strany nevyslovili nesúhlas, alebo ktorá je sama takto predložená a s ktorou zmluvné strany nevyslovili nesúhlas¹;

¹ Výnimka ustanovená v tomto písmene sa vzťahuje aj na akúkoľvek dohodu o surovinách, ktorá je v súlade so zásadami schválenými uznesením Hospodárskej a sociálnej rady č. 30 (IV) z 28. marca 1947.

- i) ktoré sa týkajú obmedzení vývozu domácich materiálov nutných na zabezpečenie podstatných množstiev takých materiálov pre domáci spracovateľský priemysel počas období, keď sa domáca cena takých materiálov udržiava pod úrovňou svetovej ceny ako súčasť vládneho stabilizačného plánu; pod podmienkou, že také obmedzenia nebudú zvyšovať vývoz výrobkov domáceho priemyslu alebo ochranu udelenú domácemu priemyslu a nebudú predstavovať odchýlenie od ustanovení tejto dohody týkajúcich sa nediskriminácie, a
- j) majú zásadný význam pre nadobúdanie alebo distribúciu výrobkov, ktorých dostupnosť je vo všeobecnosti alebo z miestneho hľadiska obmedzená, a to pod podmienkou, že každé také opatrenie bude v súlade so zásadou, že všetky zmluvné strany majú právo na spravodlivý podiel na medzinárodných zásobách takých výrobkov a že všetky také opatrenia, ktoré nie sú v súlade s ostatnými ustanoveniami tejto dohody sa prestanú uplatňovať ihneď po tom, čo prestanú existovať okolnosti, ktoré viedli k týmto opatreniam.

2. Zmluvné strany sú si vedomé, že ak má zmluvná strana v úmysle prijať akékoľvek opatrenie podľa odseku 1 písm. i) a písm. j), poskytne ostatným zmluvným stranám všetky relevantné informácie s cieľom nájsť riešenie prijateľné pre zmluvné strany. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na akomkoľvek spôsobe vyriešenia situácie zmluvnej strany, ktorá má v úmysle prijať opatrenie. Ak sa do 30 dní nedosiahne dohoda, môže taká zmluvná strana na vývoz príslušného produktu uplatniť opatrenia podľa odseku 1 písm. i) a j). Avšak v prípade, že výnimočné a kritické okolnosti, ktoré si vyžadujú okamžité kroky, znemožňujú predchádzajúce informovanie alebo preskúmanie, zmluvná strana, ktorá má v úmysle prijať opatrenia, ich môže bezodkladne prijať a čo najskôr o tom informuje ostatné zmluvné strany.

HLAVA IV

OBCHOD SO SLUŽBAMI, USADZOVANIE SA A ELEKTRONICKÝ OBCHOD

KAPITOLA 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 107

Cieľ a rozsah pôsobnosti

1. Zmluvné strany, opätovne potvrdzujúc svoje záväzky, ktoré im vyplývajú z dohody o WTO, a s cieľom uľahčiť svoju hospodársku integráciu, trvalo udržateľný rozvoj a pokračujúce začleňovanie do svetového hospodárstva, a zvažujúc rozdielnú úroveň rozvoja zmluvných strán, týmto stanovujú mechanizmy nevyhnutné na postupnú liberalizáciu usadzovania sa a obchodu so službami a na spoluprácu v oblasti elektronického obchodu.
2. Žiadne z ustanovení tejto hlavy sa nesmie vykladať tak, že si vyžaduje od ktorejkoľvek zmluvnej strany privatizáciu verejnoprávnych podnikov, alebo že ukladá akékoľvek povinnosti, pokiaľ ide o verejné obstarávanie.

3. Ustanovenia tejto hlavy sa nevzťahujú na dotácie poskytované zmluvnými stranami¹.
4. Ustanovenia tejto hlavy sa nevzťahujú na služby poskytované pri výkone vládnej moci.
5. Pokiaľ táto hlava neustanovuje inak, každá zo zmluvných strán si ponecháva právo vykonávať svoje právomoci a regulovať a zavádzať nové predpisy na splnenie legitímnych cieľov verejnej politiky.
6. Táto hlava sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sa usilujú o prístup na trh práce niektorej zo zmluvných strán, ani na opatrenia v súvislosti s občianstvom, bydliskom alebo zamestnaním na trvalom základe.
7. Žiadne z ustanovení tejto hlavy nebráni zmluvnej strane, aby uplatňovala opatrenia na regulovanie vstupu fyzických osôb na jej územie alebo ich dočasného pobytu na tomto území vrátane opatrení nevyhnutných na ochranu celistvosti hraníc a zaistenia systematického pohybu fyzických osôb cez jej hranice, a to pod podmienkou, že takéto opatrenia neuplatňujú takým spôsobom, že sa tým odstraňujú alebo obmedzujú výhody, ktoré ktorejkoľvek zmluvnej strane vyplývajú v rámci podmienok špecifického záväzku podľa tejto hlavy a príloh k nej².

¹ Pojem „dotácie“ na účely tohto odseku zahŕňa štátom podporované pôžičky, záruky a poistenie.

² Skutočnosť, že sa v prípade fyzických osôb z určitej krajiny vyžaduje vízum, zatiaľ čo v prípade fyzických osôb z iných krajín nie, sa nebude považovať za odstránenie alebo obmedzenie výhod vyplývajúcich zo špecifického záväzku.

ČLÁNOK 108

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto hlavy sa použijú tieto vymedzenia pojmov:

- „dohoda o hospodárskej integrácii“ je dohoda, ktorou sa podstatne liberalizuje obchod so službami a usadzovanie sa v súlade s pravidlami WTO;
- „právnická osoba zmluvnej strany“ je právnická osoba založená v súlade s právnymi predpismi zmluvnej strany, ktorá má sídlo, ústredie alebo hlavné miesto podnikania na území takej zmluvnej strany; v prípade, že právnická osoba má na území zmluvnej strany iba sídlo alebo ústredie, bude považovaná za právnickú osobu zmluvnej strany len za predpokladu, že jej operácie majú skutočné a trvalé prepojenie s hospodárstvom takej zmluvnej strany¹;
- „opatrenie“ je akékoľvek opatrenie zmluvnej strany, či už vo forme zákona, iného právneho predpisu, pravidla, postupu, rozhodnutia, správneho opatrenia alebo v akejkoľvek inej forme;

¹ Lodné prepravné spoločnosti, ktoré sú usadené mimo Európskej únie alebo signatárskych andských krajín, ale ktoré riadia štátni príslušníci členského štátu Európskej únie, resp. signatárskej andskej krajiny, takisto môžu využívať ustanovenia tejto hlavy, ak sú ich plavidlá registrované v súlade s príslušnými právnymi predpismi takeého členského štátu Európskej únie, resp. signatárskej andskej krajiny a ak sa plavia pod vlajkou členského štátu Európskej únie, resp. pod vlajkou signatárskej andskej krajiny.

- „opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou“ sú opatrenia prijaté alebo zachovávané:
 - a) ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi vládami a orgánmi, a
 - b) mimovládnyimi orgánmi pri výkone právomocí delegovaných ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi vládami alebo orgánmi;
- „štátny príslušník zmluvnej strany“ je fyzická osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu Európskej únie alebo signatárskej andskej krajiny v zmysle právnych predpisov takého členského štátu Európskej únie alebo signatárskej andskej krajiny¹;
- „služby“ sú akékoľvek služby v ktoromkoľvek odvetví okrem služieb poskytovaných pri výkone vládnej moci;
- „služba poskytovaná pri výkone vládnej moci“ je akákoľvek služba, ktorá nie je poskytovaná na komerčnom základe ani v rámci hospodárskej súťaže s jedným alebo viacerými poskytovateľmi služieb;
- „poskytovateľ služby zmluvnej strany“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba zmluvnej strany, ktorá chce poskytovať službu alebo ju poskytuje;
- „poskytnutie služby“ zahŕňa výrobu, distribúciu, marketing, predaj a dodávku služby.

¹ Na účely tejto hlavy sa považuje štátny príslušník zmluvnej strany, ktorý má dvojakú štátnu príslušnosť členského štátu EÚ a signatárskej andskej krajiny, za štátneho príslušníka výlučne tej zmluvnej strany, ktorú si taký štátny príslušník sám určí za svoju hlavnú a skutočnú štátnu príslušnosť. Na tieto účely sa za hlavnú a skutočnú štátnu príslušnosť zmluvnej strany považuje štátna príslušnosť tej zmluvnej strany, ku ktorej má fyzická osoba silnejšie putá, pri zohľadnení takých faktorov, ako je, okrem iných, jej zvyčajné bydlisko, jej rodinné prepojenia, miesto plnenia si svojich daňových povinností alebo miesto, kde vykonáva svoje politické práva.

ČLÁNOK 109

Pracovné skupiny

Výbor pre obchod môže v nevyhnutnom a odôvodnenom rozsahu zriadiť pracovnú skupinu na vykonávanie aj týchto úloh:

- a) diskusia o regulačných otázkach súvisiacich s usadzovaním sa, obchodom so službami a elektronickým obchodom;
- b) navrhovanie usmernení a stratégií, ktoré umožnia, aby sa signatárske andské krajiny stali bezpečným miestom ochrany osobných údajov. Pracovná skupina na tento účel prijme program spolupráce, v ktorom sa vymedzia prioritné aspekty dosiahnutia tohto účelu, najmä pokiaľ ide o príslušné procesy homologácie systémov ochrany údajov;
- c) hľadanie mechanizmov potrebných na riešenie aspektov, na ktoré sa vzťahuje článok 162;
- d) odporúčanie mechanizmov pomáhajúcich mikropodnikom a malým a stredným podnikom pri prekonávaní prekážok, ktorým tieto podniky čelia pri používaní elektronického obchodu;
- e) zlepšovanie bezpečnosti, okrem iného, elektronických transakcií a elektronickej verejnej správy;

- f) podpora účasti súkromného sektora na odbornej príprave a prijímaní kódexov správania, vzorov zmlúv, usmernení a mechanizmov súladu pre oblasť elektronického obchodu, ako aj aktívnej účasti na fórach organizovaných medzi zmluvnými stranami;
- g) vytváranie mechanizmov spolupráce v oblasti digitálnej akreditácie a certifikácie elektronických transakcií a vzájomného uznávania digitálnych certifikátov, ako aj
- h) aktívna účasť na regionálnych a multilaterálnych fórach na podporu rozvoja elektronického obchodu.

KAPITOLA 2

USADZOVANIE SA

ČLÁNOK 110

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

- „pobočka právnickej osoby“ je prevádzka podniku, ktorá nemá právnu subjektivitu a ktorá
 - a) pôsobí trvalým dojmom, napríklad ako vedľajšie pracovisko materskej spoločnosti;

- b) má svoje vedenie, a
- c) je materiálne vybavená na uzatváranie obchodov s tretími stranami; preto tretie strany, hoci vedia, že v prípade potreby existuje právne prepojenie na materskú spoločnosť, ktorej sídlo je v zahraničí, nemusia priamo rokovať s touto materskou spoločnosťou, ale môžu vybaviť obchodné záležitosti v prevádzke, ktorá predstavuje vedľajšie pracovisko;
- „hospodárska činnosť“ nezahŕňa činnosti uskutočňované pri výkone vládnej moci, napr. činnosti, ktoré nie sú poskytované na komerčnom základe ani v rámci hospodárskej súťaže s jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi;
- „usadený subjekt“ je akýkoľvek druh obchodného alebo profesného subjektu¹ prostredníctvom:
 - a) založenia, nadobudnutia alebo udržiavania právnickej osoby², alebo
 - b) vytvorenia alebo udržiavania pobočky alebo zastúpenia,na území zmluvnej strany na účely vykonávania hospodárskej činnosti;

¹ Pojem „obchodný alebo profesný subjekt“ zahŕňa usadený subjekt v rámci akejkoľvek produktívnej hospodárskej činnosti, či už priemyselnej alebo obchodnej, ktorá súvisí s výrobou tovaru a poskytovaním služieb.

² Pojmy „založenie“ a „nadobudnutie“ právnickej osoby sa chápu tak, že sa vzťahujú na kapitálovú účasť v právnickej osobe s cieľom vytvoriť alebo zachovať trvalé hospodárske prepojenia.

- „investor zmluvnej strany“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba zmluvnej strany, ktorá chce prostredníctvom konkrétnych opatrení vykonávať, vykonáva alebo doposiaľ vykonávala hospodársku činnosť v druhej zmluvnej strane prostredníctvom zriadenia usadeného subjektu;
- „opatrenia zmluvnej strany ovplyvňujúce usadený subjekt“ zahŕňajú opatrenia súvisiace so všetkými činnosťami, na ktoré sa vzťahuje vymedzenie pojmu usadený subjekt;
- „dcérska spoločnosť právnickej osoby zmluvnej strany“ je právnická osoba, ktorá je fakticky riadená inou právnickou osobou tejto zmluvnej strany¹.

ČLÁNOK 111

Rozsah pôsobnosti

Táto kapitola sa uplatňuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnými stranami, ktoré majú vplyv na usadený subjekt² pri akejkoľvek hospodárskej činnosti, s výnimkou:

- a) ťažby, výroby a spracovania jadrového materiálu;

¹ Právnická osoba je riadená inou právnickou osobou, ak má táto iná právnická osoba právomoc vymenovať väčšinu jej riaditeľov alebo inak zákonným spôsobom riadiť jej činnosť.

² V záujme väčšej právnej istoty a bez toho, aby tým boli dotknuté povinnosti ustanovené v tejto kapitole, táto kapitola sa nevzťahuje na predpisy o ochrane investícií, akými sú napríklad osobitné predpisy týkajúce sa vyvlastnenia a spravodlivého a rovného zaobchádzania, ani na postupy urovnávania sporov medzi investormi a štátom.

- b) výroby zbraní, munície a vojenského materiálu alebo obchodu s nimi;
- c) audiovizuálnych služieb;
- d) vnútroštátnej námornej kabotáže¹;
- e) spracovávaní, odstraňovania a ničenia toxického odpadu, a
- f) vnútroštátnych a medzinárodných služieb leteckej dopravy, či už pravidelných alebo nepravidelných, a služieb, ktoré sa priamo vzťahujú na uplatňovanie dopravných práv, iných ako:
 - i) služieb súvisiacich s opravou a údržbou lietadiel, počas ktorých je lietadlo mimo prevádzky;
 - ii) predaja služieb leteckej dopravy a obchodovania s nimi;
 - iii) služieb v oblasti počítačového rezervačného systému (CRS), a
 - iv) služieb pozemnej obsluhy a služieb spojených s prevádzkovaním letísk.

¹ Bez toho, aby tým bol dotknutý rozsah činností, ktoré možno považovať za kabotáž na základe príslušných vnútroštátnych právnych predpisov, platí, že vnútroštátna kabotáž v zmysle tejto kapitoly sa vzťahuje na dopravu pasažierov, resp. prepravu tovaru medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v signatárskej andskej krajine, resp. v členskom štáte Európskej únie, a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v tej istej signatárskej andskej krajine, resp. v tom istom členskom štáte Európskej únie vrátane ich kontinentálnych šelfov, ako aj na dopravu, resp. prepravu, ktorá sa začína a končí v rovnakom prístave, resp. na rovnakom mieste nachádzajúcom sa v signatárskej andskej krajine, resp. v členskom štáte Európskej únie.

ČLÁNOK 112

Prístup na trh

1. Pokiaľ ide o prístup na trh na základe usadenia sa, každá zmluvná strana poskytne usadeným subjektom a investorom druhej zmluvnej strany zaobchádzanie nie menej priaznivé než je zaobchádzanie poskytnuté v špecifických záväzkoch obsiahnutých v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa).
2. V prípade odvetví, pre ktoré sa prijali záväzky súvisiace s prístupom na trh, sa opatrenia, ktoré zmluvná strana nesmie zachovávať ani prijať na základe členenia na regionálne jednotky ani na celoštátnom základe, pokiaľ nie je v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) uvedené inak, vymedzujú takto:
 - a) obmedzenia počtu usadených subjektov, či už vo forme číselných kvót, monopolov, výhradných práv alebo ďalších požiadaviek na usadený subjekt, ako napríklad preverenie existencie hospodárskych potrieb;
 - b) obmedzenia celkovej hodnoty transakcií alebo aktív vo forme číselných kvót alebo požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb;
 - c) obmedzenia celkového počtu operácií alebo celkového množstva produkcie vyjadrené stanovenými číselnými jednotkami vo forme kvót alebo vo forme požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb¹;

¹ Písmená a), b) a c) odseku 2 sa nevzťahujú na opatrenia prijaté s cieľom obmedziť produkciu poľnohospodárskeho produktu.

- d) obmedzenia celkového počtu fyzických osôb, ktoré môžu byť zamestnané v rámci konkrétnej hospodárskej činnosti alebo ktoré môže zamestnať usadený subjekt a ktoré sú nevyhnutné pre vykonávanie hospodárskej činnosti, a ktoré s ňou priamo súvisia, vo forme číselných kvót alebo požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb;
- e) obmedzenia účasti zahraničného kapitálu vo forme maximálnej percentuálnej výšky držby akcií zahraničnými akcionármi alebo celkovej hodnoty jednotlivých alebo úhrnných zahraničných investícií, a
- f) opatrenia, ktoré obmedzujú alebo vyžadujú osobitné typy usadenia sa (dcérska spoločnosť, pobočka, zastúpenie) alebo spoločné podniky, prostredníctvom ktorých môže investor druhej zmluvnej strany vykonávať hospodársku činnosť¹.

¹ Každá zmluvná strana môže vyžadovať, že v prípade zakladania spoločností podľa jej právneho poriadku musia investori zvoliť predpísanú právnu formu. Pokiaľ sa táto požiadavka neuplatňuje diskriminačne, na to, aby ju zmluvné strany zachovávali alebo prijali, nie je potrebné, aby bola osobitne uvedená v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa).

Národné zaobchádzanie

1. V odvetviach, pre ktoré sú záväzky súvisiace s prístupom na trh uvedené v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a ktoré prijala Kolumbia, s výhradou pre akékoľvek podmienky a obmedzenia tam stanovené, platí, že Kolumbia poskytne usadeným subjektom a investorom strany EÚ, pokiaľ ide o všetky opatrenia s vplyvom na usadený subjekt, zaobchádzanie nie menej priaznivé než je zaobchádzanie poskytnuté svojim vlastným podobným¹ usadeným subjektom a investorom.
2. V odvetviach, pre ktoré sú záväzky súvisiace s prístupom na trh uvedené v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a ktoré prijala Peru, s výhradou pre akékoľvek podmienky a obmedzenia tam stanovené, platí, že Peru poskytne usadeným subjektom a investorom strany EÚ, pokiaľ ide o všetky opatrenia s vplyvom na usadený subjekt, zaobchádzanie nie menej priaznivé než je zaobchádzanie poskytnuté za podobných okolností svojim vlastným usadeným subjektom a investorom².
3. V odvetviach, pre ktoré sú záväzky súvisiace s prístupom na trh uvedené v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a ktoré prijala strana EÚ, s výhradou pre akékoľvek podmienky a obmedzenia tam stanovené, platí, že strana EÚ, pokiaľ ide o všetky opatrenia s vplyvom na usadený subjekt, poskytne usadeným subjektom a investorom zo signatárskych andských krajín zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie poskytnuté svojim vlastným podobným usadeným subjektom a investorom.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že pojmom „podobný“ nie je dotknutý pojem „podobné okolnosti“, ktorý Kolumbia dohodla alebo dohodne v ostatných medzinárodných dohodách.

² V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že práva, ktoré je možné odvodiť pre služby a poskytovateľov služieb zmluvnej strany EÚ z povinností Peru na základe dohody GATS sú naďalej v plnej miere vynutiteľné v rámci WTO, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie zásady „podobné služby a poskytovatelia služieb“ zahrnutej do článku XVII dohody GATS.

4. Špecifické záväzky prijaté na základe tohto článku nemožno vykladať tak, že od ktorejkoľvek zmluvnej strany požadujú, aby kompenzovala akékoľvek imanentné konkurenčné nevýhody, ktoré existujú v dôsledku toho, že príslušní investori majú zahraničný charakter.

ČLÁNOK 114

Zoznamy záväzkov

Odvetvia, v prípade ktorých každá zmluvná strana v súlade s touto kapitolou prijala záväzky, ako aj akékoľvek výhrady alebo obmedzenia v súvislosti s prístupom na trh a/alebo národným zaobchádzaním uplatniteľné na usadené subjekty a investorov druhej zmluvnej strany v týchto odvetviach sú uvedené v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa).

ČLÁNOK 115

Iné dohody

1. Žiadne z ustanovení tejto hlavy sa nesmie chápať takým spôsobom, že obmedzuje práva a povinnosti zmluvných strán a ich investorov uvedených v ktorejkoľvek existujúcej alebo budúcej medzinárodnej dohode o investíciách, ktorej zmluvnými stranami sú ktorýkoľvek členský štát Európskej únie a signatárska andská krajina.

2. Bez ohľadu na odsek 1 platí, že akýkoľvek mechanizmus na urovnávanie sporov vytvorený na základe akejkoľvek existujúcej alebo budúcej medzinárodnej dohody o investíciách, ktorej zmluvnou stranou je Európska únia, ktorýkoľvek členský štát Európskej únie alebo signatárska andská krajina, sa nebude uplatňovať na údajné porušenia tejto kapitoly.

ČLÁNOK 116

Podpora a preskúmavanie investícií

1. V záujme postupnej liberalizácie investícií sa Európska únia a signatárske andské krajiny usilujú o podporu prostredia príťažlivého pre vzájomné investície v rámci svojej príslušnej oblasti pôsobnosti.

2. Podpora podľa odseku 1 povedie k spolupráci, ktorá zahŕňa okrem iného aj preskúmavanie právneho rámca týkajúceho sa investícií, investičného prostredia a toku investícií medzi zmluvnými stranami, v súlade s ich záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných dohôd. Také preskúmanie sa uskutoční najneskôr päť rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody a následne v pravidelných intervaloch.

KAPITOLA 3

CEZHRANIČNÉ POSKYTOVANIE SLUŽIEB

ČLÁNOK 117

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

- „cezhraničné poskytovanie služieb“ je poskytovanie služieb:
 - a) z územia zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany (režim 1), a
 - b) na území zmluvnej strany spotrebiteľovi služby druhej zmluvnej strany (režim 2);
- „opatrenie zmluvnej strany, ktoré má vplyv na cezhraničné poskytovanie“ zahŕňa opatrenia, ktoré súvisia s:
 - a) nákupom služby, platbou za službu alebo s používaním služby, a
 - b) prístupom k tým službám a používaním tých služieb, v prípade ktorých zmluvná strana vyžaduje, aby boli bežne ponúkané verejnosti, a to v súvislosti s cezhraničným poskytovaním služby.

ČLÁNOK 118

Rozsah uplatňovania

Táto kapitola sa vzťahuje na opatrenia zmluvných strán, ktoré majú vplyv na cezhraničné poskytovanie služieb vo všetkých odvetviach okrem:

- a) audiovizuálnych služieb;
- b) vnútroštátnej námornej kabotáže¹, a
- c) vnútroštátnych a medzinárodných služieb leteckej dopravy, či už pravidelných alebo nepravidelných, a služieb, ktoré sa priamo vzťahujú na uplatňovanie dopravných práv, iných ako:
 - i) služieb súvisiacich s opravou a údržbou lietadiel, počas ktorých je lietadlo mimo prevádzky;
 - ii) predaja služieb leteckej dopravy a obchodovania s nimi;

¹ Bez toho, aby tým bol dotknutý rozsah činností, ktoré možno považovať za kabotáž na základe príslušných vnútroštátnych právnych predpisov, platí, že vnútroštátna kabotáž v zmysle tejto kapitoly sa vzťahuje na dopravu pasažierov, resp. prepravu tovaru medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v signatárskej andskej krajine, resp. v členskom štáte Európskej únie, a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa v tej istej signatárskej andskej krajine, resp. v tom istom členskom štáte Európskej únie vrátane ich kontinentálnych šelfov, ako aj na dopravu, resp. prepravu, ktorá sa začína a končí v rovnakom prístave, resp. na rovnakom mieste nachádzajúcom sa v signatárskej andskej krajine, resp. v členskom štáte Európskej únie.

- iii) služieb v oblasti počítačového rezervačného systému (CRS), a
- iv) služieb pozemnej obsluhy a služieb spojených s prevádzkovaním letísk.

ČLÁNOK 119

Prístup na trh

1. Pokiaľ ide o prístup na trh na základe cezhraničného poskytovania služieb, každá zmluvná strana poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany zaobchádzanie nie menej priaznivé než je zaobchádzanie poskytnuté v špecifických záväzkoch obsiahnutých v prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb).
2. V prípade odvetví, pre ktoré sa prijali záväzky súvisiace s prístupom na trh, sa opatrenia, ktoré zmluvná strana nesmie zachovávať ani prijať na základe členenia na regionálne jednotky ani na celoštátnom základe, pokiaľ nie je v prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) uvedené inak, vymedzujú takto:
 - a) obmedzenia týkajúce sa počtu poskytovateľov služieb vo forme číselných kvót, monopolov, výhradných poskytovateľov služieb alebo požiadaviek na preverenie existencie hospodárskych potrieb;

- b) obmedzenia celkovej hodnoty transakcií alebo aktív vo forme číselných kvót alebo požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb, a
- c) obmedzenia celkového počtu operácií v oblasti služieb alebo celkového množstva produkcie v oblasti služieb vyjadrené stanovenými číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb¹.

ČLÁNOK 120

Národné zaobchádzanie

1. V odvetviach, pre ktoré sú záväzky súvisiace s prístupom na trh uvedené v prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) a ktoré prijala Kolumbia, s výhradou pre akékoľvek podmienky a obmedzenia tam stanovené, platí, že Kolumbia poskytne službám a poskytovateľom služieb strany EÚ, pokiaľ ide o všetky opatrenia s vplyvom na cezhraničné poskytovanie služieb, zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie poskytnuté svojim vlastným podobným službám a poskytovateľom služieb.

¹ Odsek 2 písm. c) sa nevzťahuje na opatrenia zmluvnej strany, ktoré obmedzujú vstupy pre cezhraničné poskytovanie služieb.

2. V odvetviach, pre ktoré sú záväzky súvisiace s prístupom na trh uvedené v prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) a ktoré prijalo Peru, s výhradou pre akékoľvek podmienky a obmedzenia tam stanovené, platí, že Peru poskytne službám a poskytovateľom služieb strany EÚ, pokiaľ ide o všetky opatrenia s vplyvom na cezhraničné poskytovanie služieb, zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie poskytnuté za podobných okolností svojim vlastným službám a poskytovateľom služieb¹.
3. V odvetviach, pre ktoré sú záväzky súvisiace s prístupom na trh uvedené v prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) a ktoré prijala strana EÚ, s výhradou pre akékoľvek podmienky a obmedzenia tam stanovené, platí, že strana EÚ poskytne službám a poskytovateľom služieb signatárskej andskej krajiny, pokiaľ ide o všetky opatrenia s vplyvom na cezhraničné poskytovanie služieb, zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie poskytnuté svojim vlastným podobným službám a poskytovateľom služieb.
4. Špecifické záväzky prijaté na základe tohto článku nemožno vykladať tak, že od ktorejkoľvek zmluvnej strany požadujú, aby kompenzovala akékoľvek imanentné konkurenčné nevýhody, ktoré existujú v dôsledku toho, že príslušné služby alebo poskytovatelia služieb majú zahraničný charakter.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že práva, ktoré je možné odvodiť pre služby a poskytovateľov služieb zmluvnej strany EÚ z povinností Peru na základe dohody GATS sú naďalej v plnej miere vynutiteľné v rámci WTO, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie zásady „podobné služby a poskytovatelia služieb“ zahrnutej do článku XVII dohody GATS.

ČLÁNOK 121

Zoznamy záväzkov

Odvetvia, v prípade ktorých každá zmluvná strana v súlade s touto kapitolou prijala záväzky, ako aj akékoľvek výhrady alebo obmedzenia v súvislosti s prístupom na trh a/alebo národným zaobchádzaním uplatniteľné na služby a poskytovateľov služieb druhej zmluvnej strany v týchto odvetviach sú uvedené v prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb).

KAPITOLA 4

DOČASNÁ PRÍTOMNOSŤ FYZICKÝCH OSÔB NA OBCHODNÉ ÚČELY

ČLÁNOK 122

Rozsah uplatňovania

Táto kapitola sa vzťahuje na každé opatrenie zmluvnej strany týkajúce sa vstupu kľúčových pracovníkov, štážistov s vysokoškolským vzdelaním, predajcov služieb pre podniky, poskytovateľov zmluvných služieb, nezávislých odborníkov a krátkodobé návštevy na obchodné účely na ich územie a ich dočasného pobytu na ňom v súlade s článkom 107 ods. 6.

ČLÁNOK 123

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

- „predajcovia služieb pre podniky“ sú fyzické osoby, ktoré sú zástupcami poskytovateľa služieb jednej zmluvnej strany a uchádzajú sa o dočasný vstup na územie druhej zmluvnej strany na účely rokovania o predaji služieb alebo uzavretia dohôd o predaji služieb pre tohto poskytovateľa služieb. Predajcovia služieb pre podniky nepredávajú priamo všeobecnej verejnosti a nie sú platení zo zdroja so sídlom v hostiteľskej zmluvnej strane;
- „obchodné návštevy“ sú fyzické osoby pracujúce na vyšších pozíciách, ktoré sú zodpovedné za zriadenie usadeného subjektu. Obchodné návštevy nie sú v priamom kontakte so všeobecnou verejnosťou a nie sú platené zo zdroja so sídlom v hostiteľskej zmluvnej strane;
- „poskytovatelia zmluvných služieb“ sú fyzické osoby, ktoré sú zamestnané v právnickej osobe zmluvnej strany, ktorá nemá na území druhej zmluvnej strany žiadny usadený subjekt a ktorá uzavrela v dobrej viere zmluvu [inak ako cez agentúru v zmysle CPC 872, čo je kód ústrednej klasifikácie produkcie (Central Product Classifications) OSN, tu a ďalej len „CPC“] na poskytnutie služieb s konečným spotrebiteľom z druhej zmluvnej strany, na splnenie ktorej je nutná dočasná prítomnosť zamestnancov tejto právnickej osoby na území tejto druhej zmluvnej strany¹;

¹ Zmluva na poskytnutie služieb musí byť v súlade so zákonmi, predpismi a požiadavkami zmluvnej strany, v ktorej sa má plniť.

- „stážisti s vysokoškolským vzdelaním“ sú fyzické osoby zamestnané v právnickej osobe zmluvnej strany aspoň jeden rok, ktoré majú vysokoškolský titul a sú dočasne preložené do subjektu usadeného na území druhej zmluvnej strany, a to na účely profesijného rastu alebo odbornej prípravy v obchodných technikách alebo metódach¹;
- „nezávislí odborníci“ sú fyzické osoby zapojené do poskytnutia služby a registrované ako samostatne zárobkovo činné osoby na území zmluvnej strany, ktoré nemajú na území druhej zmluvnej strany žiadny usadený subjekt a ktoré uzavreli (inak ako cez agentúru) v zmysle CPC 872 v dobrej viere zmluvu na poskytnutie služieb s konečným spotrebiteľom z druhej zmluvnej strany, na splnenie ktorej je nutná ich dočasná prítomnosť na území tejto druhej zmluvnej strany²;

¹ Od prijímajúceho usadeného subjektu sa môže vyžadovať predloženie programu odbornej prípravy na celý pobyt na účely predbežného schválenia, v rámci ktorého sa potvrdí, že cieľom pobytu je odborná príprava. V prípade Českej republiky, Francúzska, Maďarska, Nemecka, Rakúska a Španielska musí odborná príprava súvisieť so získaným vysokoškolským titulom.

² Zmluva na poskytnutie služieb musí byť v súlade so zákonmi, predpismi a požiadavkami zmluvnej strany, v ktorej sa má plniť.

- „osoby preložené v rámci spoločnosti“ sú fyzické osoby, ktoré boli zamestnané v právnickej osobe zmluvnej strany alebo v nej boli spoločníkmi aspoň počas jedného roka a ktoré sú dočasne preložené do usadeného subjektu na území druhej zmluvnej strany, ktorý môže predstavovať dcérsku spoločnosť, pobočku alebo materskú spoločnosť takej právnickej osoby. Príslušná fyzická osoba musí patriť do jednej z týchto kategórií:
 - a) „manažéri“ sú osoby pracujúce na vyšších pozíciách v právnickej osobe, ktorých hlavnou náplňou činnosti je riadenie usadeného subjektu, pričom dostávajú pokyny od správnej rady alebo akcionárov podniku alebo od im rovnocenných osôb a sú pod ich všeobecným dohľadom vrátane osôb, ktoré:
 - i) riadia usadený subjekt alebo jeho oddelenie alebo sekciu;
 - ii) vykonávajú dohľad nad prácou a kontrolujú prácu ostatných kontrolných, odborných alebo vedúcich zamestnancov;
 - iii) majú právomoc osobne prijať a prepustiť zamestnancov alebo právomoc odporučiť ich prijatie alebo prepustenie alebo prijatie iného opatrenia v personálnej oblasti,

alebo

- b) „špecialisti“ sú osoby pracujúce v právnickej osobe, ktoré majú špeciálne vedomosti nevyhnutné na účely činnosti, výskumných zariadení, techník, procesov, postupov alebo riadenia usadeného subjektu. Pri posudzovaní týchto vedomostí budú zohľadňované nielen vedomosti špecifické pre daný usadený subjekt, ale aj to, či má daná osoba dostatočne vysoký stupeň kvalifikácie na určitý druh práce alebo činnosti vyžadujúcej si špecifické odborné vedomosti vrátane príslušnosti k akreditovanej profesii;
- „kľúčoví pracovníci“ sú fyzické osoby, ktoré sú zamestnané v inej právnickej osobe jednej zmluvnej strany, než je nezisková organizácia¹, a ktoré sú zodpovedné za zriadenie alebo riadnu kontrolu, riadenie a prevádzku usadeného subjektu; za kľúčových pracovníkov sa považujú aj „obchodné návštevy“ zodpovedné za zriadenie usadeného subjektu a „osoby preložené v rámci spoločnosti“, a
- „kvalifikácia“ sú diplomy, certifikáty a iné doklady (o formálnej kvalifikácii), ktoré vydal orgán na to určený právnymi, regulačnými alebo správными ustanoveniami a ktoré osvedčujú úspešné ukončenie profesionálnej odbornej prípravy.

¹ Odkaz na „inú než neziskovú organizáciu“ sa vzťahuje len na Belgicko, Cyprus, Českú republiku, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Litvu, Lotyšsko, Luxembursko, Maltu, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Taliansko a Peru.

ČLÁNOK 124

Kľúčoví pracovníci a stážisti s vysokoškolským vzdelaním

1. V prípade všetkých odvetví, ktoré sú predmetom záväzkov podľa kapitoly 2 (Usadzovanie sa) tejto hlavy a s výhradou pre akékoľvek výhrady uvedené v prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) alebo v dodatku 1 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb na obchodné účely), platí, že každá zmluvná strana umožní investorom druhej zmluvnej strany zamestnať v ich usadených subjektoch fyzické osoby z tejto druhej zmluvnej strany, a to pod podmienkou, že títo zamestnanci budú kľúčovými pracovníkmi alebo stážistami s vysokoškolským vzdelaním v zmysle článku 123. Vstup a dočasný pobyt kľúčových pracovníkov a stážistov s vysokoškolským vzdelaním je povolený na obdobie najviac troch rokov¹ pre osoby preložené v rámci spoločnosti, 90 dní v ktoromkoľvek dvanásťmesačnom období pre obchodné návštevy a jedného roka pre stážistov s vysokoškolským vzdelaním.
2. V prípade všetkých odvetví, ktoré sú predmetom záväzkov podľa kapitoly 2 (Usadzovanie sa) tejto hlavy platí, že opatreniami, ktoré zmluvná strana nesmie zachovávať ani prijať, a to na základe členenia na regionálne jednotky ani na celom území, pokiaľ nie je v dodatku 1 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb na obchodné účely) uvedené inak, sú opatrenia vymedzené ako diskriminačné obmedzenia a obmedzenia celkového počtu fyzických osôb, ktoré investor môže zamestnať ako kľúčových pracovníkov a stážistov s vysokoškolským vzdelaním v určitom odvetví vo forme číselných kvót alebo požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb.

¹ V prípade Kolumbie je maximálna dĺžka pobytu pre osoby preložené v rámci spoločnosti dva roky, pričom je ju možné predĺžiť o ďalší jeden rok. V prípade Peru sa pracovná zmluva môže uzatvoriť na tri roky. Dĺžka pobytu osôb preložených v rámci spoločnosti je však jeden rok, pričom je ju možné predĺžiť, pod podmienkou, že trvajú dôvody udelenia povolenia na pobyt.

ČLÁNOK 125

Predajcovia služieb pre podniky

V prípade všetkých odvetví, ktoré sú predmetom záväzkov podľa kapitol 2 (Usadzovanie sa) alebo 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a s výhradou pre akékoľvek výhrady uvedené v prílohách VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) platí, že každá zmluvná strana umožní vstup a dočasný pobyt predajcov služieb pre podniky, a to na obdobie najviac 90 dní v ktoromkoľvek dvanásťmesačnom období.

ČLÁNOK 126

Poskytovatelia zmluvných služieb

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje práva a povinnosti vyplývajúce z ich záväzkov podľa dohody GATS, pokiaľ ide o vstup a dočasný pobyt poskytovateľov zmluvných služieb.

2. Kolumbia a strana EÚ umožnia poskytovanie služieb na svojom území prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb, poskytovateľmi zmluvných služieb zo strany EÚ a Kolumbie, a to s výhradou pre podmienky uvedené v odseku 4 a v dodatku 2 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb na obchodné účely), pre každé z týchto odvetví:

- a) služby právneho poradenstva, pokiaľ ide o medzinárodné právo verejné a zahraničné právo; v prípade strany EÚ sa právo Európskej únie (ďalej len "právo EÚ") nebude považovať za medzinárodné právo verejné, ani za zahraničné právo;
- b) služby účtovníctva a účtovnej evidencie;
- c) služby daňového poradenstva;
- d) architektonické služby;
- e) služby urbanistického plánovania a krajinnej architektúry;
- f) inžinierske služby;
- g) integrované inžinierske služby;
- h) lekárske služby (vrátane služieb psychológov) a služby zubných lekárov;
- i) veterinárne služby;

- j) služby pôrodných asistentiek;
- k) služby poskytované zdravotnými sestrami, fyzioterapeutmi a stredným zdravotným personálom;
- l) počítačové a s nimi súvisiace služby;
- m) prieskum trhu a prieskum verejnej mienky;
- n) poradenské služby pre oblasť riadenia;
- o) služby súvisiace s poradenstvom pre oblasť riadenia;
- p) služby v oblasti dizajnu;
- q) chemické inžinierstvo, farmácia a fotochémia;
- r) služby v oblasti kozmetických technológií;
- s) špecializované služby v oblasti technológií, inžinierstva, marketingu a predaja v automobilovom odvetví;
- t) služby komerčného dizajnu a marketing pre odvetvie módného textilu, oblečenie, obuv a doplnky, a
- u) údržba a oprava zariadení vrátane dopravných zariadení a to osobitne v súvislosti so zmluvou o záručnom a pozáručnom servise alebo so zmluvou o poskytovaní služieb po prenájme.

3. Peru a strana EÚ umožnia poskytovanie služieb na svojom území cez na ňom prítomné fyzické osoby, prostredníctvom poskytovateľov zmluvných služieb zo strany EÚ a Peru, a to s výhradou pre podmienky uvedené v odseku 4 a v dodatku 2 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb na obchodné účely), pre každé z týchto odvetví:

- a) služby právneho poradenstva, pokiaľ ide o medzinárodné právo verejné a zahraničné právo (v prípade strany EÚ sa právo EÚ nebude považovať za medzinárodné právo verejné, ani za zahraničné právo);
- b) služby účtovníctva a účtovnej evidencie;
- c) služby daňového poradenstva;
- d) architektonické služby;
- e) služby urbanistického plánovania a krajinej architektúry;
- f) inžinierske služby;
- g) integrované inžinierske služby;
- h) lekárske služby (vrátane služieb psychológov) a služby zubných lekárov;
- i) veterinárne služby;

- j) služby pôrodných asistentiek;
- k) počítačové a s nimi súvisiace služby;
- l) prieskum trhu a prieskum verejnej mienky;
- m) poradenské služby pre oblasť riadenia, a
- n) služby súvisiace s poradenstvom pre oblasť riadenia.

4. Na záväzky, ktoré zmluvné strany prijali, sa vzťahujú tieto podmienky:

- a) fyzické osoby musia byť dočasne zapojené do poskytovania služby ako zamestnanci právnickej osoby, ktorá uzavrela zmluvu na poskytnutie služieb na dobu nie dlhšiu ako 12 mesiacov;
- b) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany by mali ponúkať také služby ako zamestnanci právnickej osoby poskytujúcej také služby po dobu aspoň jedného roka bezprostredne predchádzajúceho dňu podania žiadosti o vstup na územie takej druhej zmluvnej strany; okrem toho musí mať fyzická osoba v deň podania žiadosti o vstup na územie zmluvnej strany aspoň trojročnú odbornú prax¹ v odvetví činnosti, ktoré je predmetom zmluvy;

¹ Na účely tohto písmena pojem „odborná prax“ znamená prax, ktorú daná fyzická osoba získala po dosiahnutí plnoletosti.

- c) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany musia:
- i) mať vysokoškolský titul alebo kvalifikáciu preukazujúcu vedomosti na rovnocennej úrovni¹, a
 - ii) mať odbornú kvalifikáciu, ak sa to vyžaduje pre výkon činnosti podľa zákonov, predpisov a požiadaviek zmluvnej strany, v ktorej sa poskytuje daná služba;
- d) fyzické osoby nesmú prijímať počas svojho pobytu na území druhej zmluvnej strany inú odmenu za poskytovanie služieb, než je odmena vyplácaná poskytovateľom zmluvných služieb;
- e) vstup a dočasný pobyt fyzických osôb v príslušnej zmluvnej strane bude na celkovú dobu nepresahujúcu šesť mesiacov alebo v prípade Luxemburska na dobu 25 týždňov v ktoromkoľvek dvanásťmesačnom období, alebo dobu trvania zmluvy, podľa toho, ktorá z nich bude kratšia;
- f) prístup udelený podľa tohto článku sa vzťahuje len na poskytovanie takej služby, ktorá je predmetom zmluvy, a udeleným prístupom sa neudeľuje právo vykonávať činnosť na základe požiadaviek odbornej kvalifikácie uznávaných v zmluvnej strane, v ktorej sa poskytuje daná služba;

¹ Ak titul alebo kvalifikácia nebola získaná v tej zmluvnej strane, v ktorej sa poskytuje daná služba, taká zmluvná strana môže posúdiť, či je taký titul alebo kvalifikácia rovnocenná vysokoškolskému titulu, ktorý sa vyžaduje na jej území.

- g) počet osôb, na ktoré sa vzťahuje zmluva o poskytovaní služieb nesmie byť vyšší, ako je potrebné na plnenie takej zmluvy, v súlade s tým, ako to prípadne stanovujú zákony, iné predpisy a požiadavky zmluvnej strany, v ktorej sa služba poskytuje;
- h) ďalšie diskriminačné obmedzenia, vrátane obmedzenia počtu fyzických osôb vo forme preverení existencie hospodárskych potrieb, ktoré sú uvedené v dodatku 2 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb pre obchodné účely).

ČLÁNOK 127

Nezávislí odborníci

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje práva a povinnosti vyplývajúce z ich záväzkov podľa dohody GATS, pokiaľ ide o vstup a dočasný pobyt nezávislých odborníkov.
2. Kolumbia a strana EÚ umožnia poskytovanie služieb na svojom území nezávislými odborníkmi zo strany EÚ a Kolumbie prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb, a to s výhradou pre podmienky uvedené v odseku 4 a v dodatku 2 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb na obchodné účely), pre každé z týchto odvetví:
 - a) služby právneho poradenstva, pokiaľ ide o medzinárodné právo verejné a zahraničné právo (v prípade strany EÚ sa „právo EÚ“ nepovažuje za medzinárodné právo verejné ani za zahraničné právo);

- b) architektonické služby;
- c) inžinierske služby;
- d) integrované inžinierske služby;
- e) počítačové a súvisiace služby;
- f) prieskum trhu a prieskum verejnej mienky;
- g) poradenské služby pre oblasť riadenia;
- h) služby súvisiace s poradenstvom pre oblasť riadenia;
- i) prekladateľské a tlmočnicke služby, a
- j) špecializované služby a technológie, inžinierstvo, marketing a predaj v automobilovom odvetví.

3. Peru a strana EÚ umožnia poskytovanie služieb na svojom území nezávislými odborníkmi zo strany EÚ a Peru prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb, a to s výhradou pre podmienky uvedené v odseku 4 a v dodatku 2 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb na obchodné účely), pre každé z týchto odvetví:

- a) služby právneho poradenstva, pokiaľ ide o medzinárodné právo verejné a zahraničné právo (v prípade strany EÚ sa „právo EÚ“ nebude považovať za medzinárodné právo verejné, ani za zahraničné právo);

- b) architektonické služby;
- c) inžinierske služby;
- d) integrované inžinierske služby;
- e) počítačové a súvisiace služby;
- f) prieskum trhu a prieskum verejnej mienky;
- g) poradenské služby pre oblasť riadenia, a
- h) služby súvisiace s poradenstvom pre oblasť riadenia.

4. Na záväzky, ktoré zmluvné strany prijali, sa vzťahujú tieto podmienky:

- a) fyzické osoby musia byť dočasne zapojené do poskytovania služby ako samostatne zárobkovo činné osoby usadené v druhej zmluvnej strane musia mať uzatvorenú zmluvu na poskytnutie služieb na dobu nie dlhšiu ako 12 mesiacov;
- b) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany musia mať v deň podania žiadosti o vstup na územie tejto druhej zmluvnej strany aspoň šesťročnú odbornú prax v odvetví činnosti, ktoré je predmetom zmluvy;

- c) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany musia:
- i) mať vysokoškolský titul alebo kvalifikáciu preukazujúcu vedomosti na rovnocennej úrovni¹, a
 - ii) mať odbornú kvalifikáciu, ak sa to vyžaduje pre výkon činnosti podľa zákonov, predpisov a požiadaviek zmluvnej strany, v ktorej sa poskytuje daná služba;
- d) vstup a dočasný pobyt fyzických osôb v príslušnej zmluvnej strane bude na celkovú dobu nepresahujúcu šesť mesiacov alebo v prípade Luxemburska na dobu 25 týždňov v ktoromkoľvek dvanásťmesačnom období alebo dobu trvania zmluvy, podľa toho, ktorá z nich bude kratšia;
- e) prístup udelený podľa tohto článku sa vzťahuje len na tú činnosť v rámci služby, ktorá je predmetom zmluvy; udeleným prístupom sa neudeľuje právo vykonávať činnosť na základe požiadaviek odbornej kvalifikácie uznávaných v zmluvnej strane, v ktorej sa poskytuje daná služba, a
- f) ďalšie diskriminačné obmedzenia, vrátane obmedzenia počtu fyzických osôb vo forme preverení existencie hospodárskych potrieb, ktoré sú uvedené v dodatku 2 k prílohe IX (Výhrady týkajúce sa dočasnej prítomnosti fyzických osôb pre obchodné účely).

¹ Ak titul alebo kvalifikácia nebola získaná v tej zmluvnej strane, v ktorej sa poskytuje daná služba, taká zmluvná strana môže posúdiť, či je taký titul alebo kvalifikácia rovnocenná vysokoškolskému titulu, ktorý sa vyžaduje na jej území.

ČLÁNOK 128

Krátkodobé návštevy na obchodné účely

1. Zmluvné strany sa budú usilovať, v súlade so svojimi príslušnými právnymi predpismi, uľahčovať vstup a dočasný pobyt krátkodobých návštevníkov na obchodné účely na svojich územiach s cieľom vykonávania týchto činností¹:
- a) výskum a dizajn: technickí, vedeckí a štatistickí výskumníci v mene spoločnosti so sídlom na území druhej zmluvnej strany;
 - b) marketingový prieskum: pracovníci vykonávajúci prieskum alebo analýzu, vrátane prieskumu trhu, pre spoločnosť usadenú na území druhej zmluvnej strany;
 - c) obchodné veľtrhy a výstavy: pracovníci zúčastňujúci sa obchodných veľtrhov na účel propagácie ich spoločnosti alebo jej výrobkov alebo služieb, a
 - d) pracovníci v cestovnom ruchu (zástupcovia hotelov, predajcovia zájazdov a cestovných lístkov, turistickí sprievodcovia a pracovníci cestovných agentúr) zúčastňujúci sa zhromaždení cestovného ruchu alebo výstav alebo veľtrhov cestovného ruchu, alebo realizujúci zájazd, ktorý začal na území druhej zmluvnej strany;

¹ Činnosti uvedené pod písmenami c) a d) sa vzťahujú len na Kolumbiu a EÚ.

pod podmienkou, že také krátkodobé návštěvy:

- a) nepredávajú svoj tovar alebo služby všeobecnej verejnosti, resp. sami nedodávajú tovar, či neposkytujú služby;
- b) neprijímajú v svojom vlastnom mene žiadnu odmenu zo zdroja so sídlom v Európskej únii alebo signatárskej andskej krajine, v ktorej majú dočasný pobyt, a
- c) neposkytujú služby v rámci zmluvy uzatvorenej medzi právnickou osobou, ktorá nemá komerčnú prítomnosť v Európskej únii alebo signatárskej andskej krajine, na území ktorej má krátkodobá návšteva na obchodné účely dočasný pobyt, a spotrebiteľom v Európskej únii alebo signatárskej andskej krajine.

2. Ak sa povolí vstup a dočasný pobyt krátkodobej návštevy z jednej zmluvnej strany na území druhej zmluvnej strany, nesmie trvať viac ako 90 dní v ktoromkoľvek 12 mesačnom období.

KAPITOLA 5

REGULAČNÝ RÁMEC

ODDIEL 1

VŠEOBECNE PLATNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 129

Vzájomné uznávanie

1. Žiadne ustanovenie tejto hlavy nebráni zmluvnej strane vyžadovať, aby fyzické osoby mali potrebnú kvalifikáciu a/alebo odbornú prax vyžadovanú pre odvetvie príslušnej činnosti na území, na ktorom sa služba poskytuje.
2. Zmluvné strany budú nabádať príslušné profesijné združenia na svojich územiach, aby spoločne vypracovali odporúčania o vzájomnom uznávaní a poskytli ich Výboru pre obchod na účely úplného alebo čiastočného plnenia kritérií zo strany investorov a poskytovateľov služieb, ktoré zmluvné strany uplatňujú, pokiaľ ide o udeľovanie povolení, licencií, pôsobenie a osvedčovanie investorov a poskytovateľov služieb, a to najmä odborných služieb.

3. Po prijatí odporúčania uvedeného v odseku 2 ho Výbor pre obchod v primeranom čase preskúma s cieľom stanoviť, či je v súlade s touto dohodou.
4. Ak Výbor pre obchod v súlade s postupom podľa odseku 3 dospeje k záveru, že odporúčanie je v súlade s touto dohodou a že medzi príslušnými regulačnými rámcami zmluvných strán existuje dostatočná miera súladu, zmluvné strany s cieľom vykonať dané odporúčanie budú prostredníctvom svojich príslušných orgánov rokovať o dohode o vzájomnom uznávaní požiadaviek, kvalifikácie, licencií a iných predpisov.
5. Každá dohoda podľa odseku 4 musí byť v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody o WTO a najmä s článkom VII dohody GATS.

ČLÁNOK 130

Transparentnosť a zverejnenie dôverných informácií

1. Zmluvné strany:
 - a) budú bezodkladne reagovať na všetky žiadosti druhej zmluvnej strany o konkrétne informácie o akýchkoľvek jej všeobecne záväzných opatreniach alebo medzinárodných dohodách, ktoré sa týkajú tejto hlavy alebo na ňu majú vplyv, a

b) zriadia jedno alebo viaceré informačné miesta na poskytovanie konkrétnych informácií investorom a poskytovateľom služieb z druhej zmluvnej strany na ich žiadosť, a to o všetkých záležitostiach uvádzaných pod písmenom a). Tieto informačné miesta sú uvedené v prílohe X (Informačné miesta týkajúce sa obchodu so službami, usadzovania sa a elektronického obchodu). Informačné miesta nemusia byť depozitármi právnych predpisov.

2. Žiadne z ustanovení tejto hlavy nevyžaduje od zmluvnej strany, aby poskytla dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bolo prekážkou presadzovania práva, iným spôsobom by bolo v protiklade s verejným záujmom, alebo by poškodilo legitímne komerčné záujmy určitých verejných alebo súkromných podnikov.

ČLÁNOK 131

Vnútroštátne právne predpisy

1. V prípade odvetví, pre ktoré sa prijali špecifické záväzky, zabezpečí každá zmluvná strana, aby boli všetky všeobecne záväzné opatrenia, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, uplatňované primeraným, objektívnym a nestranným spôsobom.

2. V prípadoch, keď sa vyžaduje povolenie na poskytnutie služby alebo na usadenie sa, v súvislosti s ktorými bol prijatý špecifický záväzok, príslušné orgány zmluvnej strany v primeranej lehote po predložení žiadosti pokladanej za úplnú podľa vnútroštátnych zákonov a iných právnych predpisov informujú žiadateľa o rozhodnutí v súvislosti so žiadosťou. Na požiadanie žiadateľa poskytnú príslušné orgány zmluvnej strany bez zbytočného odkladu informácie týkajúce sa stavu žiadosti.

3. Každá zmluvná strana zachová alebo stanoví súdne, rozhodcovské alebo administratívne tribunály alebo postupy, ktoré umožnia na žiadosť príslušného investora alebo poskytovateľa služieb vykonať okamžité preskúmanie, a tam, kde je to opodstatnené, prijať vhodné opatrenia na nápravu administratívnych rozhodnutí, ktoré majú vplyv na usadený subjekt, cezhraničné poskytovanie služieb alebo dočasnú prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely. Ak tieto postupy nie sú nezávislé od orgánu povereného prijatím príslušného administratívneho rozhodnutia, zmluvné strany zaistia, aby tieto postupy skutočne zabezpečovali objektívne a nestranné preskúmanie.

4. Po uskutočnení potrebných konzultácií medzi zmluvnými stranami sa tento článok podľa potreby zmení a doplní tak, aby sa do tejto hlavy začlenili výsledky každého rokovania podľa článku VI ods. 4 dohody GATS alebo každého podobného rokovania uskutočneného na iných multilaterálnych fórach, na ktorých sa zmluvné strany zúčastnia po nadobudnutí platnosti výsledných záväzkov.

5. Pred ukončením rokovaní uvedených v odseku 4 podľa článku VI ods. 4 dohody GATS, nebude žiadna zmluvná strana uplatňovať požiadavky a postupy pre získanie licencie a na kvalifikáciu a technické normy, ktoré rušia alebo obmedzujú jej špecifické záväzky spôsobom, ktorý:

- a) nie je v súlade s kritériami uvedenými v článku VI ods. 4 písm. a), b), c) dohody GATS, a
- b) v čase prijatia takých špecifických záväzkov sa nedal od zmluvnej strany rozumne očakávať.

6. Pri určení, či zmluvná strana dodržiava svoje povinnosti podľa odseku 5 sa zohľadnia medzinárodné normy príslušných medzinárodných organizácií¹, ktoré zmluvná strana uplatňuje.

¹ Pojem „príslušné medzinárodné organizácie“ sa vzťahuje na medzinárodné orgány, členstvo v ktorých je otvorené pre príslušné orgány zmluvných strán.

ODDIEL 2

POČÍTAČOVÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 132

Dojednanie o počítačových službách

V rozsahu, v akom sú počítačové služby liberalizované v súlade s kapitolou 2 (Usadzovanie sa), kapitolou 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitolou 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely) platí, že zmluvné strany potvrdzujú dojednania uvedené v nasledujúcich písmenách:

- a) CPC 84 je kód, ktorý sa používa na opis počítačových a súvisiacich služieb a vzťahuje sa na základné funkcie využívané na poskytovanie všetkých počítačových a súvisiacich služieb: počítačové programy vymedzené ako súbory inštrukcií nevyhnutné na to, aby počítače fungovali a komunikovali (vrátane ich vývoja a vykonávania), spracovanie údajov a ich úschova a súvisiace služby, ako sú poradenské služby a služby odbornej prípravy pre zamestnancov klientov. V dôsledku technologického vývoja je k dispozícii zvýšená ponuka týchto služieb vo forme súboru alebo balíka súvisiacich služieb, ktoré môžu zahŕňať niektoré alebo všetky tieto základné funkcie. Napríklad každá zo služieb ako web hosting alebo hosting domén, služby získavania údajov a grid computing pozostáva z kombinácie základných funkcií počítačových služieb;

- b) počítačové a súvisiace služby bez ohľadu na to, či sú poskytované prostredníctvom siete vrátane internetu, zahŕňajú všetky služby, ktoré poskytujú:
- i) poradenstvo, stratégiu, analýzu, plánovanie, špecifikáciu, dizajn, vývoj, inštaláciu, vykonávanie, integráciu, testovanie, ladenie, aktualizáciu, podporu, technickú pomoc alebo správu počítačov alebo počítačových systémov, alebo súvisiace s nimi,
 - ii) počítačové programy definované ako súbory inštrukcií nevyhnutné na to, aby počítače fungovali a komunikovali (práca na nich a ich samotné fungovanie) a poradenstvo, stratégiu, analýzu, plánovanie, špecifikáciu, dizajn, vývoj, inštaláciu, vykonávanie, integráciu, testovanie, ladenie, aktualizáciu, adaptáciu, údržbu, podporu, technickú pomoc, správu alebo používanie počítačov alebo počítačových systémov, alebo súvisiace s nimi,
 - iii) spracovanie údajov, uchovávanie údajov, hosting údajov alebo databázové služby,
 - iv) údržbu a opravárenské služby pre kancelárske stroje a zariadenie vrátane počítačov, alebo
 - v) služby odbornej prípravy pre zamestnancov klientov týkajúcej sa počítačových programov, počítačov alebo počítačových systémov, inde nezaradené;

- c) počítačové a súvisiace služby umožňujú poskytovanie iných služieb (napr. bankových služieb) elektronickým alebo iným spôsobom. Medzi podpornou službou (napr. web-hosting alebo hosting aplikácií) a obsahovou alebo základnou službou, ktorá sa poskytuje elektronicky (napr. bankové služby), však existuje dôležitý rozdiel. V takýchto prípadoch sa CPC 84 na obsahovú alebo základnú službu nevzťahuje.

ODDIEL 3

POŠTOVÉ A DORUČOVATELSKÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 133

Rozsah uplatňovania

Tento oddiel stanovuje zásady regulačného rámca pre všetky poštové a doručovateľské služby, ktoré sú predmetom záväzkov v súlade s kapitolou 2 (Usadzovanie sa), kapitolou 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitolou 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely).

ČLÁNOK 134

Vymedzenia pojmov

Na účely tohto oddielu a kapitoly 2 (Usadzovanie sa), kapitoly 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitoly 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely):

- „individuálna licencia“ je povolenie, koncesia alebo akýkoľvek iný druh povolenia, ktoré udeľuje regulačný orgán individuálnemu poskytovateľovi služby, a ktorej udelenie sa vyžaduje pred poskytnutím danej služby, a
- „univerzálna služba“ je trvalé poskytovanie poštovej služby špecifikovanej kvality na všetkých miestach na území zmluvnej strany za ceny dostupné pre všetkých používateľov.

ČLÁNOK 135

Zabránenie protisúťažným postupom v sektore poštových a doručovateľských služieb

Zmluvné strany v súlade s ustanoveniami hlavy VIII (Hospodárska súťaž) zavedú alebo zachovajú primerané opatrenia s cieľom zabrániť poskytovateľom schopným samostatne alebo spoločne s inými značne ovplyvniť (pokiaľ ide o cenu a ponuku) podmienky účasti na príslušnom trhu poštových a doručovateľských služieb v dôsledku využitia svojho postavenia na trhu, aby uplatňovali postupy narúšajúce hospodársku súťaž, resp. aby v nich pokračovali.

ČLÁNOK 136

Univerzálna služba

Každá zmluvná strana má právo vymedziť druh povinnosti univerzálnej služby, ktorú chce prijať alebo zachovať. Taká povinnosť sa nebude pokladať za protisúťažnú ako taká, za predpokladu, že je spravovaná transparentným, nediskriminačným a z hľadiska hospodárskej súťaže neutrálnym spôsobom a nepredstavuje väčšiu záťaž, ako je potrebné pre taký druh univerzálnej služby vymedzenej zmluvnou stranou.

ČLÁNOK 137

Individuálne licencie

1. Zmluvná strana môže vyžadovať individuálnu licenciu len pre služby, ktoré spadajú do kategórie univerzálnej služby¹.

¹ V Kolumbii sa za oficiálneho prevádzkovateľa poštovej služby alebo koncesionára poštovej služby považuje právnická osoba, ktorá poskytuje univerzálnu poštovú službu na základe koncesnej zmluvy. Na ostatné poštové služby sa vzťahuje skrátený režim povoľovania, ktorý uplatňuje ministersvo pre informačné a komunikačné technológie. V Peru sa za určeného prevádzkovateľa poštovej služby považuje právnická osoba, ktorá má na základe koncesie udelenej zákonom a nevýhradne povinnosť poskytovať poštovú službu pre územie celej krajiny. Na ostatné poštové služby sa vzťahuje režim povolení, ktoré vydáva ministerstvo dopravy a komunikácií.

2. Ak zmluvná strana vyžaduje individuálnu licenciu, pre verejnosť sú dostupné tieto informácie:

- a) všetky kritériá pre udelenie licencie a obdobie zvyčajne potrebné na prijatie rozhodnutia o žiadosti o licenciu, a
- b) podmienky individuálnych licencií.

3. Ak zmluvná strana zamietne udelenie individuálnej licencie, musí táto zmluvná strana na požiadanie informovať žiadateľa o dôvodoch takého zamietnutia. Každá zmluvná strana prijme alebo prípadne zachová postup odvolania na nezávislý orgán, alebo preskúmania nezávislým orgánom¹. Také postupy budú transparentné, nediskriminačné a založené na objektívnych kritériách.

ČLÁNOK 138

Nezávislosť regulačných orgánov

Regulačné orgány sú právne oddelené od akéhokoľvek poskytovateľa poštových a doručovateľských služieb a ani sa mu nezodpovedajú. Rozhodnutia regulačných orgánov a postupy, ktoré uplatňujú, sú nestranné, pokiaľ ide o všetkých účastníkov trhu.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že taký nezávislý orgán môže mať povahu súdu.

ODDIEL 4

TELEKOMUNIKAČNÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 139

Rozsah uplatňovania

Tento oddiel stanovuje zásady regulačného rámca pre telekomunikačné služby iné než vysielanie¹, ktoré sú predmetom záväzkov v súlade s kapitolou 2 (Usadzovanie sa), kapitolou 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitolou 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely)²³.

¹ „Vysielanie“ je vymedzené ako neprerušovaný tok prenosu potrebného pre šírenie signálu televíznych a rozhlasových programov pre všeobecnú verejnosť, ale nezahŕňa prepojenia medzi prevádzkovateľmi.

² Medzi EÚ a Peru sa tento oddiel vzťahuje len na telekomunikačné služby ponúkané všeobecnej verejnosti, ktoré zahŕňajú prenos informácií poskytnutých zákazníkom v reálnom čase medzi dvoma alebo viacerými miestami bez zmeny formy alebo obsahu zákazníkovej informácie medzi koncovými terminálmi.

³ Medzi EÚ a Kolumbiou sa tento oddiel bude uplatňovať aj na telekomunikačné služby s pridanou hodnotou. V záujme väčšej právnej istoty a na účely tohto oddielu a prílohy VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a prílohy VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) platí, že pre Kolumbiu a EÚ pojem „telekomunikačné služby s pridanou hodnotou“ znamená telekomunikačné služby, ktorých poskytovatelia „pridávajú hodnotu“ k informáciám od zákazníka tým, že vylepšia ich formu alebo obsah alebo zabezpečia ich úschovu a vyhľadávanie.

ČLÁNOK 140

Vymedzenia pojmov

Na účely tohto oddielu:

- „základné telekomunikačné zariadenia“ sú zariadenia verejnej telekomunikačnej prenosovej siete a služby¹, ktoré:
 - a) sú výlučne alebo prevažne poskytované jedným poskytovateľom alebo obmedzeným počtom poskytovateľov, a
 - b) ktoré nie je možné z hospodárskeho alebo technického hľadiska reálne nahradiť, pokiaľ ide o poskytovanie služby;
- „prepojenie“ je spojenie medzi poskytovateľmi verejných telekomunikačných prenosových sietí alebo služieb², ktorým sa používateľom jedného poskytovateľa umožní komunikácia s používateľmi iného poskytovateľa a prístup k službám poskytovaným iným poskytovateľom;
- „hlavný poskytovateľ“ je poskytovateľ v telekomunikačnom odvetví, ktorý je schopný značne ovplyvniť (pokiaľ ide o cenu a ponuku) podmienky účasti na príslušnom trhu telekomunikačných služieb v dôsledku toho, že má pod kontrolou základné zariadenia, resp. v dôsledku využitia svojho postavenia na trhu;

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že pojem „verejná telekomunikačná prenosová služba“ sa bude chápať v zmysle vymedzenia tohto pojmu v prílohe o telekomunikáciách k dohode GATS.

² V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že pojem „verejná telekomunikačná prepravná služba“ sa bude chápať v zmysle vymedzenia tohto pojmu v prílohe o telekomunikáciách k dohode GATS.

- „regulačný orgán“ je orgán, resp. orgány v telekomunikačnom odvetví, ktorý je poverený, resp. ktoré sú poverené reguláciou telekomunikácií v zmysle tohto oddielu, a
- „telekomunikačné služby“ sú všetky služby pozostávajúce z prenosu a prijímania elektromagnetických signálov, čo nezahŕňa hospodársku činnosť, ktorá spočíva v poskytovaní obsahu, na ktorého prenos sú potrebné telekomunikácie.

ČLÁNOK 141

Ochranné opatrenia na zabezpečenie hospodárskej súťaže medzi hlavnými poskytovateľmi

Každá zmluvná strana v súlade s ustanoveniami hlavy VIII (Hospodárska súťaž) zavedie alebo zachová primerané opatrenia, ktoré majú zabrániť poskytovateľom, ktorí sú hlavnými poskytovateľmi buď samostatne alebo spoločne s inými, aby začali používať alebo ďalej používali protisúťažné postupy. Tieto protisúťažné postupy zahŕňajú najmä:

- a) používanie protisúťažných krížových dotácií alebo zníženia marže¹;

¹ Odkaz na „zníženie marže“ sa vzťahuje len na EÚ.

- b) využívanie informácií získaných od konkurencie spôsobom, ktorý vedie k protisúťažným výsledkom, a
- c) neprístupnenie iným poskytovateľom služieb v primeranom čase technických informácií o základných zariadeniach a informácií relevantných z obchodného hľadiska, ktoré sú pre nich nevyhnutné na poskytovanie služieb.

ČLÁNOK 142¹

Dodatočné povinnosti hlavných poskytovateľov

1. Regulačný orgán každej zmluvnej strany v súlade s jej príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi uloží podľa potreby hlavným poskytovateľom:
 - a) povinnosti týkajúce transparentnosti v súvislosti s prepojením a/alebo prístupom. Ak má hlavný poskytovateľ povinnosti nediskriminácie tak, ako sú stanovené v písmene b), regulačný orgán môže od neho požadovať uverejnenie referenčnej ponuky, ktorá je dostatočne neviazaná, aby sa zabezpečilo, že poskytovatelia nemusia platiť za zariadenia, ktoré nie sú potrebné pre požadovanú službu. Taká referenčná ponuka bude tiež zahŕňať opis príslušných ponúk rozčlenených na zložky v súlade s potrebami trhu, a súvisiacich podmienok vrátane cien;

¹ Tento článok nie je súčasťou záväzkov prijatých medzi Peru a EÚ na základe tejto dohody; vnútroštátne predpisy každej zmluvnej strany tým nie sú dotknuté. V prípade Kolumbie a EÚ platí, že tento článok sa uplatňuje len na telekomunikačné služby, ktoré zahŕňajú prenos informácií poskytnutých zákazníkom v reálnom čase medzi dvomi alebo viacerými miestami bez zmeny formy alebo obsahu zákazníkovej informácie medzi koncovými terminálmi.

- b) povinnosti nediskriminácie v súvislosti s prepojením a/alebo prístupom:
- i) aby sa zabezpečilo, že hlavní poskytovatelia na svojom území uplatňujú v rovnocenných situáciách rovnocenné podmienky na poskytovateľov telekomunikačných služieb inej zmluvnej strany poskytujúcich rovnocenné služby, a
 - ii) pre služby a informácie pre ostatných poskytovateľov za tých istých podmienok a v tej istej kvalite, ako ich poskytujú pre svoje vlastné služby, resp. pre služby a informácie poskytované ich dcérskymi spoločnosťami alebo partnermi;
- c) povinnosti týkajúce sa náhrady nákladov a cenových kontrol vrátane povinností týkajúcich sa nákladovej orientácie cien a povinností týkajúcich sa systémov nákladového účtovníctva pre poskytovanie špecifických druhov prepojenia a/alebo prístupu, a
- d) povinnosti plniť odôvodnené žiadosti poskytovateľov z druhej zmluvnej strany o prístup k špecifickým sieťovým prvkom a pridruženým zariadeniam a o ich používanie, *inter alia* v situáciách, keď regulačný orgán zastáva názor, že zamietnutie prístupu alebo neodôvodnené podmienky s podobným účinkom by bránili vzniku trvalo udržateľného konkurenčného trhu na úrovni maloobchodu, alebo že by to nebolo v záujme konečného spotrebiteľa.

2. Podľa odseku 1 písm. d) sa môže od hlavných poskytovateľov *inter alia* vyžadovať, aby:
- a) udelili tretím stranám prístup ku špecifikovaným sieťovým prvkom a/alebo zariadeniam;
 - b) rokovali v dobrej viere s podnikmi žiadajúcimi o prístup;
 - c) poskytovali špecifikované služby na veľkoobchodnom základe na ich ďalší predaj tretími stranami;
 - d) udelili prístup k technickým rozhraniam, protokolom a kľúčovým technológiám, ktoré sú nevyhnutné pre interoperabilitu sietí a ktoré umožňujú na požiadanie prepojenie na dodatočných miestach iných, než sú miesta ukončenia siete ponúkané väčšine používateľov, a to za poplatky, ktoré budú odrážať náklady na výstavbu nevyhnutných dodatočných zariadení;
 - e) poskytovali spoločné umiestnenie alebo iné formy spoločného používania zariadení, vrátane spoločného používania káblovodov, stavieb alebo stožiarov;
 - f) poskytovali špecifikované služby potrebné na zabezpečenie interoperability služieb medzi koncovými používateľmi vrátane zariadení pre služby inteligentných sietí alebo roamingu v mobilných sieťach, a
 - g) prepojili siete alebo zariadenia siete.

ČLÁNOK 143

Regulačné orgány

1. Regulačné orgány pre telekomunikačné služby musia byť právne odlišné a fungovať nezávisle od akéhokoľvek poskytovateľa telekomunikačných služieb.
2. Regulačný orgán musí mať dostatočné právomoci na účely regulácie odvetvia. Úlohy, ktoré bude regulačný orgán vykonávať, sa zverejnia v ľahko dostupnej a jasnej forme, najmä ak sú tieto úlohy pridelené viac než jednému orgánu.
3. Rozhodnutia regulačných orgánov a postupy, ktoré používajú, sú transparentné a nestranné, pokiaľ ide o všetkých účastníkov trhu.
4. Poskytovateľ, ktorý je dotknutý rozhodnutím regulačného orgánu Kolumbie, má právo na využitie odvolacieho postupu pred orgánom, ktorý je nezávislý od takého regulačného orgánu, resp. na využitie postupu preskúmania takým nezávislým orgánom.
5. Poskytovateľ, ktorý je dotknutý rozhodnutím regulačného orgánu Peru alebo strany EÚ, má právo odvolať sa voči takému rozhodnutiu na orgán príslušný pre odvolanie, ktorý je nezávislý na dotknutých stranách a ktorý môže mať charakter súdneho alebo nesúdneho orgánu.

6. Ak orgán zmluvnej strany príslušný pre odvolanie nemá charakter súdneho orgánu, dôvody jeho rozhodnutia sa uvedú vždy písomne a jeho rozhodnutia takisto podliehajú preskúmaniu zo strany nestranného a nezávislého súdneho orgánu. Rozhodnutia prijaté orgánmi zmluvnej strany príslušnými pre preskúmanie, resp. pre odvolanie, sa musia účinne presadzovať.

ČLÁNOK 144

Povolenie poskytovať telekomunikačné služby

1. Zmluvné strany sa usilujú o uplatňovanie zjednodušených postupov pri povoľovaní poskytovania telekomunikačných služieb.
2. Povolenie¹ sa môže v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi každej zmluvnej strany vyžadovať na účely riešenia otázok súvisiacich s prideľovaním čísiel a frekvencií. Podmienky takého povolenia sú verejne dostupné.
3. Ak sa vyžaduje povolenie:
 - a) sú verejne dostupné všetky kritériá pre udelenie povolenia a primerané obdobie zvyčajne potrebné na prijatie rozhodnutia o žiadosti o povolenie;

¹ Na účely tohto oddielu sa pojem „povolenie“ chápe tak, že zahŕňa licencie, koncesie, povolenia, zápis do registrov alebo akékoľvek iné povolenie, ktoré môže zmluvná strana vyžadovať v súvislosti s poskytovaním telekomunikačných služieb.

- b) dôvody zamietnutia žiadosti o povolenie sa žiadateľovi poskytnú v písomnej forme na požiadanie;
- c) ak sa žiadosť o povolenie zamietne bezdôvodne, žiadateľ o povolenie musí mať v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi príslušnej zmluvnej strany možnosť podať návrh na preskúmanie takého rozhodnutia a/alebo sa voči nemu odvolať;
- d) poplatky požadované ktoroukoľvek zmluvnou stranou za udelenie povolenia nesmú byť vyššie ako administratívne náklady, ktoré zvyčajne vzniknú pri správe, kontrole a presadzovaní uplatniteľného povolenia¹.

ČLÁNOK 145

Prepojenie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby akýkoľvek poskytovateľ, ktorému bolo udelené povolenie poskytovať telekomunikačné služby na jej území, mal právo rokovať o prepojení s inými poskytovateľmi verejne dostupných telekomunikačných sietí a služieb. Prepojenie by sa malo v zásade dohodnúť na základe obchodného rokovania medzi príslušnými poskytovateľmi.

¹ Poplatky za povolenie nezahŕňajú úhrady v súvislosti s aukciou, postupom obstarávania alebo inými nediskriminačnými prostriedkami udeľovania koncesií, resp. ani predpísané príspevky na poskytovanie univerzálnej služby. V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že ustanovenie tohto písmena sa nesmie vykladať tak, že sa ním obmedzuje právo každej zmluvnej strany požadovať úhradu za pridelenie obmedzených zdrojov, akým je napr. rádiové spektrum.

2. Regulačné orgány každej zmluvnej strany musia požadovať od poskytovateľov, ktorí v rámci rokovaní o dohodách o prepojení získajú informácie od iného poskytovateľa, aby tieto informácie využívali výlučne len na účely, na ktoré boli poskytnuté, a po celý čas rešpektovali dôverný charakter poskytnutých alebo uchovávaných informácií.
3. Prepojenie s hlavným poskytovateľom sa zabezpečí na ktoromkoľvek technicky realizovateľnom mieste v sieti. Takéto prepojenie sa poskytne:
- a) za nediskriminačných podmienok (vrátane technických noriem a špecifikácií) a sadzieb, a v kvalite, ktorá nebude nižšia než kvalita poskytovaná svojim vlastným podobným službám alebo podobným službám nepridružených poskytovateľov služieb alebo svojim dcérskym spoločnostiam alebo iným pridruženým subjektom;
 - b) včas, za podmienok (vrátane technických noriem a špecifikácií) a nákladovo orientovaných sadzieb, ktoré budú transparentné, primerané, zohľadňujúce hospodársku uskutočniteľnosť a dostatočne neviazané tak, aby poskytovateľ nemusel platiť za sieťové komponenty alebo zariadenia, ktoré na poskytovanie služby nepotrebuje, a
 - c) na požiadanie aj na iných miestach, ako sú miesta ukončenia siete ponúkané väčšine používateľov, čo však bude podliehať poplatkom, ktoré budú odrážať náklady na výstavbu nevyhnutných dodatočných zariadení.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby boli postupy uplatniteľné v súvislosti s prepojením s hlavným poskytovateľom verejné dostupné.
5. Každá zmluvná strana od hlavných poskytovateľov vyžaduje, aby pre verejnosť sprístupnili buď svoje dohody o prepojení alebo svoje referenčné ponuky prepojenia.
6. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby poskytovateľ služby, ktorý žiada o prepojenie s hlavným poskytovateľom, sa kedykoľvek alebo po uplynutí primeraného obdobia, ktoré je verejne známe, mohol obrátiť na nezávislý vnútroštátny orgán, ktorý môže byť regulačným orgánom v zmysle článku 143, aby v primeranej lehote vyriešil spory v súvislosti s primeranými podmienkami a sadzbami, pokiaľ ide o prepojenie.

ČLÁNOK 146

Obmedzené zdroje

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa všetky postupy pri pridelení a využívaní obmedzených zdrojov vrátane frekvencií, čísel a práv prístupu realizovali objektívnym, transparentným a nediskriminačným spôsobom a načas. Aktuálna situácia, pokiaľ ide o pridelené frekvenčné pásma, je verejne dostupná, ale podrobná identifikácia frekvencií pridelených na osobitné vládne účely sa nevyžaduje.

ČLÁNOK 147

Univerzálna služba

1. Každá zmluvná strana má právo vymedziť druh povinností univerzálnej služby, ktorý chce prijať alebo zachovať.
2. Povinnosti podľa odseku 1 sa nebudú pokladať za protisúťažné ako také, za predpokladu, že sú spravované transparentným, objektívnym a nediskriminačným spôsobom. Spravovanie takýchto povinností je neutrálne aj z hľadiska hospodárskej súťaže a nezaťažuje viac než je potrebné, pokiaľ ide o druh univerzálnej služby vymedzený každou zmluvnou stranou.
3. Všetci poskytovatelia by mali byť oprávnení na zabezpečenie univerzálnej služby a žiadny poskytovateľ nie je z takej možnosti *a priori* vylúčený. Poskytovateľ sa určí na základe efektívneho, transparentného a nediskriminačného mechanizmu v súlade s príslušnými právnymi predpismi zmluvnej strany.

ČLÁNOK 148

Telefónne zoznamy

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby:

- a) mali používatelia k dispozícii zoznamy všetkých predplatiteľov pevného telefonického pripojenia vo forme, ktorú schváli vnútroštátny regulačný orgán, či už v tlačenej alebo elektronickej, prípadne v oboch, a aby boli tieto zoznamy pravidelne, t. j. aspoň raz ročne, aktualizované, a
- b) organizácie, ktoré poskytujú služby uvedené v písmene a), uplatňovali pri zaobchádzaní s informáciami, ktoré im poskytl iné organizácie, zásadu nediskriminácie.

ČLÁNOK 149

Dôvernosť informácií

Každá zmluvná strana zabezpečí dôvernosť telekomunikácií a súvisiacich prevádzkových údajov prostredníctvom verejne dostupných telekomunikačných sietí a služieb bez toho, aby tým bol obmedzovaný obchod so službami.

ČLÁNOK 150

Spory medzi poskytovateľmi

1. V prípade vzniku sporu medzi poskytovateľmi telekomunikačných sietí alebo služieb súvisiacim s právami a povinnosťami stanovenými v tomto oddiele, regulačný orgán príslušnej zmluvnej strany na žiadosť účastníka sporu vydá záväzné rozhodnutie so zámerom vyriešiť spor čo najskôr.
2. Ak sa taký spor týka cezhraničného poskytovania služieb, regulačné orgány príslušných zmluvných strán koordinujú svoje úsilie s cieľom dosiahnuť vyriešenie sporu.

ODDIEL 5

FINANČNÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 151

Rozsah uplatňovania

Tento oddiel stanovuje zásady regulačného rámca pre všetky finančné služby, ktoré sú predmetom záväzkov v súlade s kapitolou 2 (Usadzovanie sa), kapitolou 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitolou 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely) tejto hlavy. Tento oddiel sa uplatňuje na opatrenia, ktoré majú vplyv na poskytovanie finančných služieb¹.

ČLÁNOK 152

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto kapitoly a kapitoly 2 (Usadzovanie sa), kapitoly 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitoly 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely) platí, že:

¹ Odkaz na poskytovanie finančných služieb v tomto oddiele znamená poskytovanie služieb v zmysle vymedzenia podľa článku 108.

- „finančné služby“ sú akékoľvek služby finančnej povahy ponúkané poskytovateľom finančných služieb zmluvnej strany. Finančné služby zahŕňajú všetky poisťovacie služby a služby súvisiace s poistením, a všetky bankové služby a iné finančné služby (okrem poistenia). Medzi finančné služby patria tieto činnosti:

- a) poisťovacie služby a služby súvisiace s poistením:

- i) priame poistenie (vrátane spolupoistenia):

- A) životné poistenie;

- B) neživotné poistenie;

- ii) zaistenie a opätovné postúpenie (retrocesia);

- iii) sprostredkovanie poistenia, ako napríklad maklérsstvo a sprostredkovateľské služby, a

- iv) pomocné služby súvisiace s poistením, ako napríklad poradenské služby, poistno-matematické služby, posúdenie rizika a služby spojené s likvidáciou poistných nárokov;

- b) bankové služby a iné finančné služby (okrem poistenia):

- i) príjem vkladov a iných splatných finančných prostriedkov od verejnosti;

- ii) pôžičky všetkých typov vrátane spotrebného úveru, hypotekárneho úveru, faktoringu a financovania obchodných transakcií;

- iii) finančný lízing;
- iv) všetky služby týkajúce sa platieb a peňažných prevodov vrátane debetných a kreditných kariet, cestovných šekov a bankových zmeniek;
- v) záruky a prísľuby;
- vi) obchodovanie na vlastný účet alebo na účet zákazníkov, buď na burze, OTC trhu alebo iným spôsobom, a to s:
 - A) nástrojmi peňažného trhu (vrátane šekov, zmeniek, vkladových listov);
 - B) devízami;
 - C) derivátmi vrátane futurít a opcí;
 - D) kurzovými a úrokovými nástrojmi vrátane výrobkov ako sú swapy, dohody o budúcej úrokovej sadzbe;
 - E) prevoditeľnými cennými papiermi, a
 - F) ostatnými prevoditeľnými cennými papiermi a finančnými aktívami vrátane drahých kovov;

- vii) účasť na emisiách všetkých druhov cenných papierov vrátane upisovania a investovania v úlohe prostredníka (či už verejne alebo súkromne) a poskytovanie služieb súvisiacich s takýmito emisiami;
- viii) činnosti peňažného maklérstva;
- ix) správa aktív, predovšetkým správa hotovosti alebo portfólia, všetky formy správy kolektívneho investovania, správa penzijných fondov, správcovské, depozitné a poručnícke služby;
- x) zúčtovanie a klíringové služby v oblasti finančných aktív zahŕňajúce cenné papiere, deriváty a ostatné prevoditeľné cenné papiere;
- xi) poskytovanie a prenos finančných informácií, spracovanie finančných údajov a súvisiaci softvér, a
- xii) poradenské, sprostredkovateľské a iné doplnkové finančné služby ku všetkým činnostiam uvedeným v písmenách i) až xi), vrátane úverových referencií a analýz, investičného a portfóliového prieskumu a poradenstva, poradenstva pri akvizíciách a v otázkach reštrukturalizácie a stratégie podnikov;

– „poskytovateľ finančných služieb“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba zmluvnej strany, ktorá sa uchádza o poskytovanie finančných služieb alebo ich poskytuje. Pojem „poskytovateľ finančných služieb“ sa nevzťahuje na verejnoprávny subjekt;

- „nová finančná služba“ je služba finančnej povahy vrátane služieb, ktoré súvisia s existujúcimi a novými produktmi alebo spôsobom, akým je produkt dodávaný, ktorá nie je poskytovaná žiadnym poskytovateľom finančných služieb na území zmluvnej strany, ktorá sa však poskytuje na území druhej zmluvnej strany;
- „verejnoprávny subjekt“ je:
 - a) vláda, centrálna banka alebo menový úrad zmluvnej strany alebo akýkoľvek subjekt vo vlastníctve alebo pod kontrolou zmluvnej strany, ktorý v zásade vykonáva vládne funkcie alebo činnosti na vládne účely, nie však subjekt zaoberajúci sa najmä poskytovaním finančných služieb za komerčných podmienok, alebo
 - b) súkromný subjekt, ktorý vykonáva funkcie zvyčajne vykonávané centrálnou bankou alebo menovým úradom, ak tieto funkcie vykonáva;
- „samosprávna organizácia“ je akýkoľvek mimovládny subjekt vrátane akejkoľvek burzy alebo trhu cenných papierov alebo futurít, zúčtovacej agentúry alebo inej organizácie alebo združenia, ktorý vykonáva svoju vlastnú alebo delegovanú právomoc v oblasti regulácie alebo dohľadu nad poskytovateľmi finančných služieb; v záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že za samosprávnu organizáciu sa nepovažuje určený monopol na účely hlavy VIII (Hospodárska súťaž);

- „služby poskytované pri výkone vládnej moci“ na účely článku 108 zahŕňajú okrem iného aj:
- a) činnosti vykonávané centrálnou bankou alebo menovým úradom, alebo akýmkoľvek iným verejnoprávnym subjektom, v rámci realizácie menovej politiky, resp. politiky výmenného kurzu;
 - b) činnosti, ktoré sú súčasťou právneho systému sociálneho zabezpečenia alebo plánov dôchodkového zabezpečenia, a
 - c) iné činnosti vykonávané verejnoprávnym subjektom na účet vlády, resp. s vládnu zárukou alebo s využitím finančných zdrojov vlády;

na účely vymedzenia pojmu „služby poskytované pri výkone vládnej moci“ v článku 108 platí, že ak zmluvná strana umožní, aby ktorúkoľvek z činností uvedených pod písmenami b) alebo c) vykonávali jej poskytovatelia finančných služieb v hospodárskej súťaži s verejnoprávnym subjektom alebo poskytovateľom finančných služieb, vymedzenie pojmu „služby“ uvedené v článku 108 zahŕňa aj také činnosti.

ČLÁNOK 153

Zúčtovacie a platobné systémy

1. Za podmienok udeľovania národného zaobchádzania každá zmluvná strana udelí poskytovateľom finančných služieb druhej zmluvnej strany usadenej na jej území prístup k zúčtovacím a platobným systémom, ktoré prevádzkujú verejnoprávne subjekty a k oficiálnym nástrojom financovania a refinancovania dostupným pri bežnej podnikateľskej činnosti. Tento odsek nie je možné chápať tak, že sa ním udeľuje prístup k subjektu zmluvnej strany, ktorý poskytuje finančné pôžičky pre núdzové prípady.

2. Ak zmluvná strana

- a) požaduje ako podmienku pre poskytovateľov finančných služieb druhej zmluvnej strany na poskytovanie finančných služieb na rovnakom základe ako ich poskytujú domáci poskytovatelia finančných služieb, členstvo alebo účasť v samosprávnom orgáne, burze alebo trhu cenných papierov alebo futurít, zúčtovacej agentúre, alebo akejkoľvek inej organizácii alebo združení, resp. prístup k takému samosprávnemu orgánu, burze alebo trhu cenných papierov alebo futurít, zúčtovacej agentúre alebo inej organizácii alebo združeniu, alebo
- b) poskytuje, priamo alebo nepriamo, takým subjektom výsady alebo výhody pri poskytovaní finančných služieb;

taká zmluvná strana zabezpečí, aby také subjekty udelili národné zaobchádzanie poskytovateľom finančných služieb druhej zmluvnej strany, ktorí sú rezidentmi na jej území.

ČLÁNOK 154

Výhrada z dôvodov obozretnosti

- 1. Bez ohľadu na iné ustanovenia tejto hlavy a hlavy V (Bežné platby a pohyby kapitálu), zmluvná strana môže prijať alebo zachovať z dôvodov obozretnosti také opatrenia ako napríklad:
 - a) ochrana investorov, vkladateľov, poistencov alebo osôb, voči ktorým má poskytovateľ finančných služieb povinnosti fiduciára;

b) zabezpečenie integrity a stability svojho finančného systému.

2. Opatrenia podľa odseku 1 nesmú zaťažovať viac, než je potrebné na dosiahnutie ich cieľa, a nesmú diskriminovať finančné služby alebo poskytovateľov finančných služieb druhej zmluvnej strany v porovnaní s vlastnými podobnými finančnými službami alebo podobnými poskytovateľmi finančných služieb.

3. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že vyžaduje, aby zmluvná strana zverejňovala informácie týkajúce sa záležitostí a účtov jednotlivých spotrebiteľov alebo akékoľvek dôverné informácie alebo informácie o majetku, s ktorými disponujú verejnoprávne subjekty.

4. Bez toho, aby tým boli dotknuté ďalšie prostriedky obozretnej regulácie cezhraničného poskytovania finančných služieb, platí, že zmluvná strana môže požadovať registráciu alebo povolenie cezhraničných poskytovateľov finančných služieb druhej zmluvnej strany a finančných nástrojov.

ČLÁNOK 155

Účinná a transparentná regulácia

1. Každá zmluvná strana vynaloží maximálne úsilie, aby všetkým zainteresovaným osobám vopred poskytla akékoľvek všeobecné platné opatrenie, ktoré zamýšľa prijať, aby týmto osobám poskytla príležitosť vyjadriť sa k danému opatreniu. Takéto opatrenie sa poskytne:

a) prostredníctvom úradného uverejnenia, alebo

b) v inej písomnej alebo elektronickej forme.

2. Každá zmluvná strana sprístupní zainteresovaným osobám svoje požiadavky na skompletizovanie žiadostí týkajúcich sa poskytovania finančných služieb.

3. Na požiadanie žiadateľa mu príslušná zmluvná strana poskytne informácie o stave jeho žiadosti. Ak príslušná zmluvná strana bude požadovať od žiadateľa ďalšie informácie, oznámi mu to bez zbytočného odkladu.

4. Každá zmluvná strana vynaloží maximálne úsilie s cieľom zabezpečiť, aby sa na jej území zaviedli a uplatňovali medzinárodné normy týkajúce sa regulácie a dohľadu v odvetví finančných služieb, boja proti praniu špinavých peňazí a proti financovaniu terorizmu. Takými medzinárodnými normami sú Základné zásady účinného bankového dohľadu Bazilejského výboru, Základné zásady a metodika poisťovníctva Medzinárodného združenia orgánov dohľadu nad poistením, Ciele a zásady regulácie cenných papierov Medzinárodnej organizácie komisií pre cenné papiere, 40 odporúčaní týkajúcich sa prania špinavých peňazí a Deväť osobitných odporúčaní týkajúcich sa financovania terorizmu Finančnej akčnej skupiny.

5. Zmluvné strany tiež berú na vedomie Desať kľúčových zásad zdieľania informácií, ktoré vyhlásili ministri financií krajín G7, Dohodu o výmene informácií v daňových otázkach Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“) a Vyhlásenie o transparentnosti a výmene informácií pre daňové účely krajín G20.

ČLÁNOK 156

Nové finančné služby

Každá zmluvná strana povolí poskytovateľovi finančných služieb druhej zmluvnej strany usadenému na jej území poskytovať akúkoľvek novú finančnú službu podobného druhu ako sú služby, ktoré taká zmluvná strana povoľuje poskytovať svojim vlastným poskytovateľom finančných služieb podľa svojho vnútroštátneho právneho poriadku za podobných okolností. Zmluvná strana môže určiť inštitucionálnu a právnu formu, prostredníctvom ktorej sa nová finančná služba môže poskytovať a môže vyžadovať povolenie pre poskytovanie takej služby. Ak sa takéto povolenie požaduje, rozhodnutie sa prijme v primeranej lehote, a toto povolenie sa môže zamietnuť len z dôvodov obozretnosti.

ČLÁNOK 157

Spracovanie údajov

1. Každá zmluvná strana povolí poskytovateľom finančných služieb druhej zmluvnej strany prenos informácií v elektronickej alebo inej podobe na svoje územie alebo mimo neho, pokiaľ ide o spracovanie údajov, v prípade, že sa takéto spracovanie vyžaduje v bežnej podnikateľskej činnosti poskytovateľa finančných služieb.
2. Každá zmluvná strana prijme primerané ochranné opatrenia na účely ochrany práva na súkromie a práva na nezasahovanie do súkromia, rodinného života, domova alebo korešpondencie jednotlivcov, a to najmä pokiaľ ide o prenos osobných údajov.

ČLÁNOK 158

Uznávanie opatrení z dôvodov obozretnosti

1. Zmluvná strana môže pri určení, ako sa jej opatrenia týkajúce sa finančných služieb budú uplatňovať, uznať opatrenia z dôvodu obozretnosti prijaté akoukoľvek inou krajinou. Také uznanie, ktoré je možné dosiahnuť prostredníctvom harmonizácie alebo inak, sa môže zakladať na dohode alebo dojednaní s príslušnou krajinou, alebo ho je možné udeliť autonómnym rozhodnutím.
2. Zmluvná strana, ktorá je stranou dohody alebo dojednania podľa odseku 1, či už budúcej alebo platnej v súčasnosti, poskytne druhej zmluvnej strane primeranú príležitosť rokovať o jej pristúpení k takým dohodám alebo dojednaniám, alebo rokovať so zmluvnou stranou o podobných dohodách alebo dojednaniach, pod podmienkou, že bude existovať rovnocenná úprava, dohľad, vykonávanie takej úpravy a prípadne postupy týkajúce sa zdieľania informácií medzi zmluvnými stranami, ktoré sú stranami dohody alebo dojednania. Ak zmluvná strana udelí uznanie autonómnym rozhodnutím, poskytne primeranú príležitosť druhej zmluvnej strane, aby preukázala, že existujú také podmienky.

ČLÁNOK 159

Osobitné výnimky

1. Žiadne z ustanovení tejto hlavy sa nesmie chápať tak, že bráni zmluvnej strane vrátane jej verejnoprávnym subjektom v tom, aby na svojom území výlučne vykonávala činnosti alebo poskytovala služby tvoriace súčasť plánu dôchodkového zabezpečenia alebo právneho systému sociálneho zabezpečenia, a to s výnimkou prípadov, keď tieto činnosti môžu v zmysle jej vnútroštátnych právnych predpisov vykonávať poskytovatelia finančných služieb hospodársky súťažiaci s verejnoprávnymi subjektmi, resp. so súkromnými inštitúciami.
2. Žiadne z ustanovení tejto dohody sa nevzťahuje na činnosti alebo opatrenia vykonávané alebo prijaté centrálnou bankou, menovým úradom, úradom príslušným pre výmenný kurz alebo úradom pre poskytovanie úverov, alebo akýmkoľvek iným verejnoprávnym subjektom v rámci realizácie menovej politiky a súvisiacej úverovej politiky, resp. politiky výmenného kurzu.
3. Žiadne z ustanovení tejto hlavy sa nesmie chápať tak, že bráni zmluvnej strane vrátane jej verejnoprávnym subjektom, aby na svojom území výlučne vykonávala činnosti alebo poskytovala služby na svoj účet, so svojou zárukou alebo s využitím svojich finančných zdrojov, resp. na účet, so zárukou alebo s využitím finančných zdrojov svojich verejnoprávnym subjektom.

ODDIEL 6

SLUŽBY MEDZINÁRODNEJ NÁMORNEJ DOPRAVY

ČLÁNOK 160

Rozsah uplatňovania a zásady

1. Tento oddiel stanovuje zásady pre služby medzinárodnej námornej dopravy, ktoré sú predmetom záväzkov v súlade s kapitolou 2 (Usadzovanie sa), kapitolou 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitolou 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely) tejto hlavy.
2. So zreteľom na existujúcu úroveň liberalizácie medzi zmluvnými stranami v medzinárodnej námornej doprave bude každá zmluvná strana:
 - a) účinne uplatňovať zásadu neobmedzeného prístupu na medzinárodné námorné trhy a k medzinárodnej námornej doprave na komerčnom a nediskriminačnom základe, a
 - b) poskytovať lodiam, ktoré sa plavia pod vlajkou druhej zmluvnej strany alebo sú prevádzkované poskytovateľmi služieb druhej zmluvnej strany, nemenej priaznivé zaobchádzanie než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje svojim vlastným lodiam, pokiaľ ide, okrem iného, o vstup do prístavov, využívanie infraštruktúry a pomocných námorných služieb v prístavoch, ako aj o s tým súvisiace poplatky a platby, colné zariadenia a pridelenie prístavísk a infraštruktúry na nakládku a vykládku.

3. Pri uplatňovaní týchto zásad zmluvné strany:

- a) nezavedú v budúcich bilaterálnych dohodách s tretími krajinami systémy delenia nákladu týkajúce sa služieb námornej dopravy vrátane obchodu s pevným a tekutým nákladom a pravidelnej námornej dopravy a v prípade, že existujú v predchádzajúcich bilaterálnych dohodách, v primeranom čase takéto systémy delenia nákladu zrušia, a
- b) po nadobudnutí platnosti tejto dohody zrušia a zdržia sa zavedenia akýchkoľvek unilaterálnych opatrení a administratívnych, technických alebo iných prekážok, ktoré môžu predstavovať skryté obmedzovanie voľného poskytovania služieb v medzinárodnej námornej doprave, resp. ktoré by na také poskytovanie týchto služieb mohlo mať diskriminačné účinky.

4. Každá zmluvná strana povolí poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany vrátane služieb námorných agentúr druhej zmluvnej strany usadenie sa na svojom území za podmienok usadzovania sa a pôsobenia nie menej priaznivých, než sú také podmienky udeľované jej vlastným poskytovateľom služieb alebo poskytovateľom z akejkoľvek tretej krajiny, podľa toho, ktoré sú priaznivejšie.

5. Každá zmluvná strana sprístupní pre poskytovateľov medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany, za primeraných a nediskriminačných podmienok, tieto služby v prístave: pilotáž, pomoc s remorkérmi a vlečnými loďami, predzásobovanie, tankovanie a zásobenie vodou, odstránenie odpadu a zaťažujúceho odpadu, služby kapitána prístavu, navigačná pomoc, prístavné operatívne služby, ktoré sú z hľadiska fungovania lode nevyhnutné, vrátane spojov a zásobovania vodou a elektrinou, zariadenia na núdzové opravy, kotvisko, prístavisko a súvisiace služby.

ČLÁNOK 161

Vymedzenia pojmov

Na účely tohto oddielu a kapitoly 2 (Usadzovanie sa), kapitoly 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a kapitoly 4 (Dočasná prítomnosť fyzických osôb na obchodné účely) tejto hlavy platí, že:

- „služby kontajnerových staníc a dep“ sú činnosti spočívajúce v skladovaní kontajnerov v prístavoch alebo vo vnútrozemí, s cieľom ich plnenia/vyprázdňovania, opravy alebo ich prípravy na nakládku;
- „služby colného vybavovania“ (prípadne „služby colných deklarantov“) sú činnosti spočívajúce vo vykonaní, v mene inej strany, colných formalít týkajúcich sa dovozu, vývozu alebo priamej dopravy nákladov, či už sú tieto služby hlavnou činnosťou poskytovateľa služieb alebo obvyklým doplnkom jeho hlavnej činnosti;
- „špeditárske služby“ sú činnosti spočívajúce v organizácii a monitorovaní nakládky, v mene odosielateľa, prostredníctvom zabezpečenia dopravných a s dopravou spojených služieb, príprava dokumentácie a poskytovanie obchodných informácií;
- „medzinárodná námorná doprava“ zahŕňa dopravné operácie „od dverí k dverám“, ktoré predstavujú dopravu tovaru s jednotným prepravným dokladom, pri ktorej sa využíva viac ako jeden druh dopravy a ktorej časť prebieha po mori, a na tento účel zahŕňa právo uzatvárať zmluvy priamo s poskytovateľmi iných druhov dopravy;

- „služby námorných agentúr“ sú činnosti spočívajúce v zastupovaní, v rámci stanovenej geografickej oblasti, obchodných záujmov jednej alebo viacerých spoločností linkovej lodnej dopravy alebo lodných prepravných spoločností, a to na tieto účely:
 - a) marketing a predaj námornej dopravy a súvisiacich služieb, od cenovej ponuky až po fakturáciu, vystavenie nákladných listov v mene spoločností, nákup alebo ďalší predaj nevyhnutných súvisiacich služieb, príprava dokumentácie a poskytovanie obchodných informácií, a
 - b) organizácia, v mene lodných prepravných spoločností, pristavenia lodi alebo prevzatie nákladu, ak je to požadované;
- „služby manipulácie s námorným nákladom“ sú činnosti vykonávané dokárskymi spoločnosťami vrátane prevádzkovateľov terminálu, nezahŕňajú však priame činnosti dokárov, ak je táto pracovná sila organizovaná mimo dokárskych spoločností alebo prevádzkovateľov terminálu. Medzi zahrnuté činnosti patrí organizácia a dohľad, pokiaľ ide o:
 - a) nakladanie/vykládanie nákladu na loď a z lode;
 - b) zväzovanie/rozväzovanie nákladu, a
 - c) prijatie/dodávku a úschovu nákladu pred nakládkou alebo po vykládke.

KAPITOLA 6

ELEKTRONICKÝ OBCHOD

ČLÁNOK 162

Cieľ a zásady

1. Zmluvné strany uznávajú, že elektronický obchod zvyšuje obchodné príležitosti v mnohých odvetviach, a dohodli sa na podpore rozvoja elektronického obchodu medzi sebou, a to najmä prostredníctvom spolupráce v záležitostiach v súvislosti s elektronickým obchodom podľa ustanovení tejto hlavy.
2. Zmluvné strany sa dohodli, že rozvoj elektronického obchodu musí byť zlučiteľný s medzinárodnými normami v oblasti ochrany údajov s cieľom zabezpečiť dôveru používateľov elektronického obchodu.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že dodávka elektronickou cestou sa považuje poskytnutie služby v zmysle kapitoly 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) a nepodlieha clu.

ČLÁNOK 163

Regulačné aspekty elektronického obchodu

1. Zmluvné strany vedú dialóg o regulačných otázkach súvisiacich s elektronickým obchodom, v rámci ktorého sa budú okrem iného riešiť tieto záležitosti:
 - a) uznávanie certifikátov elektronických podpisov vydávaných verejnosti a uľahčenie cezhraničných certifikačných služieb;
 - b) zodpovednosť poskytovateľov sprostredkovateľských služieb v súvislosti s prenosom, resp. uchovávaním informácií;
 - c) zaobchádzanie s nevyžiadanou elektronickou komerčnou komunikáciou;
 - d) ochrana spotrebiteľov v oblasti elektronického obchodu pred, okrem iného, podvodnými a zavádzajúcimi praktikami v cezhraničnom kontexte;
 - e) ochrana osobných údajov;
 - f) podpora obchodovania bez dokladov v papierovej podobe, a
 - g) akákoľvek iná záležitosť relevantná z hľadiska rozvoja elektronického obchodu.

2. Zmluvné strany budú vykonávať takú spoluprácu *inter alia* prostredníctvom výmeny informácií o ich príslušných súvisiacich právnych predpisoch a judikatúre, ako aj o uplatňovaní takých právnych predpisov.

ČLÁNOK 164

Ochrana osobných údajov

Zmluvné strany sa budú usilovať, do tej miery, ako to bude možné a v rámci svojej pôsobnosti, o prijatie, resp. zachovanie predpisov o ochrane osobných údajov.

ČLÁNOK 165

Správa obchodovania bez dokladov v papierovej podobe

Zmluvné strany sa budú usilovať, do tej miery, ako to bude možné a v rámci svojej pôsobnosti, o:

- a) sprístupnenie dokladov o správe obchodovania v elektronickej podobe verejnosti, a

- b) akceptovanie dokladov o správe obchodovania¹ predložených elektronicky ako právne rovnocenných ich papierovej verzii.

ČLÁNOK 166

Ochrana spotrebiteľa

1. Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý má zachovanie alebo prijatie transparentných a účinných opatrení na účely ochrany spotrebiteľov pred podvodnými a zavádzajúcimi obchodnými praktikami v situáciách, keď sa spotrebiteľia zúčastňujú elektronických obchodných transakcií.
2. Zmluvné strany uznávajú význam posilnenia ochrany spotrebiteľa a spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi s pôsobnosťou v oblasti ochrany spotrebiteľa, pokiaľ ide o činnosti, ktoré súvisia s elektronickým obchodom.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že v prípade Kolumbie a Peru pojem „doklady o správe obchodovania“ znamená formuláre vydané zmluvnou stranou alebo pod jej kontrolou, ktoré musia byť vyplnené dovozcom alebo vývozcom v súvislosti s dovozom, resp. vývozom tovaru, alebo ktoré musia byť vyplnené v mene takého dovozcu alebo vývozcu.

KAPITOLA 7

VÝNIMKY

ČLÁNOK 167

Všeobecné výnimky

1. S výhradou požiadavky, že takéto opatrenia sa nesmú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi zmluvnými stranami, a ani spôsobom, ktorý by bol skrytým obmedzovaním usadzovania sa alebo cezhraničného poskytovania služieb, platí, že žiadne z ustanovení tejto hlavy a hlavy V (Bežné platby a pohyby kapitálu) nemožno vykladať tak, že by bránilo ktorejkoľvek zmluvnej strane prijať alebo presadzovať opatrenia, ktoré:
 - a) sú nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti alebo morálky alebo na zachovanie verejného poriadku¹;
 - b) sú nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, vrátane environmentálnych opatrení nevyhnutných na tento účel;

¹ Výhrady verejného poriadku sa možno dovolávať len v prípade skutočného a dostatočne vážneho ohrozenia niektorého zo základných záujmov spoločnosti.

- c) sa týkajú ochrany živých a neživých neobnoviteľných prírodných zdrojov, ak sa takéto opatrenia uplatňujú spoločne s obmedzeniami domácich investorov alebo domáceho poskytovania alebo domácej spotreby služieb;
- d) sú nevyhnutné na ochranu národných pamiatok s umeleckou, historickou alebo archeologickou hodnotou;
- e) sú nevyhnutné na zabezpečenie súladu so zákonmi alebo inými právnymi predpismi, ktoré nie sú v rozpore s ustanoveniami tejto hlavy a hlavy V (Bežné platby a pohyby kapitálu)¹ vrátane ustanovení týkajúcich sa:
 - i) predchádzania falošným a podvodným praktikám alebo riešenia dôsledkov neplnenia záväzkov zo zmlúv;
 - ii) ochrany súkromia jednotlivcov, pokiaľ ide o spracovanie a šírenie osobných údajov, a ochrany dôverných záznamov a účtov jednotlivých osôb;
 - iii) bezpečnosti.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že v prípade Peru platí, že výkon opatrení, ktoré bránia peňažným prevodom prostredníctvom spravodlivého, nediskriminačného uplatňovania zákonov Peru v dobrej viere a ktoré sa týkajú:

- a) konkurzu, insolventnosti alebo ochrany práv veriteľov;
 - b) vydávania cenných papierov, futurít, opcií alebo derivátov, alebo obchodovania s nimi;
 - c) trestných činov;
 - d) finančného výkazníctva alebo vedenia záznamov o prevodoch, ak je to potrebné v záujme pomoci orgánom presadzovania práva alebo finančného dohľadu, alebo
 - e) zabezpečenia súladu s príkazmi alebo rozsudkami v súdnom alebo administratívnom konaní;
- sa nebudú považovať za opatrenia, ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tejto hlavy a hlavy V (Bežné platby a pohyby kapitálu).

2. Ustanovenia tejto hlavy, prílohy VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a prílohy VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) a hlavy V (Bežné platby a pohyby kapitálu) sa nevzťahujú na systémy sociálneho zabezpečenia zmluvných strán, resp. na činnosti na území príslušnej zmluvnej strany, ktoré sú, a to čo len príležitostne, spojené s výkonom úradnej moci.

HLAVA V

BEŽNÉ PLATBY A POHYBY KAPITÁLU

ČLÁNOK 168

Bežný účet

Zmluvné strany povolia všetky platby a prevody medzi sebou na bežnom účte platobnej bilancie vo voľne zameniteľnej mene v súlade s ustanoveniami článku VIII Dohody o Medzinárodnom menovom fonde.

ČLÁNOK 169

Kapitálový účet

Pokiaľ ide o transakcie na kapitálovom a finančnom účte platobnej bilancie, odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody zmluvné strany zabezpečia voľný pohyb kapitálu súvisiaceho s priamymi investíciami¹ do právnických osôb, ktoré vznikli v súlade s právnymi predpismi hostiteľskej krajiny, kapitálu súvisiaceho s investíciami alebo inými transakciami realizovanými v súlade s ustanoveniami hlavy IV (Obchod so službami, usadzovanie sa a elektronický obchod)², ako aj likvidáciu a repatriáciu týchto investícií a všetkých ziskov, ktoré tieto investície priniesli.

ČLÁNOK 170

Ochranné opatrenia

1. Ak v prípade Kolumbie za výnimočných okolností spôsobujú platby a pohyby kapitálu vážne ťažkosti pri uplatňovaní politiky výmenného kurzu alebo menovej politiky v Kolumbii, alebo ak hrozí, že ich spôsobia, môže Kolumbia prijať ochranné opatrenia v oblasti pohybov kapitálu, a to na obdobie, ktoré nepresiahne jeden rok. Tieto ochranné opatrenia je možné zachovávať aj po uplynutí takého obdobia na základe opodstatnených dôvodov, ak je to potrebné na prekonanie výnimočných okolností, ktoré viedli k uplatňovaniu ochranných opatrení. V takom prípade Kolumbia vopred uvedie druhým zmluvným stranám dôvody zachovania ochranných opatrení.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že pojem „priame investície“ neznamená úvery, ktoré sa týkajú zahraničného obchodu, portfóliových investícií v súlade s domácimi právnymi predpismi, verejného dlhu a súvisiacich úverov.

² V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že kapitola 7 (Výnimky) hlavy IV (Obchodovanie so službami, usadzovanie sa a elektronický obchod) sa uplatňuje aj na túto hlavu.

2. Ak v prípade Peru a strany EÚ za výnimočných okolností spôsobujú platby a pohyby kapitálu vážne ťažkosti pri uplatňovaní politiky výmenného kurzu alebo menovej politiky v Peru, resp. v Európskej únii, alebo ak hrozí, že ich spôsobia, môže Peru, resp. strana EÚ prijať ochranné opatrenia v oblasti pohybov kapitálu, a to na obdobie, ktoré nepresiahne jeden rok.
3. V prípade extrémne výnimočných okolností a na základe koordinácie dotknutých zmluvných strán, ktorá sa uskutoční vopred a ktorej predmetom bude vykonávanie akéhokoľvek navrhovaného formálneho opätovného zavedenia ochranných opatrení, sa uplatňovanie ochranných opatrení podľa odseku 2 môže prostredníctvom ich formálneho opätovného zavedenia predĺžiť.
4. Opatrenia uvedené v odsekoch 1 a 2 sa nemôžu za žiadnych okolností použiť na účely obchodnej ochrany alebo ochrany konkrétneho odvetvia.
5. Zmluvná strana, ktorá prijíma alebo zachováva ochranné opatrenia podľa odsekov 1, 2 alebo 3, bezodkladne informuje ostatné zmluvné strany o význame a rozsahu uplatňovania týchto opatrení, a čo najskôr uvedie harmonogram ich odstránenia.

ČLÁNOK 171

Záverečné ustanovenia

V záujme podpory stabilného a bezpečného rámca pre dlhodobé investície zmluvné strany uskutočnia konzultácie s cieľom uľahčiť pohyb kapitálu medzi nimi, a najmä postupnú liberalizáciu kapitálového a finančného účtu.

HLAVA VI

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

ČLÁNOK 172

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto hlavy sa použijú tieto vymedzenia pojmov:

- „zmluva o výstavbe, prevádzke, prevode a koncesná zmluva na verejné práce“ je zmluvné dojednanie, ktorého hlavným účelom je úprava výstavby alebo navrátenia do pôvodného stavu fyzickej infraštruktúry, závodu, budov, zariadení alebo iných objektov vo vlastníctve štátu a na základe ktorého ako protiplnenie za plnenie zmluvného dojednania dodávateľom udelí obstarávateľský subjekt takému dodávateľovi na určité vymedzené obdobie dočasné vlastníctvo alebo právo po dobu trvania zmluvy mať pod kontrolou a prevádzkovať také objekty a požadovať úhradu za ich užívanie;

- „obchodný tovar a služby“ je tovar a sú služby druhu, ktorý sa bežne predáva alebo ponúka na predaj na obchodnom trhu, a to iným kupujúcim ako sú vlády a na iné účely ako sú vládne, resp. ktorý takýto kupujúci zvyčajne kupujú;
- „stavebná služba“ je služba, ktorej cieľom je akýmikoľvek prostriedkami realizovať stavebné alebo stavebno-inžinierske práce v zmysle časti 51 Provizórnej ústrednej klasifikácie produkcie vypracovanej OSN;
- „elektronická aukcia“ je opakujúci sa proces, pri ktorom sa využíva elektronické zariadenie, aby dodávatelia predložili buď nové ceny alebo nové hodnoty v prípade iných kvantifikovateľných parametrov ponúk ako sú ceny, ktoré súvisia s kritériami hodnotenia, alebo nové ceny aj nového hodnoty, a v dôsledku ktorého je možné zostaviť poradie alebo nové poradie ponúk;
- „písomne“ alebo „písomný“ je akékoľvek vyjadrenie pozostávajúce zo slov alebo číslíc, ktoré je možné čítať, reprodukovat' a následne oznámiť. Môže zahŕňať informácie prenášané a uložené elektronicky;
- „obmedzený postup obstarávania“ je postup, v rámci ktorého obstarávateľský subjekt osloví dodávateľa alebo dodávateľov podľa svojho výberu;
- „opatrenie“ je akýkoľvek právny predpis, postup, administratívne usmernenie alebo prax, resp. akýkoľvek postup obstarávateľského subjektu v súvislosti s obstarávaním upraveným v tejto hlave;
- „zoznam na viacero použití“ je zoznam dodávateľov, o ktorých obstarávateľský subjekt usúdil, že spĺňajú podmienky zahrnutia do takéhoto zoznamu a ktorých chce obstarávateľský subjekt využiť viac než raz;

- „oznámenie o plánovanom obstarávaní“ je oznámenie uverejnené obstarávateľským subjektom, v ktorom sa dodávatelia, ktorí majú záujem, vyzývajú na predloženie žiadosti o účasť, predloženie ponuky, prípadne predloženie žiadosti o účasť aj predloženie ponuky;
- „kompenzácie“ sú akékoľvek podmienky alebo záväzky na podporu miestneho rozvoja alebo na zlepšenie platobnej bilancie zmluvnej strany, napríklad doložky o použití domácej produkcie, poskytnutí licencií na technológie, investícií, kompenzačných obchodov, a podobné postupy alebo požiadavky;
- „otvorený postup obstarávania“ je postup, v rámci ktorého môže predložiť ponuku každý dodávateľ, ktorý má záujem;
- „obstarávateľský subjekt“ je subjekt zmluvnej strany uvedený v dodatku 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie);
- „kvalifikovaný dodávateľ“ je dodávateľ, o ktorom obstarávateľský subjekt usúdi, že spĺňa podmienky účasti;
- „výberový postup obstarávania“ je postup, v rámci ktorého vyzve obstarávateľský subjekt na predloženie ponúk len kvalifikovaných dodávateľov;
- „služby“ sú aj služby v oblasti stavebníctva, ak nie je uvedené inak;

- „technická špecifikácia“ je požiadavka, ktorá v rámci obstarávania:
 - a) stanovuje vlastnosti tovaru alebo služieb, ktoré majú byť obstarané, také ako kvalita, výkon, bezpečnosť a rozmery, alebo postupy a metódy ich výroby alebo poskytnutia, alebo
 - b) sa týka terminológie, symbolov, požiadaviek na balenie, značenie alebo označovanie vzťahujúcich sa na určitý tovar alebo službu.

ČLÁNOK 173

Rozsah uplatňovania

1. Táto hlava sa vzťahuje na akékoľvek opatrenie prijaté zmluvnou stranou, ktoré sa týka obstarávania a ktoré je predmetom jej úpravy.
2. Na účely tejto hlavy je „obstarávanie, ktoré je predmetom jej úpravy“ obstarávanie na vládne účely tovaru a služieb, resp. ich akejkolvek kombinácie, uvedených v súvislosti s každou zmluvnou stranou v dodatku 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie):
 - a) ktoré sa neobstarávajú s cieľom komerčného predaja alebo komerčného ďalšieho predaja, ani na využitie pri výrobe alebo dodávke resp. poskytovaní tovaru resp. služieb na účely komerčného predaja alebo komerčného ďalšieho predaja;

- b) uskutočňované na akomkoľvek zmluvnom základe vrátane: kúpy, kúpy na splátky, lízingu, prenájmu, s možnosťou alebo bez možnosti kúpy, ďalej vrátane zmlúv o výstavbe, prevádzke, prevode a koncesných zmlúv na verejné práce;
- c) s hodnotou, ktorá sa v čase uverejnenia oznámenia v zmysle článku 176 rovnala alebo bola vyššia ako sú príslušné prahové hodnoty uvedené v súvislosti so zmluvnými stranami v dodatku 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie);
- d) uskutočňované obstarávateľským subjektom, a
- e) ktoré nie je inak vylúčené z rozsahu uplatňovania tejto hlavy.

3. Pokiaľ nie je uvedené inak, táto hlava sa nevzťahuje na:

- a) nadobudnutie alebo prenájom pozemkov, existujúcich budov alebo iného nehnuteľného majetku, alebo práv k nim;
- b) mimozmluvné dojednania alebo akúkoľvek formu pomoci, ktorú zmluvná strana poskytuje, vrátane dohôd o spolupráci, grantov, pôžičiek, dotácií, kapitálových injekcií, záruk, indosamentov a fiškálnych stimulov;

- c) obstarávanie alebo nadobudnutie služieb fiškálnej agentúry alebo depozitných služieb, likvidačných a správnych služieb pre regulované finančné inštitúcie alebo služieb týkajúcich sa predaja, splácania a distribúcie verejného dlhu vrátane pôžičiek a štátnych dlhopisov, bankoviek a iných cenných papierov¹;
- d) pracovné zmluvy vo verejnom sektore a súvisiace opatrenia, a
- e) obstarávanie uskutočňované:
 - i) na konkrétny účel poskytovania medzinárodnej pomoci vrátane rozvojovej pomoci;
 - ii) na základe osobitného postupu stanoveného alebo podmienky stanovenej medzinárodnou dohodou týkajúcou sa:
 - A) umiestnenia vojsk, alebo
 - B) spoločného vykonávania projektu signatárskymi krajinami takej dohody;
 - iii) na základe osobitného postupu alebo podmienky medzinárodnej organizácie, alebo ak je financované z medzinárodných grantov, pôžičiek alebo inej pomoci, kde by uplatniteľný postup alebo podmienka boli v rozpore s touto hlavou.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že táto hlava sa nevzťahuje na obstarávanie bankových, finančných a špecializovaných služieb, ktoré sa týkajú týchto činností:

- a) verejný dlh, alebo
- b) riadenie verejného dlhu.

4. Každá zo zmluvných strán v svojom zodpovedajúcom pododdieli dodatku 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie) vymedzí a uvedie tieto informácie:
- a) orgány ústrednej vládnej moci, na ktorých obstarávanie sa vzťahuje táto hlava (v pododdieli 1);
 - b) orgány vládnej moci na nižšej ako ústrednej úrovni, na ktorých obstarávanie sa vzťahuje táto hlava (v pododdieli 2);
 - c) akékoľvek iné subjekty, na ktorých obstarávanie sa vzťahuje táto hlava (v pododdieli 3);
 - d) tovar, na ktorý sa vzťahuje táto hlava (v pododdieli 4);
 - e) iné služby ako služby v oblasti stavebníctva, na ktoré sa vzťahuje táto hlava (v pododdieli 5);
 - f) služby v oblasti stavebníctva, na ktoré sa vzťahuje táto hlava (v pododdieli 6), a
 - g) akékoľvek všeobecné poznámky (v pododdieli 7).
5. Ak obstarávateľský subjekt v súvislosti s obstarávaním, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, vyžaduje, aby osoby zmluvnej strany, na ktoré sa nevzťahuje dodatok 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie), obstarávali v súlade s osobitnými požiadavkami, článok 175 sa bude uplatňovať *mutatis mutandis* na také požiadavky.

Stanovenie hodnoty

6. Pri odhadovaní hodnoty obstarávania na účely stanovenia, či ide o obstarávanie patriace do predmetu úpravy tejto hlavy, obstarávateľský subjekt obstarávanie nerozdelí na viacero čiastkových obstarávaní, a takisto nezvolí ani nepoužije na odhad hodnoty obstarávania špeciálnu metódu s úmyslom úplne alebo čiastočne vylúčiť predmetné obstarávanie z rozsahu pôsobnosti tejto hlavy.

7. Obstarávateľský subjekt zahrnie odhadovanú maximálnu celkovú hodnotu obstarávania počas celej doby jeho trvania, bez ohľadu na to, či sa zákazka zadá jednému alebo viacerým dodávateľom, pričom zohľadní všetky formy náhrad vrátane odmien, poplatkov, provízií a úroku. Ak sú v rámci obstarávania stanovené opčné doložky, obstarávateľský subjekt zahrnie odhadovanú maximálnu celkovú hodnotu obstarávania vrátane nepovinných nákupov.

8. Ak má individuálna požiadavka obstarávania za následok to, že sa zadá viac ako jedna zákazka alebo sa zadajú zákazky so samostatnými časťami (ďalej len „opakujúce sa obstarávania“), výpočet odhadovanej maximálnej celkovej hodnoty sa bude zakladať na:

- a) celkovej maximálnej hodnote obstarávania počas celej doby jeho trvania, alebo
- b) hodnote opakujúcich sa obstarávaní toho istého druhu tovaru alebo služby obstaraných počas predchádzajúcich 12 mesiacov alebo predchádzajúceho fiškálneho roka obstarávateľského subjektu, ktorá je podľa možnosti upravená o zohľadnenie predpokladaných zmien v množstve alebo hodnote tovaru alebo služby v priebehu obstarávania počas nasledujúcich 12 mesiacov, alebo

- c) odhadovanej hodnote opakujúcich sa obstarávaní toho istého druhu tovaru alebo služby, ktoré sa majú obstarat' počas 12 mesiacov po zadaní prvotnej zákazky alebo fiškálneho roka obstarávateľského subjektu.

9. Žiadne z ustanovení tejto hlavy nebráni zmluvnej strane v tom, aby vypracúvala nové politiky, postupy alebo zmluvné nástroje v oblasti verejného obstarávania, ak budú v súlade s ustanoveniami tejto hlavy.

ČLÁNOK 174

Výnimky

Pod podmienkou, že sa také opatrenia nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi zmluvnými stranami, resp. skryté obmedzovanie medzinárodného obchodu, platí, že žiadne z ustanovení tejto hlavy sa nesmie chápať tak, že bráni zmluvnej strane prijať alebo zachovať opatrenia:

- a) nevyhnutné na ochranu verejnej morálky, poriadku a bezpečnosti;
- b) sú nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín vrátane príslušných environmentálnych opatrení;
- c) nevyhnutné na ochranu duševného vlastníctva, alebo
- d) súvisiace s tovarom či službami osôb so zdravotným postihnutím, dobročinných zariadení, resp. ktoré sú výsledkom práce väzňov.

ČLÁNOK 175

Všeobecné zásady

1. V súvislosti s akýmkoľvek opatrením týkajúcim sa obstarávania, na ktoré sa vzťahuje táto hlava:
 - a) Strana EÚ vrátane jej obstarávateľských subjektov¹ bezodkladne a bezpodmienečne poskytne tovaru a službám signatárskych andských krajín a dodávateľom zo signatárskych andských krajín ponúkajúcim tovar a služby, zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie poskytnuté svojmu vlastnému tovaru, službám a dodávateľom;
 - b) každá signatárska andská krajina vrátane jej obstarávateľských subjektov bezodkladne a bezpodmienečne poskytne tovaru a službám strany EÚ a dodávateľom zo strany EÚ ponúkajúcim tovar a služby, zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje svojmu vlastnému tovaru, službám a dodávateľom.
2. V súvislosti s akýmkoľvek opatreniami týkajúcimi sa obstarávaní, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, nebude žiadna zmluvná strana ani jej obstarávateľské subjekty:
 - a) zaobchádzať so žiadnym v nej usadeným dodávateľom menej výhodne ako s iným v nej usadeným dodávateľom na základe určitej miery zahraničnej účasti alebo vlastníctva subjektom z druhej strany, ani
 - b) diskriminovať žiadneho v nej usadeného dodávateľa na základe toho, že tovar alebo služby ponúkané týmto dodávateľom pri určitom obstarávaní sú tovarom alebo službami druhej zmluvnej strany.

¹ „Obstarávateľské subjekty“ EÚ zahŕňajú „obstarávateľské subjekty“ členských štátov EÚ uvedené v dodatku 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie).

Uskutočňovanie obstarávania

3. Obstarávateľský subjekt uskutočňuje obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, transparentným a nestranným spôsobom, ktorý neumožňuje konflikt záujmov a bráni korupčným praktikám.

Postupy obstarávania

4. Obstarávateľský subjekt využíva také postupy ako otvorený postup obstarávania, výberový postup obstarávania a obmedzený postup obstarávania v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a ustanoveniami tejto hlavy.

Používanie elektronických prostriedkov

5. Ak sa obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, uskutočňuje elektronickým spôsobom, obstarávateľský subjekt:

- a) zabezpečí, aby sa pri obstarávaní používali všeobecne dostupné systémy informačných technológií a softvér (vrátane systémov a softvéru na autentifikáciu a kódovanie informácií), ktoré sú interoperabilné s ostatnými všeobecne dostupnými systémami informačných technológií a softvérom, a
- b) uplatňuje mechanizmy, ktoré zabezpečujú integritu žiadostí o účasť a integritu ponúk, registrujú čas prijatia a zamedzujú nevhodný prístup k týmto žiadostiam a ponukám.

Pravidlá pôvodu

6. Zmluvná strana nesmie uplatniť na účely obstarávania, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, v súvislosti s tovarom alebo službami dovezenými z druhej zmluvnej strany alebo dodanými druhou zmluvnou stranou, také pravidlá pôvodu, ktoré by sa líšili od pravidiel pôvodu, ktoré v rovnakom čase uplatňuje na dovoz alebo dodávky rovnakého tovaru alebo služieb z tej istej zmluvnej strany v rámci bežného obchodovania.

Kompenzácie

7. S výhradou ustanovení obsiahnutých v tejto hlave, resp. v prílohe k nej platí, že žiadna zmluvná strana sa nebude usilovať o kompenzácie a nebude ich zohľadňovať, zavádzať ani presadzovať.

Opatrenia, ktoré sa netýkajú len obstarávania

8. Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa nevzťahujú na clá a platby akéhokoľvek druhu ukladané na dovoz, alebo v súvislosti s dovozom, spôsob vyberania takýchto ciel a platieb, iné dovozné predpisy alebo formality, ani na iné opatrenia s vplyvom na obchod so službami ako sú opatrenia, ktorými sa riadi obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto hlava.

ČLÁNOK 176

Uverejňovanie informácií o obstarávaníach

1. Každá zmluvná strana:
 - a) bezodkladne uverejní všetky všeobecne platné opatrenia, ktoré súvisia s obstarávaním, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, ako aj akékoľvek ich úpravy, pričom na toto uverejnenie využije oficiálne určené elektronické alebo tlačené médium, ktoré je široko distribuované a ku ktorým má verejnosť jednoduchý prístup;
 - b) poskytne druhej zmluvnej strane na požiadanie vysvetlenie takých opatrení a ich úprav;
 - c) uvedie v dodatku 2 k prílohe XII (Verejné obstarávanie) zoznam elektronických a tlačných médií, v ktorých zmluvná strana uverejňuje informácie uvedené v písmene a), a
 - d) uvedie v dodatku 3 k prílohe XII (Verejné obstarávanie) zoznam elektronických médií, v ktorých zmluvná strana uverejňuje oznámenia podľa tohto článku a článku 177, článku 180 ods. 1 a článku 188 ods. 2.
2. Každá zmluvná strana bezodkladne informuje ostatné zmluvné strany o akýchkoľvek zmenách, pokiaľ ide o informácie uvedené v dodatkoch 2 a 3 k prílohe XII (Verejné obstarávanie).

ČLÁNOK 177

Uverejňovanie oznámení

Oznámenie o plánovanom obstarávaní

1. S výnimkou prípadov podľa článku 185 uverejní obstarávateľský subjekt v prípade obstarávaní, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, oznámenie o plánovanom obstarávaní v príslušných médiách uvedených v dodatku 3 k prílohe XII (Verejné obstarávanie). Každé také oznámenie musí obsahovať informácie uvedené v dodatku 4 k prílohe XII (Verejné obstarávanie). Tieto oznámenia budú bezplatne prístupné v elektronickej podobe cez jedno prístupové miesto.

Oznámenie o pláne obstarávaní

2. Každá zmluvná strana vyzýva svoje obstarávateľské subjekty, aby každý fiškálny rok čo najskôr uverejnili oznámenie týkajúce sa ich budúcich plánov obstarávania. Súčasťou takéhoto oznámenia by mal byť predmet obstarávania a plánovaný dátum uverejnenia oznámenia o plánovanom obstarávaní.

3. Obstarávateľský subjekt uvedený v pododdiele 3 dodatku 1 k prílohe XII (Verejné obstarávanie) môže oznámenie o pláne obstarávaní využiť ako oznámenie o plánovanom obstarávaní, a to pod podmienkou, že oznámenie o pláne obstarávaní obsahuje pokiaľ možno čo najviac dostupných informácií stanovených v dodatku 4 k prílohe XII (Verejné obstarávanie) ako aj zmienku o tom, že dodávatelia, ktorí majú o obstarávanie záujem, to majú oznámiť danému obstarávateľskému subjektu.

ČLÁNOK 178

Podmienky účasti

1. Obstarávateľský subjekt obmedzí podmienky účasti na obstarávaní len na tie, ktoré sú nevyhnutné pre zabezpečenie toho, aby mal dodávateľ právne a finančné vlastnosti a podnikateľské a odborné schopnosti na realizáciu príslušného obstarávania.
2. V rámci posudzovania otázky, či určitý dodávateľ spĺňa podmienky účasti, obstarávateľský subjekt posúdi finančné, podnikateľské a odborné schopnosti dodávateľa na základe jeho podnikateľskej činnosti na území zmluvnej strany, ku ktorej patrí obstarávateľský subjekt, ako aj mimo tohto územia, a nebude podmieňovať účasť dodávateľa na obstarávaní tým, že už musel mať v minulosti jednu alebo viacero zákaziek od obstarávateľského subjektu danej zmluvnej strany alebo že musí mať predchádzajúce skúsenosti s aktivitami na území tejto zmluvnej strany.
3. Obstarávateľský subjekt pri posudzovaní podľa odseku 2 vychádza z podmienok, ktoré vopred bližšie stanovil v oznámeniach alebo v súťažných podkladoch.
4. Obstarávateľský subjekt môže dodávateľa vylúčiť z takých dôvodov, ako je konkurz, poskytnutie nepravdivých vyhlásení, závažné nedostatky pri plnení zásadných požiadaviek alebo povinností z predchádzajúcej zmluvy či zmlúv, rozsudky v súvislosti s trestnou činnosťou alebo iné rozsudky v súvislosti so závažnými verejnými trestnými činmi, odborným pochybením alebo neplatením daní.

5. Obstarávateľský subjekt môže od uchádzačov požadovať, aby vo svojich ponukách uviedli, akú časť zákazky majú v úmysle zadať tretím osobám ako subdodávateľom, ako aj všetkých navrhovaných subdodávateľov. Uvedením takýchto informácií nie je dotknutá otázka zodpovednosti hlavného dodávateľa.

ČLÁNOK 179

Výberový postup obstarávania

1. V prípade, že obstarávateľský subjekt má v úmysle použiť výberový postup obstarávania, musí:

- a) v oznámení o plánovanom obstarávaní uviesť prinajmenšom informácie uvedené v písmenách a), b), c), d), e), h) a i) dodatku 4 k prílohe XII (Verejné obstarávanie) a vyzvať dodávateľov na predloženie žiadosti o účasť, a
- b) kvalifikovaným dodávateľom poskytnúť pred začatím lehoty na predloženie ponúk prinajmenšom informácie uvedené v písmenách c), f) a g) dodatku 4 k prílohe XII (Verejné obstarávanie)

2. Obstarávateľský subjekt uzná za kvalifikovaných všetkých domácich dodávateľov a dodávateľov druhej zmluvnej strany, ktorí spĺňajú podmienky účasti na určitom obstarávaní, pokiaľ neuvedie v oznámení o plánovanom obstarávaní, že obmedzuje počet dodávateľov, ktorí budú môcť predložiť ponuku, a kritériá pre výber tohto obmedzeného počtu dodávateľov.

3. Ak súťažné podklady nie sú verejne k dispozícii od dátumu uverejnenia oznámenia uvedeného v odseku 1, obstarávateľský subjekt zabezpečí, aby tieto podklady boli poskytnuté k dispozícii všetkým kvalifikovaným dodávateľom, ktorí boli vybraní v súlade s odsekom 2, v rovnakom čase.

ČLÁNOK 180

Zoznam na viacero použití¹

1. Obstarávateľský subjekt môže stanoviť a používať zoznam dodávateľov na viacero použití, a to pod podmienkou, že oznámenie, v ktorom sa dodávatelia, ktorí majú záujem, vyzývajú, aby požiadali o zapísanie do tohto zoznamu, sa uverejňuje každoročne a v prípade, že sa uverejňuje elektronicky, je stále dostupný na príslušnom médiu uvedenom v dodatku 3 k prílohe XII (Verejné obstarávanie). Také oznámenie musí obsahovať informácie uvedené v dodatku 5 k prílohe XII (Verejné obstarávanie).

2. Bez ohľadu na odsek 1 platí, že keď je zoznam na viacero použití platný najviac tri roky, môže obstarávateľský subjekt uverejniť oznámenie podľa uvedeného odseku len raz, na začiatku obdobia platnosti tohto zoznamu, pod podmienkou, že sa v oznámení uvedie obdobie platnosti a že nebudú uverejnené žiadne ďalšie oznámenia.

3. Obstarávateľský subjekt musí dodávateľom umožniť, aby mohli kedykoľvek požiadať o zapísanie do zoznamu na viacero použití a všetkých kvalifikovaných dodávateľov musí do tohto zoznamu zapísať v primerane krátkom čase.

¹ V prípade Kolumbie a na účely odseku 3 a odseku 4 písm.c) tohto článku platí, že v prípade „concurso de méritos“ majú zoznamy na viacero použití, ktorých maximálna doba trvania je jeden rok, osobitné lehoty na ich stanovenie, ktoré určí obstarávateľský subjekt. Po uplynutí tejto lehoty už nebude možné do zoznamu zapsať nových dodávateľov. Ponuky môžu predkladať iba dodávatelia zapísaní do zoznamu .

4. Obstarávateľský subjekt môže oznámenie vyzývajúce dodávateľov na podanie žiadosti o zápis do zoznamu na viacero použití využiť ako oznámenie o plánovanom obstarávaní, pod podmienkou, že:

- a) toto oznámenie sa uverejní v súlade s odsekom 1 a bude obsahovať informácie stanovené v dodatku 5 k prílohe XII (Verejné obstarávanie) a pokiaľ možno čo najviac dostupných informácií stanovených v dodatku 4 k prílohe XII (Verejné obstarávanie), ako aj zmienku o tom, že toto oznámenie predstavuje oznámenie o plánovanom obstarávaní;
- b) tento subjekt bezodkladne dodávateľom, ktorí mu oznámili záujem o dané obstarávanie, poskytne informácie, ktoré im postačia na to, aby mohli posúdiť svoj záujem o toto obstarávanie, ako aj všetky ďalšie informácie stanovené v dodatku 4 k prílohe XII (Verejné obstarávanie), a to v rozsahu, v akom sú tieto informácie dostupné, a
- c) dodávateľovi, ktorý požiadal o zápis do zoznamu na viacero použití v súlade s odsekom 3, sa môže umožniť, aby dal ponuku v danom obstarávaní, ak má tento obstarávateľský subjekt dostatočný čas na preskúmanie toho, či tento dodávateľ spĺňa podmienky účasti.

5. Obstarávateľský subjekt bezodkladne informuje dodávateľa, ktorý predložil žiadosť o účasť na obstarávaní alebo žiadosť o zapísanie do zoznamu na viacero použití, o svojom rozhodnutí vo vzťahu k týmto žiadostiam.

6. V prípade, že obstarávateľský subjekt zamietne žiadosť dodávateľa o účasť na obstarávaní alebo jeho žiadosť o zapísanie do zoznamu na viacero použití, prestane považovať dodávateľa za kvalifikovaného alebo ho vyčiarke zo zoznamu dodávateľov na viacero použití, bezodkladne ho informuje a na požiadanie mu bezodkladne poskytne písomné vysvetlenie dôvodov svojho rozhodnutia.

ČLÁNOK 181

Technické špecifikácie

1. Obstarávateľský subjekt nevypracuje, neprijme, ani nebude uplatňovať žiadnu technickú špecifikáciu a takisto nepredpíše ani žiadny postup posudzovania zhody s cieľom alebo účinkom vytvorenia zbytočných prekážok medzinárodnému obchodu.
2. Pri predpisovaní technických špecifikácií tovaru alebo služieb, ktoré sa obstarávajú, obstarávateľský subjekt, ak je to vhodné:
 - a) stanoví technické špecifikácie, a to skôr v zmysle požiadaviek na výkonnosť a funkčnosť ako v zmysle vzhladových alebo opisných charakteristík, a
 - b) tieto technické špecifikácie založí na medzinárodných normách, ak takéto normy existujú, a ak ich niet, tak na národných technických predpisoch, uznávaných národných normách alebo stavebných predpisoch.

3. Ak sa v technických špecifikáciách používajú vzhľadové alebo opisné charakteristiky, obstarávateľský subjekt, ak je to vhodné, by mal uviesť, a to prostredníctvom zahrnutia napr. poznámky „alebo ekvivalent“ do súťažných podkladov, že posúdi ponuky ekvivalentného tovaru alebo služieb, ktoré preukázateľne splňajú požiadavky obstarávania.
4. Obstarávateľský subjekt predpíše technické špecifikácie, ktoré si vyžadujú alebo uvádzajú odkazy na určitú ochrannú známku alebo obchodný názov, patent, autorské právo, dizajn alebo typ, špecifický pôvod, výrobcu alebo dodávateľa, len ak neexistuje žiadny iný dostatočne presný alebo zrozumiteľný spôsob opisu požiadaviek obstarávania, a v takom prípade uvedie v súťažných podkladoch poznámku „alebo ekvivalent“.
5. Obstarávateľský subjekt si nevyžiada ani neprijme spôsobom, ktorý by mohol narušiť hospodársku súťaž, stanovisko, ktoré by sa mohlo použiť pri vypracovaní alebo prijatí akýchkoľvek technických špecifikácií určitého obstarávania, od osoby, ktorá môže mať na tomto obstarávaní komerčný záujem.
6. Každá zmluvná strana vrátane jej obstarávateľských subjektov môže v súlade s týmto článkom vypracovať, prijať a uplatňovať technické špecifikácie na podporu zachovania prírodných zdrojov alebo ochranu životného prostredia.

ČLÁNOK 182

Súťažné podklady

1. Obstarávateľský subjekt poskytne dodávateľom súťažné podklady, ktoré budú obsahovať všetky informácie potrebné na to, aby dodávatelia mohli vypracovať a predložiť zodpovedajúce ponuky. Ak tieto informácie už neboli poskytnuté v oznámení o plánovanom obstarávaní, súťažné podklady musia obsahovať podrobný opis požiadaviek stanovených v dodatku 8 k prílohe XII (Verejné obstarávanie).
2. Obstarávateľský subjekt bezodkladne odpovie na každú opodstatnenú žiadosť o relevantné informácie, ktorú predloží dodávateľ zúčastňujúci sa na obstarávaní, pod podmienkou, že ho tieto informácie nezvýhodnia v porovnaní s jeho konkurentmi.
3. V prípade, že pred zadaním zákazky obstarávateľský subjekt upraví alebo zmení a doplní kritériá alebo požiadavky stanovené v oznámení o plánovanom obstarávaní alebo v súťažných podkladoch poskytnutých zúčastňujúcim sa dodávateľom, musí všetky takéto úpravy aj zmeny a doplnenia, resp. opätovne vydané také oznámenie alebo súťažné podklady poskytnúť v písomnej podobe:
 - a) všetkým dodávateľom, ktorí sa zúčastňujú na obstarávaní v čase zmeny a doplnenia informácií, ak sú známi, a vo všetkých ostatných prípadoch rovnakým spôsobom ako v prípade pôvodných informácií, a
 - b) v takom čase, aby títo dodávatelia mohli príslušným spôsobom upraviť a znova predložiť svoje zmenené a doplnené ponuky.

ČLÁNOK 183

Lehoty

Obstarávateľský subjekt v súlade s vlastnými opodstatnenými potrebami poskytne dodávateľom dostatočný čas na prípravu a predloženie žiadostí o účasť na obstarávaní a zodpovedajúcich ponúk, pričom zohľadní také faktory, ako je napríklad povaha a náročnosť obstarávania, rozsah predpokladaných subdodávok a čas potrebný na predloženie ponúk z takých zahraničných a domácich miest, kde sa nepoužívajú elektronické prostriedky. Príslušné lehoty sa stanovujú v dodatku 6 k prílohe XII (Verejné obstarávanie).

ČLÁNOK 184

Rokovania

1. Zmluvná strana môže stanoviť, že jej obstarávateľské subjekty uskutočňujú rokovania:
 - a) v súvislosti s obstarávaniami, pri ktorých uviedli takýto zámer v oznámení o plánovanom obstarávaní, alebo
 - b) ak z hodnotenia vyplynie, že žiadna ponuka nie je zjavne najvýhodnejšia z hľadiska konkrétnych kritérií hodnotenia uvedených v oznámeniach alebo v súťažných podkladoch.

2. Obstarávateľský subjekt:

- a) zabezpečí, aby sa akékoľvek vyradenie dodávateľov zúčastnených na rokovaní uskutočnilo v súlade s kritériami hodnotenia stanovenými v oznámení o plánovanom obstarávaní alebo v súťažných podkladoch, a
- b) tam, kde je to vhodné, po ukončení rokovaní stanoví spoločný termín pre zostávajúcich dodávateľov na predloženie nových alebo revidovaných ponúk.

ČLÁNOK 185

Obmedzený postup obstarávania

Obstarávateľský subjekt môže využiť obmedzený postup obstarávania a môže sa rozhodnúť neuplatňovať články 177 až 180, 182 až 184, 186 a 187 len za týchto podmienok:

- a) ak:
 - i) neboli predložené žiadne ponuky alebo ak žiadny dodávateľ nepožiadal o účasť;
 - ii) neboli predložené žiadne ponuky, ktoré by spĺňali základné požiadavky stanovené v súťažných podkladoch;

iii) žiadny z dodávateľov nesplnil podmienky účasti, alebo

iv) predložené ponuky boli vopred tajne dohodnuté;

pod podmienkou, že podmienky súťažných podkladov neboli podstatným spôsobom upravené;

- b) ak tovar alebo služby môže dodať alebo poskytnúť len konkrétny dodávateľ a neexistuje žiadna ich primeraná alternatíva alebo náhrada, pretože obstarávanie sa týka umeleckého diela; v dôsledku ochrany poskytovanej patentom, autorským právam alebo iným výhradným právam, alebo v dôsledku neexistencie hospodárskej súťaže z technických dôvodov, ako to je v prípade obstarávania služieb *intuitu personae*;
- c) pri dodatočnej dodávke tovaru alebo dodatočnom poskytnutí služieb pôvodným dodávateľom, ktoré neboli zahrnuté do prvotného obstarávania, ak zmena dodávateľa tohto dodatočného tovaru alebo dodatočných služieb:
- i) nie je možná z hospodárskych alebo technických dôvodov, akými sú napríklad požiadavky zameniteľnosti alebo interoperability s existujúcim zariadením, softvérom, službami alebo inštalovaným vybavením obstaraným v rámci prvotného obstarávania, a
- ii) ak by obstarávateľskému subjektu spôsobila značné ťažkosti alebo by pre neho znamenala výrazné zdvojenie nákladov;

- d) len v nevyhnutných prípadoch, ak by z dôvodov krajnej naliehavosti spôsobenej udalosťami, ktoré obstarávateľský subjekt nemohol predvídať, tovar alebo služby nebolo možné získať včas prostredníctvom otvoreného postupu obstarávania alebo výberového postupu obstarávania;
- e) v prípade tovaru nakupovaného na komoditnom trhu;
- f) ak obstarávateľský subjekt obstaráva prototypy alebo úplne nový tovar alebo službu, ktoré sú vyvinuté na jeho žiadosť pre určitú zákazku na účely výskumu, experimentu, štúdie alebo pôvodného vývoja, alebo ak sa takýto tovar alebo služba vyvíja v ich priebehu;
- g) pri nákupoch uskutočňovaných za výnimočne výhodných podmienok, ktoré platia len na veľmi krátky čas v prípade nezvyčajného predaja majetku, ako napr. rámci likvidácie, nútenej správy alebo konkurzu; nie pri bežných nákupoch od riadnych dodávateľov, alebo
- h) pri zákazkách zadaných víťazovi súťaže návrhov, pod podmienkou, že táto súťaž sa uskutočnila spôsobom, ktorý je v súlade so zásadami tejto hlavy a že návrhy súťažiacich hodnotí nezávislá porota s cieľom zadať víťazovi zákazku na návrh.

ČLÁNOK 186

Elektronické aukcie

Ak má obstarávateľský subjekt v úmysle uskutočniť obstarávanie, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, prostredníctvom elektronickej aukcie, poskytne pred jej začatím každému účastníkovi:

- a) metódu automatického hodnotenia (vrátane matematického vzorca), ktorá sa zakladá na kritériách hodnotenia stanovených v súťažných podkladoch a ktorá bude v rámci aukcie použitá na automatické zostavenie poradia alebo nového poradia;
- b) výsledky všetkých prvotných hodnotení prvkov ponúk, ak má byť zákazka zadaná na základe najvýhodnejšej ponuky, a
- c) akékoľvek ďalšie relevantné informácie súvisiace s uskutočnením aukcie.

ČLÁNOK 187

Zaobchádzanie s ponukami a zadávanie zákaziek

1. Obstarávateľský subjekt je povinný všetky ponuky prijímať, otvárať a zaobchádzať s nimi podľa postupov, ktoré zaručujú spravodlivosť a nestrannosť procesu obstarávania, ako aj ochranu dôverných údajov uvedených v ponukách. Obstarávateľský subjekt je tiež povinný zaobchádzať s ponukami dôverným spôsobom prinajmenšom do otvárania ponúk.

2. Aby ponuka mohla byť predmetom hodnotenia na účely zadania zákazky, musí byť písomná, v okamihu otvárania musí spĺňať základné požiadavky stanovené v oznámeniach a v súťažných podkladoch a musí byť predložená dodávateľom, ktorý spĺňa podmienky účasti.
3. Ak obstarávateľský subjekt nedospeje k záveru, že zadanie zákazky nie je vo verejnom záujme, zadá zákazku dodávateľovi, v prípade ktorého konštatoval schopnosť splniť podmienky zákazky a ktorého ponuka je, a to výhradne na základe kritérií hodnotenia stanovených v oznámeniach a v súťažných podkladoch, buď najvýhodnejšia alebo, ak je jediným kritériom cena, cenovo najnižšia.
4. Ak obstarávateľský subjekt dostane ponuku s cenou, ktorá je v porovnaní s cenami v ostatných predložených ponukách nezvyčajne nízka, môže u dodávateľa overiť, či spĺňa podmienky účasti a či je schopný splniť podmienky zákazky.

ČLÁNOK 188

Transparentnosť informácií o obstarávaní

1. Obstarávateľský subjekt zúčastnených dodávateľov bezodkladne informuje o svojich rozhodnutiach o zadaní zákazky, pričom tak na požiadanie urobí písomne. S výhradou ustanovení článku 189 ods. 2 a 3 platí, že obstarávateľský subjekt na požiadanie uvedie neúspešnému dodávateľovi dôvody, pre ktoré nevybral jeho ponuku, ako aj informácie o relatívnych výhodách ponuky úspešného dodávateľa.

2. Obstarávateľský subjekt najneskôr 72 dní po zadaní každej zákazky podľa tejto hlavy uverejní oznámenie o výsledku obstarávania, ktoré bude obsahovať minimálne informácie stanovené v dodatku 7 k prílohe XII (Verejné obstarávanie), a to v príslušnom papierovom alebo elektronickom médiu uvedenom v dodatku 2 k prílohe XII (Verejné obstarávanie). V prípade, že sa použije len elektronické médium, musia byť tieto informácie jednoducho dostupné počas primeraného obdobia.
3. Obstarávateľský subjekt musí zachovávať správy a záznamy z postupov obstarávania v súvislosti s obstarávaniami, na ktoré sa vzťahuje táto hlava vrátane správ stanovených v dodatku 7 k prílohe XII (Verejné obstarávanie), pričom tieto správy a záznamy musí uchovávať po dobu troch rokov po zadaní zákazky.

ČLÁNOK 189

Zverejňovanie informácií

1. Zmluvná strana na požiadanie druhej zmluvnej strany bezodkladne poskytne všetky informácie nevyhnutné na určenie, či sa obstarávanie uskutočnilo spravodlivo, nestranne a v súlade s touto hlavou, vrátane informácií o charakteristikách a relatívnych výhodách úspešnej ponuky. Ak by poskytnutie týchto informácií mohlo poškodiť hospodársku súťaž pri budúcich obstarávaniach, nesmie zmluvná strana, ktorej boli tieto informácie poskytnuté, ich poskytnúť žiadnemu dodávateľovi, s výnimkou prípadov, keď sa uskutočnili konzultácie so zmluvnou stranou, ktorá tieto informácie poskytla, a keď s tým táto zmluvná strana súhlasila.

2. Bez ohľadu na akékoľvek ďalšie ustanovenie tejto hlavy platí, že zmluvná strana vrátane jej obstarávateľských subjektov nesmie poskytnúť žiadnemu dodávateľovi informácie, ktoré by mohli poškodiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi dodávateľmi.

3. Žiadne z ustanovení tejto hlavy sa nesmie vykladať tak, že od zmluvnej strany vrátane jej obstarávateľských subjektov, orgánov a orgánov zodpovedných za preskúmanie vyžaduje, aby poskytla dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bolo prekážkou presadzovania práva, mohlo by poškodiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi dodávateľmi, poškodilo by legitímne komerčné záujmy určitých osôb vrátane ochrany práv duševného vlastníctva, alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom.

ČLÁNOK 190

Vnútroštátne postupy preskúmania

1. Každá zo zmluvných strán zavedie alebo zachová včasný, účinný, transparentný a nediskriminačný postup administratívneho alebo súdneho preskúmania, prostredníctvom ktorého bude môcť dodávateľ, ktorý má alebo mal záujem na obstarávaní, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, podať námietky:

a) pre porušenie ustanovení tejto hlavy, alebo

- b) pre nesplnenie povinností vyplývajúcich z opatrení zmluvnej strany vykonávajúcej túto hlavu, ak dodávateľ nemá podľa vnútroštátneho právneho poriadku danej zmluvnej strany právo priamo namietat' porušenie ustanovení tejto hlavy,

v súvislosti s obstarávaním, na ktoré sa vzťahuje táto hlava.

2. Procesné pravidlá upravujúce akékoľvek námietky podľa odseku 1 majú písomnú formu a musia byť všeobecne dostupné.

3. Ak dodávateľ podá v kontexte obstarávania, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, a na ktorom má alebo mal záujem, sťažnosť na porušenie alebo nedodržanie v zmysle odseku 1, príslušná zmluvná strana bude viesť svoj obstarávateľský subjekt a dodávateľa k tomu, aby našli riešenie predmetnej sťažnosti prostredníctvom rokovaní. Obstarávateľský subjekt sa bude každou takouto sťažnosťou zaoberať nestranne, včas a takým spôsobom, aby to nepoškodilo dodávateľovu účasť na prebiehajúcich, resp. budúcich obstarávaníach, ani jeho právo na opravné prostriedky v rámci administratívneho alebo súdneho postupu preskúmania.

4. Každému dodávateľovi sa poskytne dostatočná lehota na vypracovanie a podanie námietky, a to prinajmenšom v trvaní 10 dní odo dňa, keď sa dodávateľ dozvedel o dôvode na spochybnenie alebo odkedy možno rozumne predpokladať, že sa o ňom mohol dozvedieť.

5. Každá zo zmluvných strán zriadi alebo určí najmenej jeden nestranný administratívny alebo súdny orgán, ktorý bude nezávislý od jej obstarávateľských subjektov a ktorý bude prijímať a preskúmavať námietky dodávateľov v súvislosti s obstarávaním, na ktoré sa vzťahuje táto hlava.

6. Keď námitku preskúmava najprv iný subjekt ako orgán uvedený v odseku 5, zodpovedajúca zmluvná strana je povinná zabezpečiť, aby sa dodávateľ mohol odvolať voči prvotnému rozhodnutiu na nestranný administratívny alebo súdny orgán, ktorý bude nezávislý na obstarávateľskom subjekte, ktorého obstarávanie je predmetom námietky. Keď je za preskúmanie zodpovedný iný orgán ako súd, rozhodnutia tohto orgánu musia byť buď preskúmateľné súdom alebo musia existovať postupy, ktoré zabezpečia, aby:

- a) obstarávateľský subjekt odpovedal na námitku písomne a aby poskytol orgánu zodpovednému za preskúmanie všetky relevantné dokumenty;
- b) účastníci konania (ďalej len „účastníci“) mali právo byť vypočutí pred tým, ako orgán zodpovedný za preskúmanie prijme rozhodnutie o námietke;
- c) účastníci mali právo na zastúpenie a sprievod;
- d) účastníci mali prístup na všetky konania;
- e) účastníci mali právo požadovať verejné konania a aby na nich mohli byť prítomní svedkovia,
a
- f) aby sa rozhodnutia a odporúčania v súvislosti s námietkami dodávateľov poskytovali včas, písomne a s vysvetlením dôvodov, o ktoré sa každé takéto rozhodnutie alebo odporúčanie opiera.

7. Každá zo zmluvných strán prijme alebo ponechá v platnosti postupy upravujúce:
- a) rýchle dočasné opatrenia zabezpečujúce, že dodávateľ nestratí možnosť zúčastniť sa na obstarávaní. Dôsledkom takýchto dočasných opatrení môže byť pozastavenie procesu obstarávania. V rámci postupov však môže platiť, že pri rozhodovaní o tom, či by sa takéto opatrenia mali uplatniť, sa môže zohľadniť aj to, či hrozia zásadnejšie negatívne dosahy na príslušné záujmy vrátane verejného záujmu. Nekonanie je nutné písomne zdôvodniť, a
 - b) nápravu porušenia ustanovení tejto hlavy alebo kompenzáciu za vzniknuté straty alebo škody, ak orgán zodpovedný za preskúmanie zistil, že došlo k porušeniu alebo nedodržaniu v zmysle odseku 1. Výška nápravy alebo kompenzácie sa môže obmedziť na náklady potrebné na prípravu ponuky alebo náklady spojené s námietkou, prípadne na spoločnú sumu týchto obidvoch nákladov.

ČLÁNOK 191

Úprava a oprava pôsobnosti

1. V prípade, že zmluvná strana upraví rozsah svojho obstarávania patriaceho do pôsobnosti tejto hlavy, musí:
- a) to ostatným zmluvným stranám písomne oznámiť, a
 - b) v oznámení uviesť, aké vhodné kompenzačné vyrovnanie ponúka ostatným zmluvným stranám v záujme zachovania rozsahu pôsobnosti na porovnateľnej úrovni, aká existovala pred predmetnou úpravou.

2. Bez ohľadu na odsek 1 písm. b) platí, že zmluvná strana nemusí kompenzačné vyrovnanie ponúknuť, ak:

- a) predmetná úprava má charakter len menších zmien a doplnení, resp. ide o opravu čisto formálneho charakteru, alebo
- b) navrhovaná úprava sa týka subjektu, nad ktorým zmluvná strana fakticky stratila kontrolu alebo v prípade ktorého prišla o vplyv.

3. Ak druhá zmluvná strana nesúhlasí s tým, že:

- a) vyrovnanie ponúknuté podľa odseku 1 písm. b) je vhodné na zachovanie porovnateľnej úrovne vzájomne dohodnutej pôsobnosti;
- b) navrhovaná úprava má charakter len menších zmien a doplnení, resp. že je opravou čisto formálneho charakteru, v zmysle odseku 2 písm. a), alebo
- c) navrhovaná úprava sa týka subjektu, nad ktorým zmluvná strana fakticky stratila kontrolu alebo v prípade ktorého prišla o vplyv v zmysle odseku 2 písm. b),

musí do 30 dní od prijatia oznámenia uvedeného v odseku 1 podať písomnú námietku, inak platí domnienka, že súhlasila s ponúknutým vyrovnaním alebo navrhovanou úpravou, a to aj na účely hlavy XII (Urovnávanie sporov).

4. Ak sa zmluvné strany v rámci Výboru pre obchod dohodnú na navrhovanej úprave, oprave alebo menšej zmene a doplnení vrátane prípadu, keď zmluvná strana nepodala žiadnu námietku podľa odseku 3 do 30 dní, platí, že zmluvné strany upravia okamžite príslušnú prílohu.

5. Strana EÚ môže kedykoľvek začať bilaterálne rokovania s ktoroukoľvek signatárskou andskou krajinou s cieľom rozšíriť prístup na trh vzájomne poskytnutý podľa tejto hlavy.

ČLÁNOK 192

Účasť mikropodnikov, malých a stredných podnikov

1. Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý má účasť mikropodnikov a malých a stredných podnikov na verejnom obstarávaní.

2. Zmluvné strany tiež uznávajú význam podnikateľských spojení medzi dodávateľmi zmluvných strán, a najmä medzi mikropodnikmi a malými a strednými podnikmi, vrátane spoločnej účasti na postupoch obstarávania.

3. Zmluvné strany sa dohodli na výmene informácií a spolupráci s cieľom uľahčiť prístup mikropodnikov a malých a stredných podnikov k postupom a metódam verejného obstarávania a k požiadavkam na uzatváranie zmlúv v rámci verejného obstarávania, a to so zameraním sa na osobitné potreby takých podnikov.

ČLÁNOK 193

Spolupráca

1. Zmluvné strany uznávajú význam spolupráce s cieľom dosahovať lepšie porozumenie ich príslušných systémov verejného obstarávania, ako aj lepší prístup k ich príslušným trhom, osobitne pokiaľ ide o mikrododávateľov a malých a stredných dodávateľov.
2. Zmluvné strany sa budú usilovať o spoluprácu v takých oblastiach, ako je napríklad:
 - a) výmena skúseností a informácií o takých záležitostiach, ako sú napr. regulačné rámce, najlepšie postupy a štatistika;
 - b) vývoj a používanie elektronickej komunikácie v systémoch verejného obstarávania;
 - c) budovanie kapacít a technická pomoc poskytovaná dodávateľom v súvislosti s prístupom na trh verejného obstarávania;
 - d) posilňovanie inštitúcií na účely vykonávania ustanovení tejto hlavy vrátane odbornej prípravy zamestnancov verejnej správy, a
 - e) budovanie kapacít na poskytovanie multilinguálneho prístupu k príležitostiam obstarávania.

3. Strana EÚ na požiadanie poskytne pomoc, ktorú podľa vlastného uváženia môže považovať za vhodnú pre potencionálnych uchádzačov zo signatárskych andských krajín pri predkladaní ich ponúk a pri výbere tovaru alebo služieb, u ktorých je pravdepodobnosť, že by o ne mohli mať záujem obstarávateľské subjekty z Európskej únie alebo z jej členských štátov. Strana EÚ im bude takisto pomáhať pri dodržiavaní technických predpisov a noriem týkajúcich sa tovaru alebo služieb, na ktoré sa bude vzťahovať plánované obstarávanie.

ČLÁNOK 194

Podvýbor pre verejné obstarávanie

1. Zmluvné strany týmto zriaďujú Podvýbor pre verejné obstarávanie, ktorý je zložený zo zástupcov každej zmluvnej strany.
2. Podvýbor:
 - a) hodnotí vykonávanie tejto hlavy vrátane využívania príležitostí, ktoré ponúka zvýšený prístup k verejnému obstarávaniu a odporúča zmluvným stranám vhodné činnosti;
 - b) hodnotí a monitoruje činnosti súvisiace so spoluprácou zmluvných strán, a
 - c) bez toho, aby tým bolo dotknuté ustanovenie článku 191 ods. 5, zvažuje ďalšie rokovania zamerané na rozšírenie rozsahu pôsobnosti tejto hlavy.

3. Podvýbor pre verejné obstarávanie sa schádza na požiadanie ktorejkoľvek zmluvnej strany, pričom miesto a dátum stretnutia sa dohodne; o svojich stretnutiach vyhotovuje písomnú zápisnicu.

HLAVA VII

DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO

KAPITOLA 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 195

Ciele

Ciele tejto hlavy sú:

- a) podporovať medzi zmluvnými stranami inováciu a tvorivosť a uľahčovať výrobu inovatívnych a tvorivých výrobkov a ich uvádzanie na trh, a
- b) dosiahnuť primeranú a účinnú úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva, ktorá prispieva k transferu a šíreniu technológií a prospieva sociálnemu a hospodárskemu blahobytu a rovnováhe medzi právami nositeľov práv a verejným záujmom.

ČLÁNOK 196

Povaha a rozsah povinností

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú práva a povinnosti vyplývajúce z Dohody WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „dohoda TRIPS“) a zo všetkých ostatných multilaterálnych dohôd týkajúcich sa duševného vlastníctva, ako aj z dohôd spravovaných Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (ďalej len „WIPO“), ktorých zmluvnými stranami sú zmluvné strany tejto dohody.
2. Ustanovenia tejto hlavy dopĺňajú a spresňujú práva a povinnosti zmluvných strán, ktoré im vyplývajú z dohody TRIPS a ostatných medzinárodných zmlúv v oblasti duševného vlastníctva, ktorých zmluvnými stranami sú zmluvné strany tejto dohody, a preto žiadne z ustanovení tejto hlavy nie je v rozpore ani na ujmu ustanovení takých multilaterálnych dohôd.
3. Zmluvné strany uznávajú potrebu zachovať rovnováhu medzi právami nositeľov práv duševného vlastníctva a verejným záujmom, najmä pokiaľ ide o vzdelávanie, kultúru, výskum, verejné zdravie, potravinovú bezpečnosť, životné prostredie, prístup k informáciám a transfer technológií.
4. Zmluvné strany uznávajú a opätovne potvrdzujú práva a povinnosti vyplývajúce z Dohovoru o biologickej diverzite, ktorý bol prijatý 5. júna 1992, a podporujú a povzbudzujú úsilie o vytvorenie vzájomne podporujúceho sa vzťahu medzi dohodou TRIPS a uvedeným dohovorom.

5. Na účely tejto dohody pojem práva duševného vlastníctva zahŕňa:
- a) autorské práva vrátane autorských práv k počítačovým programom a k databázam;
 - b) práva súvisiace s autorským právom;
 - c) patentové práva;
 - d) ochranné známky;
 - e) obchodné mená, a to v rozsahu, v akom im príslušný vnútroštátny právny poriadok poskytuje ochranu ako výhradným majetkovým právam;
 - f) dizajny;
 - g) topografie polovodičových výrobkov;
 - h) zemepisné označenia;
 - i) odrody rastlín, a
 - j) ochranu nezverejnených informácií.

6. Na účely tejto dohody pojem „ochrana duševného vlastníctva“ zahŕňa ochranu pred nekalou súťažou v zmysle článku 10bis Parížskeho dohovoru na ochranu priemyselného vlastníctva (v znení štokholmského aktu z roku 1967) (ďalej len „Parížsky dohovor“).

ČLÁNOK 197

Všeobecné zásady

1. So zreteľom na ustanovenia tejto hlavy môže každá zmluvná strana pri tvorbe alebo zmene a doplnení svojich právnych predpisov použiť výnimky a flexibility, ktorých použitie dovoľujú multilaterálne dohody v oblasti duševného vlastníctva, a to najmä pokiaľ ide o prijímanie opatrení nevyhnutných na ochranu vereného zdravia a výživy a zabezpečenie prístupu k liekom.

2. Zmluvné strany uznávajú význam Vyhlásenia štvrtej ministerskej konferencie z Dohy a osobitne Vyhlásenia z Doha o dohode TRIPS a verejnom zdraví prijatého 14. novembra 2001 na konferencii ministrov WTO, ako aj jeho následných úprav. V tomto zmysle zmluvné strany pri výklade a vykonávaní práv a povinností vyplývajúcich z tejto hlavy zabezpečia súlad s týmto vyhlásením.

3. Zmluvné strany prispejú k vykonávaniu a dodržiavaniu rozhodnutia Generálnej rady WTO z 30. augusta 2003, ktoré sa týka vykonávania odseku 6 Vyhlásenia z Dohy o dohode TRIPS a verejnom zdraví, ako aj Protokolu, ktorým sa mení a dopĺňa dohoda TRIPS, prijatého v Ženeve 6. decembra 2005.
4. Zmluvné strany tiež uznávajú význam podpory vykonávania rezolúcie Svetového zdravotníckeho zhromaždenia (WHA) č. 61.21, ktorá nesie názov Globálna stratégia a akčný plán pre verejné zdravie, inovácie a duševné vlastníctvo, ktorú prijalo WHA 24. mája 2008.
5. V súlade s dohodou TRIPS platí, že žiadne ustanovenie tejto hlavy nebude brániť ktorejkoľvek zmluvnej strane prijať akékoľvek opatrenie potrebné na zabránenie zneužívaniu práv duševného vlastníctva nositeľmi práv alebo využívaniu postupov, ktoré neprimerane obmedzujú obchod alebo negatívne ovplyvňujú medzinárodný transfer technológií.
6. Zmluvné strany uznávajú, že transfer technológií prispieva k posilňovaniu potenciálu národa s cieľom vytvorenia zdravej a životaschopnej technologickej základne.
7. Zmluvné strany uznávajú dosah informačných a komunikačných technológií na používanie literárnych a umeleckých diel, umeleckých výkonov, zvukových záznamov a vysielaných programov a z toho dôvodu potrebu poskytovať v digitálnom prostredí dostatočnú ochranu autorskému právu a právam súvisiacim s autorským právom.

ČLÁNOK 198

Národné zaobchádzanie

Každá zmluvná strana poskytne, pokiaľ ide ochranu¹ duševného vlastníctva, s výhradou výnimiek už stanovených v článkoch 3 a 5 dohody TRIPS, štátnym príslušníkom druhej zmluvnej strany zaobchádzanie, ktoré nebude menej priaznivé než zaobchádzanie poskytnuté jej vlastným štátnym príslušníkom.

ČLÁNOK 199

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

V súvislosti s ochranou duševného vlastníctva sa akákoľvek výhoda, prednosť, výsada či oslobodenie poskytované zmluvnou stranou štátnym príslušníkom akejkoľvek inej krajiny bude okamžite a bezpodmienečne udeľovať štátnym príslušníkom ostatných zmluvných strán, s výhradou výnimiek stanovených v článkoch 4 a 5 dohody TRIPS.

¹ Na účely článkov 198 a 199 pojem „ochrana“ zahŕňa záležitosti, ktoré majú vplyv na dostupnosť, nadobúdanie, rozsah, zachovávanie a presadzovanie práv duševného vlastníctva, ako aj tie záležitosti, ktoré ovplyvňujú používanie práv duševného vlastníctva a ktoré sú osobitne upravené v tejto hlave.

ČLÁNOK 200

Vyčerpanie práv

Každá zmluvná strana si môže stanoviť svoj vlastný režim vyčerpania práv duševného vlastníctva v súlade s ustanoveniami dohody TRIPS.

KAPITOLA 2

OCHRANA BIODIVERZITY A TRADIČNÝCH VEDOMOSTÍ

ČLÁNOK 201

1. Zmluvné strany uznávajú význam a hodnotu biologickej diverzity a jej zložiek ako aj súvisiacich tradičných vedomostí, inovácií a postupov pôvodných a miestnych spoločností¹. Zmluvné strany ďalej potvrdzujú svoje zvrchované práva vo vzťahu k svojim prírodným zdrojom a uznávajú svoje práva a povinnosti stanovené Dohovorom o biologickej diverzite, pokiaľ ide o prístup ku genetickým zdrojom a k spravodlivému podielu na výhodách vyplývajúcich z využívania týchto genetických zdrojov.

¹ Tam, kde je to vhodné, pojem „pôvodné a miestne spoločenstvá“ zahŕňa populáciu afroameričanov.

2. Zmluvné strany uznávajú minulý, prítomný a budúci prínos pôvodných a miestnych spoločenstiev pre zachovanie biologickej diverzity a všetkých jej súčastí a jej udržateľné využívanie a - všeobecne - prínos tradičných vedomostí¹ pôvodných a lokálnych spoločenstiev pre kultúru a hospodársky a sociálny rozvoj národov.
3. Zmluvné strany, s výhradou svojich vnútroštátnych právnych predpisov, musia v súlade s článkom 8 písm. j) Dohovoru o biologickej diverzite dodržiavať, ochraňovať a zachovávať vedomosti, inovácie a postupy pôvodných a miestnych spoločenstiev, ktoré predstavujú tradičný spôsob života relevantný pre ochranu biologickej diverzity a jej trvalo udržateľné využívanie, a podporovať ich širšie uplatňovanie s podmienkou predchádzajúceho informovaného súhlasu nositeľov takých vedomostí, inovácií a postupov, ako aj povzbudzovať spravodlivú deľbu výhod vyplývajúcich z využívania takých vedomostí, inovácií a postupov.
4. V súlade s ustanovením článku 15 odsek 7 Dohovoru o biologickej diverzite zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoj záväzok prijať opatrenia s cieľom spravodlivej deľby výhod z využívania genetických zdrojov. Zmluvné strany tiež uznávajú, že vzájomne dohodnuté podmienky môžu zahŕňať aj záväzky týkajúce sa deľby výhod vo vzťahu k právam duševného vlastníctva vyplývajúcim z využívania genetických zdrojov a súvisiacich tradičných vedomostí.
5. Kolumbia a strana EÚ budú spolupracovať pri ďalšom vyjasnení otázky a pojmu neoprávneného prisvojenia si genetických zdrojov a súvisiacich tradičných vedomostí, inovácií a postupov, aby sa podľa potreby a v súlade s ustanoveniami medzinárodného a vnútroštátneho práva určili opatrenia na riešenie tejto otázky.

¹ Bez toho, aby tým bolo dotknuté vykonávanie tejto hlavy, zmluvné strany uznávajú, že pojem „tradičné vedomosti“ je predmetom diskusie na príslušných medzinárodných fórach.

6. Zmluvné strany budú spolupracovať, s výhradou vnútroštátnych právnych predpisov a medzinárodného práva, s cieľom zabezpečiť, aby práva duševného vlastníctva podporovali ich práva a povinnosti podľa Dohovoru o biologickej diverzite a to v rozsahu, v akom sú dotknuté genetické zdroje a súvisiace tradičné vedomosti pôvodných a miestnych spoločenstiev usadených na ich príslušných územiach. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje práva a povinnosti, ktoré im vo vzťahu ku krajinám poskytujúcim genetické zdroje vyplývajú z článku 16 ods. 3 Dohovoru o biologickej diverzite a ktoré sa týkajú prijatia opatrení s cieľom poskytnúť prístup k technológiám využívajúcim také zdroje, ako aj transfer takých technológií, a to za vzájomne dohodnutých podmienok. Toto ustanovenie sa uplatňuje bez toho, aby tým boli dotknuté práva a povinnosti podľa článku 31 dohody TRIPS.
7. Zmluvné strany uznávajú užitočnosť požiadavky zverejniť v patentových prihláškach pôvod alebo zdroj genetických zdrojov a súvisiacich tradičných vedomostí, pri zohľadnení skutočnosti, že to prispieva k transparentnosti používania genetických zdrojov a súvisiacich tradičných vedomostí.
8. Zmluvné strany stanovia v súlade so svojim vnútroštátnym právnym poriadkom príslušné účinky každej takej požiadavky, aby sa podporilo dodržiavanie ustanovení upravujúcich prístup ku genetickým zdrojom a súvisiacim tradičným vedomostiam, inováciám a postupom.
9. Zmluvné strany sa budú usilovať o uľahčenie výmeny informácií o patentových prihláškach a udelených patentoch týkajúcich sa genetických zdrojov a súvisiacich tradičných vedomostí, v záujme toho, aby sa pri vecnom preskúmaní, najmä pri určení známeho stavu techniky, mohla taká informácia zohľadniť.

10. S výhradou ustanovení kapitoly 6 (Spolupráca) tejto hlavy, zmluvné strany budú spolupracovať za vzájomne dohodnutých podmienok pri odbornej príprave zamestnancov patentových úradov v oblasti posudzovania patentových prihlášok týkajúcich sa genetických zdrojov a súvisiacich tradičných vedomostí.
11. Zmluvné strany uznávajú, že databázy a digitálne knižnice obsahujúce relevantné informácie predstavujú užitočné nástroje na účely skúmania patentovateľnosti vynálezov týkajúcich sa genetických zdrojov a súvisiacich tradičných vedomostí.
12. Zmluvné strany sa v súlade s príslušným medzinárodným a vnútroštátnym právom dohodli na spolupráci v oblasti uplatňovania domácich rámcov na prístup ku genetickým zdrojom a súvisiacim tradičným vedomostiam, inováciám a postupom.
13. S výhradou výsledkov a záverov multilaterálnych rokovaní, zmluvné strany môžu, po vzájomnej predchádzajúcej dohode, prehodnotiť túto kapitolu.

KAPITOLA 3

NORMY TÝKAJÚCE SA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

ODDIEL 1

OCHRANNÉ ZNÁMKY

ČLÁNOK 202

Medzinárodné dohody

1. Zmluvné strany dodržia práva a povinnosti, ktoré vyplývajú z Parížskeho dohovoru a dohovoru TRIPS.
2. Európska únia a Kolumbia pristúpia k Protokolu k Madridskej dohode o medzinárodnej registrácii ochranných známk prijatému v Madride 27. júna 1989 (ďalej len „Madridský protokol“), a to do 10 rokov od podpisu tejto dohody. Peru vynaloží všetko primerané úsilie, aby dodržiavalo Madridský protokol.

3. Európska únia a Peru vynaložia všetko primerané úsilie o dodržiavanie Dohovoru o práve ochrannej známky prijatého v Ženeve 27. októbra 1994. Kolumbia vynaloží všetko primerané úsilie, aby dodržiavala Dohovor o práve ochrannej známky .

ČLÁNOK 203

Požiadavky na zápis do registra

Akýkoľvek znak alebo kombinácia znakov so spôsobilosťou rozlišovať tovar alebo služby jedného podniku od tovaru a služieb iných podnikov môže tvoriť ochrannú známku na danom trhu. Také znaky môžu tvoriť najmä slová vrátane kombinácie slov, osobné mená, písmená, číslice, obrazové prvky, znaky a kombinácie farieb, ako aj akákoľvek kombinácia takýchto znakov. Ak znaky zo svojej povahy nemajú spôsobilosť rozlíšiť príslušný tovar alebo služby, zmluvná strana môže podmieniť spôsobilosť na zápis do registra rozlišovacou spôsobilosťou získanou prostredníctvom používania. Zmluvná strana môže požadovať ako podmienku zápisu do registra, aby boli znaky vizuálne vnímateľné.

ČLÁNOK 204

Postup pri zápise do registra

1. Zmluvné strany používajú triedenie stanovené Nicejskou dohodou o medzinárodnom triedení tovaru a služieb pre zápis známk, prijatou v Nice 15. júna 1957, a jej platnými zmenami a doplneniami, na triedenie tovaru a služieb, v súvislosti s ktorými sa žiada o ochrannú známku.
2. Každá zmluvná strana¹ zavedie systém zápisu ochranných známk do registra, v rámci ktorého sa každé konečné rozhodnutie prijaté príslušným známkovým úradom riadne odôvodní a vydá v písomnej forme. Dôvody zamietnutia zápisu ochrannej známky do registra sa oznámia žiadateľovi písomne, pričom žiadateľ bude mať možnosť napadnúť toto zamietnutie a odvolať sa proti konečnému rozhodnutiu o takom zamietnutí na súde. Každá zmluvná strana zavedie možnosť podať námietky voči žiadosti o zápis ochrannej známky do registra. Toto námietkové konanie má kontradiktórny charakter. Každá zmluvná strana bude poskytovať verejne dostupnú elektronickú databázu prihlášok ochrannej známky a ochranných známk zapísaných do registra.

¹ V prípade EÚ platí, že povinnosti stanovené v tomto odseku sa vzťahujú na EÚ, len pokiaľ ide o ochrannú známku Spoločenstva.

ČLÁNOK 205

Všeobecne známe ochranné známky

Zmluvné strany spolupracujú na účel dosiahnutia účinnej ochrany všeobecne známych ochranných známok, ako sa to uvádza v článku 6 *bis* Parížskeho dohovoru a článkoch 16.2 a 16.3 dohody TRIPS.

ČLÁNOK 206

Výnimky z práv poskytnutých ochrannou známkou

1. Pod podmienkou, že sa zohľadnia právom chránené záujmy nositeľov práv k ochranným známkam a tretích strán, každá zmluvná strana zavedie, ako obmedzenú výnimku¹ z práv poskytnutých ochrannou známkou, spravodlivé používanie vlastného názvu a adresy, resp. opisných výrazov týkajúcich sa druhu, kvality, množstva, zamýšľaného účelu, hodnoty, zemepisného pôvodu, času výroby tovaru alebo poskytnutia služieb alebo iných vlastností tovaru alebo služieb v rámci obchodovania.

¹ Pod pojmom „obmedzená výnimka“ sa rozumie taká výnimka, ktorá umožňuje tretím stranám používať na trhu opisný výraz bez potreby získania súhlasu nositeľa práva, pod podmienkou, že toto používanie sa uskutočňuje v dobrej viere a nepredstavuje používanie opisného výrazu ako ochrannej známky.

2. Každá zmluvná strana tiež zavedie obmedzené výnimky umožňujúce osobe používať ochrannú známku, ak je to potrebné na uvedenie zamýšľaného účelu produktu alebo služby, najmä ak ide o príslušenstvo alebo náhradné časti, pod podmienkou, že sa používa v súlade s čestnými praktikami v priemysle alebo obchode.

ODDIEL 2

ZEMEPISNÉ OZNAČENIA

ČLÁNOK 207

Rozsah pôsobnosti tohto oddielu

V súvislosti s uznávaním a ochranou zemepisných označení s pôvodom na území zmluvnej strany, platia tieto ustanovenia:

- a) zemepisné označenia sú na účely tejto hlavy označenia pozostávajúce z názvu určitej krajiny, regiónu alebo lokality alebo názvu, ktorý sa bez toho, aby išlo o názov určitej krajiny, regiónu alebo lokality, vzťahuje na určitú zemepisnú oblasť, a ktoré slúžia na označenie produktu, ktorý má pôvod v takej určitej krajine, regióne, lokalite alebo zemepisnej oblasti, ak daná kvalita, povest' alebo iná charakteristická vlastnosť predmetného produktu je výlučne alebo v podstatnej miere daná zemepisným prostredím spolu s jeho imanentnými prírodnými a ľudskými faktormi, v ktorom sa tento produkt vyrába;

- b) na zemepisné označenia zmluvnej strany, ktoré má chrániť druhá zmluvná strana, sa vzťahujú ustanovenia tejto hlavy len v tom prípade, že sú ako zemepisné označenia uznávané a vyhlásené vo svojej krajine pôvodu;
- c) každá zmluvná strana bude odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody ochraňovať zemepisné označenia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vín, alkoholických nápojov a aromatizovaných vín uvedených v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení) v súlade s postupmi uvedenými v článku 208;
- d) zemepisné označenia iných výrobkov, ako sú poľnohospodárske potravinárske produkty, vína, alkoholické nápoje a aromatizované vína uvedené v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení), sa môžu ochraňovať v súlade s príslušnými právnymi predpismi každej zmluvnej strany. Zmluvné strany uznávajú, že zemepisné označenia uvedené v dodatku 2 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení) sú chránené ako zemepisné označenia v krajine pôvodu;
- e) používanie¹ zemepisných označení týkajúcich sa výrobkov s pôvodom na území zmluvnej strany sa vyhradzuje výlučne pre producentov, výrobcov a remeselníkov, ktorí majú svoje produkčné alebo výrobné prevádzky v tej lokalite alebo regióne danej zmluvnej strany, ktoré také označenie označuje alebo ktoré ho pripomína;
- f) ak zmluvná strana prijme alebo zachováva systém povoľovania používania zemepisných označení, taký systém sa vzťahuje len na zemepisné označenia s pôvodom na jej území;

¹ Na účely tohto písmena platí, že pojem „používanie“ znamená výrobu a/alebo spracovávanie a/alebo prípravu produktu označeného zemepisným označením.

- g) verejné alebo súkromné subjekty zastupujúce osoby oprávnené používať zemepisné označenia alebo subjekty určené na takýto účel budú mať k dispozícii mechanizmy umožňujúce im účinnú kontrolu používania chránených zemepisných označení, a
- g) zemepisné označenia chránené v súlade s ustanoveniami tejto hlavy nebudú po celú dobu ochrany, ktorá je im poskytovaná v ich krajine pôvodu, považované za všeobecné alebo druhové označenie produktu, na ktorého označenie slúžia.

ČLÁNOK 208

Zavedené zemepisné označenia

1. Signatárske andské krajiny po skončení konania o námietkach a preskúmaní zemepisných označení Európskej únie uvedených v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení), ktoré strana EÚ zapísala do registra, poskytnú takým zemepisným označeniam ochranu v súlade s úrovňou ochrany stanovenej v tomto oddiele.
2. Strana EÚ po skončení konania o námietkach a preskúmaní zemepisných označení signatárskej andskej krajiny uvedených v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení), ktoré taká signatárska andská krajina zapísala do registra, poskytne týmto zemepisným označeniam ochranu v súlade s úrovňou ochrany stanovenej v tomto oddiele.

ČLÁNOK 209

Pridanie nových zemepisných označení

1. Zmluvné strany sa dohodli na možnosti pridať do dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení) nové zemepisné označenia, a to po skončení konania o námietkach a preskúmaní zemepisných označení podľa článku 208.
2. Zmluvná strana, ktorá chce pridať nové zemepisné označenia do svojho zoznamu v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení), predloží druhej zmluvnej strane žiadosť o také doplnenie v rámci Podvýboru pre duševné vlastníctvo.
3. Ochrana sa bude uplatňovať od dňa, v ktorý sa zašle predmetná žiadosť druhej zmluvnej strane. Táto výmena informácií sa vykonáva v rámci Podvýboru pre duševné vlastníctvo.

ČLÁNOK 210

Rozsah ochrany zemepisných označení

1. Zemepisným označeniam zmluvnej strany uvedeným v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení), ako aj zemepisným označeniam pridaným v súlade s článkom 209, bude druhá zmluvná strana poskytovať ochranu prinajmenšom pred:

- a) akýmkoľvek komerčným používaním takého chráneného zemepisného označenia:
 - i) pre rovnaké alebo podobné produkty, ktoré nezodpovedajú produktovej špecifikácii daného zemepisného označenia, alebo
 - ii) v rozsahu, v akom také používanie využíva povest' daného zemepisného označenia;
- b) akýmkoľvek iným nepovoleným používaním¹ iných zemepisných označení, ako sú tie, ktoré označujú vína, aromatizované vína a alkoholické nápoje, ktoré spôsobuje nebezpečenstvo zámieny, a to aj v prípadoch, keď sa spolu s názvom uvádzajú také označenia ako „štýl“, „typ“, „imitácia“ a iné podobné, ktoré pre spotrebiteľa vytvárajú nebezpečenstvo zámieny; bez toho, aby tým bolo dotknuté toto písmeno platí, že ak zmluvná strana zmení alebo doplní svoje právne predpisy s cieľom chrániť na vyššej úrovni, ako je ochrana stanovená v tejto dohode, iné zemepisné označenia ako tie, ktoré označujú vína, aromatizované vína a alkoholické nápoje, rozšíri túto ochranu na zemepisné označenia uvedené v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení);

¹ Pojem „nepovolené používanie“ môže zahŕňať akékoľvek zneužitie, imitáciu alebo evokáciu.

- c) v prípade zemepisných označení, ktoré sa používajú na označenie vín, aromatizovaných vín alebo alkoholických nápojov, každým zneužitím, imitáciou alebo evokáciou prinajmenšom pre výrobky tohto druhu, a to aj vtedy, ak sa uvádza skutočný pôvod produktu alebo, ak je chránený názov preložený alebo, ak sa uvádza spolu s takými výrazmi ako napríklad „štýl“, „typ“, „metóda“, „vyrábaný tak, ako v“, „imitácia“, „chuť“, „podobný“ alebo podobnými výrazmi;
- d) akýmkoľvek iným nepravdivým alebo zavádzajúcim označením, pokiaľ ide o miesto vzniku, pôvod, povahu alebo podstatné vlastnosti produktu uvedené na vnútornom alebo vonkajšom balení, reklamnom materiáli týkajúcom sa daného produktu, ktoré je spôsobilé vytvoriť nesprávny dojem o pôvode produktu, a
- e) akýmkoľvek iným postupom, ktorý môže viesť spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o skutočný pôvod produktu.

2. Ak zmluvná strana v súvislosti s rokovaniami s treťou stranou navrhne chrániť zemepisné označenie tejto tretej strany a daný názov je homonymný so zemepisným označením inej zmluvnej strany, táto iná zmluvná strana musí byť o tejto skutočnosti informovaná a umožní sa jej, aby vyjadrila svoje pripomienky ešte skôr, ako sa začne danému názvu poskytovať ochrana.

3. Ak sa zemepisnému označeniu prestane poskytovať ochrana v jeho krajine pôvodu, zmluvné strany sa o tejto skutočnosti navzájom informujú.

ČLÁNOK 211

Vzťah k ochranným známkam

1. Zmluvné strany zamietnu zápis ochrannej známky do registra alebo stanovia podmienky vyhlásenia ochrannej známky za neplatnú v situáciách uvedených v článku 210 ods. 1, pokiaľ ide o chránené zemepisné označenia pre rovnaké alebo podobné produkty, a to pod podmienkou, že prihláška ochrannej známky je podaná neskôr ako prihláška na ochranu zemepisného označenia na ich území.
2. Bez toho, aby tým boli dotknuté dôvody zamietnutia ochrany zemepisných označení stanovené vo vnútroštátnych právnych predpisoch zmluvnej strany platí, že žiadna zmluvná strana nemá povinnosť chrániť zemepisné označenie, ak vzhľadom na ochrannú známku s povest'ou alebo všeobecne známu ochrannú známku môže takáto ochrana spôsobiť zavádzanie spotrebiteľa, pokiaľ ide o skutočnú identitu produktu.

ČLÁNOK 212

Všeobecné pravidlá

1. Zmluvné strany si môžu v Podvýbore pre duševné vlastníctvo vymieňať ďalšie informácie o technických špecifikáciách výrobkov chránených zemepisnými označeniami uvedenými v dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení). Zmluvné strany môžu okrem toho uľahčovať výmenu informácií o kontrolných orgánoch na svojom území.
2. Žiadne z ustanovení tohto oddielu nezaväzuje zmluvnú stranu chrániť zemepisné označenie, ktoré nie je alebo prestalo byť chránené v jeho krajine pôvodu. Zmluvná strana, ktorá je pôvodným územím zemepisného označenia, informuje ostatné zmluvné strany o prípadoch, keď také zemepisné označenie prestane byť chránené v jeho krajine pôvodu.
3. Za produktovú špecifikáciu uvádzanú v tomto oddiele sa považuje produktová špecifikácia, ktorá bola schválená, vrátane jej akýchkoľvek zmien a doplnení, orgánmi tej zmluvnej strany, na území ktorej má daný produkt pôvod.

ČLÁNOK 213

Spolupráca a transparentnosť

1. V rámci Podvýboru pre duševné vlastníctvo môže zmluvná strana požadovať od druhej zmluvnej strany informácie o súlade výrobkov, ktoré majú zemepisné označenia chránené v súlade s týmto oddielom, s príslušnými produktovými špecifikáciami a jej úpravami ako aj informácie o kontaktných miestach pre uľahčenie kontroly, ak je to potrebné.
2. V súvislosti so zemepisnými označeniami druhej zmluvnej strany chránenými v súlade s týmto oddielom môže každá zmluvná strana zverejniť príslušné produktové špecifikácie alebo ich zhrnutie ako aj kontaktné miesta pre uľahčenie kontrol.

ČLÁNOK 214

Ustanoveniami tohto oddielu nie sú dotknuté práva, ktoré už zmluvné strany tejto dohody uznali tretím krajinám v dohodách o voľnom obchode.

ODDIEL 3

AUTORSKÉ PRÁVO A PRÁVA SÚVISIACE S AUTORSKÝM PRÁVOM

ČLÁNOK 215

Poskytnutá ochrana

1. Zmluvné strany poskytujú čo najúčinnnejšiu a najjednoduchšiu ochranu právam autorov v súvislosti s ich literárnymi a umeleckými dielami. Zmluvné strany tiež poskytujú ochranu právam výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových organizácií, pokiaľ ide o ich výkony, zvukové záznamy, resp. vysielanie.
2. Zmluvné strany budú dodržiavať existujúce práva a povinnosti vyplývajúce z Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel z 9. septembra 1866 (ďalej len „Bernský dohovor“), Rímskeho dohovoru o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových organizácií z 26. októbra 1961 (ďalej len „Rímsky dohovor“), Zmluvy Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o autorskom práve (ďalej len „zmluva WCT“) a Zmluvy Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o výkonoch a zvukových záznamoch (ďalej len „zmluva WPPT“), obe z 20. decembra 1996.

ČLÁNOK 216

Osobnostné práva

1. Autor má, nezávisle od majetkových autorských práv a aj v prípade prevodu takých práv, právo žiadať minimálne autorstvo k dielu a právo namietat' akékoľvek skreslenie, skomolenie alebo inú úpravu takého diela, resp. iný znehodnocujúci zásah vo vzťahu k tomuto dielu, ktoré by boli na ujmu jeho cti alebo povesti.
2. Práva udelené autorovi v súlade s odsekom 1 sú po jeho smrti zachované a to prinajmenšom do uplynutia majetkových práv, a môžu ich vykonávať osoby alebo inštitúcie, ktoré sú na to oprávnené na základe právnych predpisov tej krajiny, v ktorej sa požaduje ochrana.
3. Výkonný umelec má, nezávisle od hospodárskych práv výkonného umelca a aj v prípade prevodu takých práv, v súvislosti so svojimi živými zvukovými výkonmi alebo výkonmi zaznamenanými na zvukový záznam, právo žiadať, aby bol uvedený ako výkonný umelec svojho výkonu, okrem prípadov, keď neuvedenie tejto skutočnosti je vynútené spôsobom použitia výkonu, a namietat' akékoľvek skreslenie, skomolenie alebo inú úpravu takého jeho výkonu, ktoré by boli na ujmu jeho cti alebo povesti. Tento odsek sa uplatňuje bez toho, aby tým boli dotknuté iné osobnostné práva uznané vnútroštátnymi právnymi predpismi.

4. Prostriedky nápravy na účely ochrany práv udelených na základe tohto článku sa riadia právnymi predpismi tej zmluvnej strany, v ktorej sa požaduje ochrana.

5. Každá zmluvná strana môže stanoviť vyšší stupeň ochrany osobnostných práv, ako je stanovený na základe tohto článku.

ČLÁNOK 217

Organizácie kolektívnej správy

Zmluvné strany uznávajú význam organizácií kolektívnej správy autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom v záujme zabezpečenia účinnej správy práv, ktoré boli týmto organizáciám zverené, ako aj spravodlivého rozdelenia vybraných odmien primeraných používaniu diel, výkonov alebo zvukových záznamov, pričom je treba zohľadniť transparentnosť a dobré postupy pri správe v súlade s vnútroštátnymi predpismi každej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 218

Trvanie autorských práv

1. Práva autora literárneho alebo umeleckého diela v zmysle článku 2 Bernského dohovoru trvajú počas jeho života a po dobu 70 rokov po jeho smrti.
2. V prípade spoluautorského diela platí, že doba ochrany podľa odseku 1 začína plynúť od smrti posledného autora.
3. V prípade diel, ktorých autorom je anonym, resp. autor, ktorý dielo vytvoril pod pseudonymom, platí, že doba ochrany udelená touto dohodou uplynie 70 rokov po zverejnení diela v súlade s právnymi predpismi. Ak však pseudonym, ktorý autor prijal, nevyvoláva žiadnu pochybnosť o totožnosti autora, platí, že uplatňovaná doba ochrany sa riadi odsekom 1. Ak autor anonymného alebo pseudonymného diela odhalí svoju totožnosť počas uvedenej lehoty, platí, že uplatňovaná doba ochrany sa riadi odsekom 1. Od žiadnej zmluvnej strany sa nepožaduje ochrana anonymných alebo pseudonymných diel, v súvislosti s ktorými je rozumné predpokladať, že od smrti ich autora uplynulo 70 rokov.

4. Ak sa doba ochrany iného diela, ako je fotografické dielo, resp. dielo úžitkového umenia určuje na inom základe, než je život fyzickej osoby, platí, že taká doba nesmie byť kratšia ako 70 rokov od konca kalendárneho roka oprávneného uverejnenia, resp., ak nedošlo k takému oprávnenému uverejneniu v období minimálne 50 rokov od vytvorenia diela, 70 rokov od konca kalendárneho roka jeho vytvorenia.

5. Doba ochrany kinematografických, resp. audiovizuálnych diel je minimálne 70 rokov od zverejnenia diela, na ktoré dal autor súhlas, resp. ak sa tak nestane v období minimálne 50 rokov od vytvorenia takého diela, minimálne 70 rokov od vytvorenia takého diela. Zmluvná strana môže prípadne stanoviť, že doba ochrany kinematografických, resp. audiovizuálnych diel uplynie 70 rokov od smrti poslednej osoby určenej za autora na základe vnútroštátneho právneho poriadku.

ČLÁNOK 219:

Trvanie práv súvisiacich s autorským právom

1. Doba ochrany, ktorá sa bude na základe tejto dohody poskytovať výkonným umelcom, trvá minimálne 50 rokov a začína plynúť od konca roka, v ktorom bol výkon umelca zaznamenaný.

2. Doba ochrany, ktorá sa bude na základe tejto dohody poskytovať výrobcom zvukových záznamov, trvá minimálne 50 rokov a začína plynúť od konca roka, v ktorom bol zvukový záznam vydaný, resp. ak nedošlo k takému vydaniu v období 50 rokov od zaznamenania takého zvukového záznamu, minimálne 50 rokov od konca roka, v ktorom došlo k takému zaznamenaniu..
3. Doba ochrany poskytovanej vysielajúcim organizáciám trvá minimálne 50 rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa uskutočnilo dané vysielanie.

ČLÁNOK 220

Vysielanie a verejný prenos

1. Na účely tohto článku sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
 - „vysielanie“ je prenos zvukov alebo obrazov a zvukov alebo ich vyjadrenia bezdrôtovými prostriedkami na verejný príjem; za „vysielanie“ sa tiež považuje takýto prenos prostredníctvom satelitu; prenos zakódovaných signálov sa považuje za „vysielanie“, ak prostriedky odkódovania poskytuje verejnosti vysielajúca organizácia, resp. ak sa poskytujú s jej súhlasom, a

- „verejný prenos“ umeleckého výkonu alebo zvukového záznamu je prenos zvukov výkonu alebo zvukov či vyjadrení zvukov zaznamenaných na zvukovom zázname verejnosti akýmkoľvek inými prostriedkami ako vysielaním. Na účely odseku 3 platí, že „verejný prenos“ zahŕňa aj verejne počuteľnú reprodukciu zvukov či vyjadrení zvukov zaznamenaných na zvukovom zázname.

2. Výkonní umelci majú výhradné právo povoliť, pokiaľ ide o ich výkony:

- a) vysielanie a verejný prenos svojich nezaznamenaných výkonov, okrem prípadov, keď výkon je už vysielaným výkonom, a
- b) záznam svojich nezaznamenaných výkonov.

3. Výkonní umelci a výrobcovia zvukových záznamov majú právo na jednu primeranú odmenu za priame alebo nepriame použitie zvukových záznamov vydaných na komerčné účely vo vysielaní alebo v akomkoľvek verejnom prenose. Zmluvné strany stanovujú v svojich vnútroštátnych právnych predpisoch, že jednu primeranú odmenu bude od užívateľa požadovať výkonný umelec, resp. výrobca zvukového záznamu, príp. obaja. Ak neexistuje dohoda medzi výkonným umelcom a výrobcom zvukového záznamu, zmluvné strany môžu v svojich vnútroštátnych predpisoch stanoviť podmienky delenia jednej primeranej odmeny medzi výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov.

4. Každá zmluvná strana poskytne výkonným umelcom, vo vzťahu k ich zaznamenaným výkonom, výhradné právo povoliť alebo zakázať:

- a) priame alebo nepriame rozmnožovanie;
- b) rozširovanie prostredníctvom predaja alebo iného prevodu vlastníctva;
- c) prenájom originálu alebo jeho rozmnoženín verejnosti, a
- d) sprístupňovanie verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť má k nim prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom.

5. Zmluvná strana môže v prípadoch, keď výkonní umelci previedli právo na sprístupnenie alebo právo na prenájom, stanoviť, že výkonnému umelcovi zostáva zachované právo, ktorého sa nemožno vzdať, na prijatie primeranej odmeny, ktorej výber môže uskutočniť organizácia kolektívnej správy riadne na to oprávnená v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom takej zmluvnej strany.

6. Zmluvné strany môžu priznať výkonným umelcom audiovizuálnych diel právo, ktorého sa nemožno vzdať, na prijatie primeranej odmeny za vysielanie alebo akýkoľvek verejný prenos ich zaznamenaného výkonu, ktorej výber môže uskutočniť organizácia kolektívnej správy riadne na to oprávnená v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom.

7. Zmluvné strany môžu v svojom vnútroštátnom právnom poriadku stanoviť obmedzenia alebo výnimky z práv výkonných umelcov audiovizuálnych diel, a to v určitých osobitných prípadoch, ktoré nie sú v rozpore s bežným využitím výkonov a nezasahujú bezdôvodne do právom chránených záujmov výkonných umelcov.

8. Každá zmluvná strana poskytne vysielacím organizáciám výhradné právo povoliť alebo zakázať opakovaný prenos ich vysielania prinajmenšom bezdrôtovými prostriedkami.

ČLÁNOK 221

Ochrana technologických opatrení

Zmluvné strany budú dodržiavať ustanovenia článku 11 zmluvy WCT a článku 18 zmluvy WPPT.

ČLÁNOK 222

Ochrana informácií o správe práv

Zmluvné strany budú dodržiavať ustanovenia článku 12 zmluvy WCT a článku 19 zmluvy WPPT.

ČLÁNOK 223

Právo umelcov na ďalší predaj umeleckého diela

1. Bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia článku 14 ter ods. 2 Bernského dohovoru, každá zmluvná strana poskytne autorovi umeleckého diela a po jeho smrti jeho právnym nástupcom nescudziteľné právo a ktorého sa nemožno vzdať, na poplatky za poskytnutie práv, vychádzajúce z predajnej ceny získanej za každý ďalší predaj diela po prvom prevode diela autorom.
2. Právo uvedené v odseku 1 sa bude uplatňovať, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, na všetky úkony spojené s ďalším predajom na aukcii alebo prostredníctvom odborníkov na trh s umením, akými sú napr. aukčné siene, umelecké galérie a iní obchodníci s umeleckými dielami.

ODDIEL 4

DIZAJNY

ČLÁNOK 224

Medzinárodné dohody

Zmluvné strany vyvinú primerané úsilie, aby pristúpili k Ženevskému aktu Haagskej dohody o medzinárodnom zápise dizajnov, ktorý bol prijatý v Ženeve 2. júla 1999.

ČLÁNOK 225

Podmienky ochrany dizajnov¹

1. Zmluvné strany poskytnú ochranu nezávisle vytvoreným dizajnom, ktoré sú nové. V prípade, že to požadujú právne predpisy zmluvnej strany, musia mať tieto dizajny aj jedinečný charakter. Túto ochranu poskytne zápis do registra a majiteľom dizajnov z nej bude vyplývať výhradné právo v súlade s ustanoveniami tohto oddielu.

¹ Na účely tohto oddielu platí, že EÚ udeľuje tiež ochranu nezapísaným dizajnom, ak spĺňajú požiadavky „nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 o dizajnoch spoločenstva z 12. decembra 2001, naposledy zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 1891/2006 z 18. decembra 2006“.

2. Dizajn použitý v produkte alebo začlenený do produktu, ktorý predstavuje súčasť zloženého produktu, sa bude považovať za spôsobilý na ochranu podľa odseku 1 len vtedy, ak súčasť po začlenení do zloženého produktu¹ zostáva viditeľná počas bežného užívania² zloženého produktu a samotné viditeľné znaky súčasti samy osebe spĺňajú podmienky týkajúce sa spôsobilosti na ochranu.

ČLÁNOK 226

Práva udelené zápisom do registra

1. Majiteľ dizajnu zapísaného do registra bude mať výhradné právo prinajmenšom zabrániť, aby tretie strany bez jeho súhlasu zhotovovali, ponúkali na predaj, predávali, dovážali, vyvážali, skladovali taký produkt alebo používali predmety, na ktorých je zobrazený chránený dizajn alebo ktoré ho predstavujú, ak sa tieto činnosti vykonávajú na komerčné účely.
2. Majiteľ dizajnu zapísaného do registra bude mať tiež právo podať žalobu na akúkoľvek osobu, ktorá vyrába alebo uvádza na trh produkt, ktorého dizajn predstavuje len malé odlišnosti v porovnaní s chráneným dizajnom alebo ktorého vonkajšia úprava je taká istá ako vonkajšia úprava chráneného dizajnu.

¹ Na účely tohto oddielu pojem „zložený produkt“ znamená výrobok, ktorý sa skladá z viacerých častí, ktoré sa môžu nahradiť, pričom sa umožňuje rozobratie a opätovné zostavenie produktu.

² Na účely tohto oddielu „bežné užívanie“ je v tejto súvislosti užívanie konečným užívateľom; nezahŕňa údržbu, servis alebo opravy.

ČLÁNOK 227

Doba ochrany

Doba ochrany dizajnu je aspoň 10 rokov odo dňa podania prihlášky dizajnu. Zmluvné strany môžu v svojich vnútroštátnych právnych predpisoch stanoviť dlhšiu dobu ochrany.

ČLÁNOK 228

Výnimky

1. Zmluvné strany môžu zaviesť obmedzené výnimky z ochrany dizajnov, pod podmienkou, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využitím chránených dizajnov ani nebudú bezdôvodne zasahovať do právom chránených záujmov majiteľa chráneného dizajnu a že sa zohľadnia právom chránené záujmy tretích strán.
2. Ochrana dizajnu sa nevzťahuje na dizajny vytvorené iba z technických a funkčných dôvodov.

3. Právo na dizajn nespočíva v znakoch vonkajšej úpravy produktu, ktoré sa nevyhnutne musia reprodukovať v ich presnej forme a rozmeroch, aby sa umožnilo, že produkt, na ktorom je dizajn použitý alebo na ktorom je dizajn stelesnený, sa môže mechanicky spojiť s akýmkoľvek iným produktom, alebo sa môže umiestniť do akéhokoľvek iného produktu, okolo akéhokoľvek iného produktu alebo oproti akémukoľvek inému produktu tak, aby každý produkt mohol plniť svoju funkciu.
4. Z dizajnu, ktorý je v rozpore s verejným poriadkom alebo morálkou, nevyplývajú žiadne práva.

ČLÁNOK 229

Vzťah k autorskému právu

Predmetu ochrany práva k dizajnu je možné poskytnúť ochranu na základe právnych predpisov o autorskom práve, ak sú splnené podmienky pre takú ochranu. Rozsah a podmienky poskytnutia takej ochrany vrátane stupňa požadovanej novosti určí každá zmluvná strana.

ODDIEL 5

PATENTY

ČLÁNOK 230

1. Zmluvné strany budú dodržiavať ustanovenia článkov 2 až 9 Budapeštianskej zmluvy o medzinárodnom uznávaní úschovy mikroorganizmov na účely patentového konania, podpísanej v Budapešti 28. apríla 1977 a zmenenej a doplnenej 26. septembra 1980.
2. Európska únia vyvinie všetko primerané úsilie, aby dodržiavala Dohovor o patentovom práve, ktorý bol prijatý v Ženeve 1. júna 2000 (ďalej len „dohovor PLT“). Signatárske andské krajiny vyvinú všetko primerané úsilie o pristúpenie k dohovoru PLT.

3. Ak je uvádzanie farmaceutického alebo poľnohospodárskeho chemického produktu¹ na trh v zmluvnej strane podmienené získaním povolenia zo strany príslušných orgánov v týchto záležitostiach, taká zmluvná strana vyvinie čo najväčšie úsilie, aby urýchlene vybavila zodpovedajúcu žiadosť s cieľom predísť neprimeraným prietahom. Zmluvné strany budú spolupracovať a poskytovať si vzájomnú podporu v záujme dosiahnutia tohto cieľa.

4. Každá zmluvná strana môže v súvislosti s akýmkoľvek farmaceutickým produktom, na ktorý sa vzťahuje patent, zaviesť v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi mechanizmus kompenzácie majiteľa patentu za neprimerané skrátenie doby účinnosti patentu v dôsledku schválenia prvého uvedenia tohto produktu na trh v takej zmluvnej strane. Taký mechanizmus poskytne všetky výhradné patentové práva, s výhradou tých istých obmedzení a výnimiek, ktoré sa uplatňujú na pôvodný patent.

¹ Na účely tejto hlavy pojem „poľnohospodárske chemické produkty“ znamená, pokiaľ ide o EÚ, účinné látky a prípravky obsahujúce jednu alebo viac účinných látok, vo forme, v ktorej sa dodávajú používateľovi s cieľom:

- a) chrániť rastliny alebo rastlinné produkty proti všetkým škodlivým organizmom alebo zabránenie pôsobeniu takýchto organizmov, pokiaľ takéto látky alebo prípravky nie sú ďalej vymedzené inak;
- b) ovplyvňovať iné životné procesy rastlín ako je ich výživa (napr. regulátory rastu rastlín);
- c) chrániť rastlinné produkty, pokiaľ takéto látky alebo produkty nepodliehajú osobitným ustanoveniam Rady alebo Komisie o ochranných prostriedkoch;
- d) zničiť nežiaduce rastliny, alebo
- e) zničiť časti rastlín, kontrolovať alebo zabrániť nežiaducemu rastu rastlín.

ODDIEL 6

OCHRANA ÚDAJOV O URČITÝCH REGULOVANÝCH VÝROBKOCH

ČLÁNOK 231

1. Každá zmluvná strana ochraňuje nezverejnené údaje o skúškach a iné údaje týkajúce sa bezpečnosti a účinnosti farmaceutických produktov¹ a poľnohospodárskych chemických výrobkov, a to v súlade s článkom 39 dohody TRIPS a svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi.
2. V súlade s odsekom 1 a s výhradou odseku 4 platí, že ak zmluvná strana požaduje ako podmienku schválenia uvedenia na trh farmaceutických alebo poľnohospodárskych chemických výrobkov, ktoré obsahujú nové chemické látky, predloženie nezverejnených údajov o skúškach a iných údajov týkajúcich sa bezpečnosti a účinnosti, táto zmluvná strana udelí obdobie výlučnosti zvyčajne v trvaní päť rokov odo dňa schválenia uvedenia na trh v tejto zmluvnej strane pre farmaceutické produkty a 10 rokov pre poľnohospodárske chemické výrobky, pričom počas tohto obdobia nesmie na základe takých údajov tretia strana produkt obchodne využívať; to neplatí, ak tretia strana preukáže výslovný súhlas držiteľa chránených informácií alebo predloží svoje vlastné údaje o skúškach.

¹ V prípade Kolumbie a EÚ táto ochrana bude zahŕňať ochranu údajov o biologických a biotechnologických produktoch. V prípade Peru sa ochrana nezverejnených informácií o takých produktoch udelí na základe zverejnenia a praktík, ktoré su v rozpore s čestnými obchodnými praktikami, v súlade s článkom 39.2 dohody TRIPS, ak v tejto súvislosti neexistujú osobitné právne predpisy.

3. Na účely tohto článku platí, že „nová chemická látka“ je taká látka, ktorej používanie vo farmaceutických alebo chemických poľnohospodárskych produktoch ešte nebolo na území zmluvnej strany v súlade s jej vnútroštátnymi právnymi predpismi schválené. V súlade s tým zmluvné strany nemusia uplatňovať tento článok vo vzťahu k farmaceutickým produktom, ktoré obsahujú chemickú látku, ktorá už bola schválená na území danej zmluvnej strany.

4. Zmluvné strany môžu upraviť:

- a) výnimky z dôvodov verejného záujmu, situácie celoštátnej núdze alebo krajnej naliehavosti, ak je nutné umožniť tretím stranám prístup k týmto údajom, a
- b) skrátené postupy schvaľovania uvedenia na trh na ich území, vychádzajúc zo schválenia uvedenia na trh udelené druhou zmluvnou stranou. V takom prípade obdobie výlučného používania údajov predložených v súvislosti so získaním schválenia začne plynúť odo dňa prvého schválenia uvedenia na trh, z ktorého sa vychádza, ak sa schválenie udelí do šiestich mesiacov od podania kompletnej žiadosti.

5. Pokiaľ ide o poľnohospodárske chemické výrobky, zmluvné strany môžu zaviesť postupy umožňujúce odvolať sa alebo odkázať na nezverejnené informácie o bezpečnosti a účinnosti, ktoré sa vzťahujú na skúšky a štúdie týkajúce sa stavovcov. Počas doby ochrany osoba zainteresovaná na použití takých informácií musí v tej súvislosti poskytnúť kompenzáciu držiteľovi chránených informácií. Náklady na takú kompenzáciu sa určia spravodlivým, primeraným, transparentným a nediskriminačným spôsobom. Právo na takú kompenzáciu sa uplatňuje po dobu trvania ochrany nezverejnených informácií o bezpečnosti a účinnosti.

6. V súlade s ustanoveniami článku 197 ods. 5 platí, že ochrana poskytovaná podľa tohto článku nebráni zmluvnej strane prijať opatrenia, ktorými sa reaguje na zneužitie práv duševného vlastníctva alebo postupy, ktoré neprimerane obmedzujú obchod.

ODDIEL 7

ODRODY RASTLÍN

ČLÁNOK 232

Zmluvné strany spolupracujú pri podpore a zabezpečovaní ochrany odrôd rastlín založenej na Medzinárodnom dohovore o ochrane nových odrôd rastlín (ďalej len „dohovor UPOV“) po jeho revízii z 19. marca 1991 vrátane voliteľnej výnimky z práva pestovateľa uvedenej v článku 15 ods. 2 tohto dohovoru.

ODDIEL 8

NEKALÁ SÚŤAŽ

ČLÁNOK 233

1. Každá zmluvná strana poskytne účinnú ochranu pred nekalou súťažou v súlade s článkom 10 *bis* Parížskeho dohovoru. Na tento účel sa bude každý úkon vykonaný v súvislosti s priemyselným vlastníctvom v rámci obchodovania, ktorý je v rozpore s čestnými obchodnými praktikami, považovať za nekalý v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi každej zmluvnej strany.
2. V súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi každej zmluvnej strany platí, že tento článok sa môže uplatňovať bez toho, aby tým bola dotknutá ochrana udelená podľa tejto hlavy.

KAPITOLA 4

PRESADZOVANIE DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

ODDIEL 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 234

1. Bez toho, aby tým boli dotknuté práva a povinnosti vyplývajúce z dohody TRIPS a najmä z jej časti III, platí, že každá zmluvná strana stanoví opatrenia, postupy a prostriedky nápravy uvedené v tejto kapitole, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie presadzovania práv duševného vlastníctva v zmysle ich vymedzenia v článku 196 ods. 5 písm. a) až i).
2. Ustanovenia podľa tejto kapitoly zahŕňajú opatrenia, postupy a prostriedky nápravy, ktoré sú rýchle, účinné a primerané a odrádzajú od ďalšieho porušovania a sú uplatňované takým spôsobom, aby sa zabránilo vytváraniu prekážok legitímneho obchodu a aby sa zabezpečila ochrana pred ich zneužitím.

3. Postupy týkajúce sa presadzovania práv duševného vlastníctva budú spravodlivé a primerané a nebudú zbytočne zložité alebo nákladné, nebudú obsahovať neprimerané lehoty a nebudú mať za následok bezdôvodné zdržania.

4. Táto kapitola nestanovuje pre zmluvné strany žiadnu povinnosť zaviesť súdny systém na účely presadzovania práv duševného vlastníctva, ktorý by bol odlišný od súdneho systému na účely presadzovania práva vo všeobecnosti, ani žiadnu povinnosť v súvislosti s rozdelením zdrojov na účely presadzovania práv duševného vlastníctva a presadzovania práva vo všeobecnosti.

ODDIEL 2

OBČIANSKOPRÁVNE A ADMINISTRATÍVNOPRÁVNE PROSTRIEDKY NÁPRAVY A POSTUPY

ČLÁNOK 235

Články 237, 239 a 240 sa uplatňujú na úkony vykonávané v komerčnom rozsahu, a ak to umožňuje vnútroštátny právny poriadok zmluvných strán, zmluvné strany môžu uplatňovať opatrenia stanovené v týchto článkoch aj na iné úkony.

ČLÁNOK 236

Oprávnění žiadatelia

Každá zmluvná strana uzná za osoby oprávnené žiadať uplatňovanie opatrení, začatie postupov a uplatňovanie prostriedkov nápravy uvedených v tomto oddiele a v časti III dohody TRIPS:

- a) nositeľov práv duševného vlastníctva v súlade s jej uplatniteľným právom;
- b) všetky ďalšie osoby, ktoré majú povolenie na výkon takých práv, najmä držiteľia výhradných licencií a ostatných licencií, a to v rozsahu, v akom to povoľuje uplatniteľné právo a v súlade s ním;
- c) orgány kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sa zvyčajne považujú za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, a to v rozsahu, v akom to povoľuje uplatniteľné právo a v súlade s ním, a
- d) organizácie ochrany profesijných záujmov, ktoré sa zvyčajne považujú za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, a to v rozsahu, v akom to povoľuje uplatniteľné právo a v súlade s ním.

ČLÁNOK 237

Dôkazy

Každá zmluvná strana prijme nevyhnutné opatrenia, ktoré v prípade porušenia práva duševného vlastníctva spáchaného v komerčnom rozsahu umožnia, aby jej príslušné súdne orgány nariadili druhej strane sporu oznámiť, ak je to vhodné a na žiadosť strany sporu, príslušné bankové, finančné alebo obchodné dokumenty pod jej kontrolou, s výhradou ochrany dôverných informácií.

Opatrenia na účely zabezpečenia dôkazov

Každá zmluvná strana stanoví, že už v čase pred začatím konania vo veci samej ako aj po začatí takého konania, príslušné súdne orgány môžu na základe žiadosti osoby, ktorá predložila primerane dostupné dôkazy na podporu svojho tvrdenia, že bolo porušené jej právo duševného vlastníctva, resp. že k porušeniu tohto práva má dôjsť, nariadiť okamžité, účinné a primerané predbežné opatrenia na účely zabezpečenia relevantných dôkazov v súvislosti s údajným porušením, s výhradou ochrany dôverných informácií. Súčasťou takýchto opatrení môže byť okrem iného podrobný opis, s odobratím vzorky alebo bez, alebo, ak to povoľujú vnútroštátne právne predpisy, fyzické zabavenie tovaru údajne porušujúceho práva a, vo vhodných prípadoch, materiálov a prostriedkov použitých na výrobu a/alebo distribúciu takéhoto tovaru a súvisiacich dokumentov. Tieto opatrenia sa prijímú v prípade nutnosti bez toho, aby bola vypočítaná druhá strana, najmä ak je pravdepodobné, že akékoľvek oneskorenie spôsobí nenapraviteľnú škodu nositeľovi práva, resp. ak hrozí preukázateľné nebezpečenstvo zničenia dôkazov.

ČLÁNOK 239

Právo na informácie

1. Každá zmluvná strana stanoví, že v súvislosti s konaniami týkajúcimi sa porušovania práva duševného vlastníctva a na základe odôvodnenej a primeranej žiadosti navrhovateľa môžu príslušné súdne orgány nariadiť, aby informácie o pôvode a distribučných sieťach tovaru alebo služieb, ktorými sa porušuje právo duševného vlastníctva, poskytla porušujúca osoba a/alebo akákoľvek iná osoba:

- a) v držbe ktorej bol nájdený porušujúci tovar v komerčnom rozsahu;
- b) u ktorej sa zistilo, že používa porušujúce služby v komerčnom rozsahu;
- c) u ktorej sa zistilo, že poskytuje v komerčnom rozsahu služby používané pri činnostiach, ktorými dochádza k porušovaniu, alebo
- d) ktorú uviedla osoba uvedená v písmenách a), b) alebo c) ako osobu zapojenú do výroby, zhotovovania alebo distribúcie predmetného tovaru alebo poskytovania predmetných služieb.

2. Medzi informácie uvedené v odseku 1 budú podľa potreby patriť:

- a) mená a adresy výrobcov, zhotoviteľov, distribútorov, dodávateľov a iných predchádzajúcich držiteľov tovaru a služieb, ako aj predpokladaných veľkoobchodníkov a maloobchodníkov;

- b) informácie o vyrobených, zhotovených, dodaných, prijatých alebo objednaných množstvách, ako aj o cene prijatej za predmetný tovar alebo služby.
3. Odseky 1 a 2 sa budú uplatňovať bez toho, aby tým boli dotknuté iné zákonné ustanovenia, ktoré:
- a) udeľujú nositeľom práv právo na získanie úplnejších informácií;
 - b) upravujú používanie informácií oznámených v súlade s týmto článkom v občianskom a trestnom konaní;
 - c) upravujú zodpovednosť za zneužitie práva na informácie;
 - d) poskytujú možnosť odmietnuť poskytnutie informácií, ktoré by nútili osobu uvedenú v odseku 1 priznať svoju účasť alebo účasť svojich blízkych príbuzných na porušovaní práva duševného vlastníctva, alebo
 - e) upravujú ochranu dôvernosti informačných zdrojov alebo spracovávanie osobných údajov.

ČLÁNOK 240

Predbežné a preventívne opatrenia

1. V súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi stanoví každá zmluvná strana, že jej súdne orgány môžu na žiadosť žiadateľa vydať predbežný príkaz proti ktorejkoľvek strane sporu, ktorého cieľom je zabrániť akémukoľvek hroziacemu porušeniu práva duševného vlastníctva, alebo, predbežne a prípadne s možnosťou opakovanej platby pokuty, ak to stanovuje vnútroštátny právny poriadok, zakázať pokračovanie v údajnom porušovaní tohto práva, resp. podmieniť takéto pokračovanie zložením záruk určených na zabezpečenie odškodnenia nositeľa práv.
2. Predbežný príkaz sa môže tiež vydať s cieľom zabaviť alebo stiahnuť z trhu tovar, v prípade ktorého existuje podozrenie z porušovania práva duševného vlastníctva, v záujme zabránenia vstupu takého tovaru do obchodnej siete alebo jeho pohybu v nej.

ČLÁNOK 241

Nápravné opatrenia

1. Každá zmluvná strana prijme nevyhnutné opatrenia, ktorými sa ustanoví, že jej príslušné súdne orgány môžu nariadiť, na žiadosť žiadateľa a bez toho, aby tým bola dotknutá akákoľvek náhrada škody, ktorá vznikla nositeľovi práv z dôvodu porušenia, a bez odškodnenia akéhokoľvek druhu pre porušujúcu osobu, stiahnutie, definitívne odstránenie z obchodnej siete alebo zničenie tovaru, ktorý podľa rozhodnutia týchto súdnych orgánov porušuje práva duševného vlastníctva. Ak je to vhodné, príslušné súdne orgány môžu tiež nariadiť zničenie materiálov a prostriedkov, ktoré sa v prvom rade používali na tvorbu alebo výrobu tohto tovaru.
2. Súdne orgány nariaďa, že opatrenia podľa odseku 1 sa vykonajú na náklady porušujúcej osoby, pokiaľ nie je na základe uvedenia osobitných dôvodov stanovené inak.

ČLÁNOK 242

Súdne príkazy

Bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia článku 44 ods. 2 dohody TRIPS platí, že každá zmluvná strana stanoví, že v prípade vynesenia súdneho rozhodnutia potvrdzujúceho porušenie práva duševného vlastníctva, môžu súdne orgány vydať súdny príkaz, ktorým sa porušujúcej osobe zakáže pokračovať v porušovaní. Ak tak stanovuje vnútroštátny právny poriadok zmluvnej strany, konanie v rozpore so súdnymi príkazom bude v prípade potreby podliehať opakovanej platbe pokuty, aby sa zabezpečilo dodržiavanie súdneho príkazu¹.

ČLÁNOK 243

Alternatívne opatrenia

Každá zmluvná strana môže v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi stanoviť, že vo vhodných prípadoch a na žiadosť osoby podliehajúcej opatreniam stanoveným v článku 241 a/alebo článku 242, môžu príslušné súdne orgány nariadiť peňažné odškodnenie pre poškodenú stranu namiesto uplatnenia opatrení stanovených v článku 241 a/alebo článku 242, ak taká osoba nekonala úmyselne ani z nedbanlivosti, vykonanie predmetných opatrení by takej osobe spôsobilo neprimeranú ujmu a ak sa peňažné odškodnenie pre poškodenú stranu zdá byť dostatočne uspokojivé.

¹ Zmluvné strany zabezpečia, aby sa opatrenia uvedené v tomto odseku mohli uplatňovať aj na tých, ktorých služby boli použité na porušenie práv duševného vlastníctva, a to v rozsahu ich účasti na takom porušení.

ČLÁNOK 244

Náhrada škody

1. Každá zmluvná strana stanoví, že pri určení náhrady škody jej súdne orgány:
 - a) zohľadnia všetky vhodné aspekty, ako napr. negatívne hospodárske dôsledky vrátane straty na zisku, ktorú poškodená strana utrpela, akýkoľvek neoprávnený zisk dosiahnutý porušujúcou osobou, a vo vhodných prípadoch aj iné ako hospodárske faktory, ako napr. morálnu ujmu spôsobenú nositeľovi práva porušením, alebo
 - b) ako alternatívu k písm. a) môžu vo vhodných prípadoch stanoviť náhradu škody ako jednorazovú sumu na základe takých prvkov, ako je prinajmenšom suma poplatkov za poskytnutie práv alebo poplatkov, ktoré by sa museli zaplatiť, ak by porušujúca osoba požiadala o povolenie vykonávať predmetné právo duševného vlastníctva.
2. V prípadoch, keď porušujúca osoba nevedela, resp. nemala dostatočné dôvody vedieť, že sa podieľa na porušovaní, zmluvné strany môžu stanoviť, že súdne orgány môžu nariadiť zhabanie ziskov alebo zaplatenie náhrady škody, ktorá sa môže stanoviť vopred.

ČLÁNOK 245

Trovy konania

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby, ak je to spravodlivé, resp. ak sú na to iné dôvody, boli zodpovedajúce a primerané trovy konania a iné výdavky vrátane nákladov na právne zastupovanie, ktoré vznikli strane, ktorá bola v spore úspešná, v zásade uhradené stranou, ktorá v spore nebola úspešná, a to v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

ČLÁNOK 246

Uverejňovanie súdnych rozhodnutí

Každá zmluvná strana prijme nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie, aby v rámci súdnych konaní vo veci porušenia práva duševného vlastníctva súdne orgány mohli nariadiť na žiadosť žiadateľa a na náklady porušujúcej osoby primerané opatrenia na zverejnenie informácií týkajúcich sa rozhodnutia vrátane jeho uverejnenia v celom rozsahu alebo čiastočne. Zmluvné strany môžu stanoviť ďalšie dodatočné opatrenia týkajúce sa zverejňovania, ktoré sú primerané daným okolnostiam, vrátane inzercie na prominentnom mieste.

ČLÁNOK 247

Predpokladaný autor alebo nositeľ práv

Na účely uplatňovania opatrení, postupov a prostriedkov nápravy stanovených v tejto dohode vo vzťahu k presadzovaniu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, platí, že:

- a) pokiaľ ide o autora literárneho alebo umeleckého diela, v prípade, že neexistuje dôkaz o opak, bude postačovať, že jeho meno či názov je uvedený na diele obvyklým spôsobom, na to, aby bol považovaný za nositeľa práv a z tohto dôvodu oprávnený na podanie návrhu na začatie konania vo veci porušenia práv duševného vlastníctva. Ustanovenie tohto písmena sa uplatňuje aj vtedy, ak také meno alebo názov je pseudonym, pričom tento pseudonym prijatý autorom nevyvoláva žiadne pochybnosti o totožnosti autora;
- b) ustanovenie písmena a) sa uplatňuje *mutatis mutandis* na nositeľov práv súvisiacich s autorským právom, pokiaľ ide o ich predmet ochrany.

ČLÁNOK 248

Administratívne postupy

V rozsahu, v akom je možné nariadiť akúkoľvek občianskoprávnu nápravu, ktorá je výsledkom správnych konaní vo veci samej, platí, že takéto konania musia byť v súlade so zásadami, ktoré vo svojej podstate zodpovedajú zásadám stanoveným v príslušných ustanoveniach tohto oddielu.

Opatrenia na hraniciach

1. Každá zmluvná strana prijme, ak nie je ustanovené v tomto článku inak, postupy¹, ktoré umožnia nositeľovi práva, ktorý má opodstatnený dôvod domnievať sa, že môže dôjsť k vývozu, dovozu alebo tranzitu tovaru porušujúceho autorské právo alebo právo vyplývajúce z ochrannej známky², aby sa písomne obrátil na príslušné orgány a domáhal sa, aby colné orgány pozastavili prepustenie takého tovaru do voľného obehu, resp. aby takýto tovar zadržali. Zmluvné strany vyhodnotia uplatňovanie týchto opatrení v súvislosti s tovarom, v prípade ktorého je podozrenie z porušovania zemepisného označenia.

¹ Zmluvné strany rozumejú, že takto nie je nutné postupovať pri dovoze tovaru, ktorý umiestnil na trh v inej krajine nositeľ práva, resp. ktorý tam bol umiestnený s jeho súhlasom.

² Na účely tohto ustanovenia platí, že „tovar porušujúci autorské právo, resp. právo vyplývajúce z ochrannej známky“ je:

- a) „falšovaný tovar“, konkrétne:
 - i) tovar vrátane balenia, nesúci bez povolenia ochrannú známku totožnú s ochrannou známkou riadne zapísanou v registri, pokiaľ ide o rovnaký druh tovaru, alebo ktorú nie je možné rozlíšiť v jej podstatných aspektoch od takej ochrannej známky, a ktorý tak porušuje práva nositeľa ochrannej známky;
 - ii) akýkoľvek symbol ochrannej známky (logo, etiketa, nálepka, brožúra, návod na použitie alebo záručný doklad), a to aj keď sa uvádza samostatne, za rovnakých podmienok ako tovar uvedený v predošlom bode i);
 - iii) obalové materiály nesúce ochrannú známku falšovaného tovaru, uvádzané samostatne, za rovnakých podmienok ako tovar uvedený v predošlom bode i);
- b) „pirátsky tovar“, konkrétne tovar, ktorý je kópiou alebo obsahuje kópie vyrobené bez súhlasu nositeľa autorského práva alebo súvisiaceho práva alebo práva k dizajnu, alebo bez súhlasu osoby náležite oprávnenej nositeľom autorského práva alebo súvisiaceho práva alebo práva k dizajnu v krajine výroby, bez ohľadu na to, či je alebo nie je zapísané do registra podľa vnútroštátneho právneho poriadku.

2. Každá zmluvná strana stanoví, že ak colné orgány v rámci svojej činnosti dospejú k dostatočným dôvodom domnievať sa, že tovar porušuje autorské právo alebo právo vyplývajúce z ochrannej známky, môžu tieto orgány z úradnej povinnosti pozastaviť prepustenie tovaru alebo ho zadržať, aby sa nositeľovi práva umožnilo podať v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom každej zmluvnej strany návrh na začatie súdneho alebo správneho konania podľa odseku 1.
3. Všetky práva a povinnosti stanovené v časti III oddiele 4 dohody TRIPS týkajúce sa dovozcu sa vzťahujú aj na vývozcu, resp. na príjemcu tovaru.

ODDIEL 3

ZODPOVEDNOSŤ POSKYTOVATEĽOV SPROSTREDKOVATEĽSKÝCH SLUŽIEB

ČLÁNOK 250

Využívanie služieb sprostredkovateľov

Zmluvné strany uznávajú, že tretie strany môžu na porušovanie práv využívať služby sprostredkovateľov. V záujme zabezpečenia voľného pohybu informačných služieb a súčasne v záujme presadzovania autorského práva a súvisiacich práv v digitálnom prostredí prijme každá zmluvná strana opatrenia stanovené v tomto oddiele pre sprostredkujúcich poskytovateľov služieb, ak nie sú žiadnym spôsobom spojené s prenášanou informáciou.

ČLÁNOK 251

Zodpovednosť sprostredkujúcich poskytovateľov služieb: „mere conduit“ (iba prenos)

1. Ak poskytovaná služba pozostáva z prenosu informácií, ktoré sú poskytované príjemcom tejto služby, prostredníctvom komunikačnej siete alebo z poskytnutia prístupu do komunikačnej siete, každá zmluvná strana musí zabezpečiť, aby poskytovateľ služby nebol zodpovedný za prenášané informácie za predpokladu, že taký poskytovateľ:

- a) nezačína prenos;
- b) nevyberá príjemcu prenosu, a
- c) nevyberá alebo neupravuje informácie obsiahnuté v prenose.

2. Prenos informácií a poskytnutie prístupu, ktoré sú uvedené v odseku 1, zahŕňajú automatické, dočasné a prechodné uloženie prenášaných informácií, pokiaľ k takémuto uloženiu dochádza výlučne v záujme vykonania prenosu v komunikačnej sieti a za predpokladu, že sa informácie neukladajú na dlhšie, ako je primerane nutné na prenos.

3. Tento oddiel nemá vplyv na možnosť súdu alebo správneho orgánu požiadať poskytovateľa služieb, aby ukončil porušovanie alebo mu predišiel, v súlade s právnym systémom danej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 252

Zodpovednosť poskytovateľov sprostredkovateľských služieb: „caching“ (ukladanie informácií do vyrovnávacej pamäte)

1. Ak poskytovaná služba pozostáva z prenosu informácií, ktoré sú poskytované príjemcom tejto služby, prostredníctvom komunikačnej siete, každá zmluvná strana musí zabezpečiť, aby poskytovateľ služby nebol zodpovedný za automatické, dočasné a prechodné uloženie týchto informácií, ktoré sa vykonáva výlučne v záujme zefektívnenia ďalšieho prenosu informácií k ďalším príjemcom služby na ich žiadosť, za predpokladu, že taký poskytovateľ:

- a) neupravuje informácie;
- b) dodržiava podmienky prístupu k informáciám;
- c) dodržiava pravidlá týkajúce sa aktualizácie informácií, ktoré sú špecifikované spôsobom všeobecne uznávaným a používaným v odvetví;

- d) nezasahuje do zákonom povoleného používania technológie, ktorá je všeobecne uznávaná a používaná v tomto odvetví, s cieľom získať údaje o používaní informácií, a
- e) koná promptne, aby odstránil alebo zamedzil prístup k informáciám, ktoré uložil, po tom, ako sa dozvie skutočnosť, že informácie boli na pôvodnom zdroji prenosu odstránené zo siete, alebo k nim bol zamedzený prístup, alebo že súd alebo správny orgán nariadili ich odstránenie alebo zamedzenie prístupu k nim.

2. Tento oddiel nemá vplyv na možnosť súdu alebo správneho orgánu požiadať poskytovateľa služieb, aby ukončil porušovanie alebo mu predišiel, v súlade s právnym systémom danej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 253

Zodpovednosť poskytovateľov sprostredkovateľských služieb: „hosting“
(ukladanie informácií na hostiteľskom serveri)

1. Ak poskytovaná služba pozostáva z uloženia informácií, ktoré poskytuje príjemca tejto služby, každá zmluvná strana musí zabezpečiť, aby poskytovateľ služieb nebol zodpovedný za informácie uložené na žiadosť príjemcu služby, za predpokladu, že taký poskytovateľ:
 - a) nevie o nezákonnej činnosti alebo informáciách a čo sa týka nárokov na náhradu škody, nie je si vedomý skutočností alebo okolností, z ktorých by bolo zrejmé, že ide o nezákonnú činnosť alebo informácie, alebo

b) po zistení alebo uvedomení si týchto skutočností, koná promptne, aby odstránil alebo znemožnil prístup k informáciám.

2. Odsek 1 sa neuplatní, ak príjemca služby koná na základe právomoci od poskytovateľa alebo pod jeho vedením.

3. Tento oddiel nemá vplyv na možnosť súdu alebo správneho orgánu, požiadať poskytovateľa služieb, v súlade s právnym systémom danej zmluvnej strany, aby ukončil alebo predchádzal porušovaniu predpisov, a nemá vplyv ani na možnosť zmluvnej strany, aby stanovila postupy, ktorými by sa upravovalo odstránenie alebo znemožnenie prístupu k informáciám.

ČLÁNOK 254

Žiadna všeobecná povinnosť monitorovať

1. Zmluvná strana neuloží poskytovateľom služieb všeobecnú povinnosť pri poskytovaní služieb, na ktoré sa vzťahujú články 251, 252 a 253, aby monitorovali informácie, ktoré prenášajú alebo ktoré uložili, ani všeobecnú povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by naznačovali, že ide o nezákonnú činnosť.

2. Zmluvné strany môžu stanoviť pre poskytovateľov služieb povinnosť promptne informovať zodpovedné orgány verejnej správy o údajných nezákonných činnostiach alebo informáciách, ktoré im poskytujú príjemcovia ich služieb, alebo zodpovedným orgánom na ich žiadosť poskytnúť informácie umožňujúce identifikáciu príjemcov ich služby, s ktorými uzavreli dohody o ukladaní údajov.

KAPITOLA 5

TRANSFER TECHNOLOGIÍ

Článok 255

1. Zmluvné strany sa dohodli na výmene skúseností a informácií o svojich vnútroštátnych a medzinárodných postupoch a politikách, ktoré majú vplyv na transfer technológií¹. Taká výmena bude zahŕňať najmä opatrenia na uľahčenie toku informácií, obchodné partnerstvá, udeľovanie licencií a zadávanie zákaziek subdodávateľom na dobrovoľnom základe. Osobitná pozornosť sa bude venovať podmienkam nutným na vytvorenie primerane spôsobilého prostredia na podporu trvalých vzťahov medzi vedeckými komunitami zmluvných strán, zintenzívnenie činností na podporu prepojenia, inovácií a transferu technológií medzi zmluvnými stranami vrátane takých otázok ako sú príslušný právny rámec a rozvoj ľudského kapitálu.

¹ Na účely väčšej jasnosti je potrebné uviesť, že transfer technológií zahŕňa prístup k technológiám a ich používanie, ako aj proces vzniku technológií.

2. Zmluvné strany budú uľahčovať a podporovať činnosti v oblasti výskumu, inovácií, technologického rozvoja, transferu a šírenia technológií medzi sebou, zamerané okrem iného na podniky, vládne subjekty, univerzity, výskumné a technologické centrá. Zmluvné strany budú podporovať budovanie kapacít, výmenu a odbornú prípravu pracovníkov v tejto oblasti, a to v rozsahu, ktorý zodpovedá ich možnostiam.

3. Zmluvné strany budú podporovať mechanizmy účasti subjektov a odborníkov pôsobiacich v ich systémoch v oblasti vedy, technológií a inovácií na projektoch a sieťach spoločného výskumu, vývoja a inovácií, a to so zámerom posilniť svoje kapacity v oblasti vedy, technológií a inovácií. Tieto mechanizmy môžu zahŕňať:

- a) činnosti v oblasti spoločného výskumu, inovácií a technologického vývoja, ako aj vzdelávacie projekty;
- b) návštevy a výmeny vedcov, výskumníkov, stážistov a technických odborníkov;
- c) spoločnú organizáciu vedeckých seminárov, konferencií, sympózií a workshopov, ako aj účasť odborníkov na týchto činnostiach;
- d) siete spoločného výskumu, vývoja a inovácií;
- e) výmenu a spoločné používanie vybavenia a materiálov;

f) podpora vyhodnocovania spoločnej činnosti a šírenie jej výsledkov, a

g) akúkoľvek inú činnosť, ktorú si zmluvné strany dohodli.

4. Zmluvné strany by mali zvážiť zavedenie mechanizmov výmeny informácií o výskumných, vývojových a inovačných projektoch financovaných z verejných zdrojov.

5. Strana EÚ bude uľahčovať a podporovať používanie stimulov udeľovaných inštitúciám a podnikom na jej území na účel transferu technológií na inštitúcie a podniky zo signatárskych andských krajín, aby sa im umožnilo vytvoriť životaschopnú technologickú základňu.

6. Každá zmluvná strana sa bude čo najviac usilovať o vyhodnotenie možností, ako uľahčiť vstup na jej územie a opustenie jej územia pre údaje a vybavenie, ktoré súvisia s činnosťami, resp. sa pri nich používajú, v oblasti výskumu, inovácií a technologického vývoja, ktoré zmluvné strany uskutočňujú na základe ustanovení tohto článku, v súlade s právnymi a regulačnými ustanoveniami uplatniteľnými na území danej zmluvnej strany vrátane režimov týkajúcich sa kontroly vývozu výrobkov s dvojakým použitím a súvisiacich právnych predpisov.

KAPITOLA 6

SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK 256

1. Zmluvné strany sa dohodli, že budú spolupracovať s cieľom podporovať vykonávanie záväzkov a povinností podľa tejto hlavy.
2. V súlade s ustanoveniami hlavy XIII (Technická pomoc a budovanie obchodných kapacít) platí, že oblasti spolupráce zahŕňajú, okrem iných, tieto činnosti:
 - a) výmenu informácií o právnom rámci týkajúcom sa práv duševného vlastníctva a o príslušných pravidlách ochrany a presadzovania, ako aj výmenu skúseností medzi stranou EÚ a každou signatárskou andskou krajinou, pokiaľ ide o pokrok v oblasti tvorby a prijímania právnych predpisov;
 - b) výmenu skúseností medzi stranou EÚ a každou signatárskou andskou krajinou o presadzovaní práv duševného vlastníctva;
 - c) budovanie kapacít, výmenu a odbornú prípravu pracovníkov;
 - d) podporu a šírenie informácií o právach duševného vlastníctva aj medzi podnikateľskými kruhmi a občianskou spoločnosťou, ako aj verejnú osvetu medzi spotrebiteľmi a nositeľmi práv;

- e) posilňovanie inštitucionálnej spolupráce, napríklad medzi orgánmi zodpovednými za oblasť duševného vlastníctva, a
- f) aktívnu podporu informovanosti a vzdelávania všeobecnej verejnosti o politikách v oblasti práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 257

Podvýbor pre duševné vlastníctvo

1. Zmluvné strany týmto zriaďujú Podvýbor pre duševné vlastníctvo, ktorý bude monitorovať vykonávanie ustanovení tejto hlavy. Podvýbor sa bude schádzať najmenej raz za rok, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak. Tieto stretnutia sa môžu uskutočniť pomocou akýchkoľvek dohodnutých prostriedkov.
2. Podvýbor pre duševné vlastníctvo bude prijímať svoje rozhodnutia konsenzom. Tento podvýbor môže prijať svoj rokovací poriadok. Podvýbor pre duševné vlastníctvo bude zodpovedný za posudzovanie informácií uvedených v článku 209 a za predkladanie návrhov úprav dodatku 1 k prílohe XIII (Zoznamy zemepisných označení), pokiaľ ide o zemepisné označenia, Výboru pre obchod.

HLAVA VIII

HOSPODÁRSKA SÚŤAŽ

ČLÁNOK 258

Vymedzenia pojmov

1. Na účely tejto hlavy sa použijú tieto vymedzenia pojmov:
 - „právne predpisy o hospodárskej súťaži” sú:
 - a) v prípade strany EÚ článku 101, 102 a 106 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie ES o fúziách) a ich vykonávacie predpisy a zmeny a doplnenia;
 - (b) v prípade Kolumbie a Peru primerane:
 - i) vnútroštátne právne predpisy súvisiace s hospodárskou súťažou prijaté alebo zachovávané v súlade s článkom 260, ich vykonávacie právne predpisy a zmeny a doplnenia, a/alebo

- ii) právne predpisy Andského spoločenstva platné v Kolumbii a Peru a ich vykonávacie predpisy a zmeny a doplnenia;

– „orgán na ochranu hospodárskej súťaže“ a „orgány na ochranu hospodárskej súťaže“ sú:

- a) v prípade strany EÚ Európska komisia, a
- b) v prípade Kolumbie a Peru ich príslušné vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže.

2. Žiadne z ustanovení tohto článku sa nedotýka právomocí, ktoré zmluvné strany previedli na svoje regionálne a vnútroštátne orgány na účely účinného a súdržného vykonávania právnych predpisov o hospodárskej súťaži.

ČLÁNOK 259

Ciele a zásady

1. Uznávajúc význam voľnej hospodárskej súťaže a skutočnosť, že postupy narúšajúce hospodársku súťaž majú potenciál deformovať riadne fungovanie trhov, vplývať na hospodársky a sociálny rozvoj, hospodársku efektívnosť a blahobyť spotrebiteľov, ako aj oslabovať výhody vznikajúce z vykonávania tejto dohody, zmluvné strany budú uplatňovať svoje príslušné politiky a právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže.

2. Zmluvné strany sa dohodli, že ďalej uvedené postupy nie sú v súlade s touto dohodou, a to v rozsahu, v akom tieto postupy môžu ovplyvňovať obchod a investície medzi zmluvnými stranami:

- a) akákoľvek dohoda, rozhodnutie, odporúčanie alebo zosúladený postup, ktorých účelom je brániť hospodárskej súťaži, obmedzovať alebo narúšať ju, alebo ktoré vedú k takému bráneniu hospodárskej súťaži, jej obmedzovaniu alebo narúšaniu v zmysle ich príslušných vnútroštátnych právnych predpisov;
- b) zneužitie dominantného postavenia v zmysle ich príslušných právnych predpisov o hospodárskej súťaži, a
- c) koncentrácie spoločností, ktoré v zmysle ich právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže významne bránia účinnej hospodárskej súťaži, najmä v dôsledku vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia.

3. Zmluvné strany uznávajú význam spolupráce a koordinácie medzi ich príslušnými orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže na účely podpory účinnej politiky hospodárskej súťaže a presadzovania práva vrátane oznámení podľa článku 262, konzultácií, výmeny informácií, technickej pomoci a podpory hospodárskej súťaže.

4. Zmluvné strany budú podporovať a presadzovať opatrenia na posilnenie hospodárskej súťaže v svojich príslušných jurisdikciách v súlade s cieľmi tejto dohody.

ČLÁNOK 260

Právne predpisy, orgány a politiky v oblasti hospodárskej súťaže

1. Každá zmluvná strana bude zachovávať právne predpisy o hospodárskej súťaži vzťahujúce sa na postupy uvedené v článku 259 ods. 2 a prijme primerané opatrenia v súvislosti s takými postupmi.
2. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová orgány na ochranu hospodárskej súťaže zodpovedné za účinné presadzovanie svojich príslušných právnych predpisov o hospodárskej súťaži a ktoré budú riadne vybavené na tento účel.
3. Zmluvné strany uznávajú význam uplatňovania príslušných právnych predpisov o hospodárskej súťaži transparentným, nediskriminačným spôsobom a včas, pri dodržiavaní zásady riadneho procesu a práva na obhajobu.
4. Každá zmluvná strana si zachová svoju nezávislosť v oblasti vytvárania, rozvoja a vykonávania svojich príslušných politík hospodárskej súťaže.

ČLÁNOK 261

Spolupráca a výmena informácií

1. Zmluvné strany vyvinú maximálne úsilie s cieľom vzájomnej spolupráce prostredníctvom svojich orgánov na ochranu hospodárskej súťaže v záležitostiach súvisiacich s vykonávaním právnych predpisov o hospodárskej súťaži.
2. Pokiaľ ide o činnosti v oblasti presadzovania, orgán na ochranu hospodárskej súťaže jednej zmluvnej strany môže požiadať o spoluprácu orgán na ochranu hospodárskej súťaže druhej zmluvnej strany. Táto spolupráca nebráni zmluvným stranám v prijímaní nezávislých rozhodnutí.
3. Orgány na ochranu hospodárskej súťaže si môžu vymieňať informácie na účely uľahčenia účinného uplatňovania svojich príslušných právnych predpisov o hospodárskej súťaži.
4. Orgány na ochranu hospodárskej súťaže zohľadnia pri každej výmene informácií uskutočňovanej v súlade s týmto článkom obmedzenia uložené svojimi príslušnými právnymi predpismi.
5. Ak sa zmluvná strana domnieva, že postup narúšajúci hospodársku súťaž v zmysle jeho vymedzenia v článku 259 ods. 2, realizovaný na území druhej zmluvnej strany, má nepriaznivý účinok na území oboch zmluvných strán alebo na obchodné vzťahy medzi týmito zmluvnými stranami, môže požadovať od tejto druhej zmluvnej strany začatie činností v oblasti presadzovania ustanovené jej právnymi predpismi.

6. Orgány na ochranu hospodárskej súťaže môžu ďalej primeranými prostriedkami alebo nástrojmi v súlade so svojimi záujmami a kapacitami posilňovať spoluprácu.

ČLÁNOK 262

Oznámenie

1. Orgán na ochranu hospodárskej súťaže jednej zmluvnej strany oznámi, ak to budú umožňovať administratívne zdroje, orgánu na ochranu hospodárskej súťaže druhej zmluvnej strany, činnosti v oblasti presadzovania právnych predpisov o hospodárskej súťaži, ktoré podľa názoru oznamujúceho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže môžu mať dosah na dôležité záujmy¹ tejto druhej zmluvnej strany.

2. Oznámenie v súlade s odsekom 1 sa vykoná čo najskôr a v takom rozsahu, aby tým neboli porušené právne predpisy o hospodárskej súťaži zmluvnej strany, ktorá realizuje oznámenie, ani ovplyvnené žiadne prebiehajúce prešetrovanie.

ČLÁNOK 263

Určené monopoly a štátne podniky

1. Žiadne z ustanovení tejto dohody nebráni zmluvnej strane zriadiť alebo zachovávať verejné alebo súkromné monopoly a štátne podniky v súlade so svojimi právnymi predpismi².

¹ Najmä ak ide o prípady, keď by oznámenie mohlo prispieť k dosiahnutiu cieľov v oblasti činností presadzovania, ktoré vykonáva orgán na ochranu hospodárskej súťaže, ktorému je adresované oznámenie.

² V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že zmluvné strany chápu, že „monopolios rentísticos“ zriadené v súlade s článkom 336 Politickej ústavy Kolumbie sú zahrnuté do kategórie určených monopolov a štátnych podnikov.

2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa na štátne podniky a určené monopoly vzťahovali jej právne predpisy o hospodárskej súťaži v rozsahu, v akom uplatňovanie týchto právnych predpisov právne ani fakticky nebráni v plnení konkrétnych úloh, ktoré im boli zverené.

3. Žiadna zmluvná strana vo vzťahu k štátnym podnikom a určeným podnikom neprijme ani nezachová žiadne opatrenie, ktoré je v rozpore s ustanoveniami tejto hlavy a ktoré narúša obchod a investície medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 264

Technická pomoc

1. Na účely dosiahnutia cieľov stanovených v tejto hlave zmluvné strany uznávajú význam technickej pomoci a podporujú iniciatívy zamerané na rozvoj kultúry hospodárskej súťaže.

2. Iniciatívy podľa odseku 1 sa budú okrem iného zameriavať na posilňovanie technických a inštitucionálnych kapacít, pokiaľ ide o vykonávanie politiky hospodárskej súťaže a presadzovanie právnych predpisov o hospodárskej súťaži, odbornú prípravu ľudských zdrojov a výmenu skúseností.

ČLÁNOK 265

Konzultácie

1. Na účely podpory porozumenia medzi zmluvnými stranami alebo riešenia akýchkoľvek vecí vznikajúcich na základe tejto hlavy platí, že zmluvná strana na žiadosť druhej zmluvnej strany bude súhlasiť so začatím konzultácií, bez toho, aby tým bolo dotknuté vykonávanie akéhokoľvek opatrenia v súlade s právnymi predpismi tejto zmluvnej strany o hospodárskej súťaži, pričom bude zachovaná jej úplná nezávislosť, pokiaľ ide o konečné rozhodnutie o veciach, ktorých sa týkajú konzultácie.

2. Zmluvná strana, ktorá žiada o konzultácie v súlade s odsekom 1, uvedie, aký vplyv má daná vec na riadne fungovanie trhov, ako aj na spotrebiteľov, obchod a investície medzi zmluvnými stranami. Zmluvná strana, ktorá bola požiadaná o konzultácie, v plnej miere zohľadní obavy, ktoré vyjadrila zmluvná strana, ktorá požiadala o konzultácie.

ČLÁNOK 266

Urovnávanie sporov

Žiadna zmluvná strana nemôže v súvislosti so žiadnou vecou, ktorá vznikne v súvislosti s touto hlavou, využiť možnosti urovnávania sporov podľa hlavy XII (Urovnávanie sporov).

HLAVA IX

OBCHOD A TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

ČLÁNOK 267

Kontext a ciele

1. Zmluvné strany s odvolaním sa na Deklaráciu o životnom prostredí a rozvoji z Ria de Janeiro a Agendu 21, ktoré boli prijaté 14. júna 1992 na konferencii OSN o životnom prostredí a rozvoji, Rozvojové ciele tisícročia prijaté v septembri 2000, Deklaráciu z Johannesburgu o udržateľnom rozvoji a jej Plán vykonávania, ktoré boli prijaté 4. septembra 2002 a Ministerské vyhlásenie o dosahovaní plnej, produktívnej zamestnanosti a dôstojnej práci prijaté 26. septembra 2006 Hospodárskou a sociálnou radou OSN, opätovne potvrdzujú svoj záväzok trvalo udržateľného rozvoja v prospech súčasných a budúcich generácií. V tejto súvislosti sa zmluvné strany dohodli na podpore medzinárodného obchodu takým spôsobom, aby to prispievalo k dosahovaniu cieľa trvalo udržateľného rozvoja, a na činnosti smerujúcej k integrácii a premietnutiu tohto cieľa do ich obchodného vzťahu. Osobitne zdôrazňujú prínos zvažovania pracovných¹ a environmentálnych otázok súvisiacich s obchodom ako prvkov v rámci globálneho prístupu k obchodu a trvalo udržateľnému rozvoju.

¹ Pojem „práca“, ktorá sa uvádza v tejto hlave, zahŕňa otázky, ktoré sú relevantné pre strategické ciele Medzinárodnej organizácie práce.

2. V súvislosti s odsekom 1 sú ciele tejto hlavy, okrem iných, tieto:
- a) podporovať dialóg a spoluprácu medzi zmluvnými stranami s cieľom uľahčovať vykonávanie ustanovení tejto hlavy a posilňovať vzťah medzi obchodom a politikami a postupmi v oblasti práce a životného prostredia;
 - b) posilňovať dodržiavanie právnych predpisov každej zmluvnej strany v oblasti práce a životného prostredia, ako aj záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov a dohôd uvedených v článkoch 269 a 270, ako dôležitého prvku zvýšenia príspevku obchodu k trvalo udržateľnému rozvoju;
 - c) posilňovať úlohu obchodu a obchodnej politiky pri podpore ochrany a trvalo udržateľného využívania biologickej diverzity a prírodných zdrojov, ako aj pri znižovaní znečisťovania v súlade s cieľom trvalo udržateľného rozvoja;
 - d) posilňovať oddanosť pracovným zásadám a právam v súlade s ustanoveniami tejto hlavy, ako dôležitého prvku zvýšenia príspevku obchodu k trvalo udržateľnému rozvoju;
 - e) podporovať účasť verejnosti na záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto hlava.

3. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoju plnú odhodlanosť naplňať záväzky vyplývajúce z tejto hlavy pri zohľadnení svojich vlastných kapacít, najmä technických a finančných.
4. Zmluvné strany opakovane uvádzajú svoj záväzok riešiť celosvetové environmentálne výzvy, v súlade so zásadou spoločných, ale rozdielnych povinností.
5. Ustanovenia tejto hlavy sa nesmú vykladať alebo používať tak, aby tým dochádzalo k svojoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácii medzi zmluvnými stranami, resp. k skrytému obmedzovaniu medzinárodného obchodu alebo investícií.

ČLÁNOK 268

Právo na reguláciu a úrovne ochrany

Uznávajúc zvrchované právo každej zmluvnej strany stanoviť si svoje vlastné vnútroštátne politiky a priority v oblasti trvalo udržateľného rozvoja a svoje vlastné úrovne ochrany v oblasti životného prostredia a práce, v súlade s medzinárodne uznávanými normami a dohodami uvedenými v článkoch 269 a 270, a prijímať alebo upravovať v súlade s nimi svoje príslušné právne predpisy a politiky, platí, že každá zmluvná strana sa bude usilovať zabezpečiť, aby jej príslušné právne predpisy a politiky stanovili a podporovali vysoké úrovne ochrany v oblasti životného prostredia a práce.

ČLÁNOK 269

Multilaterálne pracovné normy a dohody

1. Zmluvné strany uznávajú medzinárodný obchod, produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých za kľúčové prvky riadenia procesu globalizácie, a opätovne potvrdzujú svoje záväzky podporovať rozvoj medzinárodného obchodu spôsobom, ktorý prispieva k produktívnej zamestnanosti a dôstojnej práci pre všetkých.
2. Zmluvné strany budú podľa potreby viesť dialóg a spolupracovať v otázkach týkajúcich sa práce, ktoré sú predmetom spoločného záujmu.
3. Každá zmluvná strana sa zaväzuje na podporu a účinné vykonávanie, a to prostredníctvom svojich právnych predpisov a praxe a na svojom celom území, medzinárodne uznávaných základných pracovných noriem, tak, ako sú obsiahnuté v základných dohovoroch Medzinárodnej organizácie práce (ďalej len „ILO“), akými sú:
 - a) sloboda združovania a účinné uznávanie práva na kolektívne vyjednávanie;
 - b) odstránenie všetkých foriem nútenej alebo povinnej práce;
 - c) účinné odstraňovanie detskej práce, a

d) odstránenie diskriminácie v súvislosti so zamestnaním a povoláním.

4. Zmluvné strany si budú vymieňať informácie o svojej situácii, ako aj o pokroku dosahovanom pri ratifikácii prednostných dohovorov ILO, ako aj ďalších dohovorov, ktoré ILO klasifikuje ako aktuálne.

5. Zmluvné strany zdôrazňujú, že pracovné normy by sa nemali využívať na protekcionistické účely v oblasti obchodu a že by sa taktiež nemali nijako spochybňovať komparatívne výhody zmluvných strán.

ČLÁNOK 270

Multilaterálne environmentálne normy a dohody

1. Zmluvné strany uznávajú význam medzinárodnej environmentálnej správy a dohôd v oblasti životného prostredia ako reakcie medzinárodného spoločenstva na globálne či regionálne environmentálne problémy a zdôrazňujú, že obchod a environmentálna politika sa musia viac vzájomne podporovať. V tejto súvislosti budú zmluvné strany podľa potreby viesť dialóg a spolupracovať v otázkach týkajúcich sa životného prostredia, ktoré súvisia s obchodom a sú predmetom spoločného záujmu.

2. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoj záväzok účinne vykonávať vo svojich právnych predpisoch a postupoch tieto multilaterálne dohody v oblasti životného prostredia: Montrealský protokol o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu prijatý 16. septembra 1987, Bazilejský dohovor o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní prijatý 22. marca 1989, Štokholmský dohovor o perzistentných organických látkach prijatý 22. mája 2001, Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín podpísaný 3. marca 1973 (ďalej len „dohovor CITES“), Dohovor o biologickej diverzite, Kartagenský protokol o biologickej bezpečnosti k Dohovoru o biologickej diverzite prijatý 29. januára 2000, Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy prijatý 11. decembra 1997 (ďalej len „Kjótsky protokol“) a Rotterdamský dohovor o udeľovaní predbežného súhlasu po predchádzajúcom schválení na niektoré nebezpečné chemické látky a pesticídy v medzinárodnom obchode prijatý 10. septembra 1998¹.

3. Výbor pre obchod môže odporučiť rozšírenie uplatňovania odseku 2 na ďalšie multilaterálne dohody v oblasti životného prostredia, ak mu to navrhne Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj.

4. Žiadne z ustanovení tejto dohody neobmedzuje právo zmluvnej strany prijať alebo zachovávať opatrenia na vykonávanie dohôd uvedených v odseku 2. Takéto opatrenia sa nesmú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi zmluvnými stranami, resp. ktorý by bol skrytým obmedzovaním obchodu.

¹ Na účely tohto odseku platí, že uvedené multilaterálne dohody v oblasti životného prostredia zahŕňajú tie protokoly, zmeny adoplňenia, prílohy a opravy, ktoré boli ratifikované zmluvnými stranami tejto dohody.

ČLÁNOK 271

Obchod podporujúci trvalo udržateľný rozvoj

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že obchod by mal podporovať trvalo udržateľný rozvoj. Zmluvné strany tiež uznávajú prospešnú úlohu, ktoré môžu mať základné pracovné normy a dôstojná práca na hospodársku efektívnosť, inovácie a produktivitu, ako aj hodnotu väčšej súdržnosti medzi obchodnými politikami na jednej strane a politikami v oblasti práce na strane druhej.
2. Zmluvné strany sa budú usilovať uľahčiť a podporovať obchod a priame zahraničné investície do environmentálneho tovaru a služieb.
3. Zmluvné strany sa dohodli na podpore najlepších postupov pri podnikaní v súvislosti so sociálnou zodpovednosťou podnikov.
4. Zmluvné strany uznávajú, že pružné, dobrovoľné a stimulujúce mechanizmy môžu prispievať k súdržnosti medzi obchodnými postupmi a cieľmi trvalo udržateľného rozvoja. V tejto súvislosti a v súlade so svojimi príslušnými právnymi predpismi a politikami bude každá zmluvná strana podporovať využívanie a rozvoj takých mechanizmov.

ČLÁNOK 272

Biologická diverzia

1. Zmluvné strany uznávajú význam ochrany a trvalo udržateľného využívania biologickej diverzity a všetkých jej zložiek ako kľúčového prvku dosahovania trvalo udržateľného rozvoja. Zmluvné strany potvrdzujú svoj záväzok chrániť a využívať trvalo udržateľným spôsobom biologickú diverzitu v súlade s Dohovorom o biologickej diverzite a ďalšími príslušnými medzinárodnými dohodami, ktorých stranami sú zmluvné strany tejto dohody.
2. Zmluvné strany budú pokračovať v prácach zameraných na splnenie svojich medzinárodných cieľov zriadiť a zachovávať komplexný, účinne riadený a ekologicky reprezentatívny vnútroštátny a regionálny systém suchozemských chránených oblastí do roku 2010 a morských chránených oblastí do roku 2012, ako základných nástrojov ochrany a trvalo udržateľného využívania biologickej diverzity. Zmluvné strany tiež uznávajú význam chránených oblastí pre blahobyt obyvateľstva usadeného v týchto oblastiach a v ich nárazníkových zónach.
3. Zmluvné strany sa budú usilovať o spoločné presadzovanie rozvoja postupov a programov zameraných na podporu náležitej ekonomickej rentability ochrany a trvalo udržateľného využívania životného prostredia.

4. Zmluvné strany, s výhradou svojich vnútroštátnych právnych predpisov, uznávajú svoju povinnosť v súlade s Dohovorom o biologickej diverzite dodržiavať, ochraňovať a zachovávať vedomosti, inovácie a postupy pôvodných a miestnych spoločností, ktoré predstavujú tradičný spôsob života relevantný pre ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, a podporovať ich širšie uplatňovanie, pod podmienkou predošlého informovaného súhlasu nositeľov takých vedomostí, inovácií a postupov, ako aj povzbudzovať spravodlivú deľbu výhod vyplývajúcich z využívania takých vedomostí, inovácií a postupov.
5. Zmluvné strany s odvolaním sa na článok 15 Dohovoru o biologickej diverzite uznávajú zvrchované práva štátov na ich prírodné zdroje a tiež, že právomoc rozhodnúť o prístupe ku genetickým zdrojom majú národné vlády, pričom tento prístup sa riadi vnútroštátnym právnym poriadkom. Okrem toho zmluvné strany tiež uznávajú, že sa majú usilovať vytvoriť podmienky na uľahčenie prístupu ku genetickým zdrojom na účely enviromentálne vhodného využívania, bez ukladania obmedzení, ktoré pôsobia proti cieľom Dohody o biologickej diverzite, a že prístup ku genetickým zdrojom má podliehať predošlému informovanému súhlasu zmluvnej strany poskytujúcej také zdroje; to neplatí, ak táto zmluvná strana rozhodne inak. Zmluvné strany prijímú v súlade s Dohovorom o biologickej diverzite primerané opatrenia s cieľom podeliť sa, spravodlivým spôsobom a za vzájomne dohodnutých podmienok, so zmluvnou stranou poskytujúcou také zdroje o výsledky výskumu a vývoja a o výhody vyplývajúce z komerčného a ďalšieho využívania genetických zdrojov.

6. Zmluvné strany sa budú usilovať o posilnenie a zvýšenie kapacity vnútroštátnych inštitúcií zodpovedných za ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, a to prostredníctvom takých nástrojov, ako je napr. posilňovanie kapacít a technická pomoc.

ČLÁNOK 273

Obchod s produktmi lesného hospodárstva

Zmluvné strany v záujme podpory trvalo udržateľného hospodárenia s lesnými zdrojmi uznávajú význam existencie postupov, ktoré, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi, zlepšujú vynútiteľnosť práva a správu v lesnom hospodárstve a podporujú obchod s produktmi lesného hospodárstva získavanými z legálnych a trvalo udržateľných zdrojov, pričom medzi tieto postupy môže okrem iných patriť:

- a) účinné vykonávanie a využívanie dohovoru CITES, pokiaľ ide o druhy dreva, ktoré je možné označiť za ohrozené, v súlade s kritériami tohto dohovoru a v jeho rámci;
- b) rozvoj systémov a mechanizmov umožňujúcich overenie legálneho pôvodu výrobkov z dreva v obchodnom reťazci;

- c) podpora dobrovoľných mechanizmov certifikácie výrobkov lesného hospodárstva, ktoré sú uznávané na medzinárodných trhoch;
- d) transparentnosť a podpora účasti verejnosti na hospodárení s lesnými zdrojmi na účely produkcie dreva, a
- e) posilňovanie kontrolných mechanizmov v oblasti produkcie dreva, a to aj prostredníctvom nezávislých inštitúcií vykonávajúcich dohľad, v súlade s právnym rámcom každej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 274

Obchod s produktmi rybného hospodárstva

1. Zmluvné strany uznávajú potrebu chrániť rybolovné zdroje a hospodáriť s nimi rozumným a zodpovedným spôsobom v záujme zabezpečenia ich trvalej udržateľnosti.
2. Zmluvné strany uznávajú potrebu spolupracovať v rámci regionálnych organizácií pre riadenie rybného hospodárstva, ktorých sú členmi, v záujme:
 - a) prehodnotenia a prispôbena rybolovných kapacít rybolovným zdrojom vrátane tých, ktoré sú ovplyvnené nadmerným rybolovom, v záujme zabezpečenia, aby postupy používané pri rybolove boli primerané existujúcim možnostiam rybolovu;

- b) prijímania účinných nástrojov monitorovania a kontroly, akými sú napr. systémy pozorovateľov, monitorovania plavidiel, kontroly prekládok a štátnej kontroly v prístavoch, v záujme zabezpečenia úplného dodržiavania platných opatrení zameraných na ochranu populácií rýb;
- c) prijímania opatrení na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu; na tento účel sa zmluvné strany dohodli, že zabezpečia, aby plavidlá plaviace sa pod ich vlajkou vykonávali rybolov v súlade s pravidlami prijatými v rámci regionálnych organizácií pre riadenie rybného hospodárstva, a že budú na základe svojho vnútroštátneho právneho poriadku sankcionovať plavidlá za každé porušenie uvedených pravidiel.

ČLÁNOK 275

Zmena klímy

1. Zmluvné strany, pri zohľadnení Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (ďalej len „dohovor UNFCCC“) a Kjótskeho protokolu, uznávajú, že zmena klímy je záležitosť spoločného a celosvetového záujmu, ktorá si vyžaduje čo najširšiu spoluprácu všetkých krajín a ich účasť na účinnej a primeranej reakcii medzinárodného spoločenstva, a to v záujme súčasných a budúcich generácií ľudstva.

2. Zmluvné strany sú odhodlané posilniť svoje úsilie v súvislosti so zmenou klímy, pri ktorom zohrávajú vedúcu úlohu rozvinuté krajiny, vrátane podpory vnútroštátnych politík a vhodných medzinárodných iniciatív zameraných na zmiernenie zmeny klímy a prispôsobenie sa jej, a to na základe rovnosti a v súlade s ich spoločnými, ale rozdielnymi, povinnosťami, ich príslušnými kapacitami a sociálnymi a hospodárskymi podmienkami, a osobitne pri zohľadnení potrieb, okolností a vysokej zraniteľnosti v kontexte nepriaznivých účinkov zmeny klímy v prípade tých zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami.

3. Zmluvné strany takisto uznávajú, že účinky zmeny klímy môžu ovplyvniť ich súčasný a budúci rozvoj a preto zdôrazňujú význam zvyšovania a podpory úsilia s cieľom prispôbiť sa, najmä v prípade tých zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami.

4. Zmluvné strany budú so zreteľom na celosvetový cieľ rýchleho prechodu na nízkouhlíkové hospodárstva podporovať trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a opatrenia v oblasti obchodu a investícií podporujúce a uľahčujúce prístup k najlepším dostupným technológiám na výrobu a využívanie čistej energie, zmiernovanie zmeny klímy a prispôsobenie sa jej, ako aj šírenie a využívanie týchto technológií.

5. Zmluvné strany sa dohodli, že zväžia opatrenia, ktoré prispejú k dosiahnutiu zmiernenia zmeny klímy a cieľov prispôsobenia sa vo svojich politikách v oblasti obchodu a investícií, a to okrem iného prostredníctvom:

- a) uľahčovania odstraňovania obchodných a investičných prekážok brániacich prístupu k inováciám, rozvoju a uplatňovaniu, pokiaľ ide o tovar, služby a technológie, ktoré môžu prispieť k zmierneniu zmeny klímy alebo prispôsobeniu sa tejto zmene, a to pri zohľadnení okolností rozvojových krajín;

- b) podpory opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľnej energie, ktoré zodpovedajú environmentálnym a hospodárskym potrebám a minimalizujú technické prekážky obchodu.

ČLÁNOK 276

Migrujúci pracovníci

Zmluvné strany uznávajú význam podpory rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o pracovné podmienky, s cieľom odstrániť v tejto súvislosti akúkoľvek diskrimináciu pracovníkov, vrátane migrujúcich pracovníkov legálne zamestnaných na ich území.

ČLÁNOK 277

Zachovanie úrovne ochrany

1. Žiadna zmluvná strana nebude podporovať obchod či investície znižovaním úrovne ochrany zakotvenej v environmentálnych a pracovnoprávných predpisoch. V súlade s tým žiadna zmluvná strana na účely podpory obchodu a investícií neupustí od svojich pracovnoprávných ani environmentálnych predpisov, ani z nich neposkytne inú výnimku, spôsobom, ktorý znižuje ochranu zakotvenú v týchto predpisoch.

2. Zmluvná strana prostredníctvom trvalej alebo opakujúcej sa činnosti alebo nečinnosti neupustí od účinného presadzovania svojich pracovnoprávných a environmentálnych predpisov, aby tým ovplyvnila obchod alebo investície medzi zmluvnými stranami.
3. Zmluvné strany uznávajú právo každej zmluvnej strany na primerané voľné posúdenie, pokiaľ ide o rozhodnutia o pridelení zdrojov v súvislosti s prešetrovaním, kontrolou a presadzovaním vnútroštátnych environmentálnych a pracovnoprávných predpisov a noriem, bez toho, aby sa tým narušilo plnenie povinností na základe tejto hlavy.
4. Žiadne z ustanovení tejto hlavy nemožno vykladať tak, že udeľuje orgánom jednej zmluvnej strany právomoc uskutočňovať kroky na presadenie práva v pracovnej a environmentálnej oblasti na území druhej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 278

Vedecké informácie

Zmluvné strany uznávajú, že pri príprave a vykonávaní opatrení zameraných na ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci alebo životného prostredia, ktoré majú vplyv na obchod medzi zmluvnými stranami, je dôležité zohľadňovať vedecké a technické informácie, príslušné medzinárodné normy, usmernenia alebo odporúčania, pričom zároveň uznávajú, že v prípade, že hrozia závažné alebo nenapraviteľné škody, by sa nedostatok úplnej vedeckej istoty nemal využívať ako zámienka pre odklad ochranných opatrení¹.

¹ Peru vykladá tento článok v kontexte zásady 15 Deklarácie o životnom prostredí a rozvoji z Ria de Janeiro.

ČLÁNOK 279

Preskúmavanie účinkov na trvalú udržateľnosť

Každá zmluvná strana sa zaväzuje preskúmať, monitorovať a posúdiť účinky vykonávania tejto dohody v oblasti práce a životného prostredia v miere, v akej to považuje za vhodné a v rámci svojich vnútroštátnych a participačných procesov.

ČLÁNOK 280

Inštitucionálny a monitorovací mechanizmus

1. Každá zmluvná strana určí v rámci svojich správnych orgánov úrad, ktorý bude slúžiť ako kontaktné miesto pre ostatné zmluvné strany na účely vykonávania obchodných aspektov trvalo udržateľného rozvoja a informovania o všetkých záležitostiach, ktoré môže vzniknúť v súvislosti s touto hlavou.
2. Zmluvné strany týmto zriaďujú Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj. Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj sa skladá z vysokých predstaviteľov správnych orgánov každej zmluvnej strany, ktorí sú zodpovední za pracovné, environmentálne a obchodné záležitosti.

3. Bez ohľadu na odsek 2 platí, že Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj sa schádza na zasadnutiach, na ktorých sa zúčastňuje len strana EÚ a jedna zo signatárskych andských krajín, ak je predmetom zasadnutia záležitosť týkajúca sa výlučne bilaterálneho vzťahu medzi stranou EÚ a takou signatárskou andskou krajinou, a to vrátane záležitostí, ktoré sa riešia v rámci vládnych konzultácií stanovených v článku 283 a skupiny expertov stanovenej v článku 284.
4. Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj sa zíše do jedného roka odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody a následne podľa potreby, aby dohliadal na vykonávanie tejto hlavy, ako aj na činnosti v rámci spolupráce podľa článku 286, a aby rokoval o záležitostiach spoločného záujmu súvisiacich s touto hlavou. Tento podvýbor prijme svoj rokovací poriadok a rozhodnutia prijíma konsenzom.
5. Činnosť Podvýboru pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj sa bude zakladať na dialógu, účinnej spolupráci, rozvoji záväzkov a iniciatív podľa tejto hlavy a hľadaní vzájomne uspokojivých riešení akýchkoľvek ťažkostí, ktoré môžu prípadne nastať.
6. Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj má tieto funkcie:
 - a) vykonávať monitorovanie opatrení podľa tejto hlavy a identifikovať opatrenia na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja;

- b) predkladať Výboru pre obchod, ak to podvýbor považuje za vhodné, odporúčania na riadne vykonávanie a čo najlepšie využívanie tejto hlavy;
- c) identifikovať oblasti spolupráce a overovať účinné vykonávanie spolupráce, bez toho, aby tým bol dotknutý článok 326;
- d) posudzovať, ak to podvýbor považuje za vhodné, vplyv vykonávania tejto dohody na oblasť práce a životného prostredia; a
- e) riešiť akúkoľvek inú záležitosť spadajúcu do rozsahu pôsobnosti tejto hlavy, bez toho, aby tým boli dotknuté mechanizmy stanovené v článkoch 283, 284 a 285.

7. Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj bude podporovať transparentnosť svojej činnosti a účasť verejnosti na tejto činnosti. V súlade s tým sa rozhodnutia podvýboru, ako aj všetky správy o záležitostiach týkajúcich sa vykonávania tejto hlavy, ktoré môže prípadne vypracovať, zverejnia; to neplatí, ak podvýbor rozhodne inak. Okrem toho bude podvýbor otvorený prijímaniu a zváženiu podnetov, pripomienok alebo názorov verejnosti o záležitostiach týkajúcich sa tejto hlavy.

ČLÁNOK 281

Vnútroštátne mechanizmy

Každá zmluvná strana bude konzultovať so svojimi vlastnými vnútroštátnymi výbormi alebo skupinami pre oblasť práce a životného prostredia alebo trvalo udržateľného rozvoja, resp. v prípade neexistencie takých výborov alebo skupín také výbory a skupiny vytvorí. Tieto výbory a skupiny môžu predkladať stanoviská a odporúčania týkajúce sa vykonávania tejto hlavy, a to aj na vlastný podnet, prostredníctvom príslušných vnútorných kanálov zmluvných strán. Postupy vytvorenia týchto výborov a skupín, v ktorých bude vyvážené zastúpenie zastupujúcich organizácií v uvedených oblastiach, a postupy konzultácií s nimi budú v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom.

ČLÁNOK 282

Dialóg s občianskou spoločnosťou

1. S výhradou článku 280 ods. 3 platí, že Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj zvolá raz ročne, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, zasadnutie s organizáciami občianskej spoločnosti a zástupcami širokej verejnosti s cieľom viesť dialóg o záležitostiach súvisiacich s vykonávaním tejto hlavy. Zmluvné strany sa dohodnú na postupe pre také zasadnutia s občianskou spoločnosťou najneskôr do jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

2. V záujme podpory vyváženého zastúpenia príslušných záujmov zmluvné strany poskytnú stranám zainteresovaným na oblastiach uvedených v článku 281 možnosť zúčastniť sa na týchto zasadnutiach. Zhrnutia z týchto zasadnutí budú prístupné pre verejnosť.

ČLÁNOK 283

Vládne konzultácie¹

1. Zmluvná strana môže požiadať o konzultácie s druhou zmluvnou stranou týkajúce sa akejkoľvek záležitosti spoločného záujmu vyplývajúcej z tejto hlavy, a to prostredníctvom predloženia písomnej žiadosti kontaktnému miestu druhej zmluvnej strany. Zmluvná strana, ktorej bola žiadosť predložená, na ňu urýchlene odpovie.

2. Konzultujúce zmluvné strany vyvinú čo najväčšiu snahu, aby v predmetnej záležitosti dospeli prostredníctvom dialógu a konzultácií k vzájomne uspokojivému riešeniu. Zmluvné strany v relevantných prípadoch a na základe vzájomnej dohody budú žiadať o informácie alebo názor akúkoľvek osobu, organizáciu alebo subjekt, ktorý môže prispieť k preskúmaniu predmetnej záležitosti vrátane medzinárodných organizácií alebo subjektov ustanovených dohodami uvedenými v článkoch 269 a 270.

¹ Zmluvnými stranami zúčastňujúcimi sa na vládných konzultáciách, ktoré stanovuje táto hlava (ďalej len „konzultujúca zmluvná strana“ alebo „konzultujúce zmluvné strany“), bude na jednej strane EÚ a na strane druhej jedna signatárska andská krajina. Signatárska andská krajina nesmie požiadať o konzultácie inú signatársku andskú krajinu.

3. Ak sa konzultujúca zmluvná strana domnieva, že záležitosť si vyžaduje ďalšie rokovanie, môže požiadať o zvolanie zasadnutia Podvýboru pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj na účely posúdenia predmetnej záležitosti, a to prostredníctvom predloženia písomnej žiadosti kontaktnému miestu druhej konzultujúcej zmluvnej strany. Zasadnutie Podvýboru pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj sa bezodkladne zvolá, pričom podvýbor sa bude usilovať o dosiahnutie dohody o riešení danej záležitosti. Ak nerozhodne inak, jeho závery sa zverejnia.

4. Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj bude pravidelne uverejňovať správy opisujúce výsledok ukončených konzultačných postupov, a ak to bude považovať za vhodné, aj správy o prebiehajúcich konzultáciách.

ČLÁNOK 284

Skupina expertov

1. Pokiaľ sa konzultujúce zmluvné strany nedohodnú inak, konzultujúca zmluvná strana môže, a to po 90 dňoch po predložení žiadosti o konzultácie, požiadať o zvolanie zasadnutia skupiny expertov na účely preskúmania záležitosti, v prípade ktorej sa nedosiahlo počas vládnych konzultácií podľa článku 283 uspokojivé riešenie

2. Skupina expertov, ktorej členovia sa vyberú v súlade s postupmi uvedenými v odsekoch 3 a 4, prijme rozhodnutie o tom, či zmluvná strana splnila svoje povinnosti vyplývajúce z tejto hlavy.
3. Zmluvné strany pri nadobudnutí platnosti tejto dohody predložia Výboru pre obchod zoznam najmenej 15 osôb s odbornými znalosťami o otázkach, na ktoré sa vzťahuje táto hlava, medzi ktorými bude najmenej päť osôb, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi žiadnej zo zmluvných strán a ktorí budú k dispozícii na vykonávanie funkcie predsedu skupiny expertov. Tento zoznam schváli na svojom prvom zasadnutí Výbor pre obchod. Experti budú nezávislí od všetkých zmluvných strán a od žiadnej z nich nebudú prijímať pokyny.
4. Každá zúčastnená strana¹ vyberie jedného experta zo zoznamu expertov do 30 dní od prijatia žiadosti o zriadenie skupiny expertov. Zúčastnené strany sa môžu dohodnúť na vymenovaní expertov, ktorí nie sú uvedení v zozname, za členov skupiny expertov, ak to považujú za potrebné. Ak zúčastnená strana v uvedenej lehote nevyberie svojho experta, druhá zúčastnená strana vyberie zo zoznamu expertov štátneho príslušníka zúčastnenej strany, ktorá experta nevybrala. Dvaja vybraní experti sa dohodnú na predsedovi, ktorý nesmie byť štátny príslušník žiadnej zúčastnenej strany. V prípade, že sa nedosiahne dohoda, predseda sa vyberie žrebovaním. Skupina expertov sa zriadi do 40 dní odo dňa prijatia žiadosti o jej zriadenie.

¹ Za „zúčastnenú stranu“ sa považuje konzultujúca zmluvná strana, ktorá sa zúčastňuje postupu pred skupinou expertov.

5. Zúčastnené strany môžu skupine expertov predkladať podania. Skupina expertov môže žiadať a prijímať písomné podania alebo akékoľvek iné informácie od organizácií, inštitúcií a osôb disponujúcich príslušnými informáciami alebo odbornými znalosťami, vrátane písomných podaní alebo informácií od príslušných medzinárodných organizácií a subjektov o záležitostiach týkajúcich sa medzinárodných dohovorov a dohôd uvedených v článkoch 269 a 270.

6. Zmluvné strany pri nadobudnutí platnosti tejto dohody predložia na schválenie na jeho prvom zasadnutí Výboru pre obchod rokovací poriadok skupiny expertov.

ČLÁNOK 285

Správa skupiny expertov¹

1. Skupina expertov do 60 dní od výberu posledného experta predloží zúčastneným stranám úvodnú správu obsahujúcu jej predbežné závery o danej záležitosti. Zúčastnené strany môžu do 15 dní od predloženia úvodnej správy predložiť skupine expertov svoje písomné pripomienky k tejto správe. Skupina expertov môže po preskúmaní písomných pripomienok opätovne zvážiť úvodnú správu. Záverečná správa skupiny expertov sa bude venovať každému argumentu, ktorý zúčastnené strany predložili v svojich písomných pripomienkach.

¹ Skupina expertov pri vydávaní svojich odporúčaní zohľadní multilaterálny kontext povinností vyplývajúcich z dohôd a dohovorov uvedených v článkoch 269 a 270.

2. Skupina expertov do 45 dní od predloženia úvodnej správy v súlade s odsekom 1 predloží zúčastneným stranám svoju záverečnú správu, ktorá bude obsahovať jej odporúčania. Zúčastnené strany uverejnia záverečnú správu vo verzii, ktorá nemá dôverný charakter, do 15 dní od vydania správy.
3. Zúčastnené strany sa môžu dohodnúť na predĺžení lehôt uvedených v odsekoch 1 a 2.
4. Príslušná zúčastnená strana bude informovať Podvýbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj o svojich zámeroch v súvislosti s odporúčaniami skupiny expertov, pričom predloží plán opatrení na vykonávanie odporúčaní. Výbor pre obchod a trvalo udržateľný rozvoj bude monitorovať vykonávanie opatrení, ktoré si táto zmluvná strana stanovila.
5. Na túto hlavu sa nevzťahuje hlava XII (Urovnávanie sporov).

Spolupráca v oblasti obchodu a trvalo udržateľného rozvoja

Zmluvné strany, pri zohľadnení metódy spolupráce vyjadrenej v tejto hlave a ustanovení hlavy XIII (Technická pomoc a budovanie obchodných kapacít), uznávajú význam činností v rámci spolupráce, ktoré prispievajú k vykonávaniu a lepšiemu využívaniu tejto hlavy a najmä k zlepšovaniu politík a postupov v oblasti práce a ochrany životného prostredia tak, ako sú stanovené v jej ustanoveniach. Tieto činnosti v rámci spolupráce by mali zahŕňať činnosti v oblastiach spoločného záujmu, ako sú napríklad:

- a) činnosti týkajúce sa hodnotenia vplyvov vykonávania tejto dohody na životné prostredie a oblasť práce vrátane činností zameraných na zlepšovanie metodík a ukazovateľov takého hodnotenia;
- b) činnosti týkajúce sa prešetrovania, monitorovania a účinného vykonávania základných dohovorov ILO a multilaterálnych dohôd v oblasti životného prostredia vrátane obchodných aspektov;
- c) štúdie týkajúce sa úrovni a noriem ochrany v oblasti práce a životného prostredia a mechanizmov monitorovania takých úrovni;
- d) činnosti týkajúce sa prispôbovania sa zmene klímy a jej zmierňovania vrátane činností týkajúcich sa znižovania emisií vznikajúcich v dôsledku odlesňovania a degradácie lesov („REDD“);

- e) činnosti týkajúce sa aspektov medzinárodného režimu v oblasti zmeny klímy, ktoré majú význam pre obchod vrátane činností v oblasti obchodu a investícií, ktorých účelom je prispieť k dosiahnutiu cieľov dohovoru UNFCCC;
- f) činnosti týkajúce sa ochrany a trvalo udržateľného využívania biologickej diverzity tak, ako ich upravujú ustanovenia tejto hlavy;
- g) činnosti týkajúce sa určenia legálneho pôvodu výrobkov lesného hospodárstva, dobrovoľných systémov certifikácie v lesnom hospodárstve a výsledovateľnosti rôznych výrobkov lesného hospodárstva;
- h) činnosti na podporu najlepších postupov na účely trvalo udržateľného hospodárenia s lesnými zdrojmi;
- i) činnosti týkajúce sa obchodu s produktmi rybného hospodárstva tak, ako ich upravujú ustanovenia tejto hlavy;
- j) výmena informácií a skúseností týkajúcich sa podpory a vykonávania osvedčených postupov v oblasti sociálnej zodpovednosti podnikov, a
- k) činnosti týkajúce sa obchodných aspektov Programu dôstojnej práce ILO vrátane súvislostí medzi obchodom a produktívnou zamestnanosťou, základnými pracovnými normami, sociálnou ochranou a sociálnym dialógom.

HLAVA X

TRANSPARENTNOSŤ A ADMINISTRATÍVNE POSTUPY

ČLÁNOK 287

Spolupráca na účely podpory transparentnosti

Zmluvné strany budú spolupracovať na príslušných bilaterálnych a multilaterálnych fórach s cieľom zvýšiť transparentnosť v obchodných záležitostiach.

ČLÁNOK 288

Uverejňovanie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej všeobecne záväzné opatrenia vrátane zákonov, iných právnych predpisov, súdnych rozhodnutí, postupov a administratívnych rozhodnutí, ktoré sa týkajú akýchkoľvek záležitostí, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, boli bezodkladne uverejnené, resp. aby boli inak jednoducho dostupné zainteresovaným osobám tak, aby sa s nimi mohli oboznámiť.

2. Každá zo zmluvných strán poskytne v čo najširšom možnom rozsahu zainteresovaným osobám možnosť vyjadriť sa k akémukoľvek návrhu zákona, iného právneho predpisu, ako aj k postupu alebo všeobecne záväznému administratívne rozhodnutiu, ktoré súvisia s akoukoľvek záležitosťou, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, a preskúma také pripomienky, za predpokladu, že sú relevantné.

3. Informácie uvádzané v odseku 1 tohto článku sa budú považovať za poskytnuté zmluvnou stranou v prípade, že tieto informácie boli sprístupnené prostredníctvom príslušného oznámenia WTO, resp. ak boli tieto informácie sprístupnené na úradnej, verejnej a voľne prístupnej internetovej stránke danej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 289

Dôverné informácie

Žiadne z ustanovení tejto dohody nevyžaduje od zmluvnej strany, aby poskytla dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bolo prekážkou presadzovania práva, iným spôsobom by bolo v protiklade s verejným záujmom, alebo by poškodilo legitímne komerčné záujmy určitých verejných alebo súkromných podnikov.

ČLÁNOK 290

Výmena informácií

1. Zmluvná strana, na žiadosť druhej zmluvnej strany a v zákonne prípustnom rozsahu, poskytne prostredníctvom svojho koordinátora dohody informácie a bezodkladne odpovie na akúkoľvek otázku týkajúcu sa akejkoľvek záležitosti, ktorá môže zásadne ovplyvniť túto dohodu.
2. Keď v súlade s touto dohodou zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane informácie, ktoré označila za dôverné, druhá zmluvná strana bude zaobchádzať s predmetnými informáciami ako s dôvernými.
3. Na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany koordinátor dohody druhej zmluvnej strany poskytne informácie o úrade alebo úradníkovi, ktorí zodpovedajú za akúkoľvek záležitosť týkajúcu sa vykonávania tejto dohody, ako aj zabezpečí potrebnú podporu na uľahčenie komunikácie so žiadajúcou zmluvnou stranou.

ČLÁNOK 291

Administratívne postupy

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa všetky jej všeobecne záväzné opatrenia uvedené v článku 288 ods. 1 uplatňovali jednotne, nestranne a primerane. Na tento účel platí, že ak v konkrétnych prípadoch tieto opatrenia uplatnia na konkrétne osoby, tovar, služby alebo usadené subjekty druhej zmluvnej strany, každá zmluvná strana:

- a) poskytne, vždy keď je to možné a v súlade so svojím vnútroštátnym právnym poriadkom, osobám, ktorých sa konanie priamo týka, primerané oznámenie o začatí konania, pričom poskytne aj opis charakteru konania, vyhlásenie príslušného orgánu, ktorý začal konanie, a všeobecný opis všetkých sporných otázok;
- b) zabezpečí, aby sa poskytla týmto zainteresovaným osobám vhodná príležitosť na predloženie skutočností a argumentov na podporu ich stanovísk skôr, než sa pristúpi ku konečnému administratívne opatreniu, ak to umožňuje čas, charakter konania a verejný záujem, a
- c) zabezpečí, aby jej postupy vychádzali z jej vnútroštátnych právnych predpisov a boli s nimi v súlade.

ČLÁNOK 292

Preskúmanie a odvolanie

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová súdne, kvázi súdne alebo administratívne tribunály alebo postupy na účely rýchleho preskúmania a v odôvodnených prípadoch nápravy konečného administratívneho opatrenia týkajúceho sa záležitostí súvisiacich s obchodom, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda. Tieto tribunály, resp. postupy, budú nezávislé od úradu alebo orgánu povereného presadzovaním administratívnych predpisov a osoby zodpovedné za tieto tribunály alebo postupy budú nestranné a nebudú mať žiadny podstatný záujem na výsledku predmetnej záležitosti.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby strany zúčastnené na konaní mali pred týmito tribunálmi alebo v rámci týchto postupov právo na:
 - a) primeranú možnosť podporiť alebo obhájiť svoje príslušné stanoviská, a
 - b) rozhodnutie založené na dôkazoch a poskytnutých záznamoch alebo, v prípade, že to jej právne predpisy vyžadujú, na zázname vypracovanom administratívnym orgánom.
3. Každá zmluvná strana zabezpečí, s výhradou odvolania alebo ďalšieho preskúmania podľa jej právneho poriadku, aby každé takéto rozhodnutie vykonal úrad alebo orgán, ktorý je príslušný na dané administratívne opatrenie, resp. aby sa týmto rozhodnutím riadili postupy tohto úradu alebo orgánu.

ČLÁNOK 293

Transparentnosť dotácií

1. Na účely tejto dohody je dotáciou súvisiacou s obchodom s tovarom opatrenie, ktoré spadá do vymedzenia stanoveného v článku 1.1 dohody o subvenciách a ktoré je špecifické v zmysle článku 2 dohody o subvenciách.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí transparentnosť v oblasti dotácií súvisiacich s obchodom s tovarom. Každá zmluvná strana predloží po uplynutí dvoch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody správu ostatným zmluvným stranám, a to každé dva roky, o právnom základe, forme, sume alebo rozpočte a, ak je to možné, o prijímateľoch dotácií, ktoré udelila jej vláda alebo iný verejný orgán.. Táto správa sa považuje za poskytnutú, ak dotknutá zmluvná strana alebo osoby konajúce v jej mene príslušné informácie sprístupnia na verejne prístupnej webovej stránke. Zmluvné strany pri výmene informácií zohľadnia požiadavky týkajúce sa služobného alebo obchodného tajomstva.
3. Výbor pre obchod bude uskutočňovať pravidelné preskúmavanie pokroku, ktorý každá zmluvná strana dosiahla v rámci vykonávania tohto článku.
4. Ustanoveniami tohto článku nie je dotknuté právo zmluvných strán na uplatnenie nápravných opatrení v oblasti obchodu, ani právo na začatie postupu na urovnanie sporu, resp. právo na prijatie iného primeraného opatrenia proti dotácii udelenej druhou zmluvnou stranou v súlade s príslušnými ustanoveniami WTO.

5. Zmluvné strany sa dohodli, že si budú na požiadanie ktorejkoľvek zmluvnej strany vymieňať informácie o záležitostiach týkajúcich sa dotácií v súvislosti s obchodom so službami a že uskutočnia prvú výmenu názorov o týchto otázkach po uplynutí jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

6. Na tento článok sa nevzťahuje hlava XII (Urovnávanie sporov).

ČLÁNOK 294

Osobitné pravidlá

Ustanovenia tejto hlavy sa uplatňujú bez toho, aby tým boli dotknuté akékoľvek osobitné pravidlá stanovené v iných hlavách tejto dohody.

HLAVA XI

VŠEOBECNÉ VÝNIMKY

ČLÁNOK 295

Výnimka z dôvodu bezpečnosti

1. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že:
 - a) od ktorejkoľvek zmluvnej strany požaduje, aby poskytla či sprístupnila akúkoľvek informáciu, ktorej zverejnenie je podľa nej v rozpore s jej základnými bezpečnostnými záujmami, alebo
 - b) ktorejkoľvek zmluvnej strane bráni v prijatí opatrení, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov:
 - i) v súvislosti s verým obstarávaním, ktoré je nevyhnutné na účely národnej bezpečnosti alebo na účely národnej obrany;
 - ii) v súvislosti so štiepnymi a termonukleárnymi materiálmi alebo materiálmi, ktoré slúžia na ich výrobu;

- iii) v spojitosti s výrobou, verejným obstarávaním zbraní, munície a vojenského materiálu alebo obchodom s nimi, a týkajúcich sa obchodu s iným tovarom a materiálmi a poskytovania služieb alebo usadzovania sa, ktoré sú vykonávané priamo alebo nepriamo na účely zásobovania vojenských síl;
 - iv) v prípade vojny alebo inej krízy medzinárodných vzťahov, alebo
 - c) ktorejkoľvek zmluvnej strane bráni v prijatí opatrení nutných na splnenie povinností, ktoré na seba prevzala v záujme udržania alebo obnovenia medzinárodného mieru a bezpečnosti.
2. Výbor pre obchod musí byť v najväčšej možnej miere informovaný o každom opatrení prijatom zmluvnou stranou podľa ods. 1 písm. b) a c) a o skončení ich platnosti.

ČLÁNOK 296

Dane

1. Táto dohoda sa uplatňuje na daňové opatrenia len v rozsahu, v akom je také uplatňovanie nutné na vykonávanie ustanovení tejto dohody.

2. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemá vplyv na práva a povinnosti ktorejkoľvek zmluvnej strany podľa akéhokoľvek daňového dohovoru¹ medzi členským štátom Európskej únie a signatárskou andskou krajinou. V prípade akéhokoľvek rozporu medzi touto dohodou a akýmkoľvek takým dohovorom je vo veci rozpornej otázky rozhodný taký dohovor. V prípade daňových dohovorov medzi členským štátom Európskej únie a signatárskou andskou krajinou bude patriť určenie, či existuje akýkoľvek rozpor medzi touto dohodou a daným dohovorom, do výlučnej pôsobnosti orgánov príslušných na základe takého dohovoru.

3. Žiadne z ustanovení tejto dohody sa nesmie vykladať tak, že zmluvnej strane bráni prijať alebo presadzovať akékoľvek opatrenie, ktoré:

- a) má za cieľ zabezpečiť účinné a nestranné uloženie a výber priamych daní;
- b) rozlišuje pri uplatňovaní príslušných ustanovení vnútroštátnych fiškálnych právnych predpisov vrátane tých, ktoré sú zamerané na zabezpečenie uloženia a výberu ciel, medzi daňovými poplatníkmi, ktorí nie sú v rovnakej situácii, najmä pokiaľ ide o ich miesto bydliska či miesto ich kapitálových investícií;
- c) je zamerané na zamedzenie vyhýbania sa plateniu daní alebo na zamedzenie daňových únikov a ktoré je v súlade s daňovými ustanoveniami dohovorov o zamedzení dvojitého zdanenia alebo inými daňovými dohodami alebo vnútroštátnymi fiškálnymi právnymi predpismi, alebo

¹ Na účely tohto článku sa za „daňový dohovor“ považuje dohovor na účely predchádzania dvojitému zdaneniu alebo iná medzinárodná daňová dohoda alebo dojednanie.

d) je nezlučiteľné s akoukoľvek povinnosťou súvisiacou s doložkou najvyšších výhod stanovenou v tejto dohode, pod podmienkou, že rozdielne zaobchádzanie je výsledkom uplatňovania daňového dohovoru.

4. Daňové termíny alebo pojmy, ktoré nie sú vymedzené v tejto dohode, sú stanovené podľa daňových vymedzení a pojmov alebo rovnocenných či podobných vymedzení a pojmov stanovených vnútroštátnym právom zmluvnej strany prijímajúcej dané opatrenie.

ČLÁNOK 297

Platobná bilancia

1. Ak má ktorákoľvek zmluvná strana vážne ťažkosti s vonkajšou finančnou situáciou alebo s platobnou bilanciou, resp. ak jej takéto ťažkosti hrozia, môže prijať alebo zachovať obmedzujúce opatrenia v oblasti obchodu s tovarom, obchodu so službami a usadzovania sa, ako aj platieb alebo transferov v súvislosti s takými transakciami.

2. Akékoľvek obmedzujúce opatrenie prijaté alebo zachované podľa odseku 1 bude nediskriminačné, dočasné a nepresiahne rámec toho, čo je nevyhnutné na nápravu stavu platobnej bilancie, a musí byť v súlade s podmienkami stanovenými v dohode o WTO a prípadne s ustanoveniami Dohody o Medzinárodnom menovom fonde¹.

¹ Podmienky stanovené dohodou o WTO, ako na ne odkazuje tento článok, sa budú považovať za uplatniteľné, *mutatis mutandis*, na opatrenia v oblasti platobnej bilancie v súvislosti s usadzovaním v iných odvetviach ako je odvetvie služieb.

3. Zmluvné strany sa budú usilovať, aby sa vyhli uloženiu obmedzujúcich opatrení uvedených v odseku 1. V prípade, že zmluvná strana zavedie alebo upraví také opatrenia, bezodkladne o nich informuje ostatné zmluvné strany a čo najskôr predloží harmonogram ich zrušenia.

4. Konzultácie sa uskutočnia bezodkladne v rámci Výboru pre obchod. V rámci tejto konzultácie sa posúdi stav platobnej bilancie zmluvnej strany, ktorá prijala alebo zachováva obmedzujúce opatrenia podľa tohto článku, ako aj samotné opatrenia, pričom sa okrem iného zohľadnia aj tieto faktory:

- a) povaha a rozsah ťažkostí v oblasti platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie;
- b) vonkajšie hospodárske a obchodné prostredie, a
- c) alternatívne nápravné opatrenia, ktoré môžu byť k dispozícii.

V rámci konzultácií sa posúdi súlad akéhokoľvek obmedzujúceho opatrenia s odsekmi 2 a 3. Všetky štatistické zistenia a ďalšie skutočnosti predložené Medzinárodným menovým fondom súvisiace s devízami, menovými rezervami a platobnou bilanciou sa prijímú a závery budú vychádzať z posúdenia platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie zmluvnej strany, ktorá zavádza opatrenia, uskutočneného Medzinárodným menovým fondom.

HLAVA XII

UROVNÁVANIE SPOROV

KAPITOLA 1

CIELE, ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIA POJMOV

ČLÁNOK 298

Cieľ

Cieľom tejto hlavy je predchádzať sporom medzi zmluvnými stranami v súvislosti s výkladom a uplatňovaním tejto dohody, urovnávať ich a dosiahnuť vždy, ak je to možné, vzájomne uspokojivé riešenie každej otázky, ktorá by mohla mať vplyv na vykonávanie tejto dohody. Hlavným cieľom tejto hlavy bude, v prípade, že sa nedosiahla vzájomná dohoda o riešení, vo všeobecnosti zabezpečiť odstránenie predmetných opatrení, ak budú vyhlásené za nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody.

ČLÁNOK 299

Rozsah uplatňovania

1. Ak nie je v tejto dohode ustanovené inak, ustanovenia tejto hlavy sa použijú v prípade akýchkoľvek sporov v súvislosti s výkladom a uplatňovaním tejto dohody, najmä ak podľa názoru jednej zmluvnej strany opatrenie prijaté druhou zmluvnou stranou je alebo by mohlo byť v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z tejto dohody.
2. Táto hlava sa nevzťahuje na spory medzi signatárskymi andskými krajinami.

ČLÁNOK 300

Vymedzenia pojmov

Na účely tejto hlavy „strana zúčastnená na spore“, resp. „strany zúčastnené na spore“ sú zmluvná strana, resp. zmluvné strany tejto dohody, ktorá je stranou, resp. ktoré sú stranami postupu na urovnávanie sporu podľa tejto hlavy.

KAPITOLA 2

KONZULTÁCIE

ČLÁNOK 301

Konzultácie

1. Zmluvné strany sa budú usilovať vyriešiť akékoľvek spory týkajúce akejkoľvek záležitosti uvedenej v článku 299 tak, že začnú v dobrej viere konzultácie s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie.
2. Zmluvná strana môže požiadať o začatie konzultácií písomnou žiadosťou adresovanou druhej zmluvnej strane, v ktorej uvedie každé opatrenie, voči ktorému sťažnosť smeruje a právny základ sťažnosti; kópiu tejto žiadosti zašle Výboru pre obchod.
3. Požiadaná zmluvná strana odpovie na žiadosť o konzultácie do 10 dní od prijatia takej žiadosti, pričom kópiu odpovede zašle Výboru pre obchod. V naliehavých prípadoch bude uvedená lehota trvať päť dní.
4. Strany zúčastnené na spore sa môžu dohodnúť, že sa nevyužijú konzultácie podľa tohto článku a že pristúpia priamo k postupu pred rozhodcovským tribunálom podľa článku 302. Také rozhodnutie sa písomne oznámi Výboru pre obchod najneskôr päť dní pred žiadosťou o zriadenie rozhodcovského tribunálu.

5. Pokiaľ sa konzultujúce strany nedohodnú inak, konzultácie sa uskutočnia a budú sa považovať za ukončené do 30 dní odo dňa prijatia žiadosti požiadanou zmluvnou stranou a miesto konania konzultácií bude na území požiadanej zmluvnej strany. Na základe dohody strán zúčastnených na spore sa môžu konzultácie uskutočniť aj prostredníctvom akýchkoľvek dostupných technických prostriedkov. Konzultácie a všetky informácie poskytnuté v rámci nich zostanú dôvernými.
6. V naliehavých prípadoch vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze alebo ktoré sa týkajú iného tovaru alebo služieb, ktoré rýchlo strácajú svoju komerčnú hodnotu, ako je napr. určitý sezónny tovar alebo služby, sa konzultácie začnú do 15 dní odo dňa prijatia žiadosti požiadanou zmluvnou stranou a v rovnakej lehote sa považujú za ukončené.
7. Počas konzultácií každá konzultujúca zmluvná strana poskytne dostatočné vecné informácie, aby bolo možné úplné preskúmanie spôsobu, akým by uplatňované alebo navrhované opatrenie, resp. akákoľvek iná otázka, mohli ovplyvniť fungovanie a uplatňovanie tejto dohody.
8. Každá konzultujúca zmluvná strana zabezpečí počas konzultácií podľa tohto článku účasť pracovníkov svojich príslušných štátnych orgánov s relevantnou znalosťou otázky, ktorá je predmetom konzultácií.

9. Pokiaľ sa konzultujúce zmluvné strany nedohodnú inak, platí, že ak sa o spore uskutočňujú konzultácie v rámci podvýboru zriadeného podľa tejto dohody, tieto konzultácie môžu nahradiť konzultácie podľa tohto článku, pod podmienkou, že sporné opatrenie a právny základ sťažnosti boli počas takých konzultácií riadne uvedené. Pokiaľ sa konzultujúce zmluvné strany nedohodnú inak, konzultácie uskutočňované v rámci podvýboru sa budú považovať za ukončené do 30 dní odo dňa prijatia žiadosti o konzultácie požiadanou zmluvnou stranou.

10. Do piatich dní odo dňa prijatia žiadosti o konzultácie môže zmluvná strana, ktorá nie je konzultujúcou zmluvnou stranou a ktorá má záujem na záležitosti, ktorá je predmetom konzultácií, požiadať písomne konzultujúce zmluvné strany o účasť na konzultáciách, pričom kópiu žiadosti zašle Výboru pre obchod. Ak žiadna z konzultujúcich zmluvných strán neodmietne vyhovieť takej žiadosti, žiadajúca zmluvná strana sa môže zúčastniť ako tretia strana v súlade s rokovacím poriadkom prijatým v súlade s článkom 315 (ďalej len „rokovací poriadok“).

KAPITOLA 3

POSTUPY NA UROVNÁVANIE SPOROV

ČLÁNOK 302

Začatie rozhodcovského konania

1. Zmluvná strana, ktorá podala sťažnosť, môže požiadať o zriadenie rozhodcovského tribunálu, ak:
 - a) zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, neodpovie na žiadosť o konzultácie v súlade s článkom 301 ods. 3;
 - b) sa neuskutočnia konzultácie v lehote stanovenej v článku 301 ods. 5, resp. v článku 301 ods. 6;
 - c) sa konzultujúcim zmluvným stranám konzultáciami nepodarilo urovnať spor, alebo
 - d) sa strany zúčastnené na spore dohodli, že v súlade s článkom 301 ods. 4 nevyužijú konzultácie.

2. Žiadosť o zriadenie rozhodcovského tribunálu sa podáva písomne zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smeruje, a Výboru pre obchod. Sťažujúca sa zmluvná strana v svojej žiadosti uvedie konkrétne sporné opatrenie a tiež poskytne vysvetlenie, v čom dané opatrenie porušuje ustanovenia tejto dohody, a to tak, aby boli jasne uvedené právne dôvody sťažnosti.
3. Zmluvná strana nemôže požadovať zriadenie rozhodcovského tribunálu na účely preskúmania navrhovaného opatrenia.
4. Zmluvná strana, ktorá nie je stranou zúčastnenou na spore a ktorá má na ňom podstatný záujem, môže do 10 dní odo dňa prijatia žiadosti o zriadenie rozhodcovského tribunálu, požiadať písomne strany zúčastnené na spore o účasť na rozhodcovskom konaní, pričom kópiu žiadosti zašle Výboru pre obchod. Taká zmluvná strana sa môže zúčastniť ako tretia strana v súlade s rokovacím poriadkom.

ČLÁNOK 303

Zriadenie rozhodcovského tribunálu

1. Rozhodcovský tribunál sa skladá z troch rozhodcov.

2. Do 12 dní odo dňa prijatia žiadosti o zriadenie rozhodcovského tribunálu zmluvnou stranou, voči ktorej smeruje sťažnosť, môže každá strana zúčastnená na spore vymenovať rozhodcu z kandidátov navrhnutých ktoroukoľvek zmluvnou stranou do zoznamu vytvoreného podľa článku 304. Ak niektorá zo strán zúčastnených na spore nevymenuje svojho rozhodcu, vyberie ho na požiadanie druhej strany zúčastnenej na spore predseda Výboru pre obchod alebo jeho zástupca žrebovaním z kandidátov navrhnutých do zoznamu rozhodcov takou stranou zúčastnenou na spore.
3. Pokiaľ strany zúčastnené na spore nedosiahnu dohodu o predsedovi rozhodcovského tribunálu v lehote stanovenej v odseku 2, na požiadanie ktorejkoľvek strany zúčastnenej na spore vyberie predsedu rozhodcovského tribunálu predseda Výboru pre obchod alebo jeho zástupca žrebovaním z kandidátov vybraných na ten účel do zoznamu rozhodcov
4. Predseda Výboru pre obchod, resp. jeho zástupca, vyberie rozhodcov žrebovaním zo zoznamu podľa článku 304 do piatich dní odo dňa prijatia žiadosti predloženej v súlade s odsekom 2, resp. odsekom 3.

5. Bez ohľadu na odseky 2 až 4 platí, že strany zúčastnené na spore môžu na základe spoločnej dohody a do 10 dní odo dňa prijatia žiadosti zmluvnou stranou, voči ktorej sťažnosť smeruje, vybrať za rozhodcov osoby, ktoré nie sú uvedené v zozname rozhodcov, avšak ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v článku 304 ods. 3.

6. Za deň zriadenia rozhodcovského tribunálu sa považuje deň, keď všetci určení rozhodcovia v súlade s rokovacím poriadkom potvrdia, že súhlasia s tým, aby boli členmi rozhodcovského tribunálu.

ČLÁNOK 304

Zoznam rozhodcov

1. Výbor pre obchod prijme na svojom prvom zasadnutí zoznam 25 osôb, ktoré sú ochotné a spôsobilé vykonávať funkciu rozhodcu. Každá zmluvná strana navrhne päť osôb na výkon funkcie rozhodcu. Zmluvné strany tiež vyberú na základe spoločnej dohody 10 osôb, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi¹ žiadnej zo zmluvných strán a ktoré budú plniť funkciu predsedu rozhodcovského tribunálu.

2. Výbor pre obchod zabezpečí, aby bol zoznam podľa odseku 1 vždy úplný. Tento zoznam sa však môže v každom prípade využívať v súlade s článkom 303, aj keď nie je úplný.

¹ Na účely tejto hlavy je „štátny príslušník“ fyzická osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu EÚ alebo signatárskej andskej krajiny alebo trvalý pobyt na území členského štátu EÚ alebo signatárskej andskej krajiny.

3. Rozhodcovia musia mať odborné znalosti alebo skúsenosti v oblasti práva, medzinárodného obchodu alebo urovnávania sporov podľa medzinárodných dohôd o obchode. Musia byť nezávislí, nestranní, nesmú mať žiadny priamy ani nepriamy vzťah ku ktorejkoľvek zo zmluvných strán a nesmú prijímať pokyny od žiadnej zmluvnej strany ani organizácie. Rozhodcovia musia dodržiavať kódex správania prijatý v súlade touto hlavou (ďalej len „kódex správania“).

4. Výbor pre obchod ďalej zostaví dodatočné zoznamy obsahujúce po 12 osôb s odvetvovými skúsenosťami týkajúcimi sa konkrétnych okruhov otázok, ktoré sú predmetom tejto dohody. Na ten účel nominuje každá zmluvná strana troch jednotlivcov na výkon funkcie rozhodcov. Zmluvné strany na základe spoločnej dohody vyberú troch kandidátov, ktorí nesmú byť štátnymi príslušníkmi žiadnej zo zmluvných strán, na funkciu predsedu rozhodcovského tribunálu. Každá strana zúčastnená na spore sa môže rozhodnúť, že svojho rozhodcu určí spomedzi kandidátov navrhnutých ktoroukoľvek zo zmluvných strán do odvetvového zoznamu. Ak sa použije postup výberu podľa článku 303 ods. 3, predseda Výboru pre obchod alebo jeho zástupca môžu na základe súhlasu strán zúčastnených na spore použiť odvetvový zoznam.

ČLÁNOK 305

Námietky, odvolanie a ustanovenie náhradníka

1. Ktorákoľvek strana zúčastnená na spore môže vzniesť námietky voči rozhodcovi v prípadoch odôvodnenej pochybnosti v súvislosti s jeho dodržiavaním kódexu správania. Rozhodnutie o námietkach alebo o odvolaní sa prijme v súlade s rokovacím poriadkom.
2. Ak sa rozhodca nemôže zúčastniť konania, odstúpi z funkcie alebo musí byť nahradený, jeho náhradník sa vyberie v súlade s článkom 303.

ČLÁNOK 306

Spojenie vecí do jedného rozhodcovského konania

Ak o zriadenie rozhodcovského tribunálu v súvislosti s tým istým opatrením a na základe tých istých právnych dôvodov požiadava viac ako jedna zmluvná strana, na preskúmanie takých žiadostí sa podľa možnosti zriadi jeden rozhodcovský tribunál.

ČLÁNOK 307

Rozhodnutia rozhodcovského tribunálu

1. Rozhodcovské tribunály oznámia svoje rozhodnutie stranám zúčastneným na spore a Výboru pre obchod do 120 dní odo dňa svojho zriadenia. Ak podľa názoru rozhodcovského tribunálu nie je možné prijať rozhodnutie v uvedenej lehote, predseda rozhodcovského tribunálu to písomne oznámi stranám zúčastneným na spore a Výboru pre obchod, pričom uvedie dôvody omeškania a dátum, kedy oznámi svoje rozhodnutie. Rozhodnutie rozhodcovského tribunálu by v žiadnom prípade nemalo byť oznámené neskôr ako 150 dní odo dňa jeho zriadenia.
2. V naliehavých prípadoch vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze alebo ktoré sa týkajú iného tovaru alebo služieb, ktoré rýchlo strácajú svoju komerčnú hodnotu, ako je napr. určitý sezónny tovar alebo služby, rozhodcovský tribunál vydá do 10 dní od svojho zriadenia rozhodnutie o tom, či považuje prípad za naliehavý. Rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie do 60 dní od svojho zriadenia a za žiadnych okolností nie neskôr ako 75 dní od uvedeného dňa.

ČLÁNOK 308

Vykonávanie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, prijme všetky nutné opatrenia na splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu.

2. Do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia oznámi zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, sťažujúcej sa zmluvnej strane:

- a) konkrétne opatrenia, ktoré považuje za nutné na splnenie rozhodnutia;
- b) primeranú lehotu na vykonanie týchto opatrení, a
- c) konkrétnu ponuku na dočasnú kompenzáciu až do plného vykonania konkrétneho opatrenia, ktoré považuje za potrebné na splnenie rozhodnutia.

3. V prípade, že strany zúčastnené na spore majú rozdielny názor na obsah takého oznámenia, sťažujúca sa zmluvná strana môže požiadať rozhodcovský tribunál, ktorý vydal dané rozhodnutie, aby určil, či sú opatrenia navrhované podľa ods. 2 písm. a) v súlade s touto dohodou, či lehota na splnenie rozhodnutia je primeraná a/alebo či je ponuka na kompenzáciu zjavne neprimeraná. Rozhodnutie sa vydá do 45 dní od predloženia žiadosti.

4. V prípade, že sa pôvodný rozhodcovský tribunál nemôže stretnúť, resp. ktorýkoľvek jej člen sa nemôže zúčastniť jeho stretnutia, uplatňujú sa postupy stanovené v článku 303. Lehota na oznámenie rozhodnutia je 45 dní odo dňa zriadenia nového rozhodcovského tribunálu.

5. Primeranú lehotu uvedenú v ods. 2 písm. b) je možné predĺžiť spoločnou dohodou strán zúčastnených na spore.

ČLÁNOK 309

Preskúmanie opatrenia prijatého na splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, oznámi sťažujúcej sa zmluvnej strane a Výboru pre obchod každé opatrenie prijaté na ukončenie neplnenia povinností podľa tejto dohody, a to pred uplynutím primeranej lehoty stanovenej v súlade s článkom 308 ods. 2 písm. b) a odsekmi 3 a 5.
2. Ak sú opatrenia oznámené v súlade s odsekom 1 zmluvnou stranou, voči ktorej sťažnosť smeruje, odlišné od opatrení, ktoré predtým táto zmluvná strana oznámila v súlade s článkom 308 ods. 2 písm. a), alebo ak sťažujúca sa zmluvná strana využila postup pred rozhodcovským tribunálom v súlade s článkom 308 ods. 3 a také opatrenia oznámené v súlade s odsekom 1 sú odlišné od tých opatrení, ktoré podľa rozhodnutia rozhodcovského tribunálu sú v súlade s touto dohodou, a v prípade, že sa medzi stranami zúčastnenými na spore vyskytnú nezhody týkajúce sa existencie oznámených opatrení, resp. ich zlučiteľnosti s touto dohodou, sťažujúca sa zmluvná strana môže písomne požiadať pôvodný rozhodcovský tribunál o rozhodnutie v tejto záležitosti. V tejto žiadosti uvedie konkrétne sporné opatrenia a vysvetlí, v akom rozsahu sú tieto opatrenia nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody. Rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie do 30 dní odo dňa žiadosti.
3. V prípade, že sa pôvodný rozhodcovský tribunál nemôže stretnúť, resp. ktorýkoľvek jej člen sa nemôže zúčastniť jeho stretnutia, uplatňujú sa postupy stanovené v článku 303. Rozhodnutie sa vydá do 30 dní odo dňa zriadenia nového rozhodcovského tribunálu.

ČLÁNOK 310

Dočasné prostriedky nápravy v prípade nesplnenia rozhodnutia

1. Ak zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, neoznámi žiadne opatrenie prijaté na zabezpečenie splnenia rozhodnutia rozhodcovského tribunálu pred uplynutím primeranej lehoty, resp. ak rozhodcovský tribunál rozhodne v súlade s článkom 309 odsek 2, že oznámené opatrenie nie je zlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody, sťažujúca sa zmluvná strana môže:
 - a) žiadať od zmluvnej strany, voči ktorej sťažnosť smerovala, o kompenzáciu za nesplnenie, a to v podobe pokračovania dočasnej kompenzácie alebo v podobe inej kompenzácie, alebo
 - b) oznámiť zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a Výboru pre obchod svoj úmysel pozastaviť úľavy vyplývajúce z ustanovení článku 299, a to na úrovni rovnocennej zníženiu alebo poškodeniu spôsobenému týmto porušením.
2. Ak po 20 dňoch od uplynutia primeranej lehoty, resp. po rozhodnutí rozhodcovského tribunálu o tom, že opatrenie oznámené v súlade s článkom 311 ods. 2 nie je zlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody, zmluvné strany zúčastnené na spore nie sú schopné dosiahnuť dohodu o kompenzácii podľa odseku 1 písm. a), sťažujúca sa zmluvná strana môže oznámiť zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a Výboru pre obchod svoj úmysel pozastaviť výhody na základe ustanovení článku 299, a to na úrovni rovnocennej zníženiu alebo poškodeniu spôsobenému týmto porušením .

3. Ak zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, nevykoná dočasnú kompenzáciu stanovenú podľa článku 308 v primeranej lehote¹, sťažujúca sa zmluvná strana môže oznámiť zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a Výboru pre obchod svoj úmysel pozastaviť výhody na základe ustanovení článku 299, a to na úrovni rovnocennej dočasnej kompenzácií a až do vykonania dočasnej kompenzácie alebo prijatia opatrenia na zabezpečenie splnenia zmluvnou stranou, voči ktorej sťažnosť smeruje, podľa toho, čo nastane skôr.
4. Ak sťažujúca sa zmluvná strana oznámi svoj úmysel pozastaviť výhody podľa odsekov 2 a 3, môže uplatniť pozastavenie výhod do 10 dní od takého oznámenia, pokiaľ zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smeruje, nepožiadala o rozhodcovské konanie podľa odseku 5.
5. Ak sa zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, domnieva, že úroveň oznámeného pozastavenia nie je rovnocenná zrušeniu alebo poškodeniu spôsobenému porušením, môže písomne požiadať pôvodný rozhodcovský tribunál o rozhodnutie v tejto záležitosti. Táto žiadosť sa oznámi zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a Výboru pre obchod, a to pred uplynutím lehoty 10 dní stanovenej v odseku 4. Pôvodný rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie o rozsahu pozastavenia výhod stranám zúčastneným na spore a Výboru pre obchod do 30 dní odo dňa, keď prijal žiadosť. K pozastaveniu výhod nedôjde skôr, ako pôvodný rozhodcovský tribunál neoznámi svoje rozhodnutie stranám zúčastneným na spore, pričom každé pozastavenie musí byť v súlade s takým rozhodnutím.

¹ V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že za nevykonanie dočasnej kompenzácie v primeranej lehote zmluvnou stranou, voči ktorej sťažnosť smerovala, sa považuje len ten prípad, že táto zmluvná strana nezačne vnútorný postup vedúci k vykonaniu takej kompenzácie v primeranej lehote, resp. ak také vnútorné postupy vedú k prijatiu rozhodnutia, ktoré je v rozpore s vykonaním dočasnej kompenzácie.

6. V prípade, že sa pôvodný rozhodcovský tribunál nemôže stretnúť, resp. ktorýkoľvek jej člen sa nemôže zúčastniť jeho stretnutia, uplatňujú sa postupy stanovené v článku 303. Rozhodnutie sa vydá do 45 dní odo dňa zriadenia nového rozhodcovského tribunálu.

7. Kompenzácia alebo pozastavenie výhod podľa tohto článku má dočasnú povahu a nemá za následok oslobodenie zmluvnej strany, voči ktorej sťažnosť smerovala, od povinnosti splniť toto rozhodnutie. Takéto prostriedky nápravy sa budú uplatňovať len tak dlho, kým sa každé opatrenie vyhlásené za nezlučiteľné s touto dohodou nezruší alebo neupraví tak, aby bolo v súlade s ustanoveniami tejto dohody, resp. kým strany zúčastnené na spore nedosiahnu vzájomne dohodnuté riešenie.

ČLÁNOK 311

Preskúmanie opatrenia prijatého po pozastavení výhod alebo po kompenzácii pre nesplnenie

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, môže kedykoľvek oznámiť sťažujúcej sa zmluvnej strane a Výboru pre obchod každé opatrenie, ktoré prijala na splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu, a žiadosť adresovanú sťažujúcej sa zmluvnej strane o ukončenie pozastavenia výhod, resp. svoj úmysel ukončiť uplatňovanie kompenzácie za nesplnenie. Okrem prípadu stanoveného v odseku 2 platí, že pozastavenie výhod sa skončí po uplynutí 30 dní od takého oznámenia.

2. Ak strany zúčastnené na spore nie sú schopné dosiahnuť dohodu o zlučiteľnosti oznámeného opatrenia s ustanoveniami tejto dohody do 30 dní odo dňa oznámenia stanoveného v odseku 1, ktorákoľvek z týchto strán môže predložiť písomnú žiadosť pôvodnému rozhodcovskému tribunálu o rozhodnutie v tejto záležitosti. Táto žiadosť sa oznámi zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a súčasne Výboru pre obchod. Rozhodnutie prijaté rozhodcovským tribunálom sa oznámi stranám zúčastneným na spore a Výboru pre obchod do 45 dní odo dňa takej žiadosti. Ak rozhodcovský tribunál rozhodne, že opatrenie na splnenie je zlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody, pozastavenie výhod sa ukončí.
3. V prípade, že sa pôvodný rozhodcovský tribunál nemôže stretnúť, resp. ktorýkoľvek jej člen sa nemôže zúčastniť jeho stretnutia, uplatňujú sa postupy stanovené v článku 303. Rozhodnutie sa oznámi do 45 dní odo dňa zriadenia nového rozhodcovského tribunálu.
4. Ak po uplynutí lehoty 30 dní uvedenej v odseku 2 žiadna zo strán zúčastnených na spore nepožiadala pôvodný rozhodcovský tribunál o rozhodnutie o zlučiteľnosti opatrenia oznámeného podľa odseku 1, a sťažujúca sa zmluvná strana nesplnila svoj záväzok ukončiť pozastavenie výhod, zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, môže pozastaviť výhody na úrovni rovnocennej úrovni, ktorú uplatňuje sťažujúca sa zmluvná strana, a to po celú dobu uplatňovania pozastavenia výhod sťažujúcou sa zmluvnou stranou.

ČLÁNOK 312

Žiadosť o vysvetlenie rozhodnutia

1. Strana zúčastnená na spore môže do 10 dní od oznámenia rozhodnutia predložiť písomnú žiadosť rozhodcovskému tribunálu, pričom kópiu tejto žiadosti zašle druhej strane zúčastnenej na spore a Výboru pre obchod, o vysvetlenie určitých konkrétnych aspektov akéhokoľvek zistenia alebo odporúčania obsiahnutého v rozhodnutí, ktoré taká strana považuje za nejasné vrátane tých aspektov, ktoré sa týkajú zabezpečenia splnenia. Druhá strana zúčastnená na spore môže rozhodcovskému tribunálu predložiť pripomienky k takej žiadosti, ktoré v kópii zašle zmluvnej strane, ktorá predložila pôvodnú žiadosť o vysvetlenie. Rozhodcovský tribunál odpovie na takú žiadosť do 10 dní od jej prijatia.
2. Predloženie žiadosti podľa odseku 1 nemá vplyv na lehoty uvedené v článku 308.

ČLÁNOK 313

Pozastavenie a ukončenie rozhodcovského konania

1. Strany zúčastnené na spore sa môžu kedykoľvek dohodnúť na pozastavení činnosti rozhodcovského tribunálu na obdobie nepresahujúce 12 mesiacov odo dňa, keď sa takto dohodli. Strany zúčastnené na spore písomne oznámia takú dohodu predsedovi rozhodcovského tribunálu, pričom kópiu tohto oznámenia zašlú Výboru pre obchod. V prípade takého pozastavenia sa lehoty stanovené v článku 307 predĺžia o obdobie pozastavenia činnosti.

2. V každom prípade platí, že ak pozastavenie činnosti rozhodcovského tribunálu trvá viac ako 12 mesiacov, dochádza k zániku právomoci rozhodcovského tribunálu, ak sa strany zúčastnené na spore nedohodnú inak. Ak zanikne právomoc rozhodcovského tribunálu, žiadne z ustanovení tohto článku nebráni ktorejkoľvek zmluvnej strane, aby dala podnet na začatie iného rozhodcovského konania v tej istej záležitosti.

3. Strany zúčastnené na spore sa môžu kedykoľvek dohodnúť na ukončení rozhodcovského konania prostredníctvom spoločného písomného oznámenia predsedovi rozhodcovského tribunálu, ktorého kópiu zašlú Výboru pre obchod.

KAPITOLA 4

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 314

Vzájomne dohodnuté riešenie

Strany zúčastnené na spore môžu kedykoľvek dospieť k vzájomne dohodnutému riešeniu sporu podľa tejto hlavy. Strany zúčastnené na spore spoločne oznámia Výboru pre obchod každé také riešenie. Po oznámení vzájomne dohodnutého riešenia sa tento postup ukončí.

ČLÁNOK 315

Rokovací poriadok a kódex správania

1. Postupy na urovanie sporov podľa tejto hlavy sa budú riadiť rokovacím poriadkom prijatým Výborom pre obchod na jeho prvom zasadnutí po nadobudnutí platnosti tejto dohody. Výbor pre obchod na tomto zasadnutí prijme tiež kódex správania pre rozhodcov.
2. Všetky vypočutia uskutočňované rozhodcovským tribunálom budú v súlade s rokovacím poriadkom verejné, pokiaľ sa strany zúčastnené na spore nedohodnú inak.

ČLÁNOK 316

Informácie a technické poradenstvo

1. Rozhodcovský tribunál môže na žiadosť strany zúčastnenej na spore alebo z úradnej moci od akéhokoľvek zdroja vrátane strán zúčastnených na spore získavať informácie, ktoré považuje za vhodné. Rozhodcovský tribunál má tiež právo žiadať odborníkov o príslušné stanoviská, ak to považuje za vhodné. Všetky takto získané informácie sa poskytnú každej strane zúčastnenej na spore, aby k nim mohla vyjadriť pripomienky.

2. Rozhodcovský tribunál môže tiež povoliť zainteresovaným mimovládnym osobám usadeným na území strany zúčastnenej na spore poskytnúť informácie *amicus curiae* v súlade s rokovacím poriadkom.

ČLÁNOK 317

Pravidlá výkladu

Každý rozhodcovský tribunál bude vykladať ustanovenia článku 299 v súlade s obyčajovými výkladovými pravidlami medzinárodného práva verejného obsiahnutými vo Viedenskom dohovore o zmluvnom práve, podpísanom 23. mája 1969 vo Viedni. Rozhodnutia rozhodcovského tribunálu nesmú rozširovať ani obmedzovať práva a povinnosti uvedené v ustanoveniach článku 299.

ČLÁNOK 318

Rozhodnutia rozhodcovského tribunálu

1. Rozhodcovský tribunál sa bude usilovať prijímať všetky rozhodnutia konsenzom. Ak však k rozhodnutiu nemožno dospieť konsenzom, rozhodnutie v predmetnej záležitosti sa prijme väčšinou hlasov. Nesúhlasné stanoviská členov rozhodcovského tribunálu sa však v žiadnom prípade nezverejňujú.

2. Každé rozhodnutie rozhodcovského tribunálu je pre strany zúčastnené na spore záväzné a nezakladá žiadne práva ani povinnosti fyzickým či právnickým osobám. Rozhodnutie obsahuje skutkové zistenia, uplatniteľnosť príslušných ustanovení tejto dohody, určenie, či dotknutá zmluvná strana splnila alebo nesplnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tejto dohody, a základné odôvodnenie všetkých zistení a záverov, ku ktorým rozhodcovský tribunál v rozhodnutí dospel.
3. Rozhodcovský tribunál môže na požiadanie ktorejkoľvek strany zúčastnenej na spore vydať odporúčania o spôsobe vykonania rozhodnutia.
4. Rozhodnutia rozhodcovského tribunálu sú verejné, pokiaľ sa strany zúčastnené na spore nedohodnú inak.

ČLÁNOK 319

Vzťah k právam vyplývajúcim z WTO a výber fóra

1. Ustanoveniami tejto hlavy nie sú dotknuté práva a povinnosti zmluvných strán podľa dohody o WTO vrátane opatrení na urovnávanie sporov.

2. Spory týkajúce sa toho istého opatrenia, ktoré vznikajú na základe tejto dohody a dohody o WTO, sa môžu podľa uváženia sťažujúcej sa zmluvnej strany urovnať v súlade s ustanoveniami tejto hlavy alebo Dohovoru WTO o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov (ďalej len „DSU“). Ak však zmluvná strana požiadala o zriadenie poroty podľa článku 6 DSU alebo rozhodcovského tribunálu podľa článku 303 tejto dohody, nemôže začať iné konanie v tej istej záležitosti na inom fóre, okrem prípadu, že príslušný orgán v rámci zvoleného fóra neprijal meritórne rozhodnutie v danej záležitosti pre procedurálne, resp. jurisdikčné dôvody.

3. Zmluvné strany sú si vedomé, že dva alebo viaceré spory sa týkajú tej istej záležitosti, ak zahŕňajú tie isté strany zúčastnené na spore, súvisia s tým istým opatrením a zaoberajú sa s tým istým podstatným porušením.

4. Žiadne z ustanovení tejto hlavy nebráni zmluvnej strane, aby uplatnila pozastavenie výhod, ktoré schválil orgán WTO na urovnávanie sporov. Na dohodu o WTO sa nemožno odvolávať s cieľom zabrániť zmluvnej strane v pozastavení výhod podľa tejto hlavy.

ČLÁNOK 320

Lehoty

1. Akékoľvek lehoty stanovené v tejto hlave vrátane lehôt pre rozhodcovské tribunály na oznámenie ich rozhodnutí sa počíta od prvého dňa nasledujúceho po úkone alebo skutočnosti, ktorých sa týkajú.

2. Lehoty uvedené v tejto hlave možno predĺžiť vzájomnou dohodou strán zúčastnených na spore.

ČLÁNOK 321

Úprava rokovacieho poriadku a kódexu správania

Výbor pre obchod môže upraviť rokovací poriadok a kódex správania.

ČLÁNOK 322

Mediačný mechanizmus

Ktorákoľvek zmluvná strana môže v súlade s prílohou XIV (Mediačný mechanizmus pre necolné opatrenia) požiadať druhú zmluvnú stranu, aby sa zapojila do mediačného postupu v súvislosti s akýmkoľvek necolným opatrením požiadanej zmluvnej strany, ktoré sa týka akejkoľvek záležitosti spadajúcej do pôsobnosti hlavy III (Obchod s tovarom) a ktoré má podľa názoru žiadajúcej zmluvnej strany negatívny vplyv na obchod.

ČLÁNOK 323

Dobré služby, zmier a mediácia

1. Bez ohľadu na článok 322 platí, že zmluvné strany sa môžu kedykoľvek dohodnúť, že ako alternatívnu metódu riešenia sporu využijú dobré služby, zmier alebo mediáciu.
2. Alternatívne metódy riešenia sporov uvedené v odseku 1 sa vykonajú v súlade s postupmi, ktoré si dohodnú dotknuté zmluvné strany.
3. Konania podľa tohto článku sa môžu začať a môžu byť pozastavené alebo ukončené kedykoľvek ktoroukoľvek z dotknutých zmluvných strán.
4. Konania podľa tohto článku majú dôverný charakter a nie sú nimi dotknuté práva zmluvných strán na nich zúčastnených.

HLAVA XIII

TECHNICKÁ POMOC A BUDOVANIE OBCHODNÝCH KAPACÍT

ČLÁNOK 324

Ciele

1. Zmluvné strany sa dohodli na posilnení spolupráce, ktorá prispieva k vykonávaniu tejto dohody, ako aj na jej maximálnom využití s cieľom optimalizovať jej výsledky, rozšíriť jej možnosti a dosiahnuť najväčšie výhody pre zmluvné strany. Táto spolupráca sa bude rozvíjať v medziach právneho a inštitucionálneho rámca, ktorým sa riadia vzťahy spolupráce medzi zmluvnými stranami, pričom jedným z jej hlavných cieľov bude stimulovať trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, ktorý umožní dosiahnuť vyššie úrovne sociálnej súdržnosti a najmä znížiť chudobu.
2. S cieľom dosiahnuť ciele uvedené v odseku 1 sa zmluvné strany dohodli na tom, že osobitnú dôležitosť budú pripisovať iniciatívam v oblasti spolupráce, ktoré sú zamerané na:
 - a) zlepšovanie a vytváranie nových obchodných a investičných príležitostí, podporu konkurencieschopnosti a inovácií, ako aj na modernizáciu výroby, uľahčovanie obchodu a transfer technológií;

- b) podporu rozvoja mikropodnikov a malých a stredných podnikov, pri využití obchodu ako nástroja na zníženie chudoby;
- c) podporu spravodlivého obchodu, uľahčovanie prístupu všetkých výrobných odvetví, osobitne tých najmenej rozvinutých, k výhodám tejto dohody;
- d) posilňovanie komerčných a inštitucionálnych kapacít v tejto oblasti na účely vykonávania tejto dohody a jej maximálneho využitia, a
- e) riešenie potrieb spolupráce identifikovaných v iných častiach tejto dohody.

ČLÁNOK 325

Rozsah pôsobnosti a prostriedky

1. Spolupráca sa vykonáva prostredníctvom nástrojov, zdrojov a mechanizmov, ktoré majú zmluvné strany na ten účel k dispozícii, v súlade s platnými pravidlami a postupmi, a prostredníctvom orgánov každej zmluvnej strany príslušných na realizáciu vzťahov spolupráce vrátane vzťahov obchodnej spolupráce.

2. V súlade s odsekom 1 môžu zmluvné strany využívať také nástroje, ako je napr. výmena informácií, skúseností a najlepších postupov, technická a finančná pomoc a spoločná identifikácia, rozvoj a vykonávanie projektov.

ČLÁNOK 326

Funkcie Výboru pre obchod týkajúce sa spolupráce podľa tejto hlavy

1. Zmluvné strany pripisujú osobitný význam monitorovaniu zavedených opatrení spolupráce, ktorými sa má prispieť k optimálnemu vykonávaniu tejto dohody a maximálnemu využitiu jej výhod.
2. Výbor pre obchod monitoruje a podľa potreby poskytuje stimuly a usmernenie vo vzťahu k hlavným aspektom spolupráce v rámci cieľov uvedených v článku 324 ods. 1 a 2.
3. Výbor pre obchod môže predkladať príslušným orgánom každej zmluvnej strany zodpovedným za plánovanie a vykonávanie spolupráce odporúčania.

HLAVA XIV

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 327

Prílohy, dodatky, vyhlásenia a poznámky pod čiarou

Prílohy, dodatky, vyhlásenia a poznámky pod čiarou k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

ČLÁNOK 328

Pristúpenie nových členských štátov Európskej únie

1. Strana EÚ oznámi signatárskym andským krajinám každú žiadosť tretej krajiny o pristúpenie k Európskej únii.
2. Strana EÚ počas rokovaní s kandidátskou krajinou žiadajúcou o pristúpenie k Európskej únii:
 - a) poskytne na žiadosť signatárskej andskej krajiny v čo najširšom možnom rozsahu všetky informácie týkajúce sa každej záležitosti, ktorá je predmetom úpravy tejto dohody, a

b) zohľadní všetky obavy, ktoré vyjadria signatárskej andské krajiny.

3. Strana EÚ oznámi signatárskym andským krajinám dátum nadobudnutia platnosti každého pristúpenia k Európskej únii.

4. Strana EÚ a signatárske andské krajiny v rámci Výboru pre obchod a s dostatočným časovým predstihom pred dátumom pristúpenia tretej krajiny k Európskej únii preskúmajú všetky účinky takého pristúpenia na túto dohodu. Výbor pre obchod rozhodne o akýchkoľvek potrebných úpravách alebo prechodných opatreniach.

ČLÁNOK 329

Pristúpenie iných členských krajín Andského spoločenstva k tejto dohode

1. Ktorákoľvek členská krajina Andského spoločenstva, ktorá v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody medzi stranou EÚ a minimálne jednou signatárskou andskou krajinou nie je zmluvnou stranou tejto dohody (ďalej len „kandidátska andská krajina“) môže pristúpiť k tejto dohode v súlade s podmienkami a postupmi stanovenými v tomto článku.

2. Strana EÚ bude rokovať s kandidátskou andskou krajinou o podmienkach jej pristúpenia k tejto dohode. V súvislosti s týmito rokovaniami sa bude strana EÚ zameriavať na zachovanie celistvosti tejto dohody, pričom všetku flexibilitu obmedzí len na rokovania o zoznamoch vzájomných úľav zodpovedajúcich prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel), prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb) a akémukoľvek aspektu, v prípade ktorého je z hľadiska pristúpenia kandidátskej andskej krajiny táto flexibilita potrebná. Strana EÚ oznámi Výboru pre obchod ukončenie týchto rokovaní na účely konzultácií podľa odseku 3.
3. Strana EÚ bude so signatárskymi andskými krajinami v rámci Výboru pre obchod konzultovať každý výsledok prístupových rokovaní s kandidátskou andskou krajinou, ktorý môže mať vplyv na práva a povinnosti signatárskych andských krajín. Na požiadanie ktorejkoľvek zo zmluvných strán Výbor pre obchod preskúma účinky pristúpenia kandidátskej andskej krajiny k tejto dohode a rozhodne o akýchkoľvek ďalších opatreniach, ktoré by mohli byť potrebné.
4. Pristúpenie kandidátskej andskej krajiny nadobudne účinnosť prostredníctvom uzavretia protokolu o pristúpení, ktorý musí byť vopred schválený Výborom pre obchod¹. Zmluvné strany vykonajú vnútorné postupy potrebné pre nadobudnutie platnosti takeého protokolu.

¹ Bez ohľadu na ustanovenia tohto odseku platí, že zmluvné strany sú si vedomé, že zoznamy úľav stanovené v prílohe I (Zoznamy odstránenia ciel), prílohe VII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa usadzovania sa) a prílohe VIII (Zoznam záväzkov týkajúcich sa cezhraničného poskytovania služieb), ktoré sú výsledkom rokovaní medzi EÚ a kandidátskou andskou krajinou, sa začlenia do protokolu o pristúpení bez toho, aby sa vyžadoval súhlas Výboru pre obchod.

5. Táto dohoda nadobudne medzi kandidátskou andskou krajinou a každou zmluvnou stranou platnosť prvým dňom mesiaca nasledujúceho po tom, ako depozitár prijme posledné oznámenie kandidátskej andskej krajiny a príslušnej zmluvnej strany o ukončení ich vnútorných postupov vyžadovaných pre nadobudnutie platnosti protokolu o prístupí. Táto dohoda sa môže vykonávať predbežne, ak tak stanovuje protokol o prístupí.

6. Ak v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody medzi stranou EÚ a minimálne jednou signatárskou andskou krajinou niektorá členská krajina Andského spoločenstva, ktorá sa zúčastňovala na prijatí znenia tejto dohody, túto dohodu nepodpísala, táto krajina bude mať právo ju podpísať a nebude sa považovať za kandidátsku andskú krajinu podľa odseku 1

ČLÁNOK 330

Nadobudnutie platnosti

1. Každá zmluvná strana písomne oznámi všetkým ostatným zmluvným stranám a depozitárovi uvedenému v článku 332 ukončenie svojich vnútorných postupov, ktoré sa vyžadujú na nadobudnutie platnosti tejto dohody.

2. Táto dohoda nadobudne platnosť medzi stranou EÚ a každou signatárskou andskou krajinou prvým dňom mesiaca nasledujúceho po tom, ako depozitár prijme posledné oznámenie stranou EÚ a danej signatárskej andskej krajiny podľa odseku 1, pokiaľ sa dotknuté zmluvné strany nedohodnú na inom dátume.

3. Bez ohľadu na odsek 2 platí, že zmluvné strany môžu predbežne vykonávať túto dohodu úplne alebo čiastočne. Každá zmluvná strana oznámi depozitárovi a všetkým ostatným zmluvným stranám ukončenie vnútorných postupov, ktoré sa vyžadujú na predbežné vykonávanie tejto dohody. Predbežné vykonávanie tejto dohody medzi stranou EÚ a signatárskou andskou krajinou začne prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom depozitár prijme posledné oznámenie strany EÚ a takej signatárskej andskej krajiny.

4. Ak zmluvné strany uplatňujú v súlade s odsekom 3 niektoré ustanovenie tejto dohody pred nadobudnutím jej platnosti, každý odkaz na deň nadobudnutia platnosti tejto dohody v takomto ustanovení obsiahnutý sa považuje za odkaz na deň, od ktorého sa má toto ustanovenie uplatňovať na základe dohody zmluvných strán v súlade s odsekom 3.

ČLÁNOK 331

Doba platnosti a odstúpenie

1. Táto dohoda je platná na dobu neurčitú.

2. Ktorákoľvek zmluvná strana môže od tejto dohody odstúpiť prostredníctvom písomného oznámenia všetkým ostatným zmluvným stranám a depozitárovi. Toto odstúpenie nadobudne účinnosť šesť mesiacov odo dňa prijatia takého oznámenia depozitárom.

3. Bez ohľadu na odsek 2 platí, že ak signatárska andská krajina odstúpi od tejto dohody, táto dohoda bude naďalej platiť medzi stranou EÚ a ostatnými signatárskymi andskými krajinami. Platnosť tejto dohody sa skončí v prípade, že od nej odstúpi strana EÚ.

ČLÁNOK 332

Depozitár

Depozitárom tejto dohody je generálny tajomník Rady Európskej únie.

ČLÁNOK 333

Úpravy dohody o WTO

Zmluvné strany sú si vedomé, že akékoľvek ustanovenie dohody o WTO začlenené do tejto dohody je začlenené spolu s akýmkoľvek zmenami alebo doplneniami, ktoré sú platné v čase uplatňovania takého ustanovenia.

ČLÁNOK 334

Zmeny a doplnenia

1. Zmluvné strany sa môžu písomne dohodnúť na akýchkoľvek zmenách a doplneniach ustanovení tejto dohody.
2. Každá zmena a doplnenie nadobudne platnosť a bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť tejto dohody v súlade podmienkami stanovenými v článku 330, *mutatis mutandis*.
3. Zmluvné strany môžu ďalej rozvíjať svoje záväzky podľa tejto dohody alebo rozšíriť rozsah jej pôsobnosti tým, že sa dohodnú na zmenách a doplneniach tejto dohody alebo uzatvoria dohody týkajúce sa osobitných odvetví alebo činností, pri zohľadnení skúseností získaných počas jej vykonávania.

ČLÁNOK 335

Výhrady

Táto dohoda neumožňuje výhrady v zmysle Viedenského dohovoru o zmluvnom práve.

ČLÁNOK 336

Práva a povinnosti podľa tejto dohody

Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že osobám udeľuje iné práva či ukladá iné povinnosti, ako sú práva a povinnosti, ktoré medzi zmluvnými stranami vznikli na základe medzinárodného práva verejného.

ČLÁNOK 337

Autentické znenie

Táto dohoda je vypracovaná v troch vyhotoveniach v anglickom, bulharskom, českom, dánskom, estónskom, fínskom, francúzskom, gréckom, holandskom, litovskom, lotyšskom, maďarskom, maltskom, nemeckom, poľskom, portugalskom, rumunskom, slovenskom, slovinskom, španielskom, švédskom a talianskom jazyku, pričom všetky znenia sú rovnako autentické.

NA DÔKAZ TOHO riadne splnomocnení zástupcovia podpísali túto dohodu.

VYHOTOVENÉ v troch vyhotoveniach v [...] , [...] [...] 2012